HANS FALLADA

KÜÇÜK ADAM NE OLDU SANA

ROMAN oda YAYINLARI

KÜÇÜK ADAM
NE OLDU SANA

ISBN 975 - 385 - 316 - 5
Dizgi: Tunç Reklam (0212) 292 64 86
Baskı: Umut Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
1. Basım Haziran 2003

ODA YAYINLARI TURİZM SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Tünel, Kumbaracı Yokuşu 119 Beyoğlu - İSTANBUL
Tel.: (0212) 252 07 63 - 252 87 53 Fax: (0212) 249 79 62
www. oda yayinlari. com. tr.

HANS
FALLADA

Türkçesi:
SENAR YILDIZ

KÜÇÜK ADAM NE OLDU SANA

GENÇ ÂŞIKLAR

Kumral, göz alıcı bir delikanlı olan Pinneberg, Rothenbaum caddesindeki 24 numaralı binanın kapısında saatine göz attı: on altı sıfır beşti.

Oysa Kuzucuk'la randevuları dörde çeyrek kala olacaktı. Saatini cebine koydu, 24 numaralı binanın girişindeki tabelaya baktı:

Dr. Sesam
Kadın Hastalıkları Uzmanı
vizite saatleri: 09-12 ve 16-18

•

«İşte, burası! Geç kaldı yine. Sigara içsem, birden, köşeden çıkar. Yakmasam daha iyi. Bugün yeterince paramız harcanacak zaten.»

Tabelaya bakmayı bıraktı. Bulunduğu caddenin sadece tek yakasında bina var. Diğer yakasında geniş ve yeşil bir meydan, daha ötede bir rıhtım ve rıhtımın önünde de, az beride giderek genişleyip Baltık denizine akan Strela nehri... Serince bir rüzgâr, ağaçların dallarını eğip yaprakları hışırdatıyor.

Pinneberg, «Aslında buralarda bir yerde oturmalı,» diye düşündü. «Şu Sesam'ın hiç yoksa yedi odası vardır. Ne çok para kazanıyordur, kim bilir... İki yüz marktan düşük değildir buraya ödediği kira. Ah, niye düşünüyorum ki ben bunları... saat on altı on.»

Pinneberg elini cebine attı, sigarasını çıkarıp bir tane yaktı.

Neredeyse aynı zamanda beyaz pile eteği, ipekli bluzu, rüzgârın dağıttığı saçlarıyla Kuzucuk belirdi. «Merhaba sevgilim, gecikmeme öfkelendin mi?»

«Hayır ama uzun süre bekleyeceğiz. Seni gelmeden hiç yoksa otuz hasta girdi içeri.»

«Onların hepsi muayene için gelmemiştir. Ayrıca, biz özel randevu aldık.»

«Bunu yapmakla ne kadar doğru davranmış olduğumuzu gör.»

«Ona ne şüphe. Sen genellikle haklısındır, sevgilim.» Kuzucuk bu sözlerden sonra, merdivenlerin ortasında, Pinneberg'in başını ellerinin arasına alıp öptü. «Oh, sevgilim, seninle yeniden buluştuğum için çok mutluyum. Düşün bir, on dört gün olacak görüşmeyeli!»

«Ben de alabildiğine mutluyum, Kuzucuk. Artık seni kesinlikle üzmeyeceğim.»

Kapı açıldı, loş koridorda önlerinde beliren beyaz gölge seslendi: «Belgeleriniz!»

Pinneberg, Kuzucuk'u odaya itip: «İzin verin de önce içeri girelim,» dedi. «Hem biz özel randevu da aldık. Benim adım Pinneberg.»

Gölge, 'özel' sözcüğünü duyduğu an, hemen koridorun ışığını açtı. «Doktor Bey birazdan gelecek. Azıcık bekleyeceksiniz. Şöyle geçin.»

Adamın gösterdiği yere yürürlerken, yarı aralı bir kapının önünden geçtiler. Her tarafta rastlanan, hiçbir özelliği olmayan bekleme odası... odada oturanlar da, Pinneberg'in içeri girerken karşılaştığı yaklaşık otuz hasta... Oradakilerin hepsi gözlerini kapının önünden giden ikisine çevirdiler. Bir söylenme alıp yürüdü:

«Olmaz bu!»

«Kaç saattir bekliyoruz burada!»

«Sigortaya neden para veriyoruz!»

«Bunların ne özelliği var!»

Kapıya yönelen hemşire: «Beyler, biraz sessiz olmalısınız.

Doktor gürültüden hoşlanmıyor! Üstelik, sandığınız gibi değil. Beyefendi, Doktorun damadı; yanındaki de eşi. Değil mi?»

Kuzucuk karşılarındaki kapıya yürürken, Pinneberg alttan alıp gülümsedi. Söylenmeler kısa bir süreliğine yatıştı.

Hemşire: «Elinizi biraz çabuk tutun!» dedi ve Pinneberg'i odaya itti. «Sigortalı hastalar bunu hep yaparlar. Sigorta aidatı kesiliyor diye tepemize çıkacak gibi yapıyorlar.»

Arkalarından kapı kapandığında, Pinneberg ve Kuzucuk, kırmızı halılı bir odadaydılar.

«Özel bekleme odası burası olmalı,» dedi Pinneberg. «Nasıl buldun? Bence, biraz demode.»

«Demin yüzüm kızardı. Bizim de sigortamız var. Kim bilir doktora neler anlatacaklar ikimiz hakkında.»

«Bu yüzden niye üzüyorsun kendini? Bu hiç değişmez: Bizler gibi sıradan insanlara gönüllerinin çektiği gibi davranırlar...»

«Ne yapayım, buna karşın aldırmadan duramıyorum...»

O sırada kapı açıldı ve odaya başka bir hemşire geldi. «Bay ve Bayan Pinneberg, değil mi? Doktor Bey bir süre beklemenizi istiyor. Eğer sakıncası yoksa, ben de formlarınızı doldurayım.»

Pinneberg: «Elbette,» dediğinde, sordu: «Kaç yaşındasınız?»

«Yirmi üç.»

«Adım Johannes.» Biraz kararsız kalıp: «İşim muhasebecilik,» dedi.

Sonra ara vermeden: «Normal çocuk hastalıkları hariç hastalanmadım... Bildiğim kadarıyla annem de, babam da sağlıklıydı...» Yine kararsız: «Evet, annem sağ... Babam sizlere ömür... Ölüm nedenini bilmiyorum...» dedi.

Aldı Kuzucuk: «Yirmi iki. Emma.» O da kararsız: «Kızlık soyadım Mörschel... Hiç hastalanmadım... Annem-babam hayatta... İkisi de sağlıklı...»

«Peki, bir süre bekleyin. Doktor neredeyse gelir.»

Hemşire gidince, Pinneberg: «Bunlara gerek var mı?» diye söylendi. «Buraya salt...»

«Muhasebeci olduğunu söylemekten pek hoşlanmadın sanırım.»

«Sen de kızlık soyadının Mörschel olduğunu söylemekten hiç hoşlanmadın.» Pinneberg güldü. «Emma Pinneberg, lakabı Kuzucuk, kızlık soyadı Mörschel. Emma, Pinne...»

«Boş ver bunları. Bayağı sıkıştım. Tuvalet var mıdır burada acaba?»

«Her zaman bunu yaparsın... Şu işi evdeyken yapsaydın ya...»

«Yaptım sevgilim, emin ol yaptım, pazaryerinde. Para bile ödedim. Fakat heyecan bastırınca...»

«Peki Kuzucuk, peki. Sabret biraz.»

«Sabredemeyeceğim, sevgilim...»

«Buyrun,» diye çağıran bir ses yükseldi. Doktor Sesam belirdi kapıda. Şehirde yaşayan insanların yarısının, eyaletin dörtte birinin tanıdığı; kibirsizliği, iyiliğiyle bilinen Sesam... Cinsel sorunlar hakkında bir kitapçık yayımlamıştı; bu kitaptan cesaret bulan Pinneberg, ona başvurup, Kuzucuk için gün almıştı.

Doktor, masasında mektubu aradı. «Yeterli paraya sahip olmadığınız için çocuk istemediğinizi yazmıştınız, değil mi, Bay Pinneberg?»

Pinneberg kızarıp bozararak: «Doğru,» dedi.

Doktor, Kuzucuk'a, «Üstünüzü çıkarın,» dedi ve: «Doğum kontrolünün en etkili biçimini öğrenmek istiyorsunuz ha?» diye ekledi.

«Kitabınızı okudum,» dedi Pinneberg. «Bununla ilgili...»

«Evet ama orada yazdıklarım her kadına uymaz. Epey de karmaşıktır. Sizce eşiniz...» Bakışları o sırada eteğiyle bluzunu çıkarmış olan Kuzucuk'a ilişti. Kuzucuk ince bacaklarıyla epey uzun görünüyordu şimdi.

«Evet, içeri geçin. Fakat bluzunuzu çıkarmasaydınız da olurdu, hanımefendi.»

Kuzucuk, pancar gibi kızardı.

«Boş verin, sorun değil. Buyrun. Sizi biraz bekleteceğim Bay Pinneberg.»

Bitişikteki odaya girdiler. Pinneberg gözleriyle izledi onları. Doktorun boyu, 'hanımefendi' dediği Kuzucuk'un omuzlarına kadar bile gelmiyordu. Pinneberg yeniden, Kuzucuk'un dünyanın en albenili kızı olduğunu geçirdi içinden. Kendisi Ducherow'da, Kuzucuk ise Platz'da çalışıyordu; birbirlerini sadece iki haftada bir görebiliyorlardı. Fakat bu, onun Kuzucuk'a duyduğu sevgiyi azaltmak bir yana, giderek çoğaltıyordu.

Pinneberg, doktorun kimi zaman, kısık sesle sorular sorduğunu, kullandığı bir şeyin başka bir gerece çarptığında çıkardığı sesi duydu. Bu tatsız ses dişçiden kalmıştı aklında.

Aniden, Kuzucuk'un tanınmayacak kadar değişmiş sesini duyunca titredi. Kuzucuk yüksek, çığlığı andıran bir sesle: «Hayır, hayır, hayır!» diyordu. Sonra yeniden: «Hayır!» Sonra usulca: «Aman Tanrım!» Pinneberg bunu da duydu.

Pinneberg kapıya doğru birkaç adım yürüdü. O da nesi! Neler oluyor orada? Kadın doktorlarının ne kadar zampara olduklarını eskiden beri işitir dururdu... Sonra Doktor Sesam'ın ne anlattığı belli olmayan sesi yükseldi tekrar. Ve başka bir çınlama...

Sonra uzunca süren bir sessizlik...

Temmuz ortalarında berrak, sıcak bir yaz günü; mavi gökyüzü... Pencereye yanaşan bir-iki dal, denizin meltemiyle sallanıyordu. Çocukluğundan bir şarkıyı hatırlamıştı Pinneberg.

Es ey serin rüzgâr, coş, ilerle rüzgâr!
Kızın şapkasını bırak, dokunma!
Çocuğumu üzme!
Es ey serin rüzgâr, coş, ilerle, ve durma!..

Bekleme salonundakiler de konuşuyorlardı. Size de vakit uzun geliyor, yerinizde ben olsam, keşke...

Kuzucuk ile Doktor tekrar içeri girdiler. Pinneberg endişeli gözlerle Kuzucuk'u inceledi. Korkmuşcasına büyümüştü gözleri. Bembeyaz kesilmiş yüzüyle acılı gülümsedi... Doktor, kenardaki lavaboda ellerini yıkarken, göz ucuyla Pinneberg'e baktı. «Ön-

lem için gecikmişsiniz Bay Pinneberg,» dedi. «Elden bir şey gelmez. Hamileliği ikinci ayına girmiş.»

Pinneberg'in bir an nefesi kesilir gibi oldu, kekeleyerek: «Doktor Bey, hayır! Buna imkân yok! Bir şeyler söylesene Kuzucuk.»

«Sevgilim!..» dedi Kuzucuk. «Sevgilim!..»

«Ne yazık ki durum bu,» dedi doktor. «Aldanmış olmam mümkün değil. Ayrıca, inanın Bay Pinneberg, bir çocuk her aile için iyi bir şeydir.»

Pinneberg dudakları titreyerek atıldı: «Doktor Bey!» dedi. «Ayda yüz seksen mark kazanıyorum! Rica ederim, Doktor Bey!»

Doktor Sesam alabildiğine yorgun gibiydi. Günde otuz kez karşılaştığı şeylerdendi bunlar... «Hayır,» dedi. «Hayır, böyle bir şey için ricada bulunmayın bana. İkiniz de turp gibisiniz. Geliriniz de fena sayılmaz.»

«Doktor Bey!» diyerek telaşla inledi Pinneberg.

Kuzucuk arkasında, ayakta duruyordu; sevgilisinin saçlarını okşayarak, «Üzülme sevgilim,» dedi. «Üzülme! Bir çare buluruz.»

Pinneberg: «Ama bu mümkün değil!..» dedi ve sustu. O anda, bir hemşire girdi içeri: «Doktor Bey, telefondan aranıyorsunuz.»

«Gördünüz mü,» dedi Doktor, «epey mutlu olacaksınız. Çocuk doğduğunda, hemen bana gelin. Korunma önlemlerini o zaman düşünürüz. Yiyip içtiklerinize de dikkat edin... Cesaretli olun küçükhanım!»

Kuzucuk'la tokalaştı.

Pinneberg cüzdanını çıkarıp: «Vizite ücretini...» diye mırıldandı.

Doktor tam kapıdan çıkıyordu, dönüp, «Evet...» dedi. Ne kadar verebileceklerine karar vermek istercesine süzdü onları. «On beş mark. Hemşire!»

Pinneberg, «On beş mark...» diye inleyip kapıya bakakaldı.

Alnı kırış kırış, hemşirenin makbuzu yazmasını ve kendisine uzatmasını izledi.

Sonra, hatırladığı bir şeyle umutlanıp: «Bu parayı sigortadan alırım, değil mi?» diye sordu.

Hemşire, önce Pinneberg'e, sonra Kuzucuk'a baktı. «Hamilelik tanısı mı?» Karşılık beklemeden: «Hayır, sigortaya dahil değil,» dedi.

«Yürü Kuzucuk, gidelim,» dedi Pinneberg.

Merdivenleri yavaşça indiler. Kuzucuk inerken durup Pinneberg'in ellerini ellerine aldı: «Sıkma canını sevgilim, ne olur! Bir çare buluruz.»

Pinneberg dalgınca: «Elbette, buluruz,» dedi.

Rothenbaum caddesinde bir süre yürüdükten sonra, Meinzer caddesine çıktılar. Cadde, bir baştan bir başa yüksek binalarla dolu ve yoğun bir kalabalığı var... trafiği alabildiğine hareketli. Akşam gazetelerini satmak için çocuklar çıkmış bile. Kimsenin onlarla ilgilendiği yok.

«Gelirim fena sayılmazmış. Yüz seksen markımın on beşini almayı biliyor ama, dolandırıcı!»

«Ben para bulurum sana,» dedi Kuzucuk.

«Sevgilim!..»

Meinzer caddesinden Krümper sokağına vardıklarında her yer birden sessizleşti.

«Bazı şeyleri zamanla anlıyorum,» dedi Kuzucuk.

«Neleri?»

«Büyük bir şey değil, canım! Şey, sabahları garip duyumsuyordum kendimi.»

«Peki farkına varmadın mı hiç?»

«Sürekli, adetim yine başlar, diyordum kendi kendime. Böyle bir şey kimin aklına gelir?»

«Doktor aldanmış olabilir!»

«Hayır, sanmıyorum. Tanısı doğru.»

«Aldanmış olamaz mı yani?»

«Hayır, sanırım...»

«Lütfen! Bir kez de beni dinle! Aldanması mümkün değil mi?»

«Mümkün?.. İstenirse, her şey mümkündür!..»

«Adetin yarın tekrar başlayabilir. Bu olursa ne yazacağımı bilirim ben o doktora!» Daldı, kaleme alacağı mektubu düşünmeye koyuldu.

Krümpel sokağından sonra, Hebbel caddesine geldiler. Sessiz, dalgın yürümeye devam ettiler. Caddenin her iki yanı karaağaçlarla kaplıydı.

Pinneberg düşünmeyi bir an bırakıp: «Verdiğim on beş markı geri alacağım o zaman!..» dedi.

Kuzucuk bir şey söylemedi. Bastığı yere bakarak, dikkatle yürüyordu. Hamileydi artık.

«Böyle nereye gidiyoruz,» diye sordu Pinneberg.

«Evet gitmem gerek. Anneme dönmeyeceğimi söylemedim.»

«Eve döneceksin ha!»

«Bana öfkelenme sevgilim. Sekiz buçukta yeniden aşağıya inmeye gayret ederim. Trenin saat kaçta?»

«Dokuz buçukta.»

«Seni uğurlamaya gelirim o halde.»

«Bu kadar mı? Öpücük yok mu!»

Lütjen caddesi bir işçi caddesiydi. Her yer çocuklarla doluydu. Hoşça kal demenin bile olanağı yoktu.

Kuzucuk elini uzatıp: «Canını sıkma sevgilim,» dedi. «Ben bir yolunu bulurum.»

Pinneberg gülümsemek için çabaladı: «Bulursun ya, kozbeyisin sen. Her şeyi çarçabuk halledersin.»

«Sekiz buçukta kesinlikle geleceğim. Söz veriyorum!..»

«Bana öpücük yok mu?»

«Burada olmaz. Hemen dedikodusunu yaparlar. Sabırlı ol biraz.»

«Peki,» dedi Pinneberg. «Sen de canını sıkma; bir çözüm buluruz.»

«Bulacağız ya. Ben henüz cesaretimi koruyorum. Hadi, hoşça kal.»

Kuzucuk, çantasını parmaklıklara vurarak, karanlık merdivenleri seri adımlarla çıktı. Pinneberg onun nefis bacaklarını izledi ardı sıra. Kuzucuk sayısını hatırlayamadığı kadar, onu burada bırakıp şu lanet olası merdivenlerde kaybolmuştu.

«Kuzucuk! Kuzucuk!» diye seslendi arkasından. Kuzucuk başını parmaklıklardan sarkıtıp: «Ne oldu?» diye sordu.

«Dur biraz!» Telaşla tırmandı merdivenleri. Yanına geldi, omuzlarından tuttu, aralıklı biçimde soluyarak: «Kuzucuk! Emma Mörschel! Evlenelim mi, nasıl olur?» diye sordu.

Kuzucuk yanıt vermedi. Pinneberg'ten ayrılıp merdivene çöktü. Dizlerinde güç kalmamış gibiydi. Oturduğu yerden Pinneberg'e baktı. «Tanrım!» diye fısıldadı usulca. «Bunu içtenlikle istiyor musun sevgilim?»

Yeşile çalan koyu mavi gözleri mutlulukla ışıldıyordu şimdi.

«Evet, Kuzucuk,» dedi Pinneberg. «Mesele çözüldü artık. Evleneceğiz. Üstelik hiç vakit yitirmeden.»

«Fakat bunu yapmak zorunda değilsin sevgilim. Böyle de üstesinden gelirim. Aslında haklısın. Yavrumuzun babalı doğması iyi olur kuşkusuz.»

«Yavrumuz!» dedi Pinneberg. «Evet, yavrumuz.»

Bir süre sustu. «Evlenelim mi?» diye sorduğunda çocuk aklında bile yoktu. Bu yaz gecesi, sevgilisini sokak ortasında beklemenin anlamsızlığını yaşamak istemiyordu, hepsi bu...

Bunu Kuzucuk'a söyleyip söylememeye karar veremeyip bir an bocaladı. Fakat bir şey söylemedi. Ama: «Hadi, kalk artık Kuzucuk. Basamaklar epey kirli, o kar gibi eteğin...» diye konuştu yavaşça.

«Bırak şimdi eteği! Kimin umrunda! O kadar mutluyum ki! Hannes, sevgilim!»

Ayağa kalkıp Pinneberg'in boynuna bir daha sarıldı. Talihliydiler; yirmi ailenin oturduğu binada bir kişi bile yoktu ortalıkta. Üstelik saatin beşi geçmesine, erkeklerin işten eve döndüğü, kadınların bazı şeyler almak için aşağıya indikleri bir vakit olmasına karşın.

Pinneberg, Kuzucuk'un kollarından ayrıldı: «Bunu yukarıda

da yapabiliriz sanırım, Kuzucuk, nişanlı bir çift olarak. Hadi, yukarı çıkalım.»

Kuzucuk endişeyle: «Şimdi mi? Annemi babamı biraz hazırlasam?.. Seni henüz tanımıyorlar.»

«Yapılması gereken hemen yapılmalı,» dedi Pinneberg. Artık sokakta kalmak istemiyordu. «Hem sevineceklerdir de.»

Kuzucuk düşünceli bir tavırla: «Evet, annem epey sevinecektir,» dedi. «Fakat babam bir parça alaycıdır, sana takılırsa hiç dert etme.»

«Bunu ben düşüneyim Kuzucuk.»

Kuzucuk kapıyı açtı. Girişte küçük bir hol vardı. Aralık bir kapının ardından birinin sesi geldi: «Emma! Çabuk buraya gel!..»

«Bir saniye anne,» dedi Emma Mörschel. «Ayakkabılarımı çıkarıyorum.»

Kuzucuk, Pinneberg'in elinden tuttu, sessizce bir odaya girdiler. İçeride iki yatak vardı.

«Eşyalarını şuraya bırak. Evet, bu benim yatağım, diğeri annemin. Babamla Karl karşı odadalar. Hadi, şimdi annemin yanına gidelim. Bekle! Şu saçlarını düzelteyim.» Bir tarakla hemen Pinneberg'in saçlarını düzeltti.

Coşkuyla, el ele tutuşarak, holden geçip mutfağa girdiler. Ocağın başında, beli bükülmüş bir kadın, tavada bir şeyler kızartıyordu. Kadının kahverengi elbisesiyle kocaman mavi önlüğü ilgisini çekti Pinneberg'in.

Kadın yaptığı işten başını kaldırmadan: «Emma, çabucak bodruma in, kömür getir,» dedi. «Karl'a kaç kez söyledim.»

«Anne,» dedi Emma. «Bu arkadaşım Johannes Pinneberg. Ducherow'da oturuyor. İkimiz evlenmek istiyoruz.»

Kadın yaptığı işten başını usulca kaldırdı! İnsanı korkutan, güçlü, keskin çizgili bir ağız; parlak, alev saçan gözler, kırışmış bir yüz... Yaşlı bir işçi kadın...

Kadın kaş çatıp bir süre Pinneberg'i süzdü, sonra yine patates köftelerine döndü. Kendi kendine konuşmaya başladı: «Şimdi de sevgililerini mi getiriyorsun buraya? Derhal kömür getir, ateş sönmek üzere.»

Kuzucuk gülümsemeye gayret edip: «Anne,» dedi. «Niyetimiz ciddi.»

«Sana kömür getir dedim,» diye bağırdı kadın; bir yandan da köfteleri çeviriyordu.

«Anne!..»

Kadın başını kaldırıp, öfkeyle: «Sen daha burada mısın? Canın dayak istiyor ha!..» dedi.

Kuzucuk, Pinneberg'in elini sıktı. Sonra giderken, keyifle seslendi: «Hemen dönerim.» Koridor kapısının kapandığı duyuldu.

Pinneberg, mutfakta öylece kalakaldı. Önce ürke çekine Bayan Mörschel'e baktı, sonra gözlerini kaçırıp, pencereden bakmaya başladı. Sadece birkaç baca ve masmavi bir gökyüzüydü oradan görünenler.

Bayan Mörschel tavayı kıyıya çekmiş, ızgara demiriyle bir şeyler yapıyor, demirler birbirine vurduğunda çıkan sesler duyuluyordu. Kadın maşayla ateşi karıştırırken mırıldanmaya başladı. Pinneberg nazikçe: «Bir şey mi dediniz efendim?» dedi.

Mörscheller'e söylediği ilk şeydi bu.

Ah, söylemez olaydı. Kadın bir akbaba gibi saldırdı. Bir elinde maşa, diğerinde patatesleri tersyüz ettiği çatal... Bunları yüzüne doğru sallıyordu. Fakat Pinneberg'i korkutan bu değildi. Asıl korkutucu olan, öfkeden titremeye başlayan kırışmış yüzü, daha da kötüsü, alev saçan gözleriydi.

Kendinden geçercesine haykırdı:

«Kızımın iffetiyle oynamaya utanmadın mı?»

Pinneberg geriye bir adım atıp, korkuyla: «Onunla evlenmek istiyorum, Bayan Mörschel,» dedi.

«Siz benim bir şeyin farkında olmadığımı mı sanıyorsunuz? İki haftadır bekliyorum. Bana bir şey söyler ya da o adamı alır getirir, diyordum kendi kendime.» Derince soluklandı. «O çok iyi kalpli bir kızdır. Benim Emma'm sizin oyuncağınız değildir. Sürekli neşeli, sürekli saygılıdır. Şimdiye kadar ağzından bir tek fena söz çıkmamıştır. Ama siz onun iffetiyle oynamak istiyorsunuz ha!»

Pinneberg: «Hayır, sandığınız gibi değil,» diye fısıldadı.

Bayan Mörschel tekrar bağırdı: «Öyle, öyle. Tam iki haftadır, versin de bezlerini yıkayayım diye bekliyorum. Bunu nasıl yapabildiniz ona?» Söyleyecek bir şey bulamadı Pinneberg.

Sadece: «Gençlik işte!» diyebildi.

Kadın birden: «Gençlik ha!» diye bağırdı. «Aldattınız kızımı. Siz alçaksınız, alçak!..»

«Formaliteleri halleder etmez evleneceğiz.»

Bayan Mörschel tekrar ocağın başına döndü. Tavadaki yağ cızırdarken: «Mesleğiniz nedir? Evlenebilir misiniz bakalım?»

«Yiyecek maddeleri satan bir kuruluşta muhasebeciyim.»

«Memursunuz yani!»

«Evet.»

«İşçi olsaydınız daha iyi olurdu. Kazancınız ne kadar?»

«Yüz seksen mark.»

«Kesintiler hariç mi?»

«Hayır, onlar da bu paradan kesiliyor.»

«İşte bu harika!» dedi kadın. «Fazla sayılmaz. Kızımın sefil bir hayatı olacak.» Derken yine parladı. «Kızımın çeyiz getireceğini sanıyorsanız aldanıyorsunuz. İşçiyiz biz. Bizde böyle şeyler yok. Beraberinde, kendisinin satın aldığı eşyaları getirebilir sadece, hepsi bu!»

«Sorun değil,» dedi Pinneberg.

Kadın yine hışımla: «Sizin de bir şeyiniz yok. Görünüşünüze göre, tutumlu da değilsiniz. Böyle elbiseler giyen biri fazla para biriktiremez...»

O sırada, elinde kömür sepetiyle Kuzucuk girdi içeri; kadının pek isabetli bir konuya değindiğini onaylamaya fırsat bulamadı Pinneberg. Kuzucuk keyifle: «Zavallı sevgilim, annem epeyce haşladı, değil mi? Alev gibidir, hemen parlar,» dedi.

«Nazik ol! Yoksa esaslı bir dayak yersin! Gidip gevezeliğinizi yatak odasında yapın. Babanla önce baş başa konuşacağım.»

«Peki, tamam,» dedi Kuzucuk. «Nişanlımın patates köftesi yemeği sevip sevmediğini sordun mu? Bugün bizim nişan günümüz.»

«Çıkın gidin bakayım!..» dedi Bayan Mörschel. «Kapıyı da

kapatmayın ha! Gözüm üzerinizde, bir aptallık yapmayın sakın...»

Küçük masanın etrafındaki beyaz iskemlelere karşılıklı geçtiler.

«Annem sıradan bir işçidir,» dedi Kuzucuk. «Aklına geleni söyler ama kalbi temizdir.»

Pinneberg sırıtarak: «Hiç de dediğin gibi değil. Annen her şeyi biliyor. Doktorun bugün bize söylediği her şeyi biliyor.»

«Bilmez mi! O her şeyi bilir. Annem senden hoşlandı galiba.»

«Bundan emin değilim.»

«Onun huyu böyledir. Sürekli atışacak yer arar. Ben o kadar umursamam böyle hallerini.»

Bir süre sessiz, elleri masada, öylece oturdular.

Pinneberg dalgınca: «Yüzük de almamız gerekecek,» dedi.

«Tabii ki!» diye coşkuyla atıldı Kuzucuk. «Hemen söyle, parlağını mı seversin, matını mı?»

«Matını!»

«Ben de. Ne hoş, bütün zevklerimiz aynı gibi! Acaba kaça mal olur?»

«Bilmem. Otuz marka halledebilir miyiz sence?»

«O kadar tuzlu mu?»

«Altın alacaksak?..»

«Tabii ki altın alacağız. Hadi, ölçüsünü alalım.»

Pinneberg, Kuzucuk'a sokuldu. Makaradan biraz ip aldılar. Ölçü almak da zor işmiş! Önce bol bağladılar, sonra sıkı.

«Ele bakmak geçimsizlik getirir derler,» dedi Kuzucuk.

«Ben bakmıyorum ki Kuzucuk, öpüyorum sadece.»

Kemikli bir elin kapıyı çaldığı duyuldu. «Buraya gelin! Baban geldi.»

Kuzucuk, Pinneberg'in kollarından ayrılıp: «Şimdi geliyoruz,» dedi.

«Hemen, biraz toparlanalım.»

«Baban nasıl biri?»

«Birazdan göreceksin. Hem bundan sana ne? Onlarla değil, benimle evleneceksin!..»

«Bir de yavrumuzla...»

«Evet. Fakat yavrumuzun çok afacan bir anne-babası olacak. On beş dakika bile yerinde duramayan bir anne-babası...» Mutfak masasında gri pantolonlu, gri yelekli, yeleğinin altına beyaz, yakasız bir gömlek giymiş, ayaklarında terlikler, uzun boylu bir adam oturuyordu. Sarı, kırışmış bir yüz, gözlüklerinin arkasında küçük, delici gözler; ağarmış bıyıklı, neredeyse beyazlaşmış bir sakal...

Adam, Emma ile Pinneberg odaya geldiğinde elindeki *Halkın Sesi* gazetesini indirip, delikanlıyı incelemeye başladı.

«Kızımla evlenmek isteyen genç sizsiniz ha?.. Memnun oldum, oturun. Sanırım tekrar düşüneceksiniz kuşkusuz.»

«Neyi düşüneceğim?»

Kuzucuk bir önlük bağlamış, annesine yardım ediyordu. Bayan Mörschel öfkeyle: «Nerede kaldı bu yaramaz? Köfteler taş gibi oldu,» diye söylendi.

«Fazla masai,» dedi Bay Mörschel ve Pinneberg'e göz kırpıp: «Zaman zaman siz de mesai yaparsınız, değil mi?» dedi.

«Evet, sık aralarla,» dedi Pinneberg.

«Karşılığını veriyorlar mı?»

«Üzülerek söyleyeyim ki, hayır. İşverenim diyor ki...»

Bay Mörschel, onun ne dediğini umursamadı bile. «Gördünüz mü? İşte, daha çok bu yüzden, işçi bir damadım olmasını isterdim. Örneğin, Karl, fazla mesai yaptı mı emeğinin bedelini alır.»

«Bay Kleinholz diyor ki...»

«Onların dediklerini biz yıllardır dinliyoruz delikanlı. Bunlara karnımız tok artık. Bizim meselemiz, onların pratikleridir. İş kolunuzda da maaş sözleşmesi var, değil mi?»

«Galiba,» dedi Pinneberg.

«'Galiba' dindarların işidir, işçinin değil. Mutlaka vardır. Ve onda, *fazla mesainin işçiye ödenmesi zorunludur* diye yazar. Fazla mesaisini alamayan bir damadım neden olsun?»

Pinneberg dudak büktü.

Bay Mörschel, Pinneberg'e hizmetinin karşılığını neden ala-

madığını ifade etmeye çalıştı: «Çünkü siz memurlar örgütsüzsünüz. Örgüt bağınız yok. Dayanışmanız yok. Bu yüzden sizinle gönüllerince oynuyorlar.»

Pinneberg biraz öfkeli: «Ben örgütlüyüm,» dedi. «Sendikaya üyeyim.»

«Emma, hanım!.. Duydunuz mu, bizim delikanlı da sendika üyesiymiş!..»

Uzun boylu Mörschel başını eğdi, gözlerini kısıp, bir süre sonra damadı olacak delikanlıyı süzdü. «Peki delikanlı, nedir şu sizin sendikanızın adı?.. Söyle biz de bilelim!..»

Pinneberg giderek artan bir öfkeyle: «Alman Memurlar Sendikası,» dedi.

Bay Mörschel kahkahalarını bastıramadı; o kocaman boyuyla yerlere dek eğilip, güldü. «DAG(1)ha!.. Hanım, Emma tutun beni. Bizim delikanlı DAG'cıymış. İki iskemleyle bir masa hariç, bir şeyi olmayan sarı sendika. Buna sendika diyor!.. Aman Tanrım, çok komik...»

Pinneberg hışımla: «Rica ederim!» dedi. «Biz, patronların beslediği sarı sendikalardan değiliz. Sendikamız bizden kesilen paralarla ayakta duruyor.»

«Sendika ağaları yaşıyor kesilen paralarla, hem de sarı sendika ağaları!.. Hey Emma, doğrusu evleneceğin adamı isabetli seçmişsin. Eşsiz bir DAG uşağı!..»

«Siz memurlar, duyduğum kadarıyla, kendinizi işçilerden daha üstün görüyormuşsunuz,» dedi Bay Mörschel.

«Ben bu fikirde değilim!..»

«Hayır, siz de bu fikirdesiniz. Neden, böyle düşündüğünüzü biliyor musunuz? Çünkü siz haftalıkçı değil, aylıkçısınız. Çünkü siz, sözleşmedekinden az para ödendiğinde çıtınızı çıkarmazsınız. Çünkü siz, asla greve çıkmazsınız. Çünkü siz, grev kırıcısınız.»

«Mesele sadece para değil ki,» dedi Pinneberg. «Bizim dü-

(1) DAG: Deutsch Angestellten-Gewerkschat (Alman Memurlar Sendikası).

şüncelerimiz birçok işçininkinden farklı, farklı ihtiyaçlarımız var bizim.»

«Farklı düşünmek! Ama siz de, tıpkı bir işçi gibi düşünüyorsunuz...»

«Buna katılmıyorum. Mesela, ben...»

«Mesela siz,» dedi Bay Mörschel ve gözlerini kısıp alayla güldü.. «Mesela, siz, borç alırsınız değil mi?»

Pinneberg şaşkınca: «Borç mu?»

Bay Mörschel: «Evet borç,» deyip daha fazla gülmeye başladı. «Emma'dan aldığınız borçlardan söz ediyorum. Bir centilmen için hiç de uygun bir tavır değil... Tam işçilere uygun bir şey...»

«Ben...» dedi Pinneberg. Bağırmak istedi.

Ama Bayan Mörschel sertçe payladı kocasını: «Eğlenmeyi bırak artık ihtiyar. Üstüne vazife olmayan şeylere karışma.»

Bu sırada dış kapının kapanma sesi duyuldu. «Bu gelen Karl,» diye seslendi Kuzucuk.

«Hadi hanım, masaya oturalım,» dedi Bay Mörschel. «Ama damat bey, yine de fikrimi değiştirmedim. İsterseniz rahibe de sorun, kabul edilir değil bu yaptığınız.»

Genç bir adam içeri girdi. Fakat sadece yaşı nedeniyle genç denilebilecek, görünüm olarak odadaki kocamış adamdan daha solgun, daha güngörmüş biri... Pinneberg'i hiç umursamadan: «İyi akşamlar,» dedi. Ceketini, yeleğini, gömleğini çıkardı. Pinneberg çoğalan bir şaşkınlıkla onun bu yaptıklarını izledi.

«Fazla mesaiye mi kaldın?» diye sordu ihtiyar Mörschel.

Karl bir şeyler geveleyip sustu.

Bayan Mörschel: «Boş ver şimdi yıkanmayı Karl,» dedi. «Yemeğe oturalım!»

Ama Karl, yarı beline dek soyunmuş, musluğu açarak yıkanmaya başlamıştı. Kuzucuk'un da odada olduğunu düşünen Pinneberg, utandı. Kuzucuk için bunların hepsi olağandı galiba.

Pinneberg'e birçok şey olağan gelmiyordu. O, rengi kirden kararmış raflardaki kötü görünümlü toprak çanaklar; soğan kokulu, soğumuş patates köfteleri; hıyar turşusu, erkeklerin içtiği ılık bira; hüzünlü bir manzarası olan bu mutfak, buranın ortasın-

da soyunup yıkanan Karl... Bunların biri bile olağan görünmüyordu Pinneberg'e.

Karl masaya geçip, homurtuyla: «Ne o, misafirimiz mi var?»

Bayan Mörschel: «Emma'nın nişanlısı,» dedi, «bugünlerde evlenecekler.»

«Nihayet birini buldu mu! Üstelik kentsoylu. Küçükhanım işçilere katlanamıyor anlaşılan.»

Baba Mörschel neşeli: «Gördün mü?» dedi.

«Çeneni kapatmazsan evde yemek yiyemezsin,» dedi Bayan Mörschel.

Karl babasına baktı: «Gördün mü, ne demek? Ben iyi bir kentsoyluyu sizin sosyal faşistlerinize tercih ederim!..»

«Sosyal faşistler mi?.. Kimmiş o sosyal faşistler, Rus uşağı!..»

«Kim olacak,» dedi Karl. «Siz, milliyetçiler!..»

Pinneberg bu atışmayı keyifle dinledi. İhtiyar adamın demin ona ettiklerini, oğlu fazlasıyla ödetiyordu. Fakat bütün bunlar patates köftelerini yenir yutulur hale getirmiyordu. Berbat bir öğle yemeğiydi. Oysa o, nişan törenini alabildiğine farklı hayal etmişti bugüne kadar.

Pinneberg, trenine yetişememişti. İşine gitmek için, sabah dört trenine binmek zorundaydı.

Karanlık mutfakta, sırtlarını artık sönmüş ocağa vermiş, kendi başlarına oturuyorlardı. İçerde, bir odada Bay Mörschel, diğerinde Bayan Mörschel uyuyor: Karl, Alman Komünist Partisi'nin bir toplantısına katılmak için gitmişti. Mutfak balkonunun kapısı aralıydı; ferahlatıcı bir rüzgâr kapının üstündeki tülü sallayıp duruyordu.

Dışarda, gökyüzü duru, yıldızlar sönüktü, avlu diğer katlardan yükselen radyo sesleriyle uğulduyordu...

Pinneberg, sevgilisinin elini sıkıp, kısık sesle: «Evimiz biraz cana yakın olsun isterdim,» dedi. Sonra, ne istediğini tarif etmeye çalıştı: «Her yer ışıklar içinde olmalı; beyaz, kar gibi perdeler...»

«Evet,» dedi Kuzucuk. «Evet. Evimizden hoşlanmadın. Burada gördüklerin senin için yeni şeyler.»

«Bunu amaçlamadım, Kuzucuk.»

«Söylemekten neden korkuyorsun? Kötü bir hayatımız olduğu belli. Karl'la babamın atışmaları kötü; annemle babamın sürekli kavgaları daha da beter. Onlar annemi mutfak harcamaları için para verirken kandırırlar, annem de onları yaptığı yemekle. Çekilir şey mi bu?»

«Peki ama, neden böyle davranıyorlar? Üç kişi çalışıp maaş aldığına göre hayatınızın daha iyi olması gerekir.»

Kuzucuk bu soruya karşılık veremedi.

«Ben asla bu evin gerçek bir üyesi olamadım. Külkedisi gibiyim. Karl'la babam eve geldiklerinde yapacakları şeyler bitmiş olur. Ardından benim işlerim başlar. Çamaşır, ütü, dikiş, çorap yamamak... Hepsi benim üzerimedir. O kadar büyük bir mesele değil aslında; insan bu işleri gönüllü yapar. Fakat bir kez olsun tatlı bir söz çıkmaz ağızlarından. Olağan karşılanır bu, sürekli aşağılanırım... Karl da benim geçimimi sağlayan kendisiymiş gibi davranır. Çünkü eve benden daha çok para verir. Maaşım yüksek değil. Tezgâhtar bir kızın eline ne kadar geçebilir ki?»

«Yakında bütün sorunlar çözülecek,» dedi Pinneberg. «Epey yakında.»

Kuzucuk acılı: «Bununla da kalmıyor ki,» dedi. «Adam yerine koymazlar, sürekli sersem deyip dururlar bana. Evet, fazla zeki sayılmam, birçok şeyi yeterince kavrayamam. Bu kadarla kalsa iyi. Bir de, sürekli yüzüne bakılamayacak ölçüde çirkin bir kız olduğumu söylerler.»

«Ama sen çok güzelsin!..»

«Bunu söyleyen tek kişi sensin. Kimi zaman dansa giderdik. Bir kıyıda otururdum hep. Annem, Karl'dan benimle dans etmesi için bir arkadaşını göndermesini istese, Karl hemen, 'Bu keçiyle dans etmeyi kim ister,' derdi. Emin ol, bunu söyleyen tek kişi sensin...»

Pinneberg düşünmeye başladı. «Keşke bu sözleri söyleme-

seydi» diye geçirdi içinden. «Ben onu ilk andan beri güzel olarak düşledim. Fakat şimdi; belki o kadar da güzel değil...»

Kuzucuk devam etti: «Niyetim sana yakınmak değil. Sadece bu eve değil, sana, sadece sana ait olduğumu aklına koymanı istiyorum hepsi bu. Şükran borçluyum sana; ama çocuk yüzünden değil, Külkedisini bu hayattan çekip aldığın için.»

«Canım...»

«Parlak, namuslu bir hayatımız olsun istiyorsan, biraz beklemelisin. Yenebilir bir yemek bile pişiremem. Hatalı bir yanımı gördüğünde, beni uyarmalısın. Seni asla aldatmayacağım...»

«Peki Kuzucuk, peki. Eminim.»

«Ayrıca, hiç tartışmayacağız. Tanrım, o kadar mutlu olacağız ki. Bir de oğlumuz, kuşkusuz.»

«Ama kız olursa?»

«Hayır, erkek olacak. Ufacık, şirin bir erkek.»

Hemen sonra balkona çıktılar.

Sessiz, kucaklaşmış halde, damların üstünde sere serpe duran gökyüzüne, yıldızlara baktılar. Sonra bakışlarını yere, radyolardan gelen caz müziğinin kapladığı, aydınlık ve sayısız pencerenin görüldüğü avluya çevirdiler.

Pinneberg: «Radyo da alacak mıyız?» diye apansız sordu.

«Sorulur mu bu da! Sen işine gittiğinde, bana arkadaş olur, yalnızlığımı unutturur. Fakat daha sonra alırız. Ondan önce almamız gereken epeyce şey var.»

«Haklısın,» dedi Pinneberg.

Bir süre sessiz kaldılar.

Sonra Kuzucuk: «Sevgilim,» dedi kısık sesle. «Sana bir soru soracağım.»

«Ne soracaksın?»

«Ama öfkelenme!»

«Peki.»

«Para artırdın mı hiç?»

Pinneberg bocalayarak: «Azıcık,» dedi. «Ya sen?»

Kuzucuk telaşlı: «Ben de biraz. Fakat epey önemsiz bir miktarda.»

«Kaç para?»

«Hayır, önce sen söyle.»

Pinneberg: «Benim...» dedi ve öylece kaldı.

«Hadi söyle!» diye ısrar etti Kuzucuk.

«İnan ki çok az. Hem seninkinden de az olabilir...»

«Hayır, asla değildir.»

«Evet, evet.»

Öylece, sessiz oturdular.

Sonra Pinneberg: «Tahmin et bakalım,» dedi.

Kuzucuk derince soluklanarak: «Tamam,» dedi. «Tahminen...» Susup, biraz düşündü.

«Hadi, söylesene.»

Kuzucuk ansızın güldü. «Nereden bileyim! Benimkini söylemeye yüzüm tutmuyor. Bankada yüz otuz markım var.»

Pinneberg sakin, gururlu: «Benim dört yüz yetmiş markım var,» dedi.

«Ooo, bu harika işte. Neredeyse altı yüz mark yapar. Hayli paramız var sevgilim.»

«Hayır... O kadar da abartmayalım!.. Bir de şu var ki, insan bekârken fazla para gidiyor.»

«Haklısın,» dedi Kuzucuk. «Ben de her ay, elime geçen yüz yirmi markın yetmişini, yiyecek harcaması ve ev kirası olarak ayırmak zorundayım.»

«Bu kadarını yan yana getirinceye kadar da adamın aklı şaşıyor.»

«Evet, ne yapsak da artmıyor.»

Yine sustular.

Pinneberg: «Ducherow'da çarçabuk ev bulacağımızı düşünmüyorum,» dedi.

«Öyleyse eşyalı oda tutacağız.»

«Bunu yaptığımızda eşya için para artırabiliriz.»

«Eşyalı odalar bize tuzluya gelir sanırım.»

«Ne tutacağına bir bakalım,» dedi Pinneberg.

«Evet, neler alabileceğimizi bir düşünelim. Fakat bunu bankada hiç paramız yokmuş gibi yapalım.»

«Haklısın, o paraya ilişmemeli, giderek çoğaltmalı. Hesaplayalım, kazandığım para yüz seksen mark...»

«Evlenirsek zam yaparlar.»

«Haklısın, bunun olması gerek fakat o kadar emin değilim.» Pinneberg'in yüzü kızarmıştı. «Sözleşmeye göre olabilir, ama işveren tuhaf biri...»

«Ben olsam bunu hiç umursamam.»

«Kuzucuk, bu hesabı yüz seksen marktan başlatalım. Zam gelirse iyi olur tabii. Fakat önce ayağımızı yorganımıza göre uzatalım.»

«Peki,» dedi Kuzucuk. «Önce kesintileri çıkarıp bakalım.»

«Evet, kesintiler hep aynıdır. Vergiler altı mark, işsizlik sigortası 2.70, memur sigortasına 4 mark, hastalık sigortası 5.40, sendika aidatı 4.50...»

«Şu sendika aidatı fazla işte!..»

Pinneberg sesini yükseltip: «Şimdi de sen başlama,» dedi. «Babanın çıkışması yetti zaten.»

«Peki. Kesintiler 22.60 mark etti. Yol parası gerekiyor mu?»

«Neyse ki, o yok!..»

«Geriye 157.40 mark kaldı. Ne kadar kira veririz?»

«Bilmiyorum... Bir oda, bir mutfak kırk marktan aşağı olamaz.»

«Kırk beş olsun diyelim,» dedi Kuzucuk. «Bunu da çıkardık mı, 112.40 mark kalıyor. Yiyecek masrafımız ne kadar olur?»

«Bunu sadece sen bilirsin.»

«Anneme göre, günde adam başı bir buçuk mark tutarmış.»

«Ayda doksan mark yapar.»

«Kaldı 22.40 mark.»

Bir an bakıştılar.

Kuzucuk coşkulu, telaşlı: «Daha odunu, kömürü eklemedik. Elektrik, havagazı, posta giderleri... Giyecek, çamaşır, ayakkabı da almak gerek. Arada tabak-çanak da gerekecek.»

Pinneberg devam etti: «Sinemaya gideceğiz, hafta sonları gezeceğiz... Sigara içmeden de duramam.»

«Bunları yaparken, arada para artıracağız.»

«Ayda, hiç yoksa yirmi mark.»

«Otuz!..»

«Tekrar hesaplayalım.»

«Kesintiler aynı.»

«Daha ucuza ev de bulamayız.»

«En fazla beş mark fark eder!..»

«Mümkün. Her gün tek gazete alacağız.»

«Kuşkusuz. Sadece yiyecek giderlerini kısabiliriz. O da olsa olsa on mark!..»

Yine göz göze geldiler.

«Bir türlü denkleştiremiyoruz. Para biriktirmeyi unutmamız gerek...»

Kuzucuk dalgınca: «Mutlaka kolalı gömlek mi giymelisin?» diye sordu. «Ben kola yapmayı da bilmem!..»

«Evet, patron böyle olmasını istiyor. Bir gömleğin kolası altmış fenik, yakaya da kırk fenik gerek...»

«Bu da ayda beş mark tutar,» dedi Kuzucuk.

«Sonra ayakkabı pençeletmek gerek.»

«Haklısın, hayli de pahalıdır.»

Sustular.

«Yeniden hesaplayalım.»

Hemen sonra:

«Hadi yemek giderlerinden on mark daha kısalım. Ama yetmiş marktan aşağı olursa üstesinden gelemem.»

«Başka insanlar nasıl geçiniyor acaba?»

«Bilmem ki... Kimilerinin kazancı bizimkinden daha az!..»

«Aklım almıyor.»

«Bir yerde hata yapmış olmalıyız. Yeniden hesaplayalım.»

Yazdılar çizdiler, sonuç değişmedi. Göz göze geldiler yine. Kuzucuk birden: «Acaba evlendiğimde, sigortaya şimdiye dek verdiğim parayı geri alabilir miyim?»

«Harika!» dedi Pinneberg. «Hiç yoksa yüz yirmi mark eder bu.»

«Peki annen?» dedi Kuzucuk. «Onun sözünü hiç etmedin.»

«Söz edecek bir şey yok. Ona mektup bile yollamam.»

«Sahi mi? Peki, nerede kalmıştık?»

Kısa bir an sustular.

İki yakalarını bir araya getiremeyeceklerini anlayınca balkona çıktılar. Avlu kararmış, koca şehir ıssızlaşmış, sadece ötelerden bir otomobilin korna sesi geliyordu.

Pinneberg dalgınca: «Seksen fenik de berbere ayırmalı...» dedi.

«Ne olur bunu konuşmayalım artık. Başka insanlar nasıl geçiniyorsa, biz de öyle yapmaya gayret edeceğiz.»

«Dinle Kuzucuk,» dedi Pinneberg. «Sana giderler için para vermeyeceğim. Her ay başı aldığım parayı bir kenara ayırır, ikimiz de gerektiği kadarını oradan alırız.»

«Evet. Buna ayırmak için, mavi porselenden, çok hoş bir vazom var. Sonra görürsün. Alabildiğine ekonomik davranmak zorundayız. Bakarsın gömlek kolalamayı da öğrenirim.»

«Beş feniklik sigara içmeye de hiç gerek yok. Üç fenike de güzel sigaralar alınabilir.»

Kuzucuk o anda usulca bir çığlık attı: «Aman Tanrım!.. Sevgilim, yavrumuzu hepten unuttuk! Onun da harcamaları var!..»

«Minicik bir çocuğun harcamasından ne olur ki? Hem o zaman doğum parası, lohusa parası verecekler, daha az vergi de ödeyeceğiz... Bildiğim kadarıyla, çocuklar bir yaşına kadar masrafsızdır.»

Kuzucuk dalgın: «Emin değilim!..» dedi.

Kapıda beyaz bir gölge belirdi.

«Hâlâ yatmayacak mısınız?» dedi Bayan Mörschel. «Üç saatiniz var, artık uyuyun.»

«Peki anne.»

«Ne de olsa, önemli değil artık,» dedi ihtiyar kadın. «Bu gece babanın yanında yatacağım. Karl da eve gelmeyecek. Onu da koynuna al, seni...» Kapıyı vurup çıktı. 'Seni'den sonra ne söylemek istemişti acaba?

Pinneberg gücenik: «Ben aslında yatmak istemiyorum,» dedi. «Üstelik annenin babanın yanında hiç uygun olmaz.»

Kuzucuk güldü. «Galiba Karl haklı, sen tam bir kentsoylusun...»

Pinneberg: «Asla değilim!» diyerek karşı çıktı. Sonra kararsız: «Ya doktor Sesam yanıldıysa, yanımda bir şey yok.»

«O halde mutfakta oturalım. Canım istemiyor zaten.»

«Peki Kuzucuk, peki. Geliyorum.»

«Eğer istemiyorsan!..»

«Ben ahmağın tekiyim, Kuzucuk! Kuşbeyinlinin teki!..»

«Öyleyse tam birbirimizi bulmuşuz.»

«Birazdan göreceğiz,» dedi Pinneberg.

1

KÜÇÜK KASABA

Ağustosun bir pazar günü, Platz'dan Ducherow'a hareket eden tren, sigara içilmeyen üçüncü sınıf kompartımanda oturan Bay ve Bayan Pinneberg'le yola çıktı. İrice bir sepette Emma'nın eşyalarını, bir torba içinde yatağını –ama sadece onunkini, Pinneberg kendi yatağını kendi sağlasın, onu da biz düşünecek değiliz ya!–, bir de ufak bir kutudaki porselenlerini yük vagonuna yerleştirmişlerdi.

Tren süratle Platz'dan ayrıldı. Kimsecikler yoktu garda. Hemen sonra şehrin son evlerini de geçince, tarlalar görülmeye başladı. Tren bir süre, pırıltılarla akan Strale nehrini izledi; sonra yol boyunca seçilen kayın ormanını...

Kompartımanda onlar dışında, gazete okuyan biri, dışarıyı izleyen biri, genç ikiliyi süzen biri, ayrıca somurtuk biri daha oturuyor, ne zaman kendilerinden geçseler adamın gözlerine yakalanıyorlardı.

Pinneberg kasıntıyla sağ elini dizine attı. Parlayan yüzüğünü adamın görmesini istiyordu. Somurtuk adamın dikkatini çeken şey tamamen yasaldı yani. Fakat adam yüzük yerine tekrar dışarıyı izlemeye koyuldu.

Pinneberg keyifle: «Yüzük hoş duruyor,» dedi. «Altın kaplama olduğu da hiç anlaşılmıyor.»

«Biliyor musun, şu yüzük insana tuhaf hisler veriyor. Sanki bedenimden bir parça. Sürekli ona bakmak istiyorum.»

«Henüz alışmadın da ondan. İhtiyarlar parmaklarında mı, değil mi, ayrımına bile varmazlar. Hatta kimi zaman kaybettikleri bile olur.»

Kuzucuk hışımla: «Böyle şey olur mu?» dedi. «Ben onu canım gibi koruyacağım.»

«Ben de... Bana sürekli seni hatırlatacak.»

«Bana da seni!..»

Yavaş yavaş birbirlerine sokuldular. Sonra tekrar ayrıldılar. Somurtan adam aksice bakmaya başlamıştı tekrar.

«Ducherow'lu değil,» diye fısıldadı Pinneberg. «Yoksa, tanırdım.»

«Orada herkesi tanır mısın?»

«Neredeyse. Bir zamanlar Bergmann'da kadın ve erkek elbiseleri reyonunda çalışmıştım. Herkes alışverişe oraya gelir.»

«Niye bıraktın orayı? Tam senin işin.»

Pinneberg: «Patronla atıştım,» diyerek uzatmak istemediğini gösterdi.

Söylenmeyen nedenler olduğunu sezdi Kuzucuk. Konuyu biraz irdelemek istediyse de, caydı. «Bunun da vakti var,» diye düşündü kendi kendine. Artık resmen evliydiler.

Pinneberg de benzer şeyleri içinden geçirmiş olmalı ki, birden: «Annen eve varmıştır,» dedi.

«Evet. Epey içerledi. Bizi geçirmeye bile gelmedi. Nikâh dairesinden ayrılırken; 'Köpeklere uygun bir düğün' dedi bana.»

«Herkes bir şey söylüyor. Onlara ne?»

«Evet,» dedi Kuzucuk. «Ama annem şaka etmiştir.»

Pinneberg hışımla: «Biz, annen şaka etsin diye evlenmedik,» dedi.

Sessiz kaldılar biraz.

Sonra Kuzucuk konuşmaya başladı:

«Evimizi epey merak ediyorum.»

«Dilerim beğenirsin. Ducherow'da tercih şansımız yok gibi.»

«Hadi Hannes, bir daha anlat!..»

Pinneberg: «Anlatayım,» diyerek daha önce anlattıklarını tekrarladı: «Şehir dışında olduğunu söylemiştim. Her yan yemyeşil.»

«Bundan hoşlandım işte...»

«Ama yüksek bir bina, apartman. Duvarcı ustası Mothes, kasabanın gün geçtikçe oralara doğru genişleyeceğini sanmış; bu yüzden kasaba dışına yapmış inşaatını. Ama ne garip, ondan başka kimse oraya ev kurmamış.»

«Niye dersin?»

«Bilmem!.. Şehre yirmi dakika uzaklıkta; çok tenha diye düşünmüş olabilirler Yolu da o kadar iyi değil...»

Kuzucuk: «Dairemizden söz ediyorum,» diyerek araya girdi.

«Tamam, biz en üst katta oturacağız, dul Bayan Scharrenhöfer'in katında.»

«Şu dul nasıl biri?»

«Nasıl anlatsam; çok iyi, güngörmüş biri. Vaktiyle epey zenginmiş sanırım. Ama enflasyon... Bunları gözyaşı dökerek anlattı.»

«Tanrım! Ağlıyor ha!»

«Sürekli ağlayacak değil ya! Hem fazla görüşmeyiz, olur biter. Böyle yapacağımızı konuşmuştuk ya! Birbirimize zar zor yeteriz.»

«Peki ama, ya o bizimle yakınlaşmak isterse?..»

«Buna ihtimal vermem. Çok nazik biri, saçları apak. Mobilyalarına da fazlasıyla düşkün. Hepsi ölen kocasından kalma, değerli şeyler. Sonra yayları hayli eski olduğundan, kanepeye otururken de epey dikkat etmeliyiz; aniden otursak çökebilir.»

«Başka işim yok da bunu düşüneceğim! Mutlu anlarımda ya da çok üzgün olup da ağlamayı istediğimde, onun eski yaylarını aklıma bile getirmem, otururum anında.»

Pinneberg paylayan bir sesle: «Düşünmeye mecbursun,» dedi. «Sonra, camlı kutudaki saate de elimizi sürmeyeceğiz. Sadece o kuruyor.»

«O döküntü saati alsın, kendi odasına koysun. Evimde, kurmak için bile elimi süremeyeceğim bir saate katlanamam ben.»

«Neden bu kadar abartıyorsun?.. Sesi huzursuz ediyor deriz, sorun çözülür!»

«Hemen bu akşam söyleyelim! Kim bilir, böyle pahalı saatler belki de gece yarısı kuruluyordur... Hadi, anlatmana ara verme. Merdivenleri çıktık, evimizin kapısına vardık. Sonra?..»

«Bir hol var girişte. Ortak kullanacağız. Mutfağımız sağdaki ilk kapı. Mutfak dediysem, tam olarak bir mutfak değil. Galiba eskiden çatı katıymış. Fakat havagazı ocağı var.»

Kuzucuk sıkılarak: «İki gözlü,» dedi. «Nasıl üstesinden gelirim, bilemiyorum. İki gözlü havagazıyla kimse yemek yapamaz. Anneminki dörtlüydü.»

«İki gözlü de iş görür.»

«Biraz kulak ver de dinle sevgilim!..»

«Ne de olsa sıradan yemekler yiyeceğiz, fazlasıyla yeter.»

«Haklısın, fakat her yemekte bir çorba içeceksin, bir tencere buna ayıralım. Sonra et, ikinci tencere de buna. Sebzeli yemekler de pişireceğiz, üçüncü tencere. Patatesi de ekle, etti mi dört tencere!.. İkisini ocakta bekletsem, diğerleri soğur. Hadi ne yapacaksın!..»

Pinneberg dalgınca: «Evet,» dedi. «Haklısın galiba.»

Sonra korkuyla: «Bu durumda, dört de tencere gerekli!..»

Kuzucuk bilmiş bilmiş: «Kuşkusuz,» dedi. «Bu olmadan nasıl yemek yapabilirim? Bir de kızartma için tava...»

«Tanrım, ben sadece bir tencere aldım!..»

Kuzucuk zalimce: «O halde, dört tane alacağız,» dedi.

«Bu maaşla bunları satın alamayız. Yine bir kenara ayırdıklarımızdan gidecek.»

«Elden bir şey gelmez sevgilim, idareli olmalısın! Daha tencereye ihtiyacımız var.»

Pinneberg hışımla: «Ben daha farklı düşünmüştüm,» dedi. «Düşünmüştüm ki, önce tutumlu davranacağız, kenara para koyacağız; fakat şimdiden açık vermeye başladık.»

«Ama bunları almaya mecburuz...»

Pinneberg öfkeli: «Peki kızartma tavası,» dedi, «iyice gereksiz. Ben kızartmadan zerrece hoşlanmam! Bir parça et kızartacağız diye kocaman tava mı alacağım? Buna hayır işte!»

«Ya rosto, rostoyu nerede yapacağım?»

Pinneberg korka korka: «Mutfakta musluk da yok. Bayan Scharrennöfer'in mutfağından getireceksin.»

Kuzucuk: «Tanrım!..» diye inledi yeniden.

Davulun sesi uzaktan ne hoş gelir. İki kişi evlenir, çoluk çocuk yapar, yaşarlar, birbirlerine arka çıkarlar, her zorluğu birlikte göğüslerler. Sevgi, yakınlık, yeme-içme, çarşı-pazar, gündelik ev işleri, hafta sonu dolaşmalar, arada sinema...

Fakat bunlara yakından bakınca bir sürü mesele çıkar. Evlilik geri planda kalır. Belki de olması gereken bu. Ama diyelim ki; kızartma tavası ne olacak? Ya da Pinneberg, hemen bu akşam Bayan Scharrenhöfer'e saatini oradan almasını söyleyecek mi?.. İşte asıl mesele bunlar.

Havanın soğuduğunu sezdiler. Fakat kompartımanda baş başa olduklarını fark ettiklerinde, tavayı falan akıllarından çıkardılar hemen. Somurtuk adam, bir yerde inmişti herhalde. İndiğinin ayrımına bile varmamışlardı. Saati, tavayı bir kenara atıp kucaklaştılar. Ancak tren hızını azaltınca, Ducherow'a geldiklerini bildiler.

«Tanrım, vardık!» dedi ikisi de.

«Taksi istemiştim,» dedi Pinneberg. «Yolumuz epey uzun, yorulursun.»

«Buna hiç gerek yoktu! Hani idareli davranacaktık! Unuttun mu, daha geçen pazar Platz'da iki saat taban tepmiştik.»

«Fakat bavulların...»

«Bir hamal bulabilirdik ya da işyerindeki işçilerden biri...»

«Hayır, hayır! Sonra ne derler?..»

Kuzucuk ısrar etmedi: «Peki, istediğin gibi olsun.»

Pinneberg, tren durduğunda telaşla: «Bir şey daha var. Evlendiğimizi ele vermeyelim, henüz tanışmış gibi yapalım,» dedi.

Kuzucuk hayretle: «Bu da ne anlama geliyor. Biz evliyiz artık!..»

«Ne ilan yayınlattık, ne de çağrı yolladık. Arkadaşlar bizi bu halde görürlerse, epey incinirler.»

«Bunu aklım almıyor. Evlendik diye niye incinsinler?»

«Peki, peki. Sana sonra her şeyi anlatırım. Sen söylediğim gibi yap. Çantanı alır mısın? Lütfen biraz yabancıymışız gibi yap.»

Kuzucuk sesini çıkarmadı. Kocasını süzmekle yetindi sadece. Pinneberg zamansızca, olağanüstü ölçüde kibarlaştı. Hanımefendiye trenden inmesi için yardımcı olarak, ürkekçe gülümsedi: «İşte, Ducherow. Buradan Maxfeld'e de tren gider. Şuradan lütfen...»

Pinneberg iki-üç adım ileri çıktı, merdivenlerden indiler. Bu hareketiyle, karısı yorulmasın diye taksi çağıracak ölçüde nazik bir kocaya hiç mi hiç benzemiyordu. Sonunda çıkışa geldiler. Üstü kapalı bir araba onları bekliyordu.

«Günaydın Bay Pinneberg, günaydın hanımefendi,» dedi şoför.

Pinneberg hızlı hızlı: «Bir süre bekleyeceksiniz,» diye mırıldandı. «Siz arabaya geçin isterseniz, ben eşyaları taşıyacağım.» Yanlarından ayrıldı.

Kuzucuk biraz ayakta durup, iki katlı binalarla kaplı istasyon meydanını izledi.

«Kleinholz işletmesi burada mı?»

«Bay Pinneberg'in işyeri mi?» dedi şoför. «Hayır bayan, fakat giderken yanından geçeceğiz. Pazar meydanında, belediyenin yanında...»

«Rica etsem, arabanın üstünü açabilir misiniz? Bugün hava epey güzel.»

«Üzgünüm, bayan. Bay Pinneberg üsteleyerek kapatmamı söyledi. Yoksa böyle havada arabanın üstünü kendim de kapatmam.»

«Peki, öyle olsun!» dedi Kuzucuk. «Bay Pinneberg öyle dediyse...» Ve arabaya geçti.

Pinneberg bu sırada, arkasında bavul, yatak çıkını ve sandık yüklü arabayı taşıyan bir hamal, karşıdan belirdi. Kocasının dav-

ranışlarını beş dakikadır artan bir ilgiyle izlediğinden, sağ elini cebine attığı hemen ilgisini çekti Kuzucuk'un. Bu onun her günkü davranışlarından değildi. Elini asla cebine atmazdı.

Arabaya binip yola çıktılar.

Pinneberg biraz ürkek, gülümseyerek: «Şimdi Ducherow'u baştan sona göreceksin. Zaten şehrin hepsi uzunca bir bulvar.»

«Onu boş ver şimdi, arkadaşlarının neden incineceklerini anlatacaktın.»

«Başka zaman,» dedi Pinneberg. «Şimdi sırası değil. Yol da ne kadar elverişsiz!»

Kuzucuk: «Peki, başka zaman anlatırsın,» deyip sustu. Fakat yine de ilgisini bir şey çekti. Biri içeri baksa asla tanıyamazdı Pinneberg'i; başını sürekli arkada tutuyordu. Kuzucuk: «Şurası işyerin,» dedi. «Emil Kleinholz! Tahıl ürünleri, yem, gübre. Toptan ve Perakende Patates. Patatesi sizden alırım artık.»

Pinneberg korkulu: «Hayır, olmaz,» dedi. «Eskiden kalmış tabela o. Artık perakende patates satışı yok.»

«Üzüldüm! Gelip, senden beş kilo patates alsaydım çok hoş olurdu. Evli olduğumuzu hiç ele vermezdim.»

«Evet, pek üzücü! İnan ki çok güzel olurdu.»

Kuzucuk, öfkeyle soluyarak, ayağını yere vurdu; fakat konuşmadı. Hemen sonra dalgınca: «Su bulunur mu burada?» diye sordu.

«Ne suyu?»

«Ne demek, ne suyu?.. Banyo için...»

«Evet, öyle bir yer var.»

Anacaddeden ayrılmışlardı. «Feld Caddesi» yazısını heceledi Kuzucuk. Bahçe içinde tek katlı evler görünüyordu şimdi.

Kuzucuk keyifle: «Buraları ne kadar hoş,» dedi. «Her yer yaz gülleriyle dolu.»

Araba oynaya zıplaya hareket etmeye başladı.

«Şu an Grünen Ende caddesindeyiz,» dedi Pinneberg.

«Grünen Ende mi?»

«Evet, oturacağımız caddenin adı Grünen Ende.»

«Bu da mı cadde? Ben de adam yolunu şaşırdı diye düşünmüştüm.»

Yolun solunda, etrafı dikenli tellerle çevrilmiş çayırlıkta, birkaç inekle bir at otluyordu, yolun sağındaysa, taze taze yonca tarlaları uzanıyordu.

«Pencereyi biraz aralasana,» dedi Kuzucuk.

«Vardık zaten.»

Çayırların bittiği yerde ova da sonlanıyordu. Şehrin son yapısı yükseliyordu burada, bir yapı ki!.. İpince, upuzun; ön cephesi sarı ve kahverengi. Duvarcı ustası Mothes, herkes buraya doluşur umuduyla, koca binayı ovanın ortasında yükseltmiş. Yan duvarları henüz boyanmamış da.

Kuzucuk Pinneberg'e bakıp: «Görüntüsü hiç de alımlı değil,» dedi.

«Fakat içi çok şirin.»

«Peki öyleyse, girelim. En azından çocuğumuz için isabetli olur. Sağlıcakla büyüyecek.»

Pinneberg'le şoför, sepeti arabadah indirdiler, Kuzucuk da küçük sandığı yüklendi. «Yatak çıkınını birazdan çıkarırım,» dedi şoför.

Bakkalın bulunduğu giriş katı, peynir ve patates kokusuyla dolu, ilk katta yoğunlaşan peynir kokusu, ikinci katta katlanılmayacak ölçüde, yukarıda, çatı katında küf ve nem kokusunun yanı sıra, yeniden patates kokusu ağırlaşıyordu.

«Buraya peynir kokusunun niye gelmediğini söyler misin?»

Pinneberg bir şey söylemeden kapıyı açtı.

«Hemen odamıza girelim, değil mi?»

Küçücük bir hole daldılar; bir yanda askı, diğer yanda ufak bir sandık vardı. Pinneberg kapıyı itip açtı, şoförle birlikte ellerindeki sepeti zor bela içeri soktular.

«Burası.»

Kuzucuk, kapıdan girer girmez, şaşkınca donakaldı.

«Tanrım!.. O da ne?..»

Elindekileri kanepeye attı. Ufacık sandık bile yaylarını gıcır-

datmaya yetti. Uzunca bir oda; dört tane geniş, aydınlık pencere... Koşup, pencereyi açtı, sarkıp aşağı baktı.

Aşağıda cadde, ezilmiş toprak yol, çimenlik görülüyordu. Yonca tarlasından yükselen koku geldi Kuzucuk'un burnuna. Hiçbir çiçek, gün boyu güneş altında beklemiş yoncalar kadar güzel kokamaz.

Yonca tarlası, biraz ileride, sarı-yeşil renklerle süslü diğer tarlalarla birleşiyordu. Tarlaların kimileri biçilmişti bile. Daha ileride yemyeşil ve boş bir toprak uzanıyordu. Strela nehri burada hayli darlaşıyordu, iki kenarı kavaklar, söğütler, çınarlarla dolu ipince bir dereydi sadece.

«Ah, Platz!» diye geçirdi içinden Kuzucuk. «Sayısız keder içinde, didinip durdum. Taş duvarlar arasında bir başına... Oysa burası ne güzel! Pürüzsüz bir ova...»

Derken, bitişik pencerede sevgilisini gördü. Şoförü, yatağı taşıması için aşağı yollamış, gözleri mutluluktan parlar halde, kendinden geçmiş, Kuzucuk'a bakıyordu.

«Şu manzaraya bak,» diye seslendi Kuzucuk. «Burası yaşanacak bir yer!»

Pencereden elini çıkarıp Pinneberg'e uzattı. Pinneberg elini tutarken, diğer eliyle havada yarım halka çizerek: «Ne hoş hava!..» dedi.

«Şuradaki demiryolunu görüyor musun? Maxfeld'e giden yol o işte.»

Aşağıda, elinde bira şişesiyle, şoförü gördüler. Dükkândan almıştı sanırım. Eliyle şişenin ağzını sildi. «Sıhhatinize!» diye bağırıp, başına dikti.

Pinneberg Kuzucuk'un elini bıraktı.

«Sıhhatinize!»

«Evet,» dedi Kuzucuk. «Şimdi de şu müthiş odamıza bakalım.»

O enfes manzaradan başını çevir, odaya bak, hem de ne oda... Korkunç! Aslında nazlı yetiştirilmemişti. Bütün hayatında bir kez doğru dürüst mobilya görmüştü, o da Platz'da, Meinzer caddesindeki mağazalarda. Fakat buradakiler...

«Elimi tutar mısın sevgilim! Bir şey devirmekten ya da mobilyaların arasında sıkışıp kalmaktan korkuyorum..»

Pinneberg öfkeli: «O kadar da abartma,» dedi. «Kimi yerleri güzel sayılır.»

«Tanrı aşkına, bu odanın nesi güzel... Ya da boş ver, bir şey söyleme. Kendim, iyice göreyim.»

Odada gezinmeye başladılar. Çoğunlukla arka arkaya yürümelerine karşın, Pinneberg'in elini sıkıca tutuyordu Kuzucuk.

Evet, oda dar bir geçit gibi. Fazla dar olmasa da uzunca... Ve bu odanın büyük kısmı tıka basa koltuklar, ceviz masalar, komidinler, aynalı dolaplar, sehpalarla yüklü. Bir de boş bir kuş kafesi... Kalan kısmına ise, iki yatakla bir lavabo konulmuş. Fakat Kuzucuk'un ilgisini en çok odanın büyük kısmını, küçük kışmından ayıran bölüm çekti, yatak odasını oturma odasından ayıran yer. Ama burası bir duvar ya da paravan değil, yerden tavana dek uzanan süslemeli, tahta bir korkuluk... Ortasında da bir yerden diğerine geçmek için kubbemsi bir boşluk vardı. Parmaklıklar kahverengiye boyanmış cevizden. Üzerlerine birbirini kesmeyen beş oluk açılmış, bomboş görünmesin diye de kâğıt ve bezden yapılma çiçekler (güller, nergisler, menekşeler), ayrıca törenlerde rastlanan küçük yeşil çelenkler asılmış.

Kuzucuk: «Yüce Tanrım!» diyerek hemen yere çöktü. Olduğu yere, çünkü her yer eşyalarla dolu olduğu için, nasıl olsa yere yuvarlanma riski yok. Kuzucuk'a da demir ayaklı, tahta bir piyano iskemlesi (ama piyanosuz) denk geldi.

Pinneberg sessiz, diyecek söz bulamadan, öylece kalakaldı. Aslında odayı tutarken her şey gözüne tozpembe görünmüş, korkuluktan hoşlanmıştı da.

Ansızın Kuzucuk'un gözleri ışıldadı. Ayağa kalkıp, çiçeklerle süslü korkuluğa yaklaştı. Girintili çıkıntılı tahtalardan birine dokundu. Parmaklarına baktı, sevgilisine gösterip: «Görüyor musun?» dedi. Toza batmıştı eli.

Pinneberg usulca: «Evet, bir parça tozlu,» dedi.

«Bir parça...» Pinneberg'e hışımla baktı. «Bana bir hizmetçi

bulacaksın, tamam mı? Burayı adam etmek için, günde beş saat mesai yapacak biri gerek.»

«Bu da niye?..»

«Söyler misin, kim adam edecek bu odayı? Doksan üç parça eşya. Her birinin temizlenmesi gerek! Hadi, epey anlamsız da olsa bunları ben temizledim diyelim. Fakat şu korkuluk... Her gün üç saat çabalasam, üstesinden gelemem. Hele şu kâğıt çiçekler...»

Kuzucuk kâğıt güllerden birine parmağıyla dokundu. Gül yere düştü, düşmesiyle de güneş ışınları altında sayısız toz zerreleri uçuşmaya başladı.

«Hizmetçi bulacak mısın?» diye sordu Kuzucuk. Hiç de Kuzucuk gibi değildi şimdi!

«Haftada bir gün uğraşsan, işe yaramaz mı acaba?»

«Delirdin mi! Bir de çocuğumuz burada büyüyecek!.. Söylesene, ezik çürük içinde kalmaz mı çocuk?»

«O güne kadar belki başka bir ev ayarlarız.»

«O güne kadar!.. Peki, bu odayı nasıl ısıtacağız? Çatı katı! İki duvar, dört pencere! Her gün yarım çeki odun gitse, yine de iliği donar insanın burada!..»

Pinneberg biraz öfkeli: «Kuşkusuz,» dedi. «Eşyasıyla kiralanmış oda, insanın kendi evine nasıl benzesin.»

«Bunu biliyorum. Söyler misin; nasıl buluyorsun bu odayı? Beğendin mi? Burada yaşamak ister misin?.. Düşünsene; işten eve geleceksin, her yer eşya, örtü dolu. Aaa!.. O da ne? Bütün örtüler çengelli iğneyle tutturulmuş.»

«Daha iyisini bulacağımıza inanmıyorum.»

«Ben bulurum. Bunu ben üstleniyorum. En geç ne zaman taşınacağımızı söyleyebiliriz? Sen onu söyle.»

«Eylülün birine kadar, ancak...»

«Sonra kaç gün içinde taşınabiliriz?»

«Otuz eylülde boşaltmamız gerekir, fakat...»

Kuzucuk göğüs geçirip: «Altı hafta,» dedi. «Ne yapalım, buna da göğüs gererim artık. Benim asıl üzüntüm, günahsız çocuğumuzun da bu sıkıntıları bizimle yaşayacak olması. Bense bu-

rasını, onu alabildiğine dolaştırabileceğim bir yer olarak hayal etmiştim. Artık durmadan eşya temizle dur!»

«Yeni taşındık, hemen taşınacağımızı söyleyemeyiz!»

«Niye? En doğrusu bugün söylemek, hemen, şimdi!»

Kuzucuk; yanakları pancar gibi, başı dimdik, biraz olsun anlayışlı davranmamakta kararlı, gözleri alev saçarak, Pinneberg'e baktı.

Pinneberg usulca: «Dinle Kuzucuk!» dedi. «Seni çok daha farklı düşlerdim. Daha yumuşak, daha anlayışlı...»

Kuzucuk gülerek Pinneberg'i kucakladı. Saçlarını okşayarak: «Hakkın var, bu düşündüklerinden epey farklıyım. Sense beni çok tatlı bir şey sanıyordun, değil mi? Okuldan mezun olur olmaz çalışmaya başladım ben; evde ağabeyim, babam; çalıştığım yerde amirlerimle, erkek arkadaşlarımla mücadele edip durdum!»

Pinneberg düşünceli; «Evet, ancak...» diye mırıldandı. O sırada, şömine üzerinde, iki küçük heykelin arasında duran o ünlü saat yediyi vurdu.

«Hadi sevgilim! Alttaki dükkâna inelim de akşam yemeği yapmak için bir şeyler alalım. Şu mutfak denen yeri epey merak ediyorum aslında.»

Alışveriş yapıldı, yemekler hazırlandı ve artık hırçınlığından eser kalmamış Kuzucuk'un geleceğe dair hayallerinden oluşan, tatlı bir konuşmayla yemeklerini yediler. Ekmek ve jambondu yedikleri, yanında da çay. Pinneberg bira içmek istiyordu fakat Kuzucuk şu sözlerle karşı çıktı ona: «Öncelikle, çay daha ucuz. İkincisi, oğlumuzun sağlığına zararlı. Doğuma kadar tek damla bile alkol içmeyeceğiz. Sonra...»

«Sonra ne?..»

«Bu akşam epey açıldık. Artık, haftada en az iki kez patates kızartmasıyla yağlı ekmek yiyeceğiz. Tereyağı... pazar günleri olabilir!.. Margarin de yeterince besleyici.»

«Onun yerini tutmaz ama...»

«Haklısın ama, ya böyle yapacağız ya da bir kenara ayırdığımız paraları harcayacağız.»

Pinneberg telaşla: «Hayır, hayır!» dedi. «Bunu amaçlamadım.»

«Pekâlâ!.. O zaman masayı toplayalım, bulaşıkları yarın yıkarım. Ben örtüleri topladıktan sonra Bayan Scharrenhöfer'i görmeye gidelim. İyi olur!..»

«Henüz ilk geceden mi?»

«Hemen şimdi! Bir an önce haberi olsun. Aslında bugün önce o gelmeliydi ama...»

Mutfakta (içine gazocağı yerleştirilmiş bir tavan arasıydı sadece.) Kuzucuk; «Şu altı hafta da geçecek mutlaka,» dedi kendi kendine.

Sonra tekrar odaya dönüp, hevesle işe girişti. Bütün örtüleri yan yana getirip, hepsini katladı. «Koş sevgilim, mutfaktan bir tabak getir! Kadın, iğnelerine göz diktiğimizi sanmasın...»

Bir süre sonra işini bitirip katlanmış örtüleri koyduğu çıkını kollarına yerleştirdi; bir şey unutmamak için etrafına bakındı.

«Saati de sen al sevgilim.»

Pinneberg kararsızdı: «Ben mi?»

«Sen saati al, ben önden yürür kapıları açarım!..»

Korkusuzca öne geçti. Önce küçük holden, sonra içi süpürge ve pılı pırtıyla dolu bir odadan geçerek, diğer mutfağa girdiler...

«Bak sevgilim, mutfak bu işte!.. Ve ben buradan su alabileceğim!..»

Upuzun, içinde iki yatak olan bir odadan geçtiler.

«Sevgili kocasıyla uyudukları yatak bu mu dersin? Tam bize uygun.»

Sonra, kadife bir perdeyle sıkıca kapanmış, tek pencereli, karanlık bir odanın önüne vardılar.

Bayan Pinneberg kapıda durup, karanlık odaya doğru: «İyi akşamlar... Sadece, iyi akşamlar demek için gelmiştik!..»

«Bir saniye izin verin,» dedi ağlamaklı bir ses. «Şimdi ışığı yakarım.»

Pinneberg, Kuzucuk'un arkasında, masanın üstünde bir şey-

lerle ilgileniyordu. Kuzucuk'un kulağına saatin sesi geldi. Pinneberg saati oraya bırakmış olmalıydı.

Kuzucuk: «Bütün erkekler tabansız,» diye düşündü. Aynı ağlamaklı ses aynı köşeden: «Hemen yakıyorum ışığı,» dedi. «Siz, bugün taşınan gençlersiniz, değil mi? Fakat önce kendime çekidüzen vermeliyim. Geceleri sürekli ağlarım da...»

«Sahi mi?» dedi Kuzucuk. «Eğer huzursuz ediyorsak... Biz sadece...»

«Hayır, hayır. Gitmeyin, ışığı yakıyorum. Ağlama nedenimi anlatayım size.»

Yaşlı Scharrenhöfer'in ışığı sonunda yandı. Tavandaki küçük ampulden ölgün bir ışık yayıldı perdelere. Bu ölgün ışık altında uzun boyu, balmumu gibi yüzü, kocaman kırmızı burnu, gri yün elbisesi, yaşaran gözleri, seyrelmiş ak saçlarıyla, kemikleri sayılacak kadar zayıf bir kadın duruyordu.

«Gençler!.. Demek, beni görmeye geldiniz!..»

Kemikli, nemli elini Kuzucuk'a uzattı. Kolundaki örgüyü saklamak ister gibi kucakladı. Kuzucuk, yaşlı gözleriyle paketi fark etmese bari. Neyse ki Pinneberg saati içeride bıraktı. Belki giderken kadına çaktırmadan alır, yine eski yerine koyarız. Kuzucuk'un deminki düşüncelerinden eser kalmamıştı.

«Sahiden, rahatsızlık vermeyelim!..»

«O da ne demek? Bana kimse uğramaz. Kocam hayattayken başkaydı kuşkusuz!.. İyi ki hayatta değil artık!..»

«Hastalığı fazla mı ağırdı?» diye sordu Kuzucuk. Böyle ahmakça bir soru yüzünden bir korku aldı içini.

Fakat ihtiyar kadın bu sözleri duymamıştı bile.

«Dinleyin çocuklar,» dedi. «Savaş öncesi tam elli bin mark paramız vardı. Şimdi metelik yok! Nasıl kaybolup gitti bu para? Kocamış bir kadın bunca parayı kendi başına nasıl harcar?»

Pinneberg: «Enflasyon...» dedi yavaş sesle.

«Mümkün değil. Oturup hesapladım. Harcadığım her kuruşu yazdım... dinleyin; yarım kilo tereyağı üç bin mark... Yarım kilo tereyağı üç bin marka olur mu hiç?»

Kuzucuk bir şeyler anlatmaya çalıştı:

«Enflasyonun olduğu yıllarda...»

«Size nasıl bittiğini anlatayım: Paramı çaldılar. Bunu yeni anlıyorum. Buradaki kiracılardan biriydi çalan. Düşünüyorum, kimdi acaba? Adları hep unuturum. Burada, savaştan sonra öyle çok insan oturdu ki! Epey zeki biri olduğunu hatırlıyorum. Paramı çaldığını fark etmeyeyim diye, hesaplarım üzerinde oynamış. Üçü, üç bin yapmış da bilmemişim!..»

Kuzucuk çaresizce Pinneberg'e baktı. Pinneberg, başını eğmiş, dinliyordu.

«Elli bin!.. Nasıl harcanır elli bin mark? Şurada oturdum, bütün harcadıklarımın hepsini çıkardım. Kocamın ölümünden beri, birkaç çift çorap ve gömlek dışında bir şey almamışım. Drahomamın epey iyi olması yüzünden, fazla bir şeye ihtiyacım olmazdı. Kuruşu kuruşuna hesapladım, beş bin mark bile tutmuyor!..»

Kuzucuk yeniden açıklamayı denedi:

«O yıllarda paranın değeri sürekli düşüyordu...»

İhtiyar kadın, gözlerindeki yaşlarla devam etti:

«Paramı çaldılar. Defterlerimi bir görün. Şimdi şimdi fark ediyorum. Rakamlarla oynanmış. Adam hepsinin sonuna bir sürü sıfır koymuş.»

Kadın kalkıp maun masaya doğru yürüdü. Kuzucuk ve Pinneberg atıldılar:

«Buna gerek yok, zahmet etmeyin!..»

O anda, Pinneberg'in yatak odasına koyduğu saat çalmaya başladı. Çınlama sesi çıkarıp, dokuz kez çaldı.

İhtiyar kadıncık donakaldı. Başını kaldırdı ağzı aralı, titrek dudaklarla gözlerini karanlığa çevirdi, korkuyla:

«O da nedir?» dedi.

Kuzucuk, Pinneberg'in kolunu sıktı.

«Kocamın nişanımızda hediye ettiği saattir bu!.. Sizin odanızda durmuyor muydu?»

Saat artık çalmıyordu.

«Sizden bir ricamız olacaktı, Bayan Scharrenhöfer,» diye aldı Kuzucuk...

Fakat kadın bu sözleri duymadı. Belki de başkalarının söyle-

diklerine hiç kulak vermiyordu. Aralı duran kapıyı ardına kadar açtı; saat, masada, loşlukta bile belirgince seçiliyordu.

«Demek gençler saatimi geri getirdiler,» diye fısıldadı ihtiyar kadın. «Demek kocamın nişan armağanını, kiracılarım beğenmedi! O halde onlar da...»

Tam o sırada saat tekrar çalmaya başladı. Daha hızlı, daha ince, ara vermeden; on kez, on beş kez, yirmi kez, otuz kez...

Pinneberg fısıltıyla:

«Yerinden aldık ya, bundan oldu. Öyle eski ki, dayanamadı,» dedi.

«Tanrım, kalk hemen!..»

Kalktılar, fakat kadın kapıda dikilmiş, geçmelerine izin vermiyordu. Gözleri saatte, mırıldandı:

«Çalıyor, aralıksız çalıyor. Duracak ve artık hiç çalmayacak. Son defa duyuyorum sesini. Her şeyim elden gidiyor. Param da gitti! Saat ne zaman çalsa, kocamın da bu saati dinlediğini hatırlarım.»

Saat durdu.

«Ne çok üzüldüğümü anlatamam, Bayan Scharrenhöfer, saatinize ilişmemeliydim.»

«Bütün kabahat bende!» dedi Kuzucuk.

«Sadece benim!..»

«Şimdi gidin! Ne yapalım; oldu bir kere. İyi geceler size.»

Pinneberg'le Kuzucuk, haşarıca davranmış çocuklar gibi ürkek, kaçarcasına ayrıldılar odadan.

İhtiyar kadın arkalarından seslendi:

«Pazartesi günü polise gitmeyi unutmayın! Sonra başınız derde girer.»

Korkulu, çocuklar gibi el ele, her yeri eşya dolu odalardan geçip geri döndüler. Kendilerinden geçmiş gibilerdi.

Odalarına geldiklerinde, bir süre beraberce dikildiler. Bir hayal görmüş gibilerdi. Odalarındaki lamba, tıpkı ihtiyar kadının odasındaki gibi, aydınlatmak istemiyormuşcasına ölgün bir ışık serpiyordu.

Kuzucuk derince soluklandı.

«Çok korkunçtu!..»

«Evet. Kadın, o parayı düşünmekten kafayı sıyırmış.»

«Kafayı sıyırmış ve ben...» Hâlâ ayakta, el elelerdi: «...Ve ben, gün boyu bu evde bir başına kalacağım. Her an buraya gelebilir. Hayır, istemem!..»

«Kendine gel Kuzucuk. Geçenlerde konuştuğumuzda böyle değildi. Belki de ilk kez böyle davranıyor.»

Kuzucuk kadını taklit ederek: «Gençler!» dedi. «Bu sözü söyleyişi ne tiksindiriciydi öyle. Sevgilim, ben bu kadın gibi olmak istemiyorum. Ben onun gibi olamam, değil mi! Korkuyorum.»

«Kuzucuk'umsun sen benim,» dedi Pinneberg. Ona sarıldı. Öyle zayıftı ki! Koskoca bir kadın fakat zayıf... Yaslandı Pinneberg'e.

«Benim için Kuzucuk'sun sen ve sürekli öyle kalacaksın. Sen o çatlak ihtiyara benzeyebilir misin hiç?»

«Kuşkusuz, benzeyemem!.. Burada oturmamız, yavrumuz için de sorunlu olacak. O asla korkmamalı. Annesi neşeli olmalı ki, çocuğu da öyle olsun!..»

«Peki Kuzucuk'um, peki.» Kuzucuk'u kollarında sıktı, saçlarını okşadı. «Her şey yoluna girecek, her şey...»

«Sürekli bunu diyorsun fakat bana hemen taşınacağımızı söyleyemiyorsun, bunun için söz veremiyorsun!..»

«Taşınabilir miyiz acaba? Bir buçuk ay boyunca iki yere kira verebilir miyiz? Bunu karşılayacak paramız var mı?»

«Para ha! Biraz paramız harcanacak diye üzüleyim mi, çocuğumuz suratsız mı olsun?»

«Para... kahrolası para... dost para...»

Kuzucuk'u kollarında, bir sağa bir sola salladı. Sanki ansızın olgunlaşmış, bugüne kadar yaşanan sorunların artık hiçbir ağırlığı kalmamıştı. Açık biçimde konuşabilirdi artık:

«Özel bir hünerim yok, Kuzucuk. Ben asla yükselemeyeceğim. Üç, beş kuruş için koşturup duracağız hep.»

«Sevgilim, sevgilim,» diye fısıldadı Kuzucuk.

Usulca bir rüzgâr, perdeyi sallıyor, odaya ince bir ışın deme-

ti vuruyordu. El ele, esrimiş gibi pencereye doğru yürüdüler, pervaza yaslandılar.

Her yer mehtapla aydınlanmıştı, sağda küçük bir nokta titrek hareketlerle parlıyordu. Feld caddesindeki son havagazı feneriydi bu. Gözlerinin önünde, biçimlice parsellenmiş tarlalar uzanıyor, ötelerdeki ağaçların koyu gölgeleri beliriyordu. Ortalık o kadar sessizdi ki kayalara çarparak akan Strela nehrinin şırıltısı işitiliyordu.

«Ne kadar hoş,» dedi Kuzucuk. «Her yer ne kadar sessiz!..»

«Hakkın var, sahiden eşsiz. Şu temiz havayı içine çekmeye bak. Sizin oralara, Platz'a hiç benzemez.»

«Bizim oralar... Artık Platz'lı sayılmam. Asla da sayılmadım. Ben artık Grünen Ende'de, dul Bayan Scharrenhöfer'in evinde oturuyorum...»

«Sadece onun yanında mı?»

«Evet!..»

«Aşağı tekrar inelim mi?»

«Bu vakitte inmek doğru olmaz sevgilim. Biraz daha burada duralım. Üstelik, sana soracağım şeyler var.»

«Şimdi mahvolduk işte,» diye düşündü Pinneberg.

Fakat Kuzucuk bir şey sormadı. Pencereye dayanmış, ay ışığıyla aydınlanan doğaya bakıyor, alnının üstündeki sarı saçları rüzgârla dalgalanıyordu. Pinneberg bir zaman onu izledi.

«Çok sakin bir gece...» dedi Kuzucuk.

«Evet. Artık yatalım Kuzucuk.»

«Biraz daha dursak! Yarın pazar, bol bol uyuyabiliriz. Hem dedim ya, sana soracaklarım var.»

«Peki, sor bakalım!»

Pinneberg içerlemişti biraz. Bir sigara çıkardı, dikkatle yaktı. Derin bir yudum aldıktan sonra yineledi:

«Artık sorsana!» Sesi daha uysaldı.

«Sormam gerekli mi? Sezemiyor musun?»

«Ne soracağını bilmiyorum ki..»

«Biliyorsun.»

«İnan ki bilmiyorum, Kuzucuk...»

«Biliyorsun.»

«Lütfen Kuzucuk, makul ol biraz. Sor artık!..»

«Soracağım şeyi biliyorsun.»

«Tamam o halde, sen bilirsin!..» Pinneberg öfkeliydi.

«Hatırlıyor musun, sevgilim?» diye başladı Kuzucuk. «Hani, Platz'dayken, bir gün mutfakta oturuyorduk. Nişanlandığımız gündü. Yıldızlı fakat karanlık bir geceydi. Arada, mutfağın balkonuna çıkmıştık...»

Pinneberg mırıldanır gibi: «Evet, bunları hatırlıyorum,» dedi. «Sonra?»

«Neler konuştuğumuz aklında mı?..»

«Eee, sıktın artık, bir sürü şey konuştuk o gün! Tümünü aklımda tutamam ya!»

«Ama özellikle bir şeyi konuştuk. Hem birbirimize söz vermiştik.»

Pinneberg uzatmadan: «Hatırlamıyorum,» dedi.

Bayan Emma Pinneberg, kızlık adı Mörschel, pencerenin önünde durmuş, ay ışığıyla aydınlanmış dışarıya bakıyordu. Sağda yanıp sönen gaz feneri, tam karşıda, Strela nehrinin kıyısında beş-altı ağaç... nehirden yükselen su şırıltısı, okşayan bir gece rüzgârı...

Her şey alabildiğine güzel. Bu güzelliğe ilişmemeli. Fakat Kuzucuk'un huzurunu kaçıran, içten içe rahatsız eden bir ses vardı ki, her şey yalan, diyordu ona; kendini bırakma, yoksa boğazına kadar batağa gömülürsün.

Kuzucuk ansızın geri döndü:

«Evet, birbirimize sözümüz vardı. Birbirimizi asla aldatmayacağımıza, birbirimizden hiçbir şey gizlemeyeceğimize yemin etmiştik; gizli kapaklı şeylerimiz olmayacaktı.»

«Ağır ol biraz; öyle değildi. Ama sen bana söz vermiştin!..»

«Peki, sen bana açık biçimde davranmayacak mısın?»

«Elbette davranacağım. Ama kimi şeyler olur ki, kadınların bilmemesi daha doğru...»

«Öyle mi?..» Darbe almış gibiydi Kuzucuk. Ama hızla kendine geldi. «Peki, iki mark kırk fenik tutmasına karşın, sürücüye

beş mark ödemen! Bu da mı, kadınların bilmemesi gerekenlerden?»

«Fakat eşyalarımızı da taşıdı!..»

«Demek taşıma ücreti iki mark altmış fenik! Peki sağ elini neden hep cebinde tutuyordun? Yüzüğün görünmesin diye mi? Neden arabanın üstü kapalıydı? Neden demin birlikte aşağıya dükkâna inmedin? Neden dostların evlendik diye incinsinler? Neden?»

«Kuzucuk,» dedi Pinneberg. «İnan ki...»

«Bunların hepsi aptalca, sevgilim! Benden bir şey saklama. Buna şimdiden başlarsak, sonra yalan da söyler, diğer insanlar gibi davranmaya başlarız.»

«Doğru söylüyorsun Kuzucuk, fakat...»

«İstediğin her şeyi anlatabilirsin sevgilim, her şeyi! Bana Kuzucuk da desen, kimi şeyleri sezerim. Seni ayıplayacak ya da suçlayacak halim yok...»

«Peki Kuzucuk, fakat anlatması epey zor. Öyle ahmakça, öyle saçma ki!»

Kuzucuk sertçe:

«Yoksa başka bir kadın mı?»

«Hayır, hayır! Bir bakıma öyle sayılır fakat sandığın gibi değil...»

«Nasıl peki? Hadi anlat! Olanı biteni bilmek istiyorum.»

«Tamam Kuzucuk, tamam. İstediğin gibi olsun.» Ama yine kararsızdı. «Yarın anlatsam olmaz mı?..»

«Hayır, hemen anlatacaksın! Aklımda bir sürü soruyla uyuyabileceğimi nereden çıkardın? Hem bir kızla ilgili, hem değil... Çok dikkat çekici!..»

«Dinle o halde. Bergman'dan başlayayım. Biliyorsun, bir zamanlar Bergmann'ın yanında çalışıyordum.»

«Evet, giysi reyonunda. Bence giysi satmak, patates, gübre satmaktan daha hoş. Doğal gübre de satıyor musunuz?»

«Alay etme Kuzucuk!..»

«Peki, dinliyorum.» Pencerenin kıyısına oturdu. Kimi zaman

dışarıya bakarak, kocasını dinlemeye koyuldu. Her şey gözüne güzel görünmeye başlamıştı yine.

«Evet, yüz yetmiş mark maaşla satış şefi olarak görevliydim orada.»

«Satış şefi? Yüz yetmiş mark?»

«Sözümü kesme lütfen! Sık sık Bay Emil Kleinholz'a hizmet etmek zorundaydım. Giysiye her zaman ihtiyacı olan biri. Epey içki içer. İşi gereği çiftçilerle, köylülerle yoğun ilişkiler kurar. Bu nedenle buna zorunlu. Fakat içkiye karşı dirençli biri değil. Bir içti mi yerlerde sürünür, üstünü başını mahveder.»

«Nasıl biri bu böyle?..»

«Dinle lütfen! İhtiyaç duyduğu şeyleri sürekli benden alırdı. Ne patron, ne de karısı ona bir şey satarlar, Kleinholz, ben orddaysam alacağını alır, beni bulamazsa, giderdi. Bir gün Kleinholz, bu Yahudi mağazasından ayrıldığım anda, beni muhasebeci olarak işe alabileceğini söyledi. Hiç Yahudi işçisi yokmuş. Safkan bir işletmeymiş. Maaşım da, daha iyi olacakmış... Kendi kendime düşündüm. Teklifi fena değildi. Bergmann da fena değildi, ancak... Çalışanlarına karşı saygıda kusur etmez!»

«O zaman, neden oradan çıkıp Kleinholz'a geçtin?»

«Ah, aptalca bir olay yüzünden! Ducherow'da her mağaza, çırağını sabahları postaneye yollar, mektup, paket varsa alır getirirler. Bizim bu yaptığımızı *Stern*, *Neuwirth*, *Moses Minden* mağazaları da yapar. Çırakların postaneden aldıklarını birbirlerine göstermeleri kesinlikle yasaktır. Mektupları alır almaz, adresleri silmek zorundadırlar. Böylece rakiplerimizin, bizim müşterilerimizin kimliğini öğrenmeleri önlenir. Fakat çırakların çoğu birbirleriyle okul arkadaşı olduklarından, konuşmaya dalıp silmeyi unuturlar. Bazı şirketler bunu bildikleri için, ajanlık bile yaptırırlar. Hele *Moses Minden*...»

«Bunca alçalabiliyorlar ha!»

«Erdemli görünen diğer yerlerde de durum aynıdır. Evet, devam edeyim: Jandarma komutanlığı üç yüz rüzgârlık satın almak istiyordu. İhale açtılar. Dört giyim firmasının koşullarını bildirmeleri istendi. Diğer kuruluşların, örnekleri nereden aldığımı-

zı bilmek isteyeceklerini seziyorduk. Bu yüzden Bergman'a: 'Birkaç gün postaneye gider, mektupları ben alırım' dedim.»

Kuzucuk ilgiyle:

«Ya sonra? Rakipleriniz bir şey öğrenebildiler mi?» diye sordu.

«Tabii ki hayır!» dedi Pinneberg. Çok gücenmişti bu soruya. «Bir çırak on metre beriden pakete baksa, tokadı indiriyordum. Sonunda ihaleyi biz aldık.»

«Durma, anlat! Hani o sandığım gibi olmayan kız? Bu anlattıkların Bergmann'dan ayrılmanı gerektirecek nedenlerden olamaz.»

«Dedim ya, bütün bunlar saçmalık yalnızca! İki hafta boyunca postaları kendim getirdim. Patronun eşinin epey hoşuna gitti bu. Saat sekizle dokuz arası mağazada bulunamıyordum. Bu arada çıraklar da temizlik işlerini yapıyorlardı. Bir gün kadın şöyle dedi: 'Artık postayı Bay Pinneberg getirsin.' Bense; 'Neden ben?' diyerek karşı koydum. 'Ben satış şefiyim; elimde paketlerle, şehri arşınlayamam!..' O; 'Siz gideceksiniz' dedikçe, ben; 'Gitmem' dedim. Sonunda kendimi kaybedip, 'Bana emir veremezsiniz, emirleri sadece patrondan alırız!..' diye bağırdım yüzüne.»

«Peki, patron ne dedi bunlara?»

«Ne desin? Karısını haksız bulacak değil ya! Beni ikna etmek için dil döktü. Fakat ağzımdan 'hayır'dan başka bir şey çıkmadığını görünce: 'Öyleyse Bay Pinneberg, birlikte çalışamayız' dedi üzülerek. Kanım tepeme çıkmıştı. 'Peki' dedim; 'Önümüzdeki ayın birinde ayrılırım!' Bunun üzerine; 'Tekrar düşünün Bay Pinneberg' dedi ve meseleyi kapattı. Belki tekrar düşünecektim, ama tesadüf bu ya, o gün Bay Kleinholz mağazaya geldi. Sinirli olduğumu hemen sezdi, neler olduğunu anlatmamı istedi. Sonra beni o akşam evine çağırdı. Konyak, bira içtik. Gece eve döndüğümde, artık 180 mark maaşla Kleinholz'un mağazasında muhasebeci olarak işe girmiştim. Defter nasıl tutulur bilmeme karşın!..»

«Ah sevgilim! Peki, Bergman bir şey demedi mi?»

«Epey üzüldü, kandırmaya çalıştı; 'Vazgeçin ayrılma fikrinden Pinneberg!' diyerek üsteleyip, habire şunları yineledi; 'Böyle yaparak felaketinizi mi hazırlayacaksınız? O cadıyla mı evleneceksiniz? Annesinin, Kleinholz'u ne hale getirdiğini görmüyor musunuz? Anasından daha kötüdür o kız!..»

«Patronun bunları sahiden söyledi mi?»

«Buradakiler tutucu Yahudilerdir. Yahudi olmakla gururlanırlar. Bergman bana sık aralarla, 'Bırak şu inadı, sen de Yahudi sayılırsın!' derdi.»

«Yahudilerden pek hoşlanmam,» dedi Kuzucuk. «Sonra, kız ne oldu?»

«İş burada! Dört yıldır Ducherow'da otururum, fakat Kleinholz'un ne olursa olsun, kızını biriyle evlendirmek istediğini hiç bilmedim. Annesi cadının biri. Gün boyu sağda solda sürter, dalaşacak yer arar. Fakat kızı ondan da beter! Adı Marie!..»

«Yani sen bu kızla evlenecektin ha! Zavallı sevgilim!..»

«Onunla evlenmeye mecburdum, Kuzucuk! Kleinholz'un yanında sadece bekârlar çalışır. Üç kişiyiz, fakat Kleinholz en çok benim üzerimde yoğunlaşıyor.»

«Yaşı kaç şu Marie'nin?»

«Tam bilmiyorum. Otuz iki, otuz üç filan olmalı... Artık önemli de değil. Ne de olsa evlenmeyeceğim onunla!..»

«Yüce Tanrım! Böyle şeyler de yaşanıyor ha. Yirmi üçünde bir erkekle, otuz üçünde bir kadın!..»

«Oluyor ya. Hem de çok,» diye mırıldandı Pinneberg. «Fakat benimle, bu anlattıklarım nedeniyle eğleneceksen, sana bir daha...»

«Eğlenmiyorum ki! Fakat şunu düşün ki, komik bir öykü. Hiç değilse kaçırılmayacak bir şey miydi?»

«Hayır. Mağaza iyi para getirmiyor artık. Kleinholz, içkiye düşkündür. Pahalı alır, yok pahasına satar. Hem mağaza on yaşındaki oğluna kalacak. Marie'ye (eğer alabilirse tabii) birkaç bin mark ya kalır, ya kalmaz. Doğrusu, bu yüzden, kimse o kızla evlenmeyi düşünmüyor.»

«Demek böyle bir meseleydi ve sen, bana bundan söz etmek

istemedin. Bunun için, benimle hırsız gibi gizlice evlendin. Üstü kapalı araba, yüzüklü elini cebinde tutman, hepsi bundan mıydı?»

«Başka niye olacak. Tanrım, biliyor musun Kuzucuk, evli olduğumu bir çakarlarsa, bir haftaya kalmaz, ana-kız işten kovdururlar beni. Sonra ne yaparız?»

«Bergman'a dönersin!..»

«Bunu yapamam!» diyerek yutkundu, sonra devam etti: «Bergman, daha ilk anda Kleinholz'la anlaşamayacağımı söylemişti. Şöyle dedi yanından ayrılırken: 'Bana döneceksiniz yine, Pinneberg. Bergman'dan başka gidecek yeriniz var mı? Hayır!.. Yine buraya geleceksiniz, sizi işe alacağım; fakat önce, hiç yoksa bir ay iş bulma kurumunun kapısını aşındırmanız gerekecek ve benden iş dileneceksiniz. Böyle bir utanmazlığın cezası da olacak kuşkusuz!' dedi Bergman. Bir daha ona asla dönemem!»

«Ya adam haklıysa? Sen de fark edersin ki, haksız sayılmaz.»

«Kuzucuk, ne olur Kuzucuk, beni buna zorlama. Ben de biliyorum bunu. Aptallık ettim bir kez, paket taşımakla bir yerim eksilmezdi ya! Ancak fazla üstelersen giderim, işe de alır beni. Sonra... Patronun karısı, diğer satıcılar, Dussel, Mamlack hepsi makaraya saracaklar beni. Bu yüzden hayatım boyunca suçlarım seni!..»

«Hayır, hayır. Bunun için zorlamayacağım seni, böyle de geçinir gideriz. Fakat ne kadar dikkat edersek edelim, bu iş bir gün meydana çıkacak. Seni korkutmuyor mu?»

«Mümkün değil! Anlayamazlar! Her şeyi çok gizli yaptım. Şehir dışında oturuyoruz. Bizi şehirde, görmeleri imkânsız. Bir gün görseler bile, tanımamazlıktan geliriz birbirimizi.»

Kuzucuk bir süre sustu, sonra:

«Ama sevgilim, burada kalamayız. Konuşmamış mıydık bu meseleyi?..»

«Bir kez dene Kuzucuk. Ayın birine kadar sabret. Ne de olsa ayın birinden önce ayrılacağımızı söylemeyiz.»

Kuzucuk düşünmeye başladı. Odaya bir baktı. Karanlıktı, hiçbir şey seçilmiyordu. Derin derin göğüs geçirdi.

«Peki, deneyeceğim. Fakat bunun böyle sürüp gidemeyeceğini umarım sen de anlıyorsundur. Bu evde asla mutlu olamayacağız!..»

«Teşekkürler Kuzucuk, teşekkürler. Her şeyi düzelteceğiz. Yeter ki işimizden olmayalım!..»

Tekrar dışarıyı, ayla aydınlanan ıssız kırları izlemeye koyuldular... Hemen sonra yattılar. Perdeleri kapatmayı bile gerekli bulmadan... Başka ev yoktu ki ortalıkta. Strela nehrinin uzaklardan gelen sesini dinleyerek uykuya daldılar...

Pazartesi sabahı Pinnebergler kahvaltı sofrasına oturmuşlardı. Kuzucuk'un gözleri parlıyordu.

«Yeni bir hayatın ilk günü bu.» Odaya bir göz attı. «Burayı adam edeceğim!..» Sonra fincanını gösterip: «Kahveyi beğendin mi? Yüzde yirmi beşi kahve!..»

«Soruyor musun bir de, bilirsin...»

«Ama sevgilim, para biriktireceksek...»

Pinneberg Kuzucuk'un sözünü yarıda bırakıp, karşı çıktı. Bugüne kadar, sabahları hep saf kahve içtiğinden söz etmeye çalıştı. Kuzucuk da, iki kişinin tek kişiye oranla daha fazla para harcayacağını anımsattı ona. Pinneberg, evlilikte daha ucuz yaşanacağını, evde iki kişinin yiyeceği yemeğin, lokantada bir kişinin yiyeceğinden daha ucuza geleceğini sanıyordu. Pinneberg birden ayağa kalkıncaya kadar tartıştılar.

«Eyvah, geciktim. Derhal çıkmalıyım!..»

Kuzucuk kocasını uğurladı. Pinneberg merdivenleri yarılamıştı ki, ardı sıra seslendi:

«Dur! Bekle biraz, sevgilim! Hangi yemeği istersin bugün?»

«İstediğini pişir.»

«Bir şey söyle, hadi! Ne yapacağımı bilmiyorum...»

«Ben de!..» Kapının kapanma sesi duyuldu. Pencereye koştu. Pinneberg yürümeye başlamıştı bile. Önce el, sonra mendil salladı. Pinneberg havagazı fenerinin önünden geçip sarı bir bi-

nanın arkasında kaybolana kadar ayrılmadı pencereden. Ve şimdi Kuzucuk, yirmi iki yıllık hayatında ilk defa, bir öğleden önceyi kendi başına evde geçirecek, istediği gibi yemek yapabilecekti. Hızla işe girişti.

Pinneberg anacaddeye geldiğinde, belediye sekreteri Kranz'a rastladı. Kibarca selam verdi ona. Sonra birden, sağ eliyle selamladığını fark etti. Dua edelim de Kranz yüzüğü görmemiş olsun. Pinneberg yüzüğü çıkardı, dikkatle cüzdanının «gizli» yerine yerleştirdi. Böyle yapmak ağır geliyordu ama başka tercih şansı var mıydı ki?..

Şu vakitler, Pinneberg'in geçim kapısı Kleinholzlar'ın da uyanma vaktidir. Sabahları keyifli kalkıldığına pek rastlanmaz onlarda. Daha yataktan kalkar kalkmaz, kaşlar çatılır, tartışmalar ve dırıltı başlar. Hele pazartesi sabahları... Pazarları, Bay Kleinholz'un kaçamak yaptığı gündür de. Bunun bedelini de uyanınca öder. Çünkü, Bayan Emilie Kleinholz her şeye boyun eğen kadınlardan değildi. Bir erkek nasıl adam edilmişse, Emil'ini de öyle adam etmişti. Birkaç pazardır işler iyi gidiyordu. Pazar geceleri kapıyı kilitliyor, yemekte büyük bir bardak bira, ardından da konyak içiriyordu kocasına. Ancak böyle, en azından pazar gecelerinin evde geçmesini sağlamıştı. Böyle gecelerde çocuk bir kıyıda ağlayıp durur –sulugözün teki– ana-kız masada el işleriyle uğraşırlar (Marie'nin çeyizi), bu arada baba gazetesini okur, bazen karısına seslenirdi: «Hanım, bir içki daha getir.»

Bayan Kleinholz sürekli: «Çocuğa kötü örnek oluyorsun,» diye yanıtlardı onu. Yine de bardağını doldurur, ama aşırı içtiğini anlarsa, hiç umursamazdı.

Bu, son pazar akşamında da aynı şeyler olmuş, saat ona doğru herkes yatmıştı...

Bayan Kleinholz, saat on birde uyandı, oda karanlıktı. Kulak kabarttı; bitişik odadan gelen Marie'nin horultusuyla, babasının ayak ucunda yatan oğlundan çıkan tuhaf sesleri dinledi. Sadece babanın horlaması duyulmuyordu. Elini yastığın altına atıp anahtarları yokladı; hepsi oradaydı. Hemen ışığı yaktı. Kocası

yatağında değildi. Kalktı, evin her yerini dolaştı, bahçeye çıktı (tuvalet bahçedeydi çünkü). Hayır, kocası evde değildi. Derken, pencerelerden birinin aralı olduğunu gördü. Halbuki yatmadan önce pencereleri kapatmıştı.

Bayan Kleinholz çılgına döndü. Yarım şişe konyak, biralar, hepsi boşa gitmişti! Çiçekli geceliğini hızla üzerine geçirip, kocasını bulmak için sokağa fırladı. Kesinlikle, birkaç kadeh daha yuvarlamak için köşedeki meyhaneye gitmişti kocası...

Pazar meydanındaki Kleinholz-Tahıl Ürünleri Mağazası, epey eski, kaç yıllık bir kuruluştu. Burayı yöneten üçüncü kuşak olan Emil, köylüler arasında dürüstlüğüyle bilinir. Emil Kleinholz dese ki: «Franz, şu gördüğün pamuk tohumu çok iyidir!» Franz araştırmaya bile gerek duymadan, tohumu alır, pamuk sahiden de kötü çıkmaz.

Fakat bu tür işlerin de bir özelliği var: Gün boyu içki içilmesi... Ne zaman bir araba dolusu patates gelse, ne zaman ödeme yapılsa; gelsin bira, gitsin konyak... Buna da ancak, insanın karısı anlayışlıysa, mutlu bir hayatı, iyi bir aile düzeni varsa fırsat vardır. Ama, ya tersi olursa...

Bayan Emilie Kleinholz, evvelden beri geçimsiz biriydi. Yaptığının yanlış olduğunu o da biliyordu. Gelgelelim, epey kıskançtı. Hayli yoksul bir aileden gelmesine rağmen, varlıklı, göz alıcı bir adamla evlenmişti. Sayısız talip arasından çekip almıştı kocasını. Bu yüzden de, evlendiklerinden beri geçen otuz yıl içinde, ilk günlerdeki gibi, kocasını başkalarına kaptırmamak için çabalıyor, gözünü üzerinden bir an ayırmıyordu.

Üzerinde geceliği, ayaklarında terlikler, köşedeki Bruhn'un meyhanesine daldı. Kocası orada yoktu. Kocasının oraya gelip gelmediğini kibarca soracağına, hemen meyhaneciyle atışmaya koyuldu: Herkesi içki bağımlısı yapıyormuş da, onu şikâyet edecekmiş de...

Meyhaneci gür sakallı Bruhn, Emilie'yi tuttuğu gibi dışarı çekiştirdi. Tepinip çırpındıysa da, adamın pençelerinden kurtulamamıştı.

«Peki küçükhanım, burada dilediğinizce bağırabilirsiniz,» dedi. Bruhn, ve içeri girdi.

Göz açıp kapayıncaya kadar dışarıda bulmuştu kendini. Parke taşları döşeli pazar meydanı; iki katlı evler, oynaşan ışıklarıyla gaz fenerleri...

Bundan sonra ne olacak? Eve mi gitmeli? Emil, onu aramaya çıkıp da bulamadığını öğrenirse kendisiyle günlerce eğlenirdi. Onu bulup meyhane masasından, arkadaşlarından, bayıldığı eğlencesinden alıkoymak, tek ödevi oldu artık.

En hoşlandığı eğlence!..

Ansızın kafasında bir şimşek çaktı: Bu akşam, Browling Kulübü Tivoli'de danslı bir parti var. Emil mutlaka oradadır!

Oradadır! Yüzde yüz oradadır!

O anki haliyle, üzerini bile değiştirmeden, terlikleri ve geceliğiyle, şehri bir uçtan diğerine geçerek, Tivoli'den içeri girdi. Kapıdaki biletçi, bir mark giriş parası istediğinde, Emilie: «Bir şamar ister misin?» diye sordu sadece ve öfkeyle içeri daldı.

Adamcağız sözlerini bir daha yineleyememişti bile.

Önce, kendini biraz kontrol edip, bir sütunun arkasından, bütün salonu araştırdı. Sonra, birdenbire, yine kanı tepesine sıçradı. Karşıda, hâlâ yakışıklılığını koruyan, gür sakallı Emil'i, şimdiye kadar hiç görmediği esmer bir kadınla dans ediyordu; bu sarhoş yalpalamasına dans denirse tabii... Bu sırada salon görevlilerinden biri yanına gelip:

«Lütfen bayan! Lütfen kenarda durun!»

Ama adam, durumu hemen anladı. Kadın, patlamaya hazır bir volkan, bir fırtına gibiydi. Hemen geriledi. Bayan Kleinholz, dans edenlerin arasından yol açа açа, kendilerinden geçmiş, hoplaya zıplaya dans eden ikiliye sokuldu, kocasının yüzüne esaslı bir tokat patlattı. Adam ne olduğunu anlayamamıştı bile. Usulca bir çığlık kopardı, sonra kavradı olanı biteni...

Emilie kolunu kocasına uzatıp: «Hadi Emil,» dedi. «Gitme vakti geldi.»

Emil, karısının koluna girdi. Bitkin, onuru incinmiş halde, salondan çıktılar. Çıkarken, bir kez daha başını çevirip, dayak ye-

miş köpekler gibi, iyi kalpli, ufak tefek esmer güzeline baktı. Kız, Stössel Dokuma Fabrikasında işçiydi. Böyle zengin bir dost edinmesi, epeyce umutlandırmıştı kızcağızı. Karı-koca dışarı çıktılar. Kulüp başkanı, böyle hallerde bir taksi çağrılması gerektiğini bilecek kadar deneyimli biri olmalı... Hemen bir taksi belirdi yanlarında.

Arabaya bindiğinde hemen sızan Emil, karısı ile şoför onu eve taşıyıp yatağına yatırdıklarında bile uyanmadı. İşte, iki saat önce bırakıp kaçtığı, o iğrendiren yatağındaydı yine. Hemen sonra karısı ışığı söndürüp, bir süre daha karanlıkta dikilip düşündü. Işığı tekrar yaktı; yakışıklı, kumral, zampara kocasına baktı bir daha. Bu şiş, kanı çekilmiş yüz ona, kocasının kendisini ayartmak için peşinde dolanıp durduğu, habire konuştuğu günleri hatırlattı. Sürekli çapkın, sürekli kabaydı kocası. Ama bir gün olsun ne hırpalamış, ne de dövmüştü onu.

O fındık kadar beyninin becerebildiğince, o günden beri olanları düşünmeye başladı. İki çocukları doğmuştu. Geçimsiz, asabi bir kız; yüzüne bakılamayacak bir oğlan... Peki kendisi? Ne geçmişti eline?

Evet, bunca şeyin üzerine ağlanırdı artık. Işığı söndürdü; karanlıkta da ağlanabilir... Böylece elektrik de harcanmamış olur. Zaten bugün yeterince masrafa girdi. Birden, kocasının şu iki saat içinde kaç para harcadığını düşündü. Işığı yaktı, kocasının cüzdanını alıp paraları saymaya başladı. Sonra tekrar ışığı söndürüp, kocasına artık iyi davranmaya karar verdi. Derin bir soluk alıp mırıldandı:

«Nasıl olsa bir faydası yok. En iyisi üstüne gitmemek!»

Yine ağlamaya başladı. Bu halde kendinden geçerek uyuyakaldı. Katlanılmaz diş ağrılarından, doğumdan, bir kavgadan ya da büyük bir sevinçten sonra derin bir uykuya nasıl dalınırsa, öyle...

Saat beşte, seyise yulaf sandığının, altıda hizmetçi kıza kilerin anahtarını vermek için uyandı. Saat yediye çeyrek kala çıktı yatağından. Çocuğun okula gidiş vaktiydi. Kocası uyuyordu. Se-

kize çeyrek kala, odaya yeniden baktığında, kocası uyanmış, kusuyordu.

«Bu az bile, neden bu kadar içtin,» dedi ve çıktı odadan.

Emil suskun, somurtan bir yüzle kahvaltıya geldi.

«Ringa balığı, Marie.» Bunun dışında bir şey söylemedi.

«Gece yarıları sokaklarda serserilik etmeye utanmıyor musun, baba?»

«Lanet olsun! Artık bu kızı evde görmek katlanılmaz bir şey!..»

Emilie: «Haklısın,» diyerek kocasını sakinleştirmeye çalıştı. «O üç dilenciyi niye besliyorsun ki?»

«Evet, en iyisi Pinneberg. Onunla evlenip gitsin!»

«Elini biraz çabuk tutsan iyi olur.»

«Haklısın.»

Sonra, Johennes Pinneberg'in velinimeti, Kuzucuk'un, doğacak çocuklarının patronu Bay Kleinholz, bitişik ofise geçti.

Memurlar arasında, ofise en erken –sekize çeyrek kala– Lauterbach geldi. Fakat göreve bağlılıktan değil, sıkıntıdan... Bu kısa boylu, şişman, sarışın, büyük elli adam, bir zamanlar tarım memurluğu da yapmış, ama köylerde dolaşmak ağırına gittiğinden, Ducherow'a gelmiş, Kleinholz'un yanında işe başlamıştı. Mağazanın bir çeşit gübre ve tahıl uzmanı gibiydi. Köylüler, patates boşaltımında onun olmasını asla istemezlerdi. Ayırma sırasında, sarıların içine beyaz patates karıştırılmışsa hemen fark ederdi çünkü. Fakat başka yönlerden hiç de fena biri sayılmazdı Lauterbach. Köylülerin kimi zaman sus payı olarak sundukları içkiyi almaz (bu tür uyuşturucuların arı soyu bozduğuna inandığından, asla ağzına içki koymaz), sigara bile içmezdi. Omuzlarına vurup: «Seni madrabaz!» diyerek malın fiyatını yüzde on, on beş indirmesine karşın, köylülerle arası asla bozulmazdı. Nazi haçıyla dolaşırdı sürekli. Onlara en güzel Yahudi fıkraları anlatır, SA'nın[1] Ducherow ve

(1) SA (Sturm-Abteilung): Hitler'in ünlü Saldırı Kıtaları.

Lensahn'a yaptığı son propaganda gezileri hakkında bilgiler verirdi. Yahudi, Fransız, savaş tazminatı, sosyalist, komünist düşmanıydı. Kısaca iyi, güvenilir biriydi. Tüm bu nitelikleri, köylülere yaptıklarını unutturuyordu.

Lauterbach arası fazla uzamadan, Ducherow'un da en az köyler gibi sıkıcı olduğunu anlayarak, sadece can sıkıntısından Nazilere katıldı. Kızlara düşkün sayılmazdı. Üstelik, kilisedeki tören on buçukta bitiyor, sinemalardaki filmlerse akşam sekizden önce başlamıyordu. Bir yığın boş vakit kalıyordu geriye.

Nazilerin yanında sıkılmadı. Hemen saldırılara katılıp, birkaç çatışmadan sonra, yumruklarını ne kadar ustaca kullandığını gösterdi. Lauterbach özlediği hayata kavuşmuştu artık: Her pazar akşamı (kimi zaman, hafta arasında bile) çatışmalara girebiliyordu.

Lauterbach'ın evi ofisti. Arkadaşları, patronu, patronun karısı, işçiler, köylüler ailesiydi onun. Onlara, neler olduğundan, neler olacağından söz ediyordu. Konuşmaları genellikle hak, haksızlık üzerineydi. Hele Sovyet uşaklarını nasıl devirdiğini anlatırken, gülmekten kırılırdı herkes.

Bugün anlatacakları epey farklıydı. Saat tam sekizde gelen Pinneberg'e, daha içeri adım atar atmaz, SA'ların yeni işaretlerinden söz etmeye başladı:

«Çok akıllıca bir buluş! Bugüne kadar birlik numaralarımız vardı. Şu sağ yakamdaki, bildiğin iz numaralar. Fakat artık yakalarımıza iki renkli şerit takacağız. Böylece bir SA'yı arkasından bile görsek, hangi birlikten olduğunu anlayabileceğiz. Düşün bir, ne rahat! Diyelim bir kavgadayız. Bizden birinin başının belada olduğunu gördüm. İlk yapacağım, yakasına bakmak olacak...»

«Gerçekten güzel,» dedi Pinneberg. Cumartesi gününün sipariş fişlerini ayırmaya devam etti: «Münih 387536 doldurulacak mıydı?»

«Şu buğday vagonu mu? Doldurulacak. Artık bizim birlik sol yakaya yıldız takacak.»

«Ne birliği o?» diye sordu Pinneberg.

Bu sırada, Bayan Kleinholz'un değindiği üçüncü dilenci Schulz, saat sekizi on geçe içeri girdi.

Şeytan Schulz, akıllı Schulz, asla güvenilmeyecek Schulz... Pinneberg kâğıt üzerinde işlemi bitirmeden, 3.85 marktan 285.63 kilo buğdayın ne ettiğini zihninden bulan, kadın düşkünü, zampara, üçü arasında, evlendirilme korkusuna karşın, Marie'yi öpmeyi başaran Schulz...

Schulz, siyah, briyantinli saçları; solmuş, kırış kırış yüzü, simsiyah parlak gözleri, ütülü pantolonu, çapı neredeyse elli santimi bulan şapkasıyla Ducherow'un ünlü çapkını Schulz... Sigaradan sararmış parmaklarındaki kalın yüzükleriyle, hizmetçi kızların, satıcı kadınların efendisi; iş bitiminde beklenen, bir dans için yoluna hır çıkarılan Schulz, içeri girdi. Girmesiyle de sipariş fişleri, Nazi işaretleri unutuldu gitti.

«Günaydın.»

Ceketini dikkatle askıya astı. Arkadaşlarına bir bakarak, önce şaşırmış gibi, sonra da küçümseyerek süzdü onları.

«Tabii ki yine bir şeyden haberiniz yok!»

Lauterbach: «Dün yine hangi kızlaydın bakalım?» diye sordu.

«Bir şeyden haberiniz yok, hiçbir şeyden! Siz burada oturun, sipariş fişleriyle, hesaplarla boğuşun, fakat dışarda...»

«Dışarda ne olmuş?»

«Emil... Emil'le Emilie... Dün akşam Browling Kulübünde...»

«Yoksa karısıyla beraber mi gitmiş? Buna inanmam işte!..»

Schulz yerine otururken: «Yoncalar dışarı çıkarılacaktı. Kim yapacak bu işi? Sen mi, Lauterbach mı?» diye sordu.

«Sen!»

«Ben o işi bilmem. En iyisi, sevgili tarım uzmanımız yapsın. Patron dün gece dokuma fabrikasında çalışan esmer Frida ileydi. Ben de birkaç adım berilerindeydim. Birden karısı çıktı ortaya, üzerine atıldı. Emilie'nin üzerinde bir gecelik, galiba altında da sadece gömleği vardı...»

«Browling Kulübünde mi!»

«Eğlenme bizimle, Schulz!»

«Söylediklerim, şuradaki varlığım kadar gerçek. Dün gece aile eğlencesi vardı kulüpte. Platz'dan askeri orkestra gelmiş. Her şey çok güzeldi. Birden Emilie'miz, Emil'in üstüne saldırdı, 'Seni sarhoş domuz seni!' diye bağırıp bir tokat indirdi suratına.»

Sipariş mektuplarını, işi kim takar artık. Bu olay konuşuluyordu şimdi ofiste.

Lauterbach ısrar etti:

«Ne anlatayım başka? Tahmin edemiyor musun ne olduğunu? Salonun giriş kapısından geldi; yüzü kıpkırmızı, aslında mosmor... içeri girdi...»

İçeri Emil Kleinholz girdiğinden, sözünü yarım bıraktı. Ayrılarak, masalarının başına geçtiler, bir kâğıt hışırtısıdır başladı. Kleinholz önlerinde dikilip eğik başları izledi bir zaman.

«Boş durduğunuza göre, iş yok demek!» diye gürledi. «Pekâlâ, o halde birinizi işten çıkarmak gerek. Söyleyin bakalım, kimi?»

Üçünün de başlarını kaldıracak cesareti yoktu.

«Harcamaları azaltmak gerek. Üç tembele, iki çalışkanı yeğlerim. Sizi çıkarsak nasıl olur Pinneberg? En gençleri sizsiniz!..»

Pinneberg yanıt vermedi.

«Tabii, şimdi sesiniz çıkmaz. Fakat biraz önce car car konuşuyordunuz. Bizim hanım nasıl kızarıyormuş? Kıpkırmızı? Mosmor? Hepinizi işten kovayım mı? Hemen şu anda hepinizi işten kovayım mı, ha?»

Üçünün de akıllarında aynı şey vardı: «Köpoğlu, konuştuklarımızı dinlemiş! Tanrım, ne yaptık?..»

«Sizin hakkınızda konuşmadık, Bay Kleinholz,» dedi Schulz. Fakat sadece kendisinin duyabileceği, kısık bir sesle söylemişti bunları.

Kleinholz, Lauterbach'a döndü:

«Siz ne dersiniz? Sizi mi çıkarsam acaba?»

Oysa Lauterbach, diğerleri gibi korkmuşa benzemiyordu. İşinden olmaktan korkan insanlardan değildi o. «Neden korkayım,» dedi kendi kendine; «bu eller sağlam olduktan sonra, ne

iş olsa yaparım. Seyislik, hamallık, her şeyi... Memurluk? Kandırmacadan başka bir şey değil!»

Lauterbach başını kaldırdı, korkusuzca, kızarmış gözlerle patronuna baktı:

«Bir şey mi dediniz Bay Kleinholz?»

Kleinholz eliyle demir parmaklığa vurdu:

«İçinizden birini işten atacağım, göreceksiniz!.. Ama diğerleri de huzur içinde çalışacaklarını sanmasınlar. Evet, uzun uzun konuştuk. Siz Lauterbach, ambara gidin, beş ton öğütülmüş yerfıstığı dolduracaksınız torbalara. Bir dakika, siz gitmeyin. Schulz gitsin. Bugün yine ölü gibi. Çuval taşımak iyi gelir.»

Schulz, odadan ayrıldığı için sevinmişcesine, sessiz adımlarla çıktı.

«Siz Pinneberg, hemen istasyona gidin. Yarın sabah için yirmişer tonluk dört vagon buğday hazırlayacaksınız. Hepsi değirmene yollanacak. Hemen!..»

Pinneberg: «Emredersiniz Bay Kleinholz,» dedi ve koşarak çıktı. Umarım bunlar Emil'in hışmından söylediği sözlerdir.

İstasyondan geri dönerken, karşı kaldırımda birini gördü Pinneberg. Bir kız, bir kadın, kendi karısı... Yavaşça yürüyerek karşı kaldırıma geçti.

Elinde pazar çantası, Kuzucuk ona doğru geliyordu. Pinneberg'i görmeden, kasap Brecht'e doğru ilerledi, vitrinin önünde durdu. Pinneberg ona yaklaştı, caddeye, evlerin pencerelerine güvensiz bakışlarla baktı. Görünürde tanıdık biri yoktu. Kuzucuk'un kulağına fısıldadı:

«Bugün ne yemek pişireceksiniz küçükhanım?»

Yanından ayrılmıştı bile. Bir kez daha dönüp mutluluk içindeki Kuzucuk'a baktı. Ya Bayan Brecht gördüyse? Sosisi sürekli buradan aldığı için iyi tanırdı onu. Yine dikkatsizlik etmişti. İnsanın böyle bir karısı olursa, dikkat işe yarar mı? Neyse ki Kuzucuk, daha tencere, tava almamıştı. Bugünlerde epey tutumlu olmaları gerek...

Patron, ofiste tek başınaydı. Schulz da, Lauterbach da yoktu ortalıkta. Pinneberg kendi kendine «Fena!» dedi; «çok fena!»

Ama patron onunla ilgilenmedi; bir eli alnında, diğeri kasa defterindeki hesapların altında, bir gidip bir geliyordu.

Pinneberg odayı inceleyerek düşünmeye başladı. «En iyisi daktilonun başına geçmek. Yazı yazan biriyle daha az konuşulur.»

Ama aldanmıştı. «Size bu yılın ürünü olan kırmızı yonca örneğinden yolluyoruz. Ürün verme teminatı yüzde doksan, temizlik teminatı yüzde doksan dokuz...» Yazısını tamamlayamadı. Birinin omzuna dokunduğunu hissetti, sonra patronunun sesini duydu:

«Pinneberg, bir dakika...»

«Buyrun Bay Kleinholz?» Parmaklarını tuşlardan çekti.

«Yazdıklarınız kırmızı yoncalar hakkında, değil mi? Bırakın Lauterbach yazsın!»

«Fakat...»

«Vagonlar tamam mı?»

«Tamam, Bay Kleinholz.»

«Bugün öğleden sonra buğday çuvallarıyla ilgileneceğiz. Çuval bağlama işine karımla kızım da yardımcı olacaklar.»

«Peki, Bay Kleinholz.»

«Marie böylesi işlerde çok iyidir. Çok marifetlidir. Güzel değil, fakat yeteneklidir.»

«Kuşkusuz, Bay Kleinholz.»

Artık karşılıklı oturuyorlardı. Bir süre sessiz kaldılar. Kleinholz, söyledikleri etkili olsun istiyordu. Pek çok şey, sözlerinin etkisine bağlıydı.

Pinneberg oturduğu yerden endişeli, ürkek bakışlarla, ayağında çizmeleri, yeşil koltuğa kurulmuş patronuna baktı.

Yalansız bir sesle: «Evet, Pinneberg,» dedi patronu. «Yeniden düşündünüz mü söylediğimi? Bir karar aldınız sanırım.»

Pinneberg endişeyle düşünmeye koyuldu. Ne söylemişti acaba? Çıkaramadı, aptalca bir şey sordu:

«Neye ilişkin, Bay Kleinholz?»

«İşten çıkarmaya ilişkin!» Pinneberg'in geçim kaynağı biraz

sustuktan sonra: «Siz benim yerimde olsaydınız kimi çıkarırdınız?» diye sordu.

Pinneberg ter dökmeye başladı. «Adi herif!» diye düşündü. «Beni zorluyor.»

«Buna karşılık veremem Bay Kleinholz, arkadaşlarıma karşı olamam.»

Bu durumu nimet bildi Kleinholz:

«Yerimde olsanız kendinizi çıkarırdınız, değil mi?..»

«Yerinizde olsam? Kendimi mi?.. Hayır...»

Emil Kleinholz: «Evet,» diyerek ayağa kalktı. «Bu konuyu tekrar düşüneceğinize inanıyorum. İşinize son verirsem bir ay süreniz olacak. Yani 1 Eylülden, 1 Ekime kadar, anladınız mı?..»

Ofisten ayrıldı. Karısına Pinneberg'i nasıl köşeye sıkıştırdığını anlatmalı. O zaman zıkkımlanmasına izin verir belki.

Pazartesi sabahı Kuzucuk, havalanması için yatak-yorganı hemen pencereye asarak, alışverişe gitti. Pinneberg giderken, öğle yemeğine ne istediğini, ne diye söylememişti acaba? Ne pişireceğini kendi de bilmiyordu! Kim bilir neleri sever kocası?

Ne yapacağına karar veremeden bir süre düşündükten sonra, bezelye çorbasında karar kıldı. Hem pişirmesi kolay ve ucuz, hem de iki gün yenebilir.

«Tanrım, yemek kurslarına giden kızlar ne kadar talihli! Oysa annem beni ocağın başından kovardı.»

Acaba bezelye yemeği için neler gerekli? Su var, tencere var. Peki bezelye... Ne kadar almalı? Sanırım iki kişi için, iki yüz elli gram yeter. Tuz... Maydanoz... Yağ... Ne kadar et konulacak? Ne eti olacak, bunu bulalım önce. Tabii ki sığır eti. İki yüz elli gram da et... Bezelyenin besin değeri yüksek. Etin fazlasıysa sağlığa zararlı. Sonra, patates elbette.

Ve Kuzucuk alışverişe gitti. Herkesin işte olduğu bir saatte, caddelerde olmak ne hoş! Pırıl pırıl bir güneş olmasına karşın, havalar henüz ısınmamış.

Pazar meydanında kocaman, sarı bir posta arabası yavaşça ilerliyordu kornasını öttürüp. Kocası şuradaki pencerelerin arka-

sında oturmuş, çalışıyor olabilir. Fakat oturmuyordu. On dakika sonra kulağına fısıldayarak, ne yemek pişireceğini soracaktı. Kasaptaki kadın durumu fark etmişti. Tuhaf bir kadındı o! Çorbalık kemiğin kilosuna otuz fenik demişti. Aslında böyle etsiz kemikleri müşterilerine beleş vermesi gerekirdi. Bunu annesine yazıp, sahiden parayla mı satıldığını soracaktı. Hayır, en doğrusu yazmamak. Her meseleyi kendi başına halletmesi daha iyi. Ama yine de, eve dönerken annesine neler yazacağını tasarlamaya başladı.

Görünüşe bakılırsa, Bayan Scharrenhöfer'in cadılığı sadece geceleri duyuruyordu kendini. Kuzucuk su almak için onun mutfağına girdiğinde, orada yemek pişirildiği anlamına gelen bir işarete rastlamadı. Her şey tertemiz, derli toplu duruyordu, kadının odasında hiç ses yoktu. Bezelyeyi ocağa vurdu. Tuzu hemen mi atmalı acaba? En sağlamı piştikten sonra atmak.

Gelelim temizliğe. Bu iş Kuzucuk'un varsaydığından daha zormuş. Kâğıt güller, küçük çelenkler, eski eşyalar, kıyı bucak her yer temizlenecek. On bir buçuğa kadar bu işleri bitirmeli ki, mektup yazabilsin! Pinneberg öğle molasına on ikide çıkıyor. Önce başvuru için belediyeye gideceğine göre, sanırım bire çeyrek kaladan önce gelemez.

On ikiye çeyrek kala, genç kızlık günlerinden kalma sarı mektup kâğıtlarını alıp, ceviz masaya geçti. Önce adresi yazdı: *Bayan Marie Pinneberg. Berlin NW 40-Spener Caddesi, 92 II.*

Oğlu, hayat tarzını beğenmese de, geçinemeseler de, kadının biricik oğlunun evlendiğini bilmesi gerekirdi. Anne olarak, hakkıydı.

Bir gün Pinneberg'le annesi hakkında konuşmuşlardı.

«Annemin yaptıklarından yüzünün kızarması gerekir,» demişti Pinneberg ve eklemişti:

«Evet! Üstelik sürekli erkek arkadaş değiştirir, bir kez bile devamlı arkadaşı olmadı.»

«Ama Hannes, sen de benden önce sayısız kızla arkadaşlık ettin.»

«Bu aynı şey değil!»

«Bir gün oğlumuz ne zaman doğduğunu, ne zaman evlendiğimizi hesaplamaya kalksa, ne düşünecek acaba?»

«Ne zaman doğacağı bile meçhul.»

«Ne demek meçhul? Mart başında!»

«Nereden biliyorsun?»

«Aldırma sevgilim, biliyorum işte. Annene yazacağım, olması gereken bu!..»

«İstediğini yap, fakat bir daha ondan söz ettiğini duymak istemiyorum!..»

Yazmaya başladı:

Saygıdeğer Hanımefendi! Sersemce bir giriş! *Sevgili Bayan Pinneberg*. Ben de Bayan Pinneberg'im. Üstelik kulağa da hoş gelmiyor. Bizimki mektubu kesin okur, ne düşünür sonra?

«Aman, benim de dert ettiğim şeye bak!» dedi kendi kendine. «Eğer Hannes'in söz ettiği gibi biriyse, ne yazsam durum değişmez. Fakat belki de iyi bir kadındır. En iyisi bildiğim gibi yazmak.»

Sevgili anneciğim! Ben yeni gelininiz Emma, lakabım Kuzucuk. Ben ve Hannes geçen cumartesi evlendik. Epey mutluyuz, sevinçliyiz ve sürekli öyle olacağız. İkimiz de iyiyiz. Fakat Hannes giyim mağazasındaki işinden ayrıldı. Şimdi gübre satış mağazasında çalışıyor. Ama bu işten hiç memnun değil. Saygılarımızla.

Kuzucuk'unuz.

Kendi adını yazıp bir boşluk bıraktı. «Sen de adını yazacaksın sevgilim,» diye düşündü.

İki hafta önce satın aldığı *Annelik Mucizesi* adlı kitabın sayfalarını karıştırmaya başladı. Kocası yarım saat sonra gelecekti.

Alnını kırıştırıp okumaya koyuldu. «Evet, mutlu, aydınlık günler çocuğun doğumuyla gelir. Tanrı'nın yarattığı doğanın, kusursuz insana bir lütfudur bu!..»

Cümleyi sökmeye çalıştı, ne yapsa sökemedi. Hem, doğru-

dan çocuklarını ilgilendirecek bir şey de değildi sanırım. Bu cümleden sonra, birkaç dize çekti dikkatini. Ağır ağır, birkaç kez okudu:

Konuşursun bebecik,
Bilinçsiz ama cana yakın,
Kuş diliyle, Süleyman gibi.

Kuzucuk, bunu da eksiksizce kavrayamadı. Ama yine de hoşlanmıştı bundan. Arkasına yaslandı, gözlerini kapatıp yineledi. *Bilinçsiz ama cana yakın/ Kuş diliyle, Süleyman gibi.*

«Herhalde dünyanın en şirin şeyidir,» diye düşündü. «Oğlumuz mutlu olmalı! Kuş diliyle...»

Koridordan Pinneberg'in sesi geldi:

«Yemek hazır mı?»

Dalmıştı. Bugünlerde sık sık, bir yorgunluk abanıyordu üstüne. Ağır ağır ayağa kalkarken, ocaktaki yemek düştü aklına.

«Daha masayı kurmadın mı?» diye sordu Pinneberg.

«Bir saniye sevgilim, şimdi kurarım.» Mutfağa koştu. «Tencereyi masaya getirsem olur mu? Fakat en iyisi tabağa boşaltayım!»

«Ne pişirdin?»

«Bezelye çorbası.»

«Güzel. Hadi tencereyi getir, ben sofrayı kurarım.»

Kuzucuk, tabaklara çorba doldurdu. Kaygılıydı. «Suyu biraz fazla değil mi?»

«Yok, yok,» dedi Pinneberg ve tabağındaki eti kesmeye çalıştı.

Kuzucuk çorbadan bir kaşık aldı ve «Aman Tanrım! Ne de sulu!..» Sözcükleri döküldü ağzından. Sonra Pinneberg:

«Tanrım, tuzsuz!..»

Kaşıkları ellerinden bıraktılar. Masa, tabaklar, kahverengi emaye tava üstünde dolaştı bakışları.

«Ama neden bu oldu?» diye sızlandı Kuzucuk. «Gereken her

şeyi koydum içine. İki yüz elli gram bezelye, iki yüz elli gram et, yarım kilo kemik! Lezzetli olması gerekirdi!..»

Pinneberg ayağa kalktı, kepçeyle, çorbayı dalgınca karıştırdı.

«Bunun içinde sudan başka bir şey yok mu? Söylesene Kuzucuk, ne kadar su koydun sen buna?»

«Bezelyedendir. Suyu hiç çekmemiş!»

«Ne kadar su koydun?» diye üsteledi kocası.

«Bir tencere dolusu.»

«Yani beş litre su! Ve iki yüz elli gram bezelye!.. Sen, suyu fazla kaçırmışsın, bezelyede bir şey yok!..»

«Sahi mi?» dedi Kuzucuk, suçlu halde. «Suyunu mu fazla kaçırdım dersin? Beş litre! İki gün idare etsin diye düşünmüştüm.»

«Sanırım, beş litre su, iki gün için bile fazla.» Bir kaşık aldı çorbadan. «Bağışla, Kuzucuk, sıcak sudan ayrımı yok!»

«Zavallı sevgilim, açsın da değil mi? Ne yapayım şimdi? İstersen hemen yumurta alıp patates kızartmasıyla omlet yapayım. Omlet yapabilirim sanırım.»

Pinneberg: «Elini çabuk tut biraz! Yumurtaları ben alırım,» diyerek hemen aşağı indi.

Tekrar mutfağa döndüğünde, Kuzucuk ağlıyordu. Fakat patates kızartması için doğradığı soğandan değildi bu.

«Oh Kuzucuk, dert etme bu kadar!»

Kuzucuk gözyaşları içinde kocasının boynuna sarıldı.

«Biliyorum sevgilim, aptalın biriyim. Ama inan, elimden geleni yapmaya gayret ediyorum. Oğlumuza da iyi yemekler yedirmezsem nasıl büyüyüp gelişir?»

«Şimdi mi, doğumdan sonra mı?» diye sordu. Pinneberg, gülerek. «Yemek pişirmeyi, asla öğrenemeyeceğini mi düşünüyorsun?»

«Bak, daha bugünden benimle eğlenmeye başladın!»

«Merdivenleri çıkarken çorbayı düşündüm. Aslında eksiği yok, sadece suyu çok. Eğer biraz daha kaynatırsan, suyunu çeker. Güzel bir çorbamız olur yine.»

«Çok iyi,» dedi Kuzucuk, gülümseyerek. «Haklısın. Öğleden sonra kaynatayım hemen, akşam yemeğinde içeriz.»

Patates kızartmasını ve omleti alıp odaya geçtiler.

«Beğendin mi? İstediğin gibi mi? Eğer geç olmadıysa uzanıp dinlen. Epey yorgun bir halin var.»

«Hayır. Gecikmekten değil, fakat uyuyamam bugün. Şu Kleinholz...»

Biraz, anlatsam mı, anlatmasam mı diye karar veremedi. Sonra cumartesi gecesi, birbirlerine hiçbir şeyi saklamayacaklarına ilişkin verdikleri sözü hatırladı. Her şeyi anlattı karısına. Bu epey ferahlatmıştı onu. Kuzucuk'a sordu:

«Ne yapmalı şimdi? Bir şey demesem hemen işten atar. Gidip açık açık gerçeği anlatsam; evli olduğumu, beni tutup sokağa atmasının doğru olmayacağını söylesem, daha mı isabetli olur dersin?»

Bu tür konularda Kuzucuk, tam babasının kızı. Bir memurun, patrondan anlayış dilenmesi yanlıştı ona göre.

«Ona da dertti sanki,» dedi öfkeyle. «Senin dediğin belki eskiden olurdu, o zamanlar az da olsa namuslu, hoşgörülü insanlar vardı... Ama şimdilerde... Çalışmak isteyen sayısız işsiz varken, sözümüzden çıkamazlar, diye düşünüyor patronlar!..»

«Kleinholz, aslında fena biri değil. Ama anlayışı biraz yetersiz. Her şeyi uzun uzun anlatmazsan, kavrayamaz. Oturup konuşmak gerek. Çocuğumuz olacak, vb.»

Kuzucuk öfkeliydi:

«Seni faka bastırmak isteyen birine bunları anlatacaksın ha! Hayır sevgilim, bunu yapamazsın. Yapman doğru olmaz!..»

«Tercih şansım var mı? Bir şeyler söylemeye zorunluyum!»

Kuzucuk bir süre düşünüp:

«Yerinde olsam önce arkadaşlarımla konuşurdum. Belki sana yaptığı gibi, onları da tehdit etti. Eğer dayanışma içinde olursanız, üçünüzü işten atamaz.»

«Bak bu iyi fikir işte. Ama yalnız bırakmazlarsa... Bu konuda Lauterbach'a güvenirim, biraz ahmaktır. Ama Schulz...»

Kuzucuk işçilerin dayanışacağından emindi.

«Arkadaşların seni yarı yolda bırakmayacaklardır. Hayır sevgilim, bunlar da bitecek. Hayatımızın bozulacağına inanmıyorum. Niye bozulsun ki? Çalışkanız, tutumluyuz, alçak insanlar da değiliz, bir çocuğumuz olsun istiyoruz. Öyleyse neden bozulsun? Senin aklın alıyor mu bunu?..»

Emil Kleinholz işletmesinin buğday ambarı ise ayrı bir olay. Doğru dürüst bir yükleme tarzı yok... Her şey kantarda tartılır, çatıdaki pencereye yaslı duran bir tahta yardımıyla, doğruca aşağıdaki arabaya...

Şimdi de yarım günde seksen ton buğday torbalara doldurulacak. Tam Kleinholz'a has bir oyun. Buğdaylar bir hafta, iki hafta ambarlarda bekler, hemencecik çuvallara doldurmak varken, bütün işi bir günün öğleden sonrasına sıkıştırıverir:

Ambar Emil'in hemen arayıp bulduğu işçilerle tıka basa doluydu. Birkaç kadın her yere yayılan buğdayları, tekrar ortaya süpürüyorlardı. Üç kantar işliyordu. Birincide Schulz, ikincide Lauterbach, üçüncüde Pinneberg...

Emil her yerde dolanıp duruyordu. Suratı sabahkinden de asıktı. Karısı tek damla içkiye izin vermemişti bugün. O da bu yüzden onları ambara getirmemiş, hışımla: «Bugün karşıma çıkmayın,» diye bağırmıştı.

«Çuvalın darasını da eklediniz mi, Bay Lauterbach? Aptal herif! Yüz kiloluk çuvalın darası bir değil, bir buçuk kilodur. Baylar, çuvallar tam yüz bir buçuk kilo olacak. Dikkat edin fazlalık olmasın. Benim sokağa dökecek param yok. Sonra kontrol edeceğim, ona göre Schulz.»

İki kişi çuvalın birini pencereye taşıyorlardı. Birden çuvalın ağzı açılınca, buğdaylar yere saçıldı.

«Kim bağladı onu? Siz mi Schmitten? En azından bu işi yapın! Artık çocuk değilsiniz. Pinneberg, görmüyor musunuz, kantarınızın ayarı kaçmış! Size az önce söylemedim mi, aptal herifler, fazlalık istemiyorum.»

Pinneberg öfkeli patronuna çevirdi gözlerini.

«Kötü kötü bakmayın öyle! Beğenmiyorsanız çekip gidebilir-

siniz. Schulz, yine azdınız! Hemen bırakın Marheinecke'yi! Neredeyse ambarımda kadınlarla fingirdeşecek bu herif!..»

Schulz bir şeyler geveledi.

«Susun! Marheinecke'yi arkada mıncıkladığınızı görmedim mi sanıyorsunuz? Kaç çuval tarttınız bakalım?»

«Yirmi üç.»

«Bitmez, böyle yaparsanız bu iş bitmez! Bakın söylüyorum; sekiz yüz çuval bitmeden kimse ambardan çıkamaz. Kahvaltı molası yok! Gecenin on birine kadar ter dökün de görün...»

Ağustos güneşi yakıp kavuruyordu çatıyı. Kadınların da, erkeklerin de pantolon ve gömlek dışında şey yoktu üzerlerinde. Ortalık ter, ot, çuval kokuyordu. Ter kokusu dayanılmayacak kadar korkunçtu. Bütün bunlara bir de Kleinholz'un gong gibi aralıksız çınlayan bağırmaları ekleniyordu. «Lederer, lütfen küreği biraz sıkı tutun. Kürek öyle mi tutulur be adam? Tıkınacağına çuvalı iyi tut, yağ tulumu...»

Pinneberg, kantarın başındaydı. Kantarın kolunu indirdi.

«Biraz daha ekleyin, Bayan Friebe, biraz daha. Şimdi de fazla geldi, bir avuç alın. Bu tamam! Sıradaki gelsin! Uyumayın! Hinrichsen, sıra sizin. Bu halde gece yarısına kadar çalışacağız...» Beri yandan da aklı Kuzucuk'taydı: «Kuzucuk'un rahatı iyi. Temiz hava... Beyaz perdeler dalgalanıyordur şimdi. Sus artık lanet olası herif, köpek! Sürekli havlamak zorunda mısın! Biz de zangır zangır titriyoruz böylelerinin karşısında. Kaybetmeye korktuğumuz işe bak! Böylesi düşman başına!..»

Ve gong tekrar vurmaya başladı:

«Neler oluyor Kube? Ne kadar tarttınız oradan? Dört bin dokuz yüz kilo mu? Beş ton vardı orada! Yüz kilo nereye kayboldu Schulz? Sonra yine tartacağım. Hemen, tekrar tartmaya başlayın...»

Kocamış ambar emekçisi Kube'nin sesi duyuldu:

«Sıcaktan çekti sanırım. Nickelshof'tan geldiğinde buğdaylar ıpıslaktı.»

«Kapa çeneni! Ben yaş buğday alacak kadar ahmak mıyım?

Evine götürdün değil mi? Zaten burada herkes bir şeyler yürütüyor.»

Kube kır bıyıklarının üzerinden patronunun gözlerinin içine aksice bakarak:

«Bana hırsız diyemezsiniz, beyefendi. Bunu sendikaya haber vereceğim. Bir şey çalmış mıyım, görürüz!..»

«Oh oh, çok hoş!» dedi Pinneberg içinden. «Sendika ha! Keşke olsaydı! Fakat bizim iş kolunda böyle şeyler mümkün mü?»

Kleinholz altında kalır mı hiç? Alışık böylesi olaylara:

«Çaldın mı dedim sana? Bunun sözünü bile etmedim. Sayısız fare var. Zaten ambarların başının belasıdır fareler. Ambarı bir daha ilaçlayalım Kube.»

«Bana hırsız dediniz Bay Kleinholz. Buradakiler buna şahit. Sendikaya gideceğim, söylediklerinizin hepsini anlatacağım.»

«Hayır, size hırsız demedim. Bu konuda ağzımdan tek kelime çıkmadı. Bay Schulz, Kube'ye buğdayları sen çaldın dedim mi ben?..»

«Ben duymadım Bay Kleinholz.»

«Duydum mu Kube? Peki siz Bay Pinneberg, siz bu konuda bir şey duydunuz mu benden?..»

«Hayır,» dedi Pinneberg, bocalayarak. Kalbi kan ağlıyordu.

«Artık şikâyet etmeyi bırak Kube! Bir sorunun varsa işçi temsilcisine söyle.»

«Yine namuslu insan oyunu oynamayın Bay Kleinholz,» diye uyardı Kube. «Şimdiye kadar üç kez, yaşlı Kube ile mahkemeye düştünüz. Ben dördüncüye de varım. Sizden korkmuyorum Bay Kleinholz!..»

Kleinholz içerlemişti:

«Aptallaşma Kube! Kocadın artık, ne söylediğini bilmiyorsun. Sana acıyorum!..»

Kleinholz'un bunlara epey canı sıkıldı. Hem çok da sıcaktı her yer. İnsan bir de habire koşturup bağırır çağırırsa... Aşağıya inip bir şeyler tıkınmalı.

«Ben ofise gidiyorum Pinneberg. İşlere sahip çıkın. Kahvaltı molası yok, duydunuz mu?»

O gider gitmez, coşkulu bir tartışma başladı.

«Eh, bugünkü hışmını olağan bulmak gerek!»

«Kahvaltı molası!..» diye bağırdı ihtiyar Kube.

Emil bahçeye bile varmamıştı.

Yirmi üçündeki Pinneberg, altmış üçündeki Kube'ye yanıt verdi:

«Rica ederim Kube, mesele çıkartmayın. Duydunuz, Bay Kleinholz yasak dedi!»

«Sözleşmeyi aklınızdan çıkarmayın Pinneberg. Kahvaltı molası sözleşmede var. Bu hakkımızı kimse elimizden alamaz.»

«Fakat olan bana olacak!»

«Beni ilgilendirmez!» diye mırıldandı Kube. «Buğdayları yürütüyorsunuz, dediğini duymadınız ha!..»

«Ama Kube, benim yerimde siz olsaydınız...»

«Tamam, biliyorum delikanlı, herkes sizinle aynı fikirde olsaydı, efendilerimiz için esirler gibi çalışır, verdikleri bir lokma ekmek için dualar ederdik. Daha epey gençsiniz ama bir gün gelecek, yaltaklanarak elinize bir şey geçmeyeceğini anlayacaksınız. Hadi bakalım, kahvaltı molası.»

Çalışanlar kahvaltıya başlamışlardı bile. Üç memur ayakta durakaldılar.

«Çuvallama işine memur beyler devam etsin,» dedi bir işçi.

«Dizlerine kapanın. Belki size konyağından koklatır!»

«Yok, yok, Marie'ciğini koklatır.»

«Üçüne de mi?» Ortalık kahkahalarla sarsıldı.

«Üçünün de hakkını verir o!»

İşçilerden biri şarkı söylemeye koyuldu:

«Marie'ciğim, şirin Marie'ciğim...» Hep aynı ağızdan sürdürdüler.

«Biz çalışsak!» dedi Pinneberg.

«Ben yokum,» dedi Schulz. «Bu adamları öfkelendirmek zararıma.»

Güçlü Lauterbach araya girdi:

«İçtiği bir gece yolunu gözleyip şu herifi sağlamca bir ıslatalım. İnanıyorum ki faydası olacak!..»

«Bunu yapacak olan kim?» dedi Pinneberg. «İşçiler haklı. Hepimizin korkudan ödü patlıyor!»

«Sen korkabilirsin, fakat ben umursamıyorum,» dedi Lauterbach.

«Ben de,» dedi Schulz. «İş zerrece umurumda değil!»

«Öyleyse bir şeyler yapmalı. Bu sabah sizinle de konuşmadı mı?»

Endişeyle, afallayıp birbirlerini süzdüler. Pinneberg anlatmaya karar verdi. Artık fark etmezdi ne de olsa.

«Bana Marie'nin ne hünerli bir kız olduğundan söz etti önce. Sonra, 'Yeniden düşündünüz mü?' diye sordu. Ne demek istediğini anlayamadım önce. En genç adam benmişim, bu yüzden de ayın birinde kendi arzumla ayrılıp ayrılamayacağımı sormuş. Yani mesele Marie...»

«Benimle de bunları konuştu. Nazi olduğum için beni sevmiyormuş.»

«Ben de kızlarla fazla geziyormuşum.»

Pinneberg rahat bir soluk aldı:

«Ne yapacağız şimdi?»

«Ne demek, ne yapacağız?»

«Ayın birinde ne diyeceksiniz?»

«Ne mi?»

«Marie ile evlenecek misiniz, evlenmeyecek misiniz?»

«Bu mümkün değil!»

«İşten atılmak daha iyi!»

«O halde?»

«O halde? Ne?..»

«Birbirimize söz verelim.»

«İyi de, birbirimize ne sözü vereceğiz?»

«Mesela; üçümüz de Marie'ye 'Hayır!' diyeceğiz. Onurumuz üzerine söz verelim ki, hayır diyeceğiz.»

«Artık bir daha bunun sözünü bile etmez. O kadar da sersem değildir o...»

«Marie, işten atma nedeni olamaz!»

«Öyleyse söz verelim. Eğer aramızdan birini işten atarsa, diğerleri de işten çıkacak!.. Ama onur sözü verelim birbirimize.»

Bakıştılar. Onur sözü vermeden önce işten kovulma olasılıklarını ölçmeye çalışıyorlardı.

«Üçümüzü çıkaramaz ki!» dedi Pinneberg.

«Pinneberg haklı,» diyerek onayladı Lauterbach. «Bunu yapamaz. Onurum üzerine söz veriyorum!»

«Ben de!» dedi Pinneberg. «Peki sen Schulz?»

«Ne yapalım, ben de varım!..»

Bu sırada Kube'nin sesi duyuldu:

«Kahvaltı molası bitmiştir. Memur beyler yorgun değillerse, başlayabiliriz!..»

«Anlaştık mı?»

«Onurum üzerine!..»

«Onurum üzerine!..»

«Tanrım, Kuzucuk ne çok sevinecek,» diye geçirdi içinden Pinneberg. «Bir ay daha güvendeyiz!»

Üçü de kantarlarının başına gitti.

Pinneberg eve vardığında saat on bire geliyordu. Kuzucuk'u kenarda kıvrılmış, uyur halde buldu. Yüzü ağlamış çocuklarınki gibi, kirpikleri ıslaktı henüz.

«Tanrım, geldin ha! O kadar korktum ki!»

«Korkacak ne var ki? Mesai yapmak zorunda kaldım. Üç gün daha sürecek.»

«Çok korktum! Aç mısın?»

«Kurt gibi. Fakat burada tuhaf bir koku var.»

«Koku mu?» Kuzucuk havayı kokladı. «Bezelye çorbası!»

Mutfağa seyirttiler. Yoğun bir duman, yanık kokusu...

«Pencereyi aç, hemen aç! Havalandıralım!»

«Gaz musluğunu görüyor musun? Hemen onu kapat!»

Hemen sonra temiz havayı içlerine çekip tencerenin başına geçtiler.

«Benim canım bezelye çorbam!» diye mırıldandı Kuzucuk.

«Kömür gibi olmuş.»

«O güzelim et!»

Bakışlarını tencereye diktiler; dibi ve kenarları simsiyah, zift gibiydi.

«Saat beşte ocağa koymuştum,» dedi Kuzucuk. «Yedide gelirsin, o saate kadar suyunu çeker sandım. Sonra sen gelmeyince çok korktum, tencere falan tamamen aklımdan çıkmış.»

«Tava da yanmış!» Pinneberg kederli görünüyordu.

«Temizleyebilirim, fırçalarsam...»

«Para, para! Son günlerde o kadar para harcadık ki!.. Sadece şu tabak-çanak ve öğle yemeğine giden parayla üç hafta geçinirdim. Evet, gerçekleri söyledim mi, ağlamaya başlarsın!..»

Kuzucuk hıçkırıklara boğulup ağlamaya başladı.

«Nasıl didindiğimi bilemezsin sevgilim. Senin için kaygılanırken, yemeği nasıl aklımda tutarım?.. Hem, yarım saat daha erken gelemez miydin? Yemeği yanmadan ocaktan indirebilirdik.»

«Peki, dert etme. Oldu bir kere.» Tencerenin kapağını kapattı. «Bilginin bedeli. Ben de...» Kibirsizce sürdürdü: «Ben de bazen hata yaparım. Bir yanlış yaptın diye ağlaman gereksiz. Şimdi sen bana bir şeyler hazırla. Kurt gibi açım!..»

Cumartesi, şu kasvetli cumartesi, şu otuz ağustos günü, zifiri karanlık bir geceden sonra geldi. Bir gün önce kahve içerlerken yinelemişti Kuzucuk:

«Bak, yarın tatil günün. Trenle Maxfeld'e gideceğiz!..»

«Peki, yarın yem dağıtım işini Lauterbach yapacak,» demişti Pinneberg. «Söz veriyorum, yarın gideceğiz.»

«Sandal kiralar, Max gölünde biraz dolaşırız. E, sevgilim, hâlâ bana sarılmanı bekliyorum.»

«Bunu epey isterdim, ama vakit yitirmeden işe gitmem gerek. Hoşça kal karıcığım!»

«Hoşça kal sevgilim!»

Ofisten adım attığında, Lauterbach geldi yanına.

«Hey Pinneberg, dinle. Yarın miting var. Komutan mutlaka gelmemi istedi. Benim yarınki nöbetimi sen alsana.»

«Bağışla Lauterbach. Başka bir gün severek, fakat yarın mümkün değil.»

«Ne olur benim için yap bunu!»

«İnan ki mümkün değil. Bilirsin, işim olmasaydı sorun değildi. Ama yarın asla olmaz. Schulz'a sordun mu?»

«Evet, onun da işi var. Kızın biriyle nafaka meselesi varmış. Ne olur!»

«Bu kez mümkün değil.»

«Fakat senin hiç işin olmazdı.»

«Bu defa var!»

«İşin yok, biliyorum. Böyle yapacağını ummazdım doğrusu!»

«Yarın sahiden işim var!»

«İki pazar senin yerine gelirim Pinneberg.»

«Hayır, gerekmez. Hem bırak artık, gelmeyeceğim dedim ya!»

«Peki. Komutanım emrettiyse de!..» Lauterbach epeyce içerlemişti.

Bu olay da böyle başladı, fakat bitmedi. İki saat sonra Pinneberg ve Kleinholz ofistelerdi. Ortalıkta bir sürü sinek vızıldayıp duruyordu. Patronun yüzü pancar gibiydi. Herhalde birkaç tek atmıştı ki, güleçti.

«Lauterbach'ın yarınki yem dağıtımını siz yapın Pinneberg. Benden izin istedi,» dedi dostça.

Pinneberg başını kaldırdı:

«Çok üzgünüm, Bay Kleinholz, yarın işim var. Lauterbach'a da söyledim.»

«Daha sonra bir nöbetinizi de o tutacak. Hem, önemli bir işiniz hiç olmamıştı bugüne kadar.»

«Üzgünüm; bu kez, var Bay Kleinholz.»

Kleinohlz, Pinneberg'i ilgiyle inceledi.

«Mesele çıkarmayın Pinneberg. Lauterbach'a izin verdim bile! Artık geri alamam.»

Pinneberg yanıt vermedi. Kleinholz tatlı dille açıklamaya girişti:

«Dinleyin Pinneberg, Lauterbach sersemdir. Gelgelelim, bir

Nazi ve grup şefi de Müller Rothsprack. Onunla aramı açmak istemem. Hemen yapılması gereken işlerimizde bize sürekli yardımı dokunur.»

«Bir de Schulz ile konuşayım.» Biraz düşündü. «Fakat o da kalamaz. Yarın bir cenaze törenine katılması gerekiyormuş. Miras işi, gitmek zorunda. Yoksa diğer akrabalarından bir şey kalmayacak geriye.»

«Evet, Bay Kleionholz...»

Kleinholz, Pinneberg'in sözünü kesti.

«Bana gelince; Bay Pinneberg, Seve seve yapardım, fakat kalamayacağımı bilin.»

«Evet, Bay Kleinholz, öyle!..» diye onayladı Pinneberg.

«Yarın köylere gitmek zorundayım. Bakalım yonca bulabilecek miyiz. Bu yıl hiç alamadık.»

Bir şey bekler gibi Pinneberg'i süzdü.

«Pazar günü gitmek zorundayım. Köylüleri ancak o zaman evlerinde bulurum.»

Pinneberg başını salladı:

«Yemleri Kube verse nasıl olur, Bay Kleinholz?»

Kleinholz afallayarak baktı:

«Kube mi? Ambarın anahtarını ona mı teslim edeceğim? Kube, ta babamın zamanından beri burada işçidir, fakat hiçbir zaman ambarın anahtarına dokunmamıştır. Siz de fark edin ki, bu işi yapabilecek tek kişi sizsiniz...»

«Ama mümkün değil, Bay Kleinholz!»

Kleinholz giderek öfkeleniyordu:

«Size olanı biteni anlattım Bay Pinneberg. Sizin dışınızda kimse uygun değil!»

«Yarın ben de uygun değilim, Bay Kleinholz.»

«Bay Pinneberg, sadece keyifsizsiniz diye yarın gelip çalışmamı istemezsiniz herhalde! Ne işiniz var yarın?»

«Ben...» diye kekeledi Pinneberg. «Yarın...» Sustu, şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemiyordu.

«Paşa keyfiniz istemiyor diye yonca işini bırakamam! Biraz anlayışlı olun Bay Pinneberg!..»

«Anlayışlıyım, Bay Kleinholz. Fakat yarın kalmam mümkün değil.»

Kleinholz ayağa kalktı, bakışlarını muhasebecisinden ayırmadan kapıya doğru adımladı.

«Beni alabildiğine hayal kırıklığına uğrattınız Bay Pinneberg,» dedi.

Kapıyı vurup çıktı!

Kuzucuk, sevgilisini onaylıyordu:

«Nasıl olur? Arkadaşlarının bu işi sana yüklemeleri çok adice bir oyun. Senin yerinde olsam, Schulz'un cenaze öyküsünün palavra olduğunu patrona çıtlatırdım.»

«İş arkadaşları birbirine böyle şeyler yapmaz Kuzucuk.»

Kuzucuk da söylediğine pişmandı.

«Haklısın, olmaz. Ama en azından bunu Schulz'un yüzüne vurmalıydın.»

«Bunu zaten yapacağım Kuzucuk, yapacağım.»

Ve Maxfeld'e giden trene bindiler. Ducherow'dan saat altıda yola çıkmasına karşın, tren tıklım tıklım. Maxfeld de, Max gölünün çevresinde de büyük bir kalabalık var. Her yeri epey büyük bir gürültü ve toz bulutu almış. Max gölünün kenarı, Platz'dan gelen sayısız insanın araba ve çadırlarıyla dolu. Sandal gezintisini düşünmek bile gereksiz.

Daha çiçeği burnunda evliler olan, yürekleri birbirine aç Pinneberg'le Emma'sı için katlanılmaz bir ağırlık bu kalabalık.

«Hadi gezinelim,» dedi Pinneberg. «Bak, her yer göz alabildiğine orman, su, dağ...»

«Nereye?»

«Önemli değil. Yeter ki buradan ayrılalım. Kuşkusuz, bir yer buluruz!..»

Bulmaları uzun sürmedi. Önce geniş, tıklım tıkış kalabalık orman yolunda yürüdüler. Sonra Kuzucuk, aşağıdaki kayınlardan mantar kokusu geldiğini söyleyip Pinneberg'i oraya doğru sürükledi. Yemyeşil ormana girdiler. Kendilerini, ormanın ortasında, bir açıklıkta buldular. El ele karşıdaki tepeye çıktılar.. Tepeye

geldiklerinde, karşılarına, ağaçlar arasında uzanan inişli yokuşlu bir orman yolu çıktı. Yürümeyi sürdürdüler.

Güneş ağırdan yükseliyor, epey ötelerden, Baltık denizinden gelen ferah deniz rüzgârıyla, kayınların yaprakları hoş seslerle hışırdıyordu. Bu deniz rüzgârı Kuzucuk'a artık tanımsız uzaklarda kalan evini, Platz'ı hatırlattı. Ve Pinneberg'e dört kız arkadaşıyla beraber, Yukarı Bayern'de geçirdikleri dokuz günü anlattı. Hayatında çıktığı tek tatildi bu.

Sonra ağır ağır, Pinneberg'in de çenesi açıldı. Sürekli kendi başına yaşamış, annesini hiç sevmemiş. Annesi ona hep kayıtsız kalmış, sürekli erkeklerle yatıp kalktığı için sürekli sorun olmuş ona. Çok berbat bir işi varmış annesinin... Bir sürelik kararsızlıktan sonra, annesinin bir pavyon kadını olduğunu söyledi.

Kuzucuk tekrar dalgınlaştı. Yazdıklarına pişmandı. Hayat boyunca ne bir pavyona gitmiş, ne de orada çalışan bir kadının ne iş yaptığını düşünmüştü. Fakat bu işi yapan kadınlar hakkında öyle şeyler duymuştu ki, annesi yaşında birinin pavyon kadını olması ona epey dayanılmaz geliyordu. Mektuba «Saygıdeğer Hanımefendi» diye başlasaydı keşke. Fakat şimdi, Pinneberg'le bu konuda konuşmak mümkün değildi kuşkusuz.

Böyle sessiz, el ele epeyce yürüdüler. Fakat tam bu sessizliğin onları birbirinden koparıp başka dünyalara götürdüğü bir zamanda Kuzucuk:

«Sevgilim,» dedi. «O kadar mutluyum ki!..» Ve dudaklarını Pinneberg'e sundu.

Ortalık birden ışıdı. Ormandan çıkmışlar, pırıltılı bir güneşte uzanan geniş, ağaçsız bir arazide bulmuşlardı kendilerini. Karşılarında bir kum tepesi vardı. Tepede sayısız insan, tuhaf bir aletle uğraşıyordu. Alet aniden yükseldi, uçmaya başladı.

«Planör!» diye bağırdı Pinneberg. «Kuzucuk, bir planör bu!..»

Alabildiğine heyecanlanmıştı. Bunun, nasıl olup da motorsuz uçabildiğini Kuzucuk'a anlatmaya uğraşıyordu. Kendisi de bunun nasıl olduğunu ona anlatacak kadar bilmiyordu ya! Kuzucuk kavramakta zorlanmasına karşın; «Evet, öyle!» diyerek evetli-

yordu Pinneberg'i. Hemen sonra ormanda bir kenara oturup, yanlarında getirdikleri şeyleri yemeye başladılar. Bu arada büyük, beyaz planör ine kalka uzaklarda bir yere kondu. Tepedekiler oraya sökün ettiler. Yemekten sonra Pinneberg sigarasını yaktığında, planörü tekrar tepeye çekmeye başlamışlardı bile.

«Şimdi yine çıkarıyorlar,» dedi Pinneberg.

«Ama hayli yorucudur! Niye kendi kendine gitmiyor?»

«Motorsuz da ondan, Kuzucuk. Bu bir planör!..»

«Motor alacak para bulamıyorlar mı? Bir motor çok mu pahalı acaba?»

Pinneberg anlatmaya çalıştı:

«Ondan değil, Kuzucuk...»

Fakat Kuzucuk, birden Pinneberg'e yaslanarak:

«Beraberliğimiz ne kadar iyi, sevgilim!» dedi.

Bu sırada, ormanın kenarındaki yolda ağır ağır hareket eden bir otomobil belirdi. Arabayı görüp birbirlerinden ayrılana kadar, çoktan yanlarına varmıştı araba. Ve olmayacak şey, arabadakiler, önlerine bakacaklarına, onlara bakıyorlardı. Afallamış, öfkeli bakışlardı bunlar.

Kuzucuk bundan bir şey anlamadı. Arabadakiler, öpüşen birilerini hiç görmemiş gibi ahmak ahmak bakıyorlardı. Sevgilisinin tavrına da bir anlam veremedi. Mırıldanarak ayağa fırlamış, yerlere kadar eğilmişti otomobilin önünde.

Arabadakilerin yüzleri, emir verilmiş gibi yola döndü yine. Hiçbiri Pinneberg'in selamına karşılık vermemişti ve araba tiz bir korna sesiyle ağaçlarla çalılıklar arasında ortadan kaybolmuştu.

Pinneberg ayakta duruyordu. Yüzü kireç gibi bembeyazdı, elleri ceplerinde, mırıldandı:

«Mahvolduk Kuzucuk. Yarın hemen kovar beni!»

«Kimdi onlar?»

«Kleinholz! Tanrım, bütün Kleinholzlar arabadaydı!»

Kuzucuk da geniş bir soluk alarak aynı şeyi söyledi.

«Aman Tanrım!..»

Kocasını kollarına aldı, yapabildiğince teselli etmeye çalıştı...

Her pazardan sonra bir pazartesi gelir. Pazar günü on bir civarı, pazartesinin hemen gelebileceğini, insan hiç düşünmez. Fakat geldi dayandı işte. Değişen hiçbir şey yok. Pinneberg her zaman belediye yazıcısıyla karşılaştığı meydanda etrafına bakındı. Evet, Kranz da görünmüştü. Yürüdüler, yan yana geldiklerinde şapkalarını çıkarıp birbirlerine selam verdiler.

Pinneberg, Kranz biraz uzaklaştıktan sonra sağ elini kaldırıp baktı. Altın nikâh yüzüğü güneş altında parlıyordu. Yüzüğü yavaş yavaş döndürüp usulca cüzdanını çıkardı. Sonra bu kez hızla, gergin, tekrar cebine soktu. Dimdik, gururlu, parmağında yüzük, şansına doğru yürüdü.

Şansı onu bir süre daha bekletecekti. Her gün tam saatinde gelen Lauterbach bile gelmemişti. Kleinholzlar'dan da kimse yoktu ortalıkta.

«Ambardadırlar,» dedi kendi kendine ve bahçeye çıktı. Kırmızı otomobil, yıkanmış halde, orada duruyordu. «Keşke dün saat onda hurdaya dönseydi,» diye düşündü. Sonra yüksek sesle sordu:

«Patron kalkmadı mı?»

«Hayır, herkes uyuyor Bay Pinneberg.»

«Dün yem dağıtımını kim yaptı?»

«Koca Kube, Bay Pinneberg.»

«Kube mi?» dedi Pinneberg ve ofise girdi. Saat sekiz on beşti. Schulz gelmişti; yüzü sapsarı, somurtuyordu. Hışımla:

«Ne cehennemde bu Lauterbach? Bir sürü işimiz varken hasta numarası mı yapıyor domuz?» diye sordu.

«Öyle gibi. Lauterbach hiç gecikmezdi. Pazar günün nasıl geçti Schulz?»

«Cehennem gibi, lanet olsun. Felaket! Sana bir kez anlatmıştım, bilmem aklında mı? Sekiz-dokuz ay önce Helldorf'a eğlenceye gitmiş, köylü bir kızla dans etmiştim. Şimdi kız, çocuğunun babası olduğumu tutturmuş. Onunla evlenmeliymişim! Fakat yüzde yüz yalan söylüyor, yemin etmesini isteyeceğim!..»

«Peki ama nasıl kanıtlayacaksın?» diye sordu Pinneberg. Dalgındı, kendisinin de bir yığın derdi vardı.

«Dün, gün boyu Helldorf'ta dolandım. Kızın başka kimlerle yattığını araştırdım. Fakat köylülerden hiçbir şey öğrenemedim. Kendine güveniyorsa yemin etsin göreyim!..»

«Ya güveniyorsa?»

«Yargıca olanı biteni anlatacağım! Sen söyle Pinneberg, böyle şey olur mu? Bu kızla sadece iki kez dans ettim. Sonra; 'Küçükhanım, buranın havası iyi değil, dışarı çıkalım mı?' dedim. Sadece bir dans kaçırdık, anladın mı? Bu kısacık sürede çocuğun babası ben olabilir miyim?.. Ne ahmaklık!»

«Bunu kanıtlaman olası mı ki...»

Pinneberg usulca Schulz'a hatırlattı:

«Bugün bizden birini işten atacaklar.»

Schulz bunu duymadı bile, yakınmaya ara vermedi:

«Başıma gelenlerin hepsi içki yüzünden!»

Sekiz yirmide Lauterbach girdi içeri.

Ah Lauterbach! Neler oldu sana Ernst? Zavallı Ernst Lauterbach'ım!.. Morarmış göz; bir!.. Sol kol alçıda; iki!.. Ezik çürük içinde bir yüz, üç!.. dört, beş!.. Kafasının arkasında siyah bir sargı ve dayanılmaz bir kloroform kokusu; altı, yedi!.. İyice şişmiş, domates gibi burun; sekiz!.. Ortadan yarılıp, zencilerinkine benzemiş alt dudak; dokuz!.. Lauterbach Knockout!.. Özetle, Lauterbach, pazar günü köylüler arasında eşsiz bir coşku ve özveriyle politik düşüncelerini anlatmaya çalışmış galiba.

Arkadaşları etrafında alay ederek dönmeye başladılar.

«Vah zavallı vah! İyice benzetmişler!..»

«Ah Ernst, sen hiç adam olmayacaksın!..»

Lauterbach ilgiyle, iskemleye dimdik oturdu:

«Daha bunlar bir şey değil. Bir de sırtımı görseniz...»

«Peki ama, bu halde ne diye geldin?»

«Benim huyum böyle işte! Evde iyice dinlenebilirdim oysa! Fakat sizi düşündüm. Bugün çok işimiz var.»

«Ve bugün işten atma günü,» dedi Pinneberg.

«Gelmeseydin mahvolmuştun.»

«Suçlamaya hakkınız yok! Onur sözü vermiştik!..»

O anda, Emil Kleinholz içeri girdi.

Üzülerek söyleyelim ki, Kleinholz bu sabah ayıktı. Üstelik kapıdan girdiği anda, Schulz'dan yükselen bira ve şarap kokusunu alacak kadar. Kendine has davranışlarla konuşmaya başladı:

«Evet Baylar, yine boş boş duruyorsunuz. İyi ki bugün adam çıkarma günü. Bugün birinizi işten atacağım.»

Üçünü de şişinip süzdü. Hemen yerlerine geçtiler. Kleinholz devam etti:

«Bay Schulz, paramla içip içip sarhoşluğunuzu ofiste mi gideriyorsunuz? Cenaze töreni içkiliydi sanırım!» Biraz düşünüp: «Bu kez de kamyonun çekicisine binip değirmene siz gidin. Yokuşlarda frenci olarak epey faydalı olursunuz. Ama sürücüye söyleyeyim, gözü üzerinizde olsun, freni unutursanız tokadı indirsin.»

Kendi esprisine güldü. Ciddi ciddi söylese de, tokat işi şakaydı aslında.

Schulz gitmek için kalktı.

«Kâğıtları almadan mı gideceksiniz? Pinneberg, Schulz'a bir sipariş fişi hazırlayın. Eli ayağı tutmuyor, bir şey yazacak halde değil!»

Pinneberg iş çıktığı için sevinerek hızla yazdı ve Schulz'a uzattı.

«İşte kâğıtlar, Schulz.»

«Bir dakika Schulz,» dedi Emil. «On ikiden önce dönemezsiniz. Oysa anlaşmaya göre, ancak on ikiye kadar çıkışınızı geri alabilirim. Sizden kimi çıkaracağımı bilmiyorum henüz. Bakacağız... Yolculuk boyunca biraz düşünün diye söylüyorum bunları. Böylece frene daha fazla dikkat edersiniz. Herhalde ayılacaksınız Schulz!»

Schulz ayağa kalktı. Bir şey söylemek ister gibiydi, fakat bir şey söyleyemedi.

«Hadi bakalım,» dedi Kleinholz. «Döndüğünüzde yanıma uğrayın. Çıkışınızı geri alıp almadığımı o zaman belirtirim...»

Schulz çıktı, kapı usulca kapandı. Pinneberg yüzük takılı eliyle, titreyerek, söndürücüyü itti. «Şimdi sıra kime gelecek acaba?»

Ama ilk kelimeyi söyler söylemez, sıranın Lauterbach'a geldiğini anladı. Kleinholz, Lauterbach'la nasıl konuşulacağını iyi bilir. Lauterbach ahmak, ama güçlüdür. Öfkelendirilirse pataklar adamı. Ona farklı davranmalı.

«Sizi bu halde gördüğüme üzüldüm, Bay Lauterbach. Göz morarmış, burun şiş, bu ağızla konuşmanız bile mümkün değil. Peki şu kolunuz?.. Yapacak sayısız iş var. Sanırım maaşınızı eksiksiz almak istersiniz, biraz kesmemden hoşlanmazsınız.»

«Gayret ederim,» dedi Lauterbach.

«Heyecanlanmayın Lauterbach, heyecanlanmayın. Siyaset iyi bir şey. Belki de en doğrusu nasyonal sosyalizm. Önümüzdeki seçimlerde göreceğiz. Kendimizi de ona göre ayarlayacağız, fakat bu işten gelecek bütün zararı karşılamak istemem...»

«Çalışabilirim.»

«Öyle mi?» dedi Emil usulca. «Görürüz. Bugün vereceğim işleri yapabileceğinizi sanmıyorum. Hastasınız Lauterbach, hasta.»

«Ne iş olursa yaparım.»

«Size göre öyle, Bay Lauterbach, ama bana göre öyle değil. İşçiler işi bırakıp gittiler. Kışlık arpayı kendimiz elemek zorundayız. Aklıma siz geldiniz. Kalburu döndürme işini sizden istesem!..»

Bu, Emil'in yaptığı adiliklerin sonuncusu. Her şey bir yana, kalburu çevirmek memurların görevi değil. İkincisi, bu iş için iki kuvvetli ve sağlıklı kol gerekli.

«Gördünüz mü?» dedi Kleinholz. «Sakat olduğunuzu söylemiştim. Evinize gidin Bay Lauterbach! Bugünkü paranızı da ödemeyeceğim. Çünkü bu, olağan bir hastalık değil.»

Lauterbach hışımla sürdürdü:

«Endişelenmeyin Bay Kleinholz, gayret edeceğim. Kalburu döndürebilirim!..»

«İyi, on ikiye doğru yanınıza uğrar, çıkışınızla ilgili bilgilendiririm sizi.»

Lauterbach anlaşılmaz bir şeyler geveleyip dışarı çıktı.

Ve baş başa kaldılar. «Sıra bende,» diye düşündü Pinne-

berg. Fakat Kleinholz söze beklenmedik biçimde, arkadaşça başladı:

«Ah şu arkadaşlarınız, hiçbiri beş para etmez!.. Al birini vur öbürüne!..»

Pinneberg yanıt vermedi.

«Bugün güzel giyinmişsiniz. Acaba size de kötü bir iş versem mi? Honow Çiftliği'nin 31 Ağustosa kadar olan hesabını hazırlayın bana. Fakat özellikle, gönderilen samanın türüne dikkat edin. Bir seferinde çavdar samanı yerine yulaf samanı göndermişlerdi de, vagonu açınca fark etmiştik bunu...»

«Biliyorum Bay Kleinholz. Karlshorst'a yarış atlarına giden vagondu.»

«Sizin üstünüze kimse yok, Bay Pinneberg. Sahiden bu konuda çok iyisiniz! Keşke bütün adamlarım sizin gibi olsa. Hadi bakalım, girişin işe artık! İyi günler...»

Ve ofisten çıkıp gitti.

«Oh Kuzucuk!» dedi Pinneberg, sevinçle. «Kuzucuk'um benim! İşimden kovulmadım, artık gelecek için endişesiziz!..»

Ayağa kalktı, o günlerde saman vagonuna dair yazılan ekspertiz raporunu çıkardı çantasından.

«31 Ağustos hesabından kalan ne kadardı acaba... Üç bin yedi yüz altmış beş mark, elli beş fenik. O halde...»

Birden hatırladıklarıyla yıldırım çarpmış gibi oldu.

«Kaz kafalının biriyim ben. Güya, hepimiz sözleştik. Hani birimiz çıkarılınca, diğerleri de çıkacaktı!.. Üstelik bunu kendim önerdim, aptal herif! Öküz herif! Nasıl yaparım bunu?.. Herif üçümüzü de işten atar!..»

Ayağa fırladı, odada dolanmaya başladı. Şimdi kendi kendisiyle tartışıyordu. Ducherow'da asla başka iş bulamayacağını düşündü. Hele bu ekonomik krizde hiçbir yerde iş yoktu. Bergman'ın yanında çalışmadan önce işsiz geçirdiği üç ayı düşündü. Tek başına olmasına karşın, ne kadar katlanılmazdı! Artık iki kişiydiler, üçüncü de yolda. Hiç hoşlanmadığı arkadaşlarını düşündü. Onları, işsiz kalmak daha az etkilerdi. Sonra o çıkarılsa, diğerleri acaba sözlerini tutacaklar mıydı? İşten kendi arzusuyla

çıksa... İşini bıraktığı için, yeni bir iş bulana kadar işsizlik tazminatı alamayacaktı. Kuzucuk'u, Bergman'ı, Marie Kleinholz'u düşündü. Sonra aklına birden annesi geldi. *Annelik Mucizesi* adlı kitapta, anne karnında üç aylık bebeği gösteren resmi hatırladı. Şimdi kendi çocuğu da büyüdü, derisi yüzülmüş bir fare gibi, çirkin...

Dolanmayı sürdürdü. Terler içindeydi.

«Ne yapacağım şimdi? Sözümü tutmam olanaksız, diğerleri de aynısını yaparlardı! O halde! Fakat bu hainlik, kendimden iğrenmez miyim sonra? Kuzucuk'a danışabilseydim! Sorumluluktan iç rahatlığıyla kurtulmanın çaresini söylerdi bana.»

Pencereye koşup pazar meydanına bir göz attı. Bir gelse! Bugün bir ara geçmesi gerekirdi. Çıkarken «Kasaba geleceğim» demişti.

«Sevgili Kuzucuk, güzel Kuzucuk! Yalvarırım şimdi geç!..»

Bu sırada kapı açıldı, Marie Kleinholz içeri girdi.

Pazartesi sabahları ofise kimse uğramadığından, Kleinholz o günler, kadınlara çamaşırları masalarda kurutma iznini vermişti. Ve bu bayanların, memurlardan masalarını boşaltmalarını isteme hakları vardı. Fakat bu iş, bugün o büyük heyecan yüzünden yapılmamıştı.

Marie hışımla: «Masayı toplamamışsınız,» dedi.

Pinneberg yerinden fırladı hemen:

«Bir saniye lütfen! Bağışlayın, aklımdan çıkmış. Şimdi hallederim.»

Tahıl örneklerini raflara, dosyaları pencere kıyısına yerleştirdi. Bir an, deneylik buğdayları ne yapacağını düşündü.

Marie hır çıkarmak istercesine:

«Sallanmayın, görmüyor musunuz, burada elimde çamaşırlarla duruyorum!»

«Bir saniye, bir saniye...» dedi Pinneberg, alttan alan bir sesle.

«Bir saniye... Bir saniye... Şimdiye kadar hazırlanması gerekirdi. Fakat, pencereden kızlara bakarsanız...»

Pinneberg; «Yanıt vermemek daha iyi,» diye düşündü. Marie, kucağındaki çamaşırları boşalan masaya attı.

«Ne kadar pis! Çamaşırları yeni yıkadık, bir daha kirlenecek. Toz beziniz nerede?»

Pinneberg sıkılmıştı:

«Bilmiyorum!» dedi. Ararmış gibi, etrafına şöyle bir baktı.

«Her cumartesi şuraya toz bezi koyarım, pazartesi kaybolur. Biri çalıyor herhalde...»

«Böyle konuşmaya hakkınız yok!»

«Niye? 'Siz çaldınız' mı dedim? 'Biri' dedim sadece! Sonra, böyle kızların eline toz bezi aldıklarını hiç sanmıyorum. Bu iş, bunların eline bile yakışmaz.»

Pinneberg epey içerlemişti:

«Beni dinleyin, Bayan Kleinholz!» diye başladı, sonra toparlandı. «Tamam, tamam!» diyerek işinin başına döndü.

«Konuşmasanız daha iyi, yol ortasında kızlarla cilveleştikten sonra, söyleyecek fazla bir şey olmamalı!»

Marie bir süre söylediklerinin etkisini görmek için bekledi ve sonra:

«Ben sadece öpüştüğünüzü biliyorum, kim bilir başka neler yaptınız... Ben gördüğümü söylüyorum...»

Pinneberg kendisiyle boğuşup:

«Ne olur tut kendini. Nasıl olsa fazla çamaşırı yok, birazdan çıkar gider...» diye düşündü.

Marie tekrar konuşmaya başladı:

«Rastgele birine benziyordu.»

Ses çıkmadı.

«Babam, Palmengrotte'de garson olduğunu söyledi.»

Yine ses yok.

«Babam, kimilerinin böyle kızlardan hoşlandıklarını söylüyor. Albenili olurlarmış diyor onlar için.»

Ses yok.

«Size üzülüyorum Bay Pinneberg.»

«Ben de size,» dedi Pinneberg.

Bir süre konuşmadılar. Marie afallamıştı.

«Bay Pinneberg, bana kaba davranmakta üstelerseniz babama şikâyet etmek zorunda kalacağım. Sizi hemen atar.»

«Kabalık mı? Siz bana nasıl davranıyorsanız ben de size öyle davranıyorum.»

Ortalık sessizleşti. Bozulacak gibi de değildi. Ara sıra Marie, çamaşırları salladıkça ya da leğen mürekkep hokkasına değdikçe çıkan sesler geliyordu.

Marie birden bir çığlık kopardı, pencereye koştu, sevinçliydi:

«İşte o geçiyor, o sürtük geçiyor. Tanrım, nasıl da boyanmış. İnsanı tiksindiriyor!..»

Pinneberg de kalkıp dışarı baktı. Dışarıdaki Kuzucuk'tu. Onu, elinde alışveriş çantası, onun biricik, dünya güzeli sevgilisi... Her şey, Marie'nin sözünü ettiği boya, her şey yalandı. Bunu biliyordu. Ayakta durup, Bahnhof caddesinin sonunda gözden yitene kadar izledi Kuzucuk'u. Sonra geri dönerek Marie'nin üstüne yürüdü.

Yüzü anlamsız, bembeyaz, alnı kırış kırıştı. Gözleri alev alevdi:

«Dinleyin Bayan Kleinholz,» dedi. Güvenlik önlemi olarak da, ellerini cebine attı ve yutkunarak: «Dinleyin Bayan Kleinholz, böyle bir şeyi, yine söyleyecek olursanız, tokadı yersiniz!..»

Marie bir şeyler söylemek istedi, ince dudaklarını kımıldatıp, ufacık başını Pinneberg'e doğru uzattı.

«Susun!» dedi Pinneberg, kabaca. «O benim karım, anladınız mı?» Elini cebinden çıkarıp, pırıl pırıl yüzüğü Marie'nin burnuna doğru uzattı. «Onun yarısı kadar olabilseniz, şanslı sayın kendinizi!..»

Pinneberg geriye döndü. Söylenmesi gereken ne varsa söylemişti, üzerinden bir yük kalkmış gibiydi. Sonuç? Sonuç ne oldu? Ne olursa olsun! Evet, Pinneberg geri döndü ve masasına oturdu.

Odada uzun zaman hiç ses çıkmadı. Pinneberg göz ucuyla Marie'yi süzdü. Ondan tarafa hiç bakmıyordu. Küçücük, azalmış sarı saçlı başını sallayıp, pencereden bakıyordu. Fakat Emma

yoktu ortada, gözden kaybolmuştu. Sonra bir iskemleye çöktü, başını masanın kıyısına dayayıp, gözyaşı dökmeye başladı.

Pinneberg zalim oluşundan dolayı biraz utandı. Ama birazcık...

«Kötü niyetle söylemedim Bayan Kleinholz!..»

Fakat giderek güçlendi ağlaması. Sanırım ağlamak iyi geliyordu, bu arada bir şeyler mırıldanıyordu; «Böyle olması onun kabahati değilmiş. Onu değerli, iyi bir insan olarak görüyormuş, arkadaşlarından epey farklıymış. Kilisede tören yapmadan mı evlenmişler? Korkması gerekmezmiş, babasına bir şey söylemeyecekmiş. Sonra 'karısı' buralıya benzemiyormuş. Demin söyledikleri de sadece onu öfkelendirmek içinmiş, aslında kadın güzelmiş...»

Bu gevezelik sürüp gitti. Dışarıdan, Bayan Kleinholz'un aksi sesi gelmeseydi, belki daha da sürecekti.

«Neredesin Marie? Daha bir sürü işimiz var!..»

Marie başını kaldırıp ayağa kalktı. Hemen çamaşırlarını topladı, dışarı seyirtti. Pinneberg yerinde oturuyordu. Olanlardan hoşnuttu. Islık çalıp hesaplarını tamamlamaya koyuldu. Bir yandan da Kuzucuk'un yolunu bekliyordu. Belki de geçip gitmişti.

Böylece saat on bire geldi. On bir buçuk oldu. On ikiye çeyrek kala, sevinçle mırıldanmaya başladı:

«Sevin Kuzucuk'um, bir ay daha güvendeyiz.» Ve on ikiye beş kala Bay Kleinholz gelmeseydi, her şey sahiden de iyi gidecekti. Muhasebeciyi süzerek pencereye yürüdü, dışarıya bir baktı, arkadaşça konuşmaya başladı:

«Düşündüm taşındım, Pinneberg. En iyisi diğerlerinden birini atıp sizi alıkoymak. Ama pazar günü kadınlarla fingirdeşmek uğruna yem satışını bana yaptırmak istemenizi affedemem. Bu yüzden sizi çıkarmak istiyorum!»

«Bay Kleinholz!» Konuşmasını, son çıkış bildirme süresi olan on ikiye kadar uzatabilmek için, uzun açıklamalarla patronunu oyalamak niyetindeydi. «Bay Kleinholz, ben...»

Fakat tam o sırada Emil Kleinholz hışımla bağırdı:

«Tanrı cezasını versin! Yine o kadın! 31 Ekimde işinize son verilmiştir Bay Pinneberg!..»

Daha Johannes Pinneberg tek kelime etmeden, Emil kapıyı vurup dışarı çıkmıştı bile. Pinneberg pencereden, Kuzucuk'unun pazar meydanının köşesinde yürüdüğünü gördü, gördüğü gibi de kaybetti. Derin derin göğüs geçirip saate baktı. On ikiye üç var... On ikiye iki kala Pinneberg, tahıl ambarına doğru koşuyordu. İçeri daldı, Lauterbach'ın üstüne atıldı ve soluk soluğa:

«Lauterbach, Kleinholz'a koş, çıkışını iste! Onur sözü verdin. Beni şimdi işten çıkarttı.»

Ernst Lauterbach elini yavaşça koldan indirdi. Hayretle Pinneberg'e baktı. Kayıtsızca konuşmaya başladı:

«Birincisi Pinneberg, saat on ikiye bir var, on ikiye kadar çıkışımı istemem olanaksız. İkincisi, önce Schulz'la konuşmalıyım, o da şimdi burada yok! Üçüncüsü, demin Marie'den öğrendiğime göre evliymişsin. Eğer bu doğruysa, bizi çok iyi kazıkladın. Dördüncü olarak da...»

Pinneberg dördüncüyü anlayamadı. Dışarıdaki kule saati yavaşça on ikiyi çaldı, artık çok geçti. Pinneberg işten atılmıştı ve elden gelen bir şey yoktu...

Üç hafta sonra Pinneberg (puslu, soğuk, yağmurlu, sert rüzgârlı bir eylül günü) Alman Memurlar Sendikasının giriş kapısını usulca kapatıyordu. Bir süre merdivende durup, memurları dayanışmaya çağıran bir slogana baktı. Derin derin göğüs geçirip merdivenleri indi.

Tombul, altın dişli sendikacı, işsiz kaldığını, yapacak bir şeyi olmadığını kanıtlamaktan başka şey yapmamıştı.

«Ducherow'da dokuma sanayinin ne halde olduğunu biliyorsunuz Bay Pinneberg.» Sonra tane tane: «Hiçbiri işçi istemiyor,» dedi.

«Fakat sendikanın her yerde şubeleri var,» dedi Pinneberg, endişeyle. «Onlara da sorsanız? Referanslarım çok sağlam. Belki bir iş bulunur.»

«Mümkün değil. Hem olsa bile, ki herkes işine sıkıca sarılmış, işsiz kalmamak için çabalıyor, orada da işsiz bir yığın üye

var. Oradaki üyeleri bekletip dışardan birini işe sokmak doğru olur mu, Bay Pinneberg?»

«Fakat bu adam ya çok zor durumdaysa?»

«Hayır, hayır! Giderilemez bir haksızlık olur bu! Bugünlerde kimsenin durumu iyi değil!..»

Pinneberg «hak» sorununa fazla takılmadı. Sadece: «Peki ama şimdi ne olacak?» diye sordu.

«Evet, şimdi...» Bay Friedrichs dudak büktü. «Bir şey olmayacak. Biraz Kleinholz'un yanında uğraşmış olsanız da, muhasebecilikte yeterli sayılamazsınız. Kleinholz'u da işletmeden sayarsak!.. Her gece içip içip eve kadın attığı doğru mu?»

«Bilmem,» dedi Pinneberg, özetle. «Geceleri çalışmam.»

Bay Friedrichs'in bu karşılığa da biraz canı sıkıldı:

«Olmaz Bay Pinneberg, olmaz! Aslında, Memurlar Sendikası, alanında yetersiz üyelerinin habire iş değiştirmelerine kesinlikle karşıdır. Böylesi davranışları sendika destekleyemez, memurlara zararı olur bunun.»

«Tanrım!» dedi Pinneberg sadece. Sonra yine üsteledi. «Ayın birine kadar bana bir iş bulmalısınız Bay Friedrichs. Ben evliyim.»

«Birine kadar mı? Yani sekiz gün içinde! Kesinlikle mümkün değil Bay Pinneberg, ne yapabilirim ki? Bunu normal karşılayın, zeki birisiniz!»

Zeki ya da aptal, Pinneberg için artık bunlar dert değildi. «Bir çocuğumuz olacak Bay Friedrichs,» dedi usulca.

Friedrichs başını kaldırıp, kendisine yakaran adama baktı. Sonra sevecenlikle onu teselli etmeye çalıştı:

«Üzülmeyin bu kadar. Çocuk bereket getirir derler. Hem işsizlik parası da alacaksınız. Çoğu kişi bunu da bulamıyor. Endişelenmeyin, geçinir gidersiniz.»

«Fakat ben...»

Bay Friedrichs, Pinneberg'i böyle yaparak atlatamayacağını anladı:

«Sayın Bay Pinneberg, durumunuz iyi değil, biliyorum. Şunu görüyor musunuz? Şu not defterine adınızı yazıyorum. 'Pinne-

berg, Johannes, 23 yaşında, Satış Elemanı'. Adres? Nerede oturuyorsunuz?»

«Grünen Ende'de.»

«O kadar uzakta mı? Tamam! Üyelik numaranızı da yazalım. Tamam...» Friedrichs dalgınca kâğıda baktı. «Bakın, kâğıdı mürekkep hokkasının üstüne tutturuyorum. Böylece sürekli gözümün önünde duracak. İş olursa, aklıma ilk siz geleceksiniz...»

Pinneberg bir şeyler söylemek istedi.

«Size ayrıcalıklı davranmam diğer üyelere haksızlık oluyor, fakat neyse; bunun sorumluluğunu üstleniyorum. Çünkü sahiden durumunuz kötü!..»

Bay Friedrichs bakışlarını kısıp kâğıda tekrar baktı. Üstüne kırmızı kalemle kalın, kırmızı bir ünlem koydu. Sonra kâğıdı dikkatle mürekkep hokkasına tutturdu.

Pinneberg iç çekti ve çıkmaya hazırlandı.

«Sürekli aklınızda olacağım, değil mi Bay Friedrichs?»

«Kaygılanmayın, kâğıt sürekli gözümün önünde duracak. İyi günler Bay Pinneberg!»

Pinneberg bir süre şaşkınca caddede dikildi. Aslında şu anda işte olması gerek. İş aramak için günde ancak birkaç saat izni var. Ama işine dayanamıyordu artık, en çok da onu yarı yolda bırakan, işten çıkmayı akıllarından bile geçirmeyen arkadaşlarından. Her gün soruyorlardı:

«Hâlâ iş bulamadın mı Pinneberg? Mahvoldun demektir, çocuklar ekmek bekler. Evlenirsin ha!»

«Hepsinin canı cehenneme!..» dedi kendi kendine. Şehir parkına doğru yola koyuldu.

Soğuk, rüzgârlı, ıssız park! Allak bullak olmuş çiçek tarhları! Çamurlu su birikintileri! Rüzgâr o kadar kötü esiyor ki, sigara yakmak bile mümkün değil! Bu güzel işte; yakında sigara içmek de rüya olacak! Şimdiye kadar ondan başka kimse, evlendikten bir süre sonra sigarayı bırakmaya mecbur kalmamıştır.

Rüzgâr, parkın tarlalarla kesiştiği yerde giderek hızlanıyordu. Paltosunun etekleri uçuşuyordu. Şapkasını eliyle tutmak zorunda kaldı. Tarlalar tam sonbahara yakışır bir görünümdeydi; ça-

mur, su birikintileri, dağınık ve ıssız... Ve evler. Çevrede bu evler için şöyle denirdi: «Tek güzel yanı, boş olmaları. İnsan mecbur kaldı mı içinde oturabilir.»

Grünen Ende... Grünen Ende'nin sonlandığı yerde başka şeyler başlıyordu. Hiç değilse dört duvar, başını sokacak bir damaltı, sıcak bir yuva. Bir de kadın. Geceleri yatağa uzanmak, yanında birinin soluklanışını duymak ne güzel! Gazete okurken, koltukta birini dikiş dikerken, yırtık sökük onarırken görmek ne hoş! Eve döndüğünde birinin sana; «Hoş geldin sevgilim. Günün nasıl geçti, iyi misin?» demesi ne hoş! Birisi için çalışmak, onun adına kaygılanmak ne güzel! Dahası, onun yoluna işsiz kalmak bile... İnsanın kendisini teselli edebilecek bir can yoldaşı olması ne güzel!..

Pinneberg gülmeye başladı. Sombalığını hatırladı, Şu çeyrek sombalığı. Zavallı Kuzucuk nasıl da üzülmüştü.

Bir akşam yemeğe oturacaklarında, Kuzucuk yemek yiyemediğini, yediğini kustuğunu söylemişti. O gün mezecinin önünden geçerken vitrinde, pişmiş sombalığı görmüş de canı çekmiş.

«Niye almadın?»

«Fazla pahalıydı!»

Enine boyuna konuştular. Evet, balık onlar için sahiden çok pahalı. Fakat ya Kuzucuk başka şey yiyemiyorsa! O halde yemeği yarım saat öne atıp Pinneberg'in hemen şehre gitmesi gerek.

«Ama hayır, Kuzucuk gitsin» diye düşündü Pinneberg. «Hem biraz yürümek ona iyi gelir. Sonra, kendisi gitse, acaba başka balık mı aldı diye endişelenmez mi? Satıcının balığı dilimleyerek nasıl kestiğini kendisi görsün.»

«Tamam, sen gidiyorsun.»

«Ne kadar alayım?»

«Fazla olmasın. Hayır, hayır, iki yüz elli gram al. Mademki hovardalık yapıyoruz, tam yapalım!»

Kuzucuk'un arkasından baktı. Güçlü, uzun adımlarla yürüyor. Mavi elbiseleri içinde ne kadar da göz alıcı! Pencereye dayanıp, gözden kaybolana kadar onu izledi. Sonra odanın içinde gezin-

meye başladı. Yaptığı hesaba göre, elli kez gidip gelene dek Kuzucuk'un görünmesi gerek. Ellincide pencereye koştu. Tamam, işte Kuzucuk içeri giriyor. Başını kaldırıp bakmadı bile. Yukarı çıkması üç dakika alır. Ayakta beklemeye başladı. Bir ara kapı açılır gibi oldu. Hayır, gelen olmadı.

Hayatta neler olmuyor ki? Apartmana girdiğini görmesine rağmen, hâlâ gelmedi!..

Gidip kapıyı açtığında, Kuzucuk'u kapının yanında, duvara dayanmış, ağlar halde buldu. Ürkek bakışlarla boş, yağlı balık paketini uzatıyordu Pinneberg'e.

«Tanrım! Ne oldu Kuzucuk? Düşürdün mü?»

Kuzucuk hıçkırıklara boğulup: «Yedim,» dedi. «Hepsini yedim!»

«Öylece mi... Ekmeksiz... Hepsini! Ama Kuzucuk!..»

«Hepsini yedim, hem de kendi başıma!..»

«İçeri gel de anlat. Hem, bunun için ağlaman da gereksiz. Şunu tane tane anlat bakalım, balığı aldın...»

«Evet, sonra canım o kadar istedi ki! Satıcı kesip tartarken daha fazla dayanamadım. Dışarı çıkar çıkmaz, kendimi bir kapı aralığına dar attım. Hemen bir parça çıkarıp yiyiverdim.»

«Ee?..»

«Yol boyunca, nerede ıssız bir yer görsem, çıkarıp parça parça yemekten kendimi alamadım. Önce seni de düşünerek ikiye bölmüştüm. Fakat sonra, bir dilimden ne olur diyerek seninkileri de yemeye başladım. Yine de sana bir dilim ayırıp şuraya, kapıya kadar çıkmıştım...»

«Onu da mı yedin?»

«Evet! Sana hiçbir şey kalmadı.» Tekrar hıçkırmaya başladı. «Hamileyim de ondan. Şimdiye kadar hiç açgözlülük etmedim. Oğlumuz da açgözlü olacak diye o kadar korkuyorum ki! Gidip sana da alayım mı? Hemen gider dönerim. Bu kez yemeden getiririm.»

Kuzucuk'u kollarına alıp:

«Seni gidi koca bebek, seni!» dedi. «Hepsi bu kadarsa...»

Onu rahatlatıp yatıştırdı; gözlerindeki yaşları sildi. Ardından öpüşmeye, sevişmeye başladılar. Gece çökmüştü bile.

Pinneberg rüzgârlı parktan çıkalı çok olmuştu. Feld caddesine sapmadı. Ofise gitmekten cayarak Ducherow caddesine doğru yürümeye başladı. Kararını vermişti nihayet. O an anladı ki, gurur denen şey aslında boşmuş. Yeter ki Kuzucuk sıkıntıya girmesin, yeter ki yavrucuğu mutlu olsun; üst yanı önemli değil, Pinneberg ne ki? Karısı, yavrusu mutlu olacaksa, gururunu rahatlıkla umursamayabilir.

Pinneberg, doğruca Bergman'ın mağazasına gidip, mağazadan ayrı, kuş kafesine benzeyen loş odaya girdi. Patron, oturduğu yerde, teksir makinesiyle bir yazıyı çoğaltıyordu. Bergman hâlâ bu yolu kullanıyor demek.

«Pinneberg, siz ha!» dedi Bergman. «Nasılsınız?»

Pinneberg soluğunu tutup: «Bay Bergman,» dedi. «Sizden ayrılmakla epey aptalca davrandım. Beni affedin, yine yanınızda çalışmak istiyorum.»

«Susun,» diye bağırdı Bergman. «Aptallaşmayın Bay Pinneberg. Söylediklerinizi duymamış olayım. Yok yere af dilemeyin, sizi işe almayacağım!»

«Bay Bergman!..»

«Susun, yalvarmayın! Daha sonra, boşu boşuna yalvardığınız için utanırsınız. Sizi işe almayacağım!..»

«Bay Bergman, o günlerde beni bir ay işsiz bırakıp tekrar işe alacağınızı söylemiştiniz...»

«Haklısınız, öyle demiştim. Bunu söylediğim için de epey üzgünüm. Öfke sonucu sözlerdi onlar. Namuslu birisiniz. Posta işi çıkana kadar sizden memnundum. Fakat siz beni bırakıp içkici, hovarda birine gittiniz.»

Pinneberg yine: «Bay Bergman,» dedi. «Artık evliyim. Bugünlerde bir çocuğum olacak. Kleinholz beni işten attı. Ducherow'u siz de bilirsiniz, iş bulmam mümkün değil. Beni tekrar işe alın, bilirsiniz, kazandığımın karşılığını veririm.»

«Biliyorum, biliyorum,» diyerek başını salladı Bergman.

«Beni tekrar işe alın Bay Bergman, lütfen!..»

Tanrı'nın yaratırken ondan affetme duygusunu esirgediği ufak tefek Yahudi, yine başını salladı:

«Sizi işe almayacağım Bay Pinneberg. Niye mi? İmkânsız da ondan!..»

«Bay Bergman!..»

«Evlilik zordur Bay Pinneberg. Bu işe erken girişmişsiniz. Dilerim eşiniz iyi bir kadındır.»

«Bay Bergman!..»

«Belli, belli. Hep öyle kalmasını dilerim. Şimdi dinleyin Bay Pinneberg; size söyleyeceklerim tamamen gerçektir. Sizi işe almak isterdim fakat mümkün değil, çünkü karım istemiyor. Ona: 'Bana emir veremezsiniz!' demişsiniz, buna çok içerlemiş. Sizi bir türlü affetmiyor. Sizi işe alamadığım için üzgünüm, sahiden mümkün değil!..»

Sustular. Ufak tefek Bergman teksir makinesinin kolunu döndürdü, kâğıdı çıkarıp yazıya baktı.

«Evet, Bay Pinneberg,» dedi usulca.

Pinneberg fısıltıyla:

«Karınızla konuşsam, bir de ona gitsem!..» dedi.

«Bir şey fark eder mi? Hayır, sanmıyorum. Karım ne yapacak, biliyor musunuz? Yalvartıp duracak sizi, bir daha uğramanızı, düşüneceğini söyleyecek. Kadınlar böyledir. Daha epey gençsiniz, kadınları tanımıyorsunuz. Ne zamandır evlisiniz?»

«Dört hafta oluyor.»

«Dört hafta! Demek, henüz haftalarla hesaplıyorsunuz. İyi bir koca olacağınız belli. Birine bir şey için yalvardığınızda, utanmanız gereksiz. Utanmakla insan bir şey kazanmaz. Karşılıklı dürüstlüktür aslolan. Karınıza sürekli dürüst davranın. Onun bir kadın olduğunu asla aklınızdan çıkarmayın. Kadınların her şeye aklı ermez. Üzgünüm Bay Pinneberg.»

Pinneberg yavaşça dışarı çıktı.

26 Eylül, cuma. Pinneberg işinde çalışıyordu. Kuzucuk evde temizliğe başladığında kapı vuruldu. «Buyrun,» diye seslendi: içeri postacı girdi.

«Bayan Pinneberg burada mı oturuyor?»

«Evet, benim.»

«Mektubunuz var. Kapıya adınızı yazsanıza. Sizi koklayıp bulamam ki!»

Kuzucuk, elinde, üstü elyazısıyla yazılı büyük, leylak rengi bir zarf, öylece kalakaldı. Evliliğinde aldığı ilk mektuptu bu.

Platz'dan değil, Berlin'den geliyordu. Zarfı çevirip gönderenin adresine baktı.

Mia Pinneberg. Berlin NW 40, Spener Caddesi 92, II

«Kaynanam... Mia... Acaba niye Marie değil? Hayli de gecikti ya!»

Mektubu öylece masaya bıraktı. Temizliği sürdürürken, kimi zaman göz atıyordu sadece. Kocası gelene kadar dursun. En iyisi ikisinin okuması.

Birden elindeki toz bezini attı. İçinden br ses ona, mektubun içinde hayli önemli şeyler olduğunu söylüyordu. Hemen Scharrenhöfer'in mutfağına gidip muslukta ellerini yıkadı. Bu sırada Scharrenhöfer bir şeyler mırıldandı. Kuzucuk, ne dediğini anlamadığı halde; «Evet evet,» dedi. Sonra aynanın karşısına geçip saçlarını düzeltti, kendine çekidüzen vermeye çalıştı. Odasına dönüp, yasaklanmasına karşın, olanca ağırlığıyla kanepeye çöktü (yaylar cayırtılı sesler çıkardı). Mektubu eline alıp usulca açtı, okumaya başladı.

Okudu, anlayamadı, bir kez daha okudu. Sonra ayağa kalktı. Tir tir titriyordu dizleri. Fakat dert mi? Titrese de Kleinholz'a kadar götürür onu. Kocasıyla hemen konuşması gerek.

Hey Tanrım! Bu kadar heyecanlanmamalı. Çocuğa zararı olacak.

Ne yazıyordu *Anneliğin Mucizesi*'nde?

«Taşkın heyecanlardan uzak durmak gerek!..»

«Tanrım! Nasıl sakin durabilirim? Bu mümkün mü?»

Kleinholz mağazasında üç muhasebeci masalarına geçmiş, yapacak ciddi bir işleri olmadığı halde, sanki yoğun iş varmış gibi ateşli ateşli bir şeylerle uğraşıyorlardı. Emil de onların yanına oturmuş, «Nasıl yaparım da Emilie'den bir kadeh daha kopara-

bilirim,» diye kafa yoruyordu. Talih bugün üç kez gülmüştü yüzüne.

İşte bu sıkıntıyla kıvranırken, odanın kapısı aniden çarparak açıldı. Karışmış saçları, gözleri alev alev, yanakları kıpkırmızı, üzerinde iş önlüğüyle biri içeri girdi ve:

«Sevgilim, hemen dışarı gel! Konuşmalıyız!..» diye bağırdı.

Sonra odadaki dört kişinin hayretler içinde, bakıştıklarını görünce toparlandı:

«Bağışlayın Bay Kleinholz. Adım Emma Pinneberg, kocamla çok acil bir şey konuşacaktım da.»

Bir an yatışmış görünen kadın, birden hıçkırmaya başladı.

«Sevgilim, ne olur oyalanma. Ben...»

Emil bir şeyler mırıldandı, ahmak Lauterbach gülmeye başladı, Schulz kaba kaba sırıttı. Pinneberg epey utanmıştı. Kapıya doğru yürürken, özür dilercesine bir el işareti yaptı.

Mağazanın anagiriş kapısında, patates ve tahıl kamyonlarının girdiği büyük kapının yanında, hâlâ hıçkıran Kuzucuk, kocasının boynuna sarıldı.

«Sevgilim, o kadar sevinçliyim ki! İş bulduk, oku bak!..»

Ve leylak rengi zarfı kocasının eline tutuşturdu. Pinneberg epey afallamıştı. Neler oluyordu acaba? Okumaya başladı:

Sevgili Gelinim Kuzucuk! Sanırım oğlum her zamanki çılgınlıklarına devam ediyor. Seni epey uğraştıracak. Ona iyi bir eğitim aldırdığım halde, gidip 'Gübrecide' çalışması ne aptalca! Vakit yitirmeden buraya gelsin. Ona iş buldum. Bir Ekimde, Mandel Mağazasında işe girecek. Bir süre yanımda kalırsınız.

Anneniz...

Not: Dört haftadır yazmak niyetindeydim fakat bir türlü elim varmadı. Geleceğiniz günü telgrafla haber verin!..

«Oh sevgilim, o kadar sevinçliyim ki!..»

«Evet sevgilim, evet hayatım. Ben de öyle, fakat annem eği-

timle ilgili... Hadi şimdi bir şey söylemeyeyim. Hemen gidip telgraf çek.»

Ayrılmaları birkaç dakika aldı. Sonra Pinneberg içeri girdi, kasılarak yerine oturdu.

«İşle mi ilgili?» diye sordu Lauterbach.

Pinneberg umursamazca karşılık verdi:

«Berlin'de, Mandel Mağazasında satış şefi olarak iş buldum. Üç yüz elli mark maaş!..»

«Mandel'de mi?» diye sordu Lauterbach. «Elbette, bir Yahudi!»

«Temkinli olun,» dedi Emil Kleinholz. «İyi bir işletme mi, dikkat edin. Sizin yerinizde olsam önce bir araştırırdım!..»

«Bir zamanlar bir arkadaşım vardı,» dedi Schulz. «Bir parça heyecanlansa hemen ağlamaya başlardı. Karın sık sık böyle isteri krizine yakalanır mı Pinneberg?..»

2

BERLİN

Invaliden caddesinde bir taksi yürüyenler, tramvaylar arasından geçip istasyon alanına yavaşça girdi. Korna çalarak Stettin istasyonunun çıkışında durdu. Arabadan bir hanım indi. Sürücüye sordu:

«Borcum ne kadar?»

«İki mark altmış fenik, Bayan.»

Kadın çantasını aradı, sonra elini çekti ve:

«On dakikalık yolculuk için iki mark altmış fenik, ha? Hayır, Bayım, ben milyoner değilim. Biraz bekleyin, bunu oğlum ödeyecek.»

«Olmaz, Bayan,» dedi sürücü.

«'Olmaz' da ne demek? Ödemiyorum, oğlum gelene dek beklemek zorundasınız! Dördü on geçe treniyle Stettin'den gelecek.»

«İmkânsız! Çıkışı tıkamamız sorun yaratır.»

«O zaman karşıda bekleyin. Gelir, oradan bineriz.»

Sürücü başını eğip kadına göz kırptı:

«Gelir, mutlaka gelir, Bayan. Fakat parayı daha sonra oğlunuzdan alsanız, iyi olmaz mı?..»

Bu sırada bir trafik polisi yanlarına gelip sordu:

«Neler oluyor burada? Durmayın!»

«Bayan beklememi istiyor, memur bey.»

«Devam et, burada duramazsın.»

«Paramı vermiyor!..»

«Lütfen adamın parasını verin, Bayan. Burada durmak yasaktır. Diğerleri de durmak ister sonra.»

«Niye vereeyim? Birazdan geri döneceğim.»

«Paramı ver sürtük...»

«Sizi şikâyet edeceğim!..»

«Hadi be adam, git, yoksa kötü olacak! Siz de bayan, lütfen verin borcunuzu! Kendiniz de görüyorsunuz ki...» Polis şaşkınlık içinde topuklarını birleştirip yerlere kadar eğildi.

Bu hareket kadının epey hoşuna gitmişti:

«Elbette vereceğim, memur bey. Mademki durması yasak! Ben yasalara saygılıyım. Tanrım, ne karmaşa! Bu işi biz kadınlar yapmalıyız memur bey. O zaman hiç sorun çıkmazdı!..»

Bekleme salonu... Merdivenler... Bilet gişesi...

«Bir bilet alsam mı? Yine yirmi fenik gidecek. Fakat iki çıkış var, onları kaçırabilirim. Parasını sonra ondan alırım. Dönüşte tereyağ da almam gerekli. Sardalya, domates; şarabı Jachmann yollar. Küçükhanım için çiçek alsam mı? Hayır, hem pahalı, hem de daha baştan şımartmayalım!..»

Bayan Mia Pinneberg peronda dolanıp durmaya başladı. Uysal çizgili etli bir yüzü, solgun mavi gözleriyle soğuk bir görünümü vardı. Saçları sapsarıydı, kaşlarını koyu renk boyamıştı. Fazla makyajlı sayılmazdı. Buraya birini karşılamaya gelmişti, hepsi bu. Yoksa bu vakitte dışarı çıkar mıydı hiç!

Coşkuyla; «Oğlum!» diye düşündü. Bir parça coşku olmalı ki, karşılamanın tadı çıksın. «Eskiden olduğu gibi delidolu mu aca-

ba? Mutlaka öyledir. Yoksa gidip de Ducherow'dan bir kızla evlenir miydi? Oysa onun için neler planlıyordum. Epey işime yarayabilirdi... Peki, karısı... Eğer çalışkansa, onun da yardımı olabilir. Ama çalışkansa... Jachmann, giderimiz fazla deyip duruyordu. Belki Möllern'i işten çıkarırım. Bakalım... Neyse, tren geliyor.»

«Merhaba,» dedi gülümseyerek. «Fena görünmüyorsun, oğlum. Kömürcüde çalışmak sana yaramış. O işte çalışmıyor muydun? Peki, neden bana öyle yazdın? Hadi bakalım, annene bir öpücük ver. Korkma, rujum leke yapmaz. Sen de, Kuzucuk. Doğrusu seni çok farklı hayal etmiştim.» Kuzucuk'u kollarından tutup süzdü.

Kuzucuk gülümseyerek: «Nasıl hayal etmiştin, anneciğim?» diye sordu.

«Ah, anlarsın ya! Taşralısın, adın Emma, oğlumsa Kuzucuk diyor... Pommern'de hâlâ fanila mı giyiyorsunuz? Bu kızı nereden buldun Hans? Sahici bir kadın bu! Göğüsleri dimdik, onurlu... Aman kızarma, yoksa yine aklıma Ducherow gelecek!..»

Kuzucuk gülerek: «Kızarmıyorum ki!» dedi. «Göğüslerim dik tabii! Onurluyum da. Özellikle bugün. Berlin! Mandel! Ve sizin gibi bir kaynana! Sadece fanilam yok!»

«Öyle mi? Peki, buvullarınız nerede? En iyisi kargo servisine verin, eve getirsinler. Yoksa mobilyalarınız da var mı?»

«Henüz yok, anne. Şimdilik alacak durumda değiliz.»

«Bunun için acele de etmeyin. Evimde saray gibi bir odada kalacaksınız. Kusursuz bir oda. Para, mobilyadan daha faydalıdır. İnşallah paranız çoktur.»

«Çok mu?» diye mırıldandı Pinneberg. «Bizde çok paranın ne işi var? Mandel ne kadar para veriyor?»

«Kim? Mandel mi?»

«Evet, şu çalışacağım Mandel Mağazası!»

«Mandel kelimesi var mıydı mektubumda? Hiç hatırlamıyorum. Bu akşam Jachmann'la konuşmalıyım. O her şeyi bilir.»

«Jachmann mı?»

«Şimdi bir taksi bulalım. Bu akşam birkaç misafirim var, ge-

cikmeyelim. Koş Hans, bak kargo servisi karşıda. Söyle, on birden önce yollamasınlar. On birden önce kapımın çalınmasından hoşlanmam!..»

İki kadın bir süre baş başa kaldılar.

«Çok mu uyursun anne?» diye sordu Kuzucuk.

«Elbette! Sen uyumaz mısın? Zeki insanlar çok uyur. Sabahın sekizinde evde gezinip durmazsın umarım.»

«Doğrusu ben de çok uyurum, fakat kocam sabahları işine gecikmemek zorunda.»

«Kocan mı? Ha, kocan! Ben ona Hans derim. Asıl adı Johannes'dir. Bu adı koca Pinneberg koymuştu. Tuhaf biriydi. Erken kalkman gerekmez. Bu, erkeklerin evhamından başka bir şey değil! Onlar da kahvelerini pekâlâ pişirebilir, kahvaltılarını hazırlayabilirler aslında! Ona söyle, biraz sessiz olsun. Bir zamanlar epey saygısızdı.»

«Bana karşı asla! Bana karşı dünyanın en kibar, en saygılı adamıdır.»

«Böyle söyleme Kuzucuk, evleneli daha kaç gün oldu? Kuzucuk... Bakalım, ben sana ne ad vereceğim? Her şey tamam mı, oğlum? Öyleyse taksi çağır!..»

Pinneberg araba çağırdı, sürücüye adresi verdi:

«Spener caddesi, 92 numara.» Arabaya binerken annesine: «Bu akşam davet mi veriyorsun anne? Yoksa?..» dedi ve sustu.

«Ee, ne var? Kimin onuruna diye sormaya çekiniyorsun, değil mi? Hayır, oğlum, sizin için değil. Birincisi, böyle şeylere ayıracak param yok. İkincisi, davet değil, iş. Sadece iş!»

«Artık akşamları çıkmıyorsun, değil mi?» Pinneberg, nereye çıktığını söylememişti.

«Tanrım, Kuzucuk!» diye bağırdı kadın. «Bu çocuğu ne yapayım ben? Bak, yine açık açık söylemeye yüzü yok. Aslında, yine akşamları barlara, pavyonlara gidip gitmediğimi bilmek istiyor. Seksenime de bassam bunu soracak! Hayır, oğlum, hayır. Yıllardır uğradığım yok. Barlarda sürttüğümü, bir zamanlar bar kadını olduğumu sana da anlattı, değil mi? Anlatmadı mı yoksa?..»

Kuzucuk bocalayıp: «Evet, bir şeyler anlatmıştı...» dedi.

«İşte!» dedi anne Pinneberg, kurumla. «Sen hayatının yarısını gezip tozmakla harca, sonra annenin ahlaksızlığını dert et. Bundan da onur duyar. Eğer babasıyla evli olmasaydım, piç olsaydı, mutsuzluğundan, daha fazla mutluluk duyardı! Talihsizsin oğlum, ne yazık ki babanla evliydim. Ve onu asla aldatmadım.»

«Anne, rica ederim!» diyerek karşı çıktı Pinneberg.

«Tanrım, bu hoş işte!» diye geçirdi Kuzucuk, içinden. «Her şey düşündüğümden de iyi. Hiç de fena bir kadına benzemiyor!..»

«Dinle Kuzucuk. Keşke sana baştan bir ad verebilseydim. Şu bar işi aslında epey başka. Öncelikle, en az on yıl önceydi. Büyük bir bardı. Dört ya da beş kızla, bir barmen çalışıyordu. İçkilerden çalarlar, hesapları kötü yaparlar, sabahları şişeler sürekli eksik çıkardı. Bu yüzden de bar sahibi bana güvendi, işe başladım. Yaptığım iş; bir tür denetim, patronun yerine bakmak dışında bir şey değildi...»

«Sevgilim, sen nasıl olur da...»

«Bak, nasıl olduğunu söyleyeyim. Birinde, kapıdaki pencereden izlemiş içeriyi...»

«Hayır, izlemedim!..»

«İzledin Hans, yalan söyleme!.. Ve çok olağandır ki tanıdığım müşterilerle bazen birkaç kadeh şarap içerdim...»

«Viski!..» diye araya girdi Pinneberg, sertçe.

«Arada likör içerim ben. Vakti gelecek, karın da içecek.»

«Benim karım ağzına içki sürmez!»

«İyi yapıyorsun Kuzucuk. İçki insanın tenine zarar verir, mide için de zararlıdır. Hem likör beni şişmanlatıyor da.»

«Ne tür bir iş toplantısı bu akşamki?» diye sordu Pinneberg.

«Şuna da bak Kuzucuk! Sanki sorgu yargıcı! On beş yaşındayken de böyleydi. 'Hangi erkekle kahve içtin? Küllükteki sigara izmariti kimin?' der dururdu. Benim oğlum böyledir...»

«Fakat bu davet meselesini sen açtın, anne!»

«Ben mi? Öyle bile olsa artık bundan söz etmek istemiyo-

rum. Senin yüzünü görünce keyfim kaçtı. Hem siz çağrılı da değilsiniz!..»

«Yine ne oldu?» diye hayretle sordu Kuzucuk. «Demin ne güzel konuşuyorduk.»

Bayan Mia Pinneberg öfkelenmişti:

«Densiz herif, ille şu tiksinç bar meselesini açacak! Oysa yıllar geçti!..»

«Rica ederim. Önce sen başladın!» dedi Pinneberg, gücenik.

Kuzucuk bir kocasına, bir annesine baktı. Kocasının böyle tavırlar takındığını hiç görmemişti.

«Bu Jachmann da kim?» diye sordu Pinneberg. Öfkesini koruyordu.

«Jachmann mı?» Mia Pinneberg'in solgun gözlerini korkutan bir ışıltı kapladı. «Jachmann, şimdiki sevgilim. Onunla yatıyorum, şu an için senin de baban sayılır. Oğlum Hans, ona saygılı olacaksın!..» Soluk soluğaydı. «Tanrım, mezeciyi geçtik. Şoför bey, durun! Bir süre bekleyeceksiniz!..»

Arabadan çıkmıştı bile.

Johannes Pinneberg, Kuzucuk'un annesinin bu halini görmesinden hoşnuttu.

«Gördün mü Kuzucuk? İşte annem! Sana, onu olduğu gibi göstermek istiyordum. Annemin hali böyle işte!..»

«Nasıl öyle sözler edebildin?..» dedi Kuzucuk ve ilk kez gerçekten öfkeyle baktı Pinneberg'e...

Bayan Mia Pinneberg odanın kapısını açtı ve kurumlanarak:

«İşte, odanız bu!..» dedi.

Işığı açtı, ampulün kırmızımsı ışığı, batmakta olan eylül güneşinin ışınlarına karıştı. Yatak için krallara yaraşır demişti ya, sahiden de doğruydu. Yatak yerden birazcık yüksekteydi. Üstü küçük figürlerle süslü, yaldızlı kaplamalar, kırmızı bir ipek yorganı, yerde, ayak ucunda beyaz bir deri, üstüne gerili bir tül... Kesinlikle bir kral yatağı...

«Tanrım!» diye usulca bir çığlık attı Kuzucuk. Yeni odaları sa-

hiden çok hoştu. «Fakat bu oda bizim için epey lüks. Biz önemsiz insanlarız.»

«Haklısın,» dedi Bayan Mia Pinneberg, «Ya Louis Seize ya da Rokoko. İyi bilmiyorum, Jachmann'a bir sorayım. Onun hediyesiydi.»

«Hediye ha!» diye düşündü Pinneberg. «Yatak odası hediye etmiş.»

Bayan Mia Pinneberg sürdürdü:

«Bu odayı sürekli kiraya verirdim. Çok hoş bir görünümü var, fakat aslında o kadar konforlu değildir. Çoğunlukla yabancılara kiraya verdim. Karşıdaki küçük odayla beraber iki yüz mark kira veriyorlardı. Oysa bugün bu parayı kim verir? Fakat sizden yüz mark isteriz...»

«Yüz mark kira ödemem mümkün değil, anne.»

«O niye? Böyle rahat bir oda için yüz mark fazla değil. Telefonumuzu da kullanabilirsiniz.»

Pinneberg hışımla: «Ne telefon, ne de lüks odaya ihtiyacım var!..» dedi. «Hâlâ ne kadar maaş alacağımı da bilmiyorum, sen de bizden yüz mark kira istiyorsun!..»

Bayan Mia Pinneberg ışığı kapattı:

«Hadi gelin kahve içelim. Nereden biliyorsun, belki de zorlanmadan ödersin. Eşyalarınızı buraya bırakın. Baksana Kuzucuk, hizmetçim Möllern bugün beni yüzüstü bıraktı. Biraz yardımcı olur musun bana? Eğer yorulmazsan?..»

«Severek yardım ederim. Fakat üstesinden gelebilir miyim, bilmiyorum. Hiç de iyi bir ev kadını sayılmam.»

Bir zaman sonra mutfaktaki görünüm şuydu: Anne Pinneberg yıkık dökük bir hasır koltukta kurulmuş, sigarasını içiyor. Pinneberg'le Kuzucuk musluğun başında dikilmiş, bulaşık yıkıyorlar. Kuzucuk yıkıyor, Pinneberg duruluyor. Birikmiş bir sürü bulaşık. İçi yemek kalıntılarıyla dolu tencereler, çanaklar, şarap kadehleri, tabaklar, çatal-kaşık... Sürüyle çatal-kaşık... En az iki haftalık bulaşık...

Bu sırada Bayan Mia Pinneberg onlarla konuşuyordu.

«Şu Möllern nasıl çalışıyor, gördünüz mü! Mutfağa ayak bas-

mam. O da, yıkamıyormuş demek! Ne diye yok yere besleyeyim onu. Yarın hemen kovacağım onu. Hans oğlum, ne olur dikkat et, şarap bardakları lekeli kalmasın. Jachmann epey titizdir, bardakta leke gördü mü hemen duvara fırlatır. Bulaşığı bitirir bitirmez akşam yemeğini hazırlamaya girişelim, olur mu? Fazla uğraştırmaz bizi; ekmeğimiz var; biraz da dünden kalma dana rostosu. İşte, Jachmann da geliyor. O da el atar...»

Kapı açıldı, Bay Holger Jachmann girdi. Girer girmez de şaşkınca, bulaşık yıkamakta olan gençlere çevirdi bakışlarını.

«Bunlar da kim?»

Jachmann çam yarması gibi bir adamdı; Pinneberg'le Kuzucuk'un düşündüğünden hayli başkaydı. Upuzun bir boy, sarı saçlar, mavi gözler, güçlü, şen ve uzun bir surat, enli omuzlar... Kış ortasındalardı ama, ne yelek vardı onun üstünde, ne de ceket. Kapının önünde durup hayret içinde sordu:

«Bunlar da kim? O aptal Möllern, çaldığı içkilerden kuyruğu titretip gitti mi yoksa?..»

«Çok hoşsun Jachmann,» dedi Bayan Mia Pinneberg. Hiç oralı olmadan, yerinde oturuyordu. «Orada durup, bön bön bakma. Daha ne kadar dikileceksin acaba. Sana, oğlumla gelinimi beklediğimi söylemiştim ya!..»

«Bu konuda seninle tek kelime konuşmadık, Pinneberg,» dedi çam yarması adam. «Oğlun olduğunu bile ilk duyuşum. Şimdi bir de gelinin olduğunu öğrendim. Hanımefendi...» Ve musluğun başında duran Kuzucuk'un ıslak elleri, hayatında ilk kez biri tarafından öpüldü. «Başımı döndürdünüz, hanımefendi. Sürekli bulaşık mı yıkayacaksınız?.. Lütfen izin verin!..» Kuzucuk'un elindeki tencereyi aldı. «Ne korkunç! Pinneberg uzun zamandır mutfağa adımını atmamış anlaşılan. Yanlış hatırlamıyorsam eğer, Möllern mezara götürmediyse, bulaşık bezi dolabın altındaydı. Teşekkür ederim delikanlı, tanışmamızın onuruna daha sonra kadeh kaldırırız...»

Geriden, Bayan Mia Pinneberg'in incinmiş sesi duyuldu:

«Çeneyi bırak Jachmann. Oğlumdan sana hiç söz etmedim ha.

Peki, oğluma Mandel'de iş bulan, 1 Ekimde –yarın– işe başlayacağını söyleyen sen değil miydin?»

Jachmann sırıtarak: «Ben mi?» dedi. «Mümkün değil! Böyle bir şey asla yapmam Pinneberg. Bu zamanda birine iş bulmak... Bu insanın başına sadece bela açar!..»

«Tanrım! Nasıl bir adam bu?» diye bağırdı Bayan Pinneberg. «Sen bana, 'Tamam, işi hallettim, haber ver gelsinler,' demedin mi?»

«Aldanıyorsun Pinneberg. 'Belki bir şeyler ayarlayabilirim,' dediğimi hatırlar gibiyim. Fakat bana oğlundan asla söz etmedin. Şu senin kibirlenmen yok mu! 'Oğul!' Bu kelimeyi şimdiye kadar senden hiç duymadım.»

Bayan Mia Pinneberg: «Demek duymadın!» dedi hışımla.

«'İşi hallettim' dediğimi söylüyorsun. İşlerimde alabildiğine titizimdir. Bu mümkün değil! Daha geçenlerde, Mandel'in personel şefi Lehmann'laydık. Bu konuda hiç konuşmadık. Hayır Pinneberg, hayır. Sen bunları yine kendin kurdun.»

Genç Pinnebergler, bulaşığı çoktan bırakmışlar, oldukları yerde bir kadına, bir Jachmann'a bakıyorlardı. Bu dev gibi adam, annesine sadece Pinneberg diyor, eşsiz bir rahatlıkla söylediklerinin hepsini inkâr ediyordu. Durum ortadaydı.

Pinneberg, Jachmann'dan zerrece hoşlanmamıştı. Ondan tarafa bakmadı bile. «Bu adam bizimle eğleniyor» diye düşündü. Sonra yüzü bembeyaz, annesine doğru birkaç adım attı. Kekeleyerek, söze başladı:

«Anne, bizi bu yalanlar için mi Ducherow'dan buraya getirttin? Bunca para harcattın? O senin kral yatağını yüz marka kiralayabilmek için mi çağırdın bizi?..»

«Sevgilim!» diyerek onu engellemeye çalıştı Kuzucuk. Fakat Pinneberg daha da aksileşip sürdürdü:

«Bulaşıklarını yıkatmak için mi? Biz ikimiz de fakir insanlarız. Burada işsizlik tazminatı da alamayacağım belki. Peki, şimdi de olacak?» Ansızın yutkunmaya başladı. «Ne yapacağız şimdi ne olacak?» Afallayarak etrafına bakındı.

«Sakin ol,» dedi annesi. «Hemen yakınmaya başlama. Duc-

herow'a dönecek vaktiniz var daha. Sen de duydun Kuzucuk, benim bu işte kabahatim yok. Jachmann yine her şeyi mahvetti. Ona dünyanın en düzenli insanı dense de kanmayın. Aslında... Bakın, onun yanında iddiaya girerim ki bugün Stoschussens'den üç Hollandalı getireceğini unuttu. Millensiefen, Clarie ve Nina'yı da çağıracaktı. Ayrıca, yeni oyun kâğıtları da getirecektin...»

«Duydunuz değil mi?» dedi irikıyım adam, kurumlanarak. «Pinneberg bu işte. Üç Hollandalı'dan haberim var, kızlara da tamam. Fakat Millensiefen, onun sözü bile geçmedi. Ayrıca, ona gerek var mı? Onun yapacağını kendim de yaparım!»

«Ya oyun kâğıtları, hayatım?»

«Getirdim! Getirdim! Paltomun cebinde. En azından, giydiğimde cebimde olduğunu hatırlıyorum... gidip bir bakayım...»

«Bay Jachmann!» Kuzucuk, birden söze girerek Jachmann'ın yolunu kesti. «Bir saniye de beni dinleyin. İşsizliğimiz sizi fazla ilgilendirmiyor herhalde. Fakat yine de bize yardım edebilirsiniz. Siz, bu konularda bizden deneyimlisiniz...»

Jachmann, son sözlerden epey hoşlanmıştı.

«Duydun mu, Pinneberg?» dedi.

«Fakat bizler küçük, sıradan insanlarız. Eğer kocam iş bulamazsa perişan olacağız. Bu nedenle size yalvarıyorum Bay Jachmann, yapabilecekseniz lütfen bir şeyler yapın. Bize bir iş bulun!..»

«Küçükhanım,» dedi irikıyım adam, sözcükleri vurgulayarak. «Korkmayın, bu işi çözeceğim. Kocanıza iş ayarlayacağım. Nasıl bir iş olsun? Geçinebilmeniz için ne kadar para almanız gerek?..»

Yine Bayan Pinneberg'in sesi duyuldu:

«Bilmiyor musun sanki? Mandel'de, erkek giysileri reyonunda iş vardı ya!..»

«Mandel mi? Böyle bir yerde işe girmek ister misiniz?» diye sordu Jachmann, sonra göz kırparak: «Ayrıca, orada ayda beş yüz marktan çok kazanacağınıza da ihtimal vermiyorum.»

«Delisin sen!» dedi Bayan Mia Pinneberg. «Ayda beş yüz mark maaşla satıcı ha! İki yüz, olsa olsa, iki yüz elli mark...»

Pinneberg de başını sallayarak onayladı.

«Tamam, tamam! Artık saçma sözleri kesin. Manasse ile bir konuşayım da, size şehrin batı yakasında küçücük, kimsenin adım atmadığı bir dükkân açalım. Öyle yapalım küçükhanım, en iyisi bir dükkân açayım.»

«Ee, kesin artık!» dedi Bayan Mia Pinneberg, hışımla. «Açtığın dükkânlardan illalah!..»

Bu sırada Kuzucuk söze karıştı:

«Biz sadece bir iş istiyoruz, Bay Jachmann, asgari ücretle bir iş!..»

«Derdiniz buysa mesele yok! Böyle yüzlerce iş buldum bugüne kadar. Demek Mandel diyorsunuz, hemen Lehmann'la konuşurum. İyiliksever biridir.»

«Fakat sakın unutmayın Bay Jachmann. Bu iş çarçabuk olsun.»

«Yarın konuşurum, kocanız ertesi gün işe başlar. Söz!..»

«Teşekkürler Bay Jachmann, teşekkürler.»

«İşler yoluna girdi mi küçükhanım? Sanırım evet. Şimdi de gidip şu lanet olası oyun kâğıtlarına bakayım... Evden çıkarken paltomu giydiğime eminim. Bir yere asmıştım, fakat nereye?.. Kim bilir! Sonbahar gelince böyle olur. Bir türlü alışamıyorum. Üzerimde mi, değil mi?.. Sürekli aklımdan çıkar. Bir yere asarım, orada kalır. Sonra, bahar gelince, bir bakarım, üstümde benim olmayan bir palto...»

Jachmann dışarı çıkıp koridorda kayboldu.

«Bir de unutkan değilim der!» dedi Bayan Mia Pinneberg...

Bay Jachmann, Mandel'in bebek ve çocuk giysileri reyonunun vitrininin önünde Pinneberg'i bekliyordu.

«Nihayet geldiniz. Ama bu kadar kederli durmayın. Lehmann'la uzun uzun konuştum. Şimdi sizi bekliyor. Dün gece sizi epey rahatsız ettik mi?»

«Eh işte,» dedi Pinneberg, sıkıntılı. «Daha odamıza alışamadık. Belki de yoldan geldiğimiz için. Bay Lehmann'ın yanına şimdi mi gideyim?..»

«Bırakın o aptal Lehmann'ı, beklesin biraz!.. Sizin gibi birini işe alacağı için sevinçli. Yoksa bugünlerde kolay kolay işe alırlar mı adamı? Hakkınızda soruları olursa, bir şey bilmiyorsunuz... Tamam mı?»

«Neler konuştuğunuzu bana da söyleseniz? Ben de bilmeliyim.»

«O neden? Ne gerek var? Siz yalan söyleyemezsiniz, bu yüzünüzden anlaşılıyor. Hiçbir şeyden haberiniz yok! Gelin, karşıdaki kahvede biraz vakit geçirelim...»

«Hayır, şimdi olmaz...» diye karşı çıktı Pinneberg. «Önce emin olmak isterim. Bu, karım ve benim için epey önemli!..»

«Önemli mi! İki yüz mark maaş!.. Tamam, tamam, öyle öfkeli bakmayın. Kötü niyetle söylemedim. Bakın Pinneberg...» İrkıyım Jachmann, ellerini sevecenlikle ufak tefek Pinneberg'in omuzlarına attı. «Burada anlamsızca dikilmiş, aptalca şeylerden söz etmiyorum.» Pinneberg'i şöyle bir süzdü. «Annenizle dost olmam sizi huzursuz ediyor mu?...»

«Hayır, hayır!» dedi Pinneberg. Bu soruya hayli sıkılmıştı.

«Görüyorsunuz Pinneberg...» Sesi epey uysaladı. «Ben böyleyim işte, içimden ne geçerse söylerim. Başkası olsa susar, belki de şunu düşünürdü: 'Bu gençlerden bana ne!..' Görüyorum ki bu sizi huzursuz ediyor. Etmemeli Pinneberg, bunu karınıza da söyleyin. Ya da hayır, söylemeseniz daha iyi olur. Karınız sizden çok farklı. Bunu, onu gördüğüm an anladım... Ve annenizle tartıştığımı görürseniz dert etmeyin. Biz sıkıntıdan atışırız. Sonra, annenizin sizden oda için yüz mark istemesi sadece saçmalık. Asla ona para vermeyin. Bu işler böyledir ve sersemler var oldukça da değişmeyecek... Sonra bir şey daha var Pinneberg...» Şimdi bu çam yarması, geveze adam, Pinneberg'e (onu hiç sevmemesine rağmen) şirin görünüyor, beğeniyle onu dinliyordu. «Annenize, bir çocuğunuz olacağını şimdilik söylemeyin. Bunu karınızı düşündüğüm için söylüyorum. Fareler ve tahtakurularından çok, çocuktan tiksinir. Sanırım sizin çocukluğunuzdan kalma kötü izlenimlerinden dolayı... Hiçbir şey söylemeyin, anlarsa inkâr edin. Daha vakit var. Bu arada ben onu adam etmeye ça-

lışırım. Henüz, yıkanırken küvetten sabunu çalmıyor, değil mi?..»

Pinneberg afallayıp:

«Neyi? Sabunu mu?..» diye sordu.

«Banyo sırasında, çocuk elini çıkarıp annesinin sabununu küvetten çalıyorsa, vakti geldi demektir!» Birden, geçmekte olan bir arabaya seslendi: «Hey taksi, taksi!.. Yarım saat önce Alex alanında olmalıydım. Bana hanyayı konyayı gösterecekler şimdi!..» Otomobile bindi. «Sağdaki ikinci oda. Lehmann... Sakın bir şey söylemeyin. Küçükhanımın ellerinden öperim. Hoşça kalın.»

Sağdan ikinci oda. Tanrım, ne de büyük bir mağaza! Şimdiye kadar çalıştığı yerler buranın onda biri kadardı sadece. Belki de yüzde biri. Ve o anda kendi kendine söz verdi. Ne iş verirlerse yapacak, sessiz, akıllı olacak, her şeye göğüs gerecek, hiçbir şeye karşı çıkmayacaktı. Kuzucuk için, çocuğu için yapacaktı bunu.

Sağdan ikinci oda; kapıda: «Mandel Personel İşleri Ofisi» yazıyor, onun yanında, büyük bir karton üzerinde de: «İş için başvurmayınız!» yazısı duruyordu. Üçüncü bir yazı: «İçeri, kapıyı çalmadan giriniz!» Pinneberg de öyle yaptı.

Bir parmaklık, ardında beş daktilo ve önde oturan beş bayan. Bazısı genç, bazısı ihtiyar... Beşi de başlarını kaldırdı, hemen sonra yine indirip işlerine döndüler. Birinin içeri girmesi onları ilgilendirmemişti bile. Pinneberg bir süre ayakta bekledi. Sonra kendisine en yakın olana, yeşil bluzlu kıza seslendi:

«Bayan!»

«Evet!» dedi yeşil bluzlu kız. Öfkeli gibiydi. Sanki Pinneberg odanın ortasında, şuracıkta onu...

«Bay Lehmann'la görüşecektim.»

«Dışardaki yazıyı okuyun!»

«Anlamadım?»

«Dışardaki yazıyı okuyun!..»

«Anlamadım, Bayan.»

Yeşil bluzlu bayan hışımla:

«Dışardaki yazıyı okuyun. İş için başvurmak anlamsız!»

«Okudum, fakat beni çağırtan kendisi. Şu anda beni bekliyor.»

Kızın görgülü, çok nazik bir görünümü olmasına karşın, böyle davranması Pinneberg'in epey tuhafına gitti. Şefiyle de böyle mi konuşuyordu acaba? Genç hanım hışımla Pinneberg'in yüzüne baktı.

«Form!» dedi, sonra hızlı: «Şu formu doldurun!..»

Pinneberg kızın gösterdiği tarafa baktı. Köşede bir yazı masasının üstünde kâğıtlar vardı. Bir zincirin ucunda da kalem sallanıyordu.

Bay/Bayan ..... Bay/Bayan ..... ile görüşmek istiyor. (Görüşmenin amacını açıkça belirtiniz.)

Pinneberg önce kendi adını, sonra da Lehmann'ınkini yazdı. Açıkça belirtilmesi gereken «görüşmenin amacı» bölümüne gelince duraksadı. «Tanıdık» ile «İş için başvuru» arasında ikircikleniп durdu, fakat herhalde iki gerekçe de öfkeli bayan için doyurucu olmayacaktı. Sonunda sadece «Jachmann» yazdı.

«Buyurun, Bayan.»

«Oraya bırakın!»

Kâğıt, kürsüde duruyor, yazı makineleri çalışıyor, Pinneberg bekliyordu. Bir süre sonra Pinneberg usulca seslendi:

«Sanırım Bay Lehmann beni bekliyor, bayan...» yanıt gelmedi.

«Bayan, lütfen!»

Neye benzediği belirsiz bir «Şşş!» sesi çıktı kızın ağzından. Pinneberg, «Sanırım yılanlar da böyle tıslar,» diye düşündü kendi kendine. «Eğer burada çalışanların hepsi böyleyse!..» Hüzünlü bekleyişini sürdürdü.

Biraz sonra içeri gri elbiseli bir hademe girdi.

«Şu kâğıdı al!» dedi genç kız.

Odacı kâğıdı aldı, okudu. Pinneberg'i şöyle bir inceledi ve odadan çıktı.

Bu kez fazla beklemesi gerekmeyecekti. Odacı yine göründü ve nazikçe:

«Bay Lehmann sizi bekliyor,» dedi. Pinneberg onun ardı sıra yürüyerek bir odaya girdi. Sekreterinin odasıydı burası.

Odada, buğday tenli, ihtiyar bir kadın oturuyordu. «Özel sekreteri olmalı» diye düşündü Pinneberg. Kadın üzgün, hüzünlü bakışlarla bakarak:

«Oturun lütfen,» dedi. «Bay Lehmann'ın biraz daha işi var.»

Pinneberg oturdu. Bulunduğu yer, belge dolaplarıyla dolu, her yanı öbek öbek, mavi, sarı, yeşil, kırmızı dosyalarla dolu bir odaydı. Her dosyanın kıyısında adların yazıldığı bir kâğıt parçası vardı. Pinneberg adları okumaya başladı: Fichte, Filchner, Fischer...

«İşçilerin dosyaları olmalı» diye düşündü. Kiminin ince, kiminin geleceği biraz karanlık. Çok kalın dosya yok gibi...

İhtiyar kadın odada gezinip duruyordu. Eline bir kâğıt aldı, üzüntüyle inceledi. İç çekip kâğıdı zımbaladı, dosyaya koydu. Biri işten mi çıkarıldı? Yoksa birinin maaşına zam mı geldi? Acaba masadaki mektupta, Bayan Bier'in müşterilere kibar davranması mı yazılı?

«Ah, bu kadın belki yarın ya da öbür gün yeni bir dosya açacak? Johannes Pinneberg,» diye düşündü. «Keşke öyle olsa!..»

Telefon çaldı. İhtiyar kadın bir dosya çıkarıp mektubu içine koydu. Telefon yine çaldı, dosya yerine kondu ve dolap kapandı. Telefon tekrar çaldı. Kadın ahizeyi kaldırdı, gönülsüzce konuşmaya başladı:

«Personel İşleri Bürosu. Evet, Bay Lehmann burada. Kimsiniz efendim? Bay Kuschnick mi? Evet, Bay Kuschnick'i telefona çağırır mısınız lütfen? Bay Lehmann'ı sadece o zaman bağlayabilirim...»

Sustu, telefonun diğer ucundakini dinledi. Herhalde tartışıyordu ki, solgun yanakları kıpkırmızı olmuştu. Sesi hâlâ gönülsüzce çıkıyordu, ama az daha sertçe:

«Üzgünüm, Bayan, konuşmak isteyen kişi telefona gelmeden Bay Lehmann'ı bağlayamam!..» Sonra sesi giderek sertleşti: «Bay Kuschinck'i, sadece Bay Lehmann telefona gelince mi bağlayacaksınız?» Yine susarak dinledi.

«Bakın, Bay Kuschnick telefona gelmeden, Bay Lehmann'ı bağlayamam!..» Sonra sesi iyice sertleşti:

«Rica ederim, Bayan, telefon eden sizsiniz!..»

«...»

«Hayır, Bayan, kuralları çiğneyemem!..»

«...»

«Rica ederim, Bayan, böylesi konuşmalara ayıracak vaktim yok!..»

«...»

«Hayır, Bayan, önce Bay Kuschnick'in telefona gelmesi gerek!..»

«...»

«Rica ederim, Bayan, yoksa telefonu kapatmak zorunda kalacağım!..»

«...»

«Hayır, Bayan, böylesi oyunları bilirim. Ben bağlayacağım, bu arada Bay Kuschnick başka bir telefon görüşmesi yapacak. Bay Lehmann bekleyemez!..»

«...»

«Evet Bayan, Bay Lehmann'ın burada olduğunu söyledim. Evet, şimdi bağlıyorum.» Sesi ansızın değişmiş, yumuşamıştı. «Bay Kuschnick? Bay Lehmann'ı bağlıyorum efendim.» Sonra bir düğmeye bastı: «Bay Lehmann, Bay Kuschnik telefonda... Efendim?..» Derin bir dikkatle dinledi.

«Olur, Bay Lehmann.» Yine düğmeye bastı. «Bay Kuschinick? Bay Lehmann şimdi bir toplantıya gitmiş. Hayır, ne yazık ki yetişemem!.. Şu anda mağazada değil. Hayır efendim, 'Bay Lehmann burada' demedim. Sekreteriniz aldanıyor olmalı. Hayır, ne zaman döneceğini bilmiyorum... Hayır efendim, böyle bir şey söylemedim, aldanmış olacak. İyi günler...»

Telefonu kapattı. Şimdi tekrar solgun, tekrar üzüntülü görünüşünü almıştı. Belli belirsiz bir kırmızılık kalmıştı yüzünde. Kadın, tekrar kâğıtları dosyalamaya başladığında keyiflenmiş gibi göründü Pinneberg'e.

«Karışıklık yaratmayı seviyor sanırım,» diye düşündü.

«Kuschnick'in yanında çalışan meslektaşını güç durumda bırakmak, onu epey sevindirdi galiba!..»

Telefon çaldı. İki kez çınladı. Dosyalar yere düştü, kadın hızla ahizeyi kaldırdı.

«Evet, buyrun Bay Lehmann? Emredersiniz, hemen!» Pinneberg'e döndü: «Bay Lehmann sizi bekliyor...»

Kadın, Pinneberg'in önüne geçerek kahverengi bez gerili kapıyı açtı. Kapıdan girerken Pinnerg kendi kendine:

«Sekreterin konuştuklarını duymam iyi oldu,» diye düşündü. «Çok az konuşup, hiç yanıt vermemeli. Olur Bay Lehmann, emredersiniz Bay Lehmann!»

Bir duvarı baştan başa camlı, büyük bir oda... Pencerenin önünde, üstünde telefon ve sarı bir kalem dışında şey olmayan büyük bir masa duruyordu. Kâğıt falan yoktu ama. Masanın bir yanında boş bir koltuk; diğer yanında, üstünde solgun, buruşuk yüzlü, uzun boylu, başı kelleşmiş, siyah sakallı bir adamın oturduğu, (Bay Lehmann olmalı) bir dönerkoltuk... Simsiyah, yuvarlak gözler, insanın içine işleyen bakışlar...

Pinneberg masanın önünde dikeldi. Ellerini epey aşağı sarkıtmış, uzun görünmemek için başını omuzlarının içine gömmüştü. Koltuğunda iki büklüm oturan Bay Lehmann'la aralarındaki farkı belirtmek için, adamın bir merdivenin en üst basamağına oturması gerektiğini belirtmek yeter...

«İyi günler,» dedi Pinneberg kısık sesle. Sonra Bay Lehmann'ın önünde eğilip selamladı.

Bay Lehmann ses çıkarmadı. Elindeki kurşunkalemi dikine masaya yasladı.

Pinneberg öylece bekledi.

Bay Lehmann bas bir sesle: «Bir şey mi istiyordunuz?» diye sordu.

Pinneberg bu soruya epey şaşırdı.

«Ben... düşünmüştüm ki... Bay Jachmann...» Sadece bunları söyleyebildi, nefesi kesilmişti.

Pinneberg bu kez epey yavaş konuşmaya başladı. Yine nefesinin kesilmesini istemiyordu:

«Satış bölümünde bir iş...»

Bay Lehmann elindeki kalemi masaya bıraktı. Kararlı bir sesle:

«İşçiye ihtiyacımız yok!» dedi.

Hayli sabırlı insandı Bay Lehmann. Hâlâ bekliyordu. Sonra kalemi yine eline alıp sordu:

«Başka arzunuz?»

«Belki ilerde...» dedi Pinneberg kekeleyerek.

«Ekonomi bu kadar kötüyken!..»

Sessizlik...

«Artık gideyim,» diye düşündü Pinneberg. «Yine hayal kırıklığı, biçare Kuzucuk!..» Tam çıkıyordu ki, Bay Lehmann'ın sesini duydu.

«Referanslarınızı gösterin!..»

Pinneberg elleri titreyerek, korkuyla belgelerini uzattı. Bay Lehmann'ın ne olduğu hiç sorun değil. Fakat bu Bay Lehmann, binlerce işçinin çalıştığı Mandel'in personel şefi, yani büyük adam... Belki de kendisiyle eğleniyor.

Evet, Pinneberg titreyerek uzattı belgelerini. Okul diploması, Wendtheim'dan bonservis, sonra Bergmann'ın, ve Kleinholz'un...

Referanslar epey iyiydi. Bay Lehmann ağır ağır okumaya başladı. Sonra başını kaldırdı, dalgın gibiydi. Belki, belki...

«Biz gübre işi yapmıyoruz!»

Pinneberg iyice afallamıştı, kekelemek dışında bir şey yapamıyordu.

«Ama... Aslında erkek elbiseleri üzerine... Sadece kısa süreli bir işti...»

Lehmann bunu kaçırmadı:

«Hayır, gübre işiyle uğraşmıyoruz. Patateslerle de...»

Lehmann, Kleinholz'un yazdığı bonserviste bulunan tahıl ya da tohum işine de değinebilirdi. Fakat salt bunu bulmuştu!..

«Sigorta kartınız nerede?» diye mırıldandı Bay Lehmann.

Pinneberg şaşırdı. «Bunlar da ne anlama geliyor? Kartımla ne yapacak? Bu adam bana işkence çektirmek niyetinde sanı-

rım.» Sigorta kartını çıkarıp masaya bıraktı. Bay Lehmann kartı uzun uzun inceledi, pullarını gözden geçirdi, sonra gözlerini kapatıp biraz düşündü.

«Vergi kartınızı da verin!»

Pinneberg onu da verdi. Diğeri gibi bu da uzun uzun incelendi. Yine sessiz durdular. Bu arada Pinneberg umutlandı, umutsuzluğa kapıldı, tekrar umutlandı.

Bay Lehmann nihayet elini kâğıtların üzerine koydu:

«Evet, artık yeni işçi almıyoruz, kesinlikle!.. Dahası eski işçileri bile işten atıyoruz!..»

Bitti, bu kadardı. Son sözler de söylenmişti, fakat Bay Lehmann'ın eli hâlâ kâğıtlardaydı. Bir de kocaman kalemi koydu üstüne.

«Ama diğer şubelerimizden gelenleri işe alabiliyoruz. Onların da çalışkanlarını. Siz de çalışkan biri misiniz acaba?»

Pinneberg güçsüzce bir şeyler fısıldadı. Bu kadarı, Bay Lehmann'a yetmişti:

«Bay Pinneberg, siz bizim Breslau'daki şubemizden gönderildiniz! Breslau'dan geliyorsunuz, tamam mı?..»

Yine bir şeyler fısıldadı, Bay Lehmann için bu da yeterli yanıttı:

«Çalışacağınız erkek giysileri reyonunda Breslau'dan kimse yoktur sanırım, değil mi?..»

Pinneberg'in ağzından bir mırıltı koptu.

«Pekâlâ! Yarın sabah başlıyorsunuz!.. Saat sekiz buçukta, bitişik odadaki Bayan Semmler'e gidip iş ve iş disiplini sözleşmelerini imzalarsınız. Gerekli bilgiyi Bayan Semmler verecek. İyi günler.»

«İyi günler,» diyebildi Pinneberg. Eğilip kapıya kadar geri geri yürüdü. Kapının tokmağını tuttuğunda, Bay Lehmann'ın usulca seslendiğini duydu:

«Babanıza selamlarımı söyleyin. Holger'e sizi işe aldığımı bildirin. Çarşamba günü izinli olduğumu söyleyin. İyi günler, Bay Pinneberg...»

Şu son sözlere gelene kadar, Bay Lehmann'ın gülebileceği

Pinneberg'in aklından bile geçmezdi. Kötü bir gülüş fakat gülüyordu işte!..

Yine caddedeydi. Yorgundu. Bütün gün yük taşımışcasına, hayati bir tehlike atlatmışcasına... Bütün sinirleri gerilmiş, sonra aniden boşalmış, eli ayağı güçsüzleşmişti. Sonunda ağır ağır yürüyerek, eve doğru yürümeye başladı.

Kusursuz bir sonbahardı. Şu zamanlar, Ducherow'da en rüzgârlı günleri vardır. Orada rüzgâr, bir yönden güçlü eserdi. Berlin'deyse, her köşe başında farklı yönden; aralıksız kayan bulutlarla örtülü bir gökyüzü, kimi zaman yüzünü gösteren bir güneş, bir ıslanan, bir kuruyan, kuruduğu gibi tekrar ıslanan kaldırımlar...

Bir de babası var artık. Üstelik gerçek bir baba! Babanın soyadı Jachmann, oğlununki Pinneberg! Yani üvey oğul... Fakat bu Bay Lehmann'ın yanında hayli işe yaradı. Pinneberg, ancak şimdi, Jachmann'ın Lehmann'la neler konuştuğunu sezebiliyordu. Jachmann'ın bu oyunuyla, Breslau'daki bu şubeden gelmiş gibi işe girebilmişti. Referanslarının faydası yok; yeteneğin, iyi bir görünüşünse zerrece faydası yok... Ama Jachmann gibi bir adamın adı bile yetiyor! Kimin nesi bu adam?

Dün akşam evde olanlar neydi acaba? Gülüşmeler, bağrışmalar... Mutlaka içki içtiler. Pinneberg'le Kuzucuk kral yataklarına uzanmışlar, hiçbir şey duymuyor gibi yapmışlardı. Bu konuya ise, hiç değinmemişlerdi. Annesiydi ne de olsa.

Pinneberg geceleyin tuvalete gitmiş, tuvalet arkada olduğundan, onların bulunduğu odadan geçmeye mecbur kalmıştı. Odada sadece masa lambası yanıyor, odadakiler iki kanepenin üzerine sığışmış, oturuyorlardı. Çok şık, genç ve güzel kadınlar... Hollandalılar genellikle sarışın ve şişmandırlar, buradakilerse esmer ve zayıftılar. Hepsi kucak kucağa oturmuş, sigaralarını tüttürüyorlar, şaraplarını yudumluyorlardı. Holger Jachmann, yine üzerinde kısa kollu gömleği, her yana seyirtip duruyordu. O sırada konuştuğunu duymuştu: «Böyle yapmayın Nina, bundan asla hoşlanmam.» Her zamanki neşeli ve kibar sesi değildi bu.

Ve onların arasında Bayan Mia Pinneberg. Diğerlerinden hiç de geri kalmıyordu. Çok şık giyinmişti, bu görünüşüyle diğer kızlardan az daha ihtiyar görünüyordu, hepsi bu. Öbürleri ne yaptıysa o da eşlik etmişti kuşkusuz. Fakat gecenin dördüne kadar ne halt ettiler acaba? Birkaç saat alttan alta gelen mırıltılar dışında bir şey duyulmamış, sonra aniden yine gülüşmeler, gürültüler yoğunlaşmış, yaklaşık on beş dakika böyle gitmişti. Diyelim ki, o cafcaflı Clarie ve Nina ile üç Hollandalı'ya kumar oynatıyorlar. Hani, Müllensiefend'e çağrılacaktı da Jachmann onun yerini almıştı ya. Evet böyledir! Fakat yine de farklı şeyler yapmış olmaları mümkün...

Başka ne olabilir ki? Annesini yakından tanıyordu. Barlara uğradığı zamanlara değininceyok yere öfkelenmemişti. Söz ettiği bar öyküsü de anlattığı gibi değildi. Bir kez, beş yıl önceydi, on yıl değil. Sonra perde aralığından değil, birkaç masa beride oturarak izlemişti annesini. Ama annesi kendinden geçecek kadar içmişti, görmemişti bile. Barı izliyormuş!.. Aslında onun gözetime ihtiyacı var. Bunu inkâr etmeye bile gerek görmemiş, doğumgünü eğlencesi gibi aptalca bir hikâye uydurmuştu. Sonra bu da unutulmuş, perde aralığından izleme işi çıkmıştı ortaya. Sözde, sadece barda çalışanları denetliyormuş... Annesi önceleri böyleydi işte... Bugün ne umulabilir ki ondan?

Her şey gün gibi ortada Pinneberg!

İşte çocukluğundan tanıdığı küçük hayvanat bahçesi... Hiçbir zaman severek gelinecek bir yer değildi. Spree nehrinin karşı yakasındaki büyüğüyle karşılaştırılamazdı bile. Önemsiz bir yeşil alan, hepsi bu... Özellikle ekimin şu ilk gününde alabildiğine sıkıcı. Biraz güneş, sonra bulutlar; nemli, rüzgârın nereden eseceği bilinmez bir hava. Her yer kahverengi, kurumuş yapraklarla dolu. Fakat hiç de boş sayılmaz. Bir sürü insan var sağda solda. Toz toprak içinde elbiseleriyle, solgun yüzlü, ne beklediklerini umursamadan bekleşen işsizler bunlar. Bu zamanda iş bekleyen kaldı mı? Ne yapacaklarını bilmeden öylece duruyorlar. Boş boş durmayıp da ne yapsınlar? Evlerindeki durum daha da çekilmez. Erkenden evlerine çekilip ne yapacaklar? Vakti geldi mi

ayakları kendiliğinden evin yolunu buluyor, fakat alabildiğine geç saatlerde.

Doğrusu, şu anda evde olmalı. Kuzucuk onu bekliyordur, oyalanmadan gitse doğru olacak. Ama işsizlerin yanlarında dikildi kaldı. Birkaç adım yürüdü, yine olduğu yere çivilendi. Görünüş olarak onlardan ayrılıyordu Pinneberg. İyi giyimliydi, üzerinde Bergman'dan otuz sekiz marka aldığı kahverengi palto, başında yine Bergman'dan eski moda, geniş siperli, siyah bir şapka. Evet, görünüş olarak onlardan ayrılıyordu Pinneberg, ama ya kalben...

Demin Mandel'in personel şefi Lehmann'a iş için gitmiş, başvurusu kabul edilmiş, o da bu işe evet demişti. Sıradan bir iş sorunuydu bu. Fakat içinden yükselen bir ses; işe alınmasına karşın, daha çok buradaki işsizler ordusunun bir üyesi olduğunu söylüyordu. Onlardandı kendisi de. Her an, her gün buraya gelebilir, onlar gibi aylak aylak sürtebilirdi. Ne gelir ki elden? Hiçbir güç onu bu sondan uzak tutamaz.

Ah, o da bakanların gündelik nutuklarında sıkıntılara göğüs germeye, özveride bulunmaya, safkan bir Alman gibi davranmaya, paralarını bankaya koymaya, şu anda baştaki partiyi desteklemeye çağırdıkları milyonlardan biriydi sadece.

Bu söylenenleri kimi zaman yapıyor, kimi zaman yapmıyordu. Fakat zerrece inanmıyordu onlara. «Hepsi benden bir şey sızdırmak istiyor» diyordu kendi kendine. «Ama veren yok. Ben açlıktan kuyruğu titretmişim, umurlarında bile değil. Ara sıra sinemaya gidebilir miyim, Kuzucuk iyi beslenebiliyor mu, çok mu endişeli; yavrucuk sorunsuz bir hayat mı sürecek, yoksa yoksulluk içinde mi yaşayacak, dert ediyorlar mı acaba?

«Bu küçücük hayvanat bahçesinde (gerçekten hayvanat bahçesi) dolanan zararsız, derileri kemiğine yapışmış açların, çaresizliğin hayvanlaştırdığı bu işsizler ordusunun başka hiçbir tercih şansı yok. Üç ay işsizlik... Hoşça kal kahverengi palto! Hoşça kal gelecek! Çarşamba gecesi Jachmann'la Lehmann bir tartıştı mı, işim bitik! Her şeye hoşça kal!..

«Buradakiler benim asıl yoldaşlarım. Bana 'züppe', 'beyaz

yakalı işçi' deseler bile! Fakat bu söyledikleri de kalıcı değil. Ne olacağını biliyorum. Bugün, sadece bugün işim var. Ama yarın, ah yarın! Kovulmam işten bile değil!..»

«Bunlar Kuzucuk için alışılmamış şeyler. İnsan burada işsizleri izlerken, Kuzucuk akla bile gelmiyor. En doğrusu bunları ona anlatmamak. Anlayamaz. Uysal görünse de, Pinneberg'den de serttir o. O olsa, asla burada duramazdı. Bir ara Alman Sosyal Demokrat Partisi'nde çalışmıştı, ama sadece babası bu partiye üye olduğu için; aslında, Alman Komünist Partisi'ne üyeydi. Sıradandı fikirleri: Birçok insan kötülüğe yöneltildiği için kötüdür. Hiç kimseyi hemen yargılamamalı. Acaba biz onun yerinde olsak ne yapardık?

Böylesi düşünceler onun içinden gelir. Düşünerek değil, kendinden, hayattan alır bunları.

«Bu yüzden, bunları ona anlatmamalı. Şimdi gidip iş bulduğunu söylemeli ki mutlu olsun. Sahiden de hoş bir haber. Fakat bir de arkasına sinen şu korku olmasa: Hep böyle mi gidecek?

Hayır. Böyle gitmeyecek elbette!.. Öyleyse: Ne kadar sürecek?»

31 Ekim, sabah sekiz buçuk. Pinneberg, Mandel'in erkek giysileri reyonunda gri çizgili pantolonları düzenliyordu.

«On altı elli... On altı elli... On altı elli... On sekiz doksan... Hey Tanrım, on yedi yetmiş beşler nerede? Kessler bir yere tıkmıştır yine. Ne cehennemde bu pantolonlar?..»

Az ileride çırak, Beerbaum ile Maiwald paltoları fırçalıyorlardı. Atletik görünüşlüydü Maiwald. Bir elbise mağazasında çıraklığın, sporculuktan pek ayrımı yok ya!.. Maiwald, son rekorunu bir saat içinde yüz dokuz palto fırçalayarak kırmıştı. Bu arada bir düğme de kırmış, şef yardımcısı Jaenecke'den azar işitmişti.

Bölüm şefi Kröpelin olaydı, sesini çıkarmazdı kuşkusuz. Kimi zaman böylesi kazaların olabileceğini düşünebilecek kadar inceydi Kröpelin. Ama Jaenecke, ancak Kröpelin yerinden olursa bölüm şefi olabileceğinden, sert, çalışkan, sürekli işletmenin çıkarlarına kafa yoran biri olmaya mecburdu.

Çırakların yüksek sesle saydıkları duyuldu:

«Seksen yedi, seksen sekiz, seksen dokuz, doksan...»

Jaenecke görünürlerde yok. Kröpelin de. Kışlık paltoları tartışıyorlardır. Bir an önce yeni giysi, özellikle de mavi trençkot alınmalı.

Pinneberg on yedi yetmiş beş paltoları aramaya devam etti. On metre berisinde bir şeylerle uğraşan Kessler'e de sorabilirdi. Fakat zerrece hoşlanmıyordu ondan. Çünkü Kessler, daha Pinneberg işe başladığı gün, açık açık şöyle demişti:

«Breslau'dan geldiniz ha? Biz bu dolapları biliriz! Sanırım bu da Lehmann'ın çevirdiklerinden biri!..»

Cuma olmasına rağmen, epey kesat bir gün. Yalnızca bir kişi gelmiş, bir işçi tulumu almıştı. Bunu Kessler satmıştı tabii. Sıranın Heilbutt'ta olmasına karşın, önüne geçmiş, müşteriyi kapmıştı. Heilbutt böyle şeyleri görmezlikten gelecek ölçüde naziktir. Ama her şeyden önemlisi, dara düştü mü Kessler'in hemen yardıma koşacağını iyi bilir. Bu da yeter ona. Fakat Pinneberg'e: hayır. Heilbutt mu o? Sırası geldi mi, gücünü göstermesini bilen biridir Pinneberg.

Heilbutt şimdi mağazanın arkasında bir yerde durmuş, hesap yapıyordu. Pinneberg, Heilbutt'u biraz süzerek, kayıp pantolonları ona sorup soramayacağını geçirdi içinden. Heilbutt'la konuşmak için iyi bir gerekçe olurdu. Sonra, «En doğrusu sormamak,» dedi kendi kendine. Birkaç kez Heilbutt'la konuşmaya çalışmış, Heilbutt her seferinde ona alabildiğine kibar davranmış, ama arkadaşlıkları bir türlü ilerlememişti. Üstüne varmıyordu Pinneberg. Hayranıydı onun. Dostlukları zorlamasız, kendiliğinden yürüsün istiyordu. Ansızın, çok hoş bir şey geldi Pinneberg'in aklına. Heilbutt'u Spener caddesindeki evlerine çağıracaktı. Kuzucuk'una Heilbutt'u, bundan da önemlisi Heilbutt'a Kuzucuk'unu gösterecekti. Heilbutt onun rastgele bir satıcı olmadığını öğrenmeli. Kuzucuk'u var onun. Diğer insanların hangisi buna sahip?

Mağaza giderek hareketlenmeye başladı. Demin her yerde can sıkıntısıyla bekleşip duran satıcılar, çarçabuk canlanıp işe başladılar. Wendt'e, Larsch'a, Heilbutt'a müşteri geldi bile, Kess-

ler'e de; aslında sıra Pinneberg'in ya, yine kendini tutamadı. Sonunda Pinneberg'e de biri geldi; üniversiteli bir genç. Şans bu ya, mağazada bulunmayan o trençkotlardan almak istiyordu öğrenci.

«Bunlardan yok» diye düşündü. «Ama ne olursa olsun bir şeyler satmalı. Bunu kaçırırsam Kessler güler durur artık. Bir şeyler yapmalı...»

«Trençkot mu istiyorsunuz? Hemen! Bir saniye lütfen. Önce şu paltoyu deneseniz?»

«Palto istemiyorum,» dedi müşteri.

«Sadece ölçünüz için. Lütfen izin verin. Görüyor musunuz? Kusursuz değil mi?»

«Evet, fena değil. Fakat siz bana trençkot gösterin şimdi.»

«Altmış dokuz mark,» diyerek öğrencinin tepkisini sezmek istedi Pinneberg. «Geçen kış doksan marktı. Saf yündendir.»

«Güzel. Fiyatı tam bana göre. Ama siz yine de trençkot getirin.»

Pinneberg yavaş yavaş, hevessiz, öğrencinin üzerindeki paltoyu çıkardı.

«Trençkotun size bunca yakışacağını sanmıyorum. Artık demode. Cazibesi kalmadı.»

«Artık şunu gösterseniz,» dedi öğrenci aksice. «Yoksa bana bir şey satmaya niyetiniz yok mu?»

«Ne demek! Ne arzu ederseniz?» O da, öğrencinin demin soruyu sorarken gülümsediği gibi gülümsedi. «Ama...» Düşündü. Hayır, yalan söylemeden de denemeli. «Ancak trençkotları göstermek olanaksız.» Sustu. «Artık trençkot satışımız yok!»

Öğrenci şaşkın, öfkeli: «Niye daha önce söylemediniz?» dedi.

«Bu paltonun size ne kadar yakıştığını göstermek için. Giydiğinizde değeri daha da artıyor sahiden.» Gülerek, özür dilercesine kısık sesle söyledi bunları. «Sadece, bunun size trençkottan daha fazla yakışacağını göstermek istedim. Tamam, bir zamanlar modaydı! Fakat bu palto...» Beğeniyle paltoya göz attı. Kolunu okşayıp askısına yerleştirdi, yerine koymak için kaldırdı.

«Bir saniye!» dedi öğrenci. «Bir kez daha... Aslında hiç de fena görünmüyor...»

Pinneberg tekrar paltoyu giymesi için yardım etti. «İnanın güzel durdu. Diğer paltolara da bakmak ister misiniz? Ya da açık renk bir trençkot?..»

Pinneberg, farenin peynir kokusunu aldığını, artık kapana kısılmak üzere olduğunu anlamıştı. Kimi şeylere cesaret edebilirdi artık.

«Açık renk trençkotunuz var demek!» diye gürledi öğrenci.

«Evet, var.» Başka bir askının önüne gitti. Bu askıda, fiyatı iki kez indirilmiş olsa da, aynı fabrika malı, aynı renk, aynı biçimdeki bütün benzerleri satılmış olan açık yeşil bir trençkot duruyordu. Ama bu trençkot Mandel'den gitmek istemiyordu anlaşılan.

Bunu kim giyse komik, yamuk yumuk görünüyordu...

«Evet, var...» dedi Pinneberg. Trençkotu koluna taktı. «Buyrun, otuz beş mark!»

Öğrenci kolunu geçirirken şaşkınca sordu:

«Otuz beş mark mı?»

Pinneberg: «Evet,» dedi dudak büküp. «Bunlar gözden düştü artık!»

Delikanlı, aynanın karşısına geçti, üstündekine baktı. Evet, trençkot yine aynı mucizeyi göstermiş, demin çok alımlı biri olan genç, bir anda bostan korkuluğu oluvermişti.

«Hemen çıkarın şunu üzerimden,» diye bağırdı öğrenci. «İğrenç bir şey bu!»

«İşte trençkot!..»

Az sonra Pinneberg altmış dokuz buçuk marklık makbuzu hazırlıyordu. Makbuzu uzattı, eğilerek selamladı.

«Çok teşekkür ederim.»

«Hayır, hayır. Ben teşekkür ederim,» diyerek güldü genç. Herhalde yeşil trençkotu düşünüyordu.

Pinneberg, «Tanrım, başardık!..» diye düşündü. Sonra hemen çevresine göz attı. Bazıları aynı müşteriyle uğraşırken, bazıları yenileriyle ilgilenmeye başlamıştı. Kendisi ve Kessler'in müşterisi yoktu sadece. Öyleyse sıra Kessler'de. Fakat tam

Kessler'e baktığı sırada, Kessler'in adım adım, çaktırmadan, mağazanın arkasına doğru gerilediğini gördü. Saklanmak ister gibiydi. Pinneberg kapıya bakar bakmaz bunun nedenini sezdi. Mağazaya bir kadın girdi, sonra bir kadın daha; ikisi de otuz yaşlarında. Onların arkasından bir kadın daha; yaşlıca, anneleri ya da kaynanaları olmalı. Son olarak da bir erkek; bıyıklı, solgun mavi gözlü, beyzi kafalı biri.

Pinneberg hışımla: «Tabansız teres,» dedi kendi kendine. «Böyleleri geldi mi tüyersin. Sen bekle hele!»

Önlerinde saygıyla eğilip: «Size nasıl yardımcı olabilirim acaba?» dedi. Bunu söylerken dördünün de yüzüne sırayla baktı.

Kadınlardan biri, hışımla: «Kocam bir gece elbisesi almak istiyor,» dedi. «Lütfen Franz, istediğini sen söyle!»

«Ben...» diye söze başlamıştı ki adam, otuzundaki diğer kadın:

«Sanırım, iyi giysiniz yok pek!»

«Mandel'de bulamayız demiştim size,» dedi ihtiyar kadın. «Böylesi şeyleri Obermeyer'den almalı!..»

«...bir gece elbisesi almak istiyorum.» Solgun gözlü, beyzi kafalı adam cümle kurabilmişti nihayet.

Pinneberg ilgiyle: «Smokin mi olsun?» diye sordu. Soruyu sorarken dördüne de sırayla baktı. Çünkü böyle müşterilerde yapılacak en küçük hata, satışı bitirebilirdi.

Bayanların üçü aynı anda: «Smokin!» dediler hışımla.

Açık sarı saçlısı: «Onun smokini var. Gece elbisesi istiyoruz!»

«Koyu renk bir ceket,» dedi adam.

Koyu renk saçlı kadın, deminki kadının görümcesiydi herhalde. «Bir de çizgili pantolon,» dedi. Adamın ablası olarak üzerinde onun daha fazla hakkı olmalı!..

«Hemen!» dedi Pinneberg.

İhtiyar kadın: «Obermeyer'e gitseydik, şimdiye dek alacağımızı almıştık!..» dedi.

Kadınlardan biri: «Hayır, o olmaz!» dedi, Pinneberg'in elindeki ceketi gösterip.

«Başka ne olur ki bunlardan!..»

«Denemesi parayla değil ya! Siz getirin delikanlı.»

«Şunu da dene, Franz!»

«Ama Else, rica ederim! Bu ceket...»

«Anne, sen ne düşünüyorsun?..»

«Fikrimi sormayın. Sonra 'annem istedi' dersiniz.»

«Omuzlarınızı bir parça kaldırır mısınız?»

«Omuzlarını mı kaldırsın? Kocamın omuzları düşüktür. Bunun için tam dengini bulmak zorundayız.»

«Dön bakayım Franz.»

«Hayır, bu asla olmaz!»

«Lütfen Franz, biraz kımılda. Sopa yutmuş gibisin!..»

«Bu daha iyice.»

«Mandel'de de bunca azaba katlanılır mı?..»

«Söylesenize, kocam hep aynı ceketi mi deneyecek? Başka ceketiniz yoksa...»

«İzin verin, bir de şu ceketi deneyelim...»

«Hadi Franz.»

«Hayır, bu ceketten hoşlanmadım.»

«Niyeymiş o? Çok hoş!»

«Elli beş mark, efendim.»

«İstemiyorum, omuzları vatkalı.»

«Tam senin düşük omuzlarına göre.»

«Salingerler şık bir gece elbisesini, pantolonuyla beraber kırk marka almışlar. Buradaysa bir ceket...»

«Dinleyin delikanlı, en azından bir şeye benzesin! Yüz markı bayıldıktan sonra, terziye de yaptırabilirdim.»

«Artık, bir kez de üstüme uyanını göstersenize!..»

«Buna ne dersiniz, hanımefendi?»

«Kumaşı ince gibi.»

«Hiçbir şey kaçırmıyorsunuz. Evet, epey ince bir kumaş. Peki şuna ne dersiniz?»

«Daha iyi. Saf yün mü?..»

«Evet hanımefendi, öyledir. Astarı da sağlamdır.»

«Ben beğendim...»

«Nasıl beğenirsin, anlamıyorum Else! Sen de konuşsana Franz...»

«Görüyorsunuz, işe yarar bir şeyleri yok! Zaten Mandel'den bir şeyler alan kaldı mı ki?»

«Şunu dene Franz!»

«Hayır, tamam artık! Sinirlerimi bozmaktan başka işe yaramıyorsun.»

«O da ne demek Franz? Elbiseyi sen mi giyeceksin, yoksa ben mi?»

«Sen!..»

«Hayır, sen!..»

«Saliger'in gece elbisesi olduğunu, sürekli smokin giymekle komik olduğundan yakınan sensin!..»

«Şuna da bakar mısınız, hanımefendi? Ağırbaşlı, hoş bir ceket.» Pinneberg, sarı saçlı Else'yi inandırmaya kararlıydı.

«Evet, sahiden çok güzel! Fiyatı nedir?»

«Doğrusu, biraz pahalı. Altmış mark. Ama birinci kalite.»

«Fazla pahalı.»

«Else, hemen kanıyorsun! Demin gösterdiği ceket bu!..»

«Sevgili çocuğum, senin kadar benim de zekâm çalışır. Hadi Franz, lütfen şunu bir kez daha dene!..»

Beyzi kafalı adam: «İstemem!» dedi hışımla. «Dediğin gibi benim isteğime bağlıysa, ben elbise filan istemiyorum!..»

«Rica ederim, Franz...»

«Bu zamana kadar Obermeyer'de on elbise almıştık!..»

«Hadi Franz, giy şu ceketi!..»

«Denemişti bunu.»

«Bu değildi.»

«Buydu.»

«Tartışacaksınız çeker giderim!..»

«Ben de. Else mutlaka kendi dediği olsun istiyor!»

Tartışma koyulaştı. Öfke kabardıkça, ceketler ordan oraya atılmaya, havada uçmaya başladı.

«Obermeyer'de...»

«Anne, çok rica ederim!..»

«Hadi Obermeyer'e gidelim öyleyse!..»

«Ama sonra, 'oraya gitmemizi sen istedin' demeyin!..»

«Elbette istiyorsun!..»

«Hayır, ben...»

Pinneberg yok yere yatıştırmaya çalıştı. Çaresizce etrafına bakınmaya başladı, Heilbutt'la göz göze geldiler. Bakışlarıyla yardım diledi.

Bu arada Pinneberg, çaresiz bir girişimde daha bulundu:

«Ceketinizi buyurun, Bayım,» dedi beyzi kafalıya. Ve tartışma konusu olan altmış marklık ceketi, adama giydirdi.

«Oh, çok özür dilerim efendim. Ceketleri karıştırmışım da,» dedi sonra ve heyecanla ekledi: «Ne de yakıştı!»

«Doğru. Else, eğer sen de bu ceketi...»

«Kaç saattir söylüyorum, bu...»

«Peki senin fikrin ne Franz?..»

«Kaç mark bu ceket?»

«Altmış mark, hanımefendi.»

«Ama çocuklar, altmış mark fazla pahalı!.. Bu zamanda altmış mark az para mı? Üstelik Mandel'de...»

Aynı sırada Pinneberg'in arkasında, uysal ama açık seçik bir ses duyuldu: «Bu ceketi mi seçtiniz? Mağazamızın en hoş ceketi.»

Kadınlar Bay Heilbutt'a baktılar. Uzun boylu, irikıyım, esmer, yakışıklı Heilbutt karşılarındaydı. Heilbutt biraz sustu. Sonra:

«Değerli kumaştandır,» dedi. Eğilip bayanları selamladı ve askı dolaplarının arkasında gözden kayboldu. Kadınlar onu, belki de Mandel sandılar.

İhtiyar kadının itiraz eden sesi duyuldu:

«Altmış mark veriyoruz, hiç değilse bir şeye benzesin.» Sesi eskisi kadar hoşnutsuz değildi.

Bu kez sarışın Else sordu:

«Sen de beğendin mi, Franz?»

«Eh, idare eder...»

Görümce araya karıştı:

«Eğer bunun yanında uygun bir pantolon...»

Neyse ki pantolon seçimi, o kadar şamatalı olmadı. Hemen anlaşmışlardı, üstelik pahalıydı da. Makbuzun üzerindeki sayı doksan beş marka çıkmıştı. Fakat yaşlı kadın, bir kez daha: «Obermeyer'de...» diyecek olduysa da kimse umursamadı.

Pinneberg kasanın önünde onları ikinci kez selamladı. Sonra yerine döndü. Zafer kazanmış bir komutan gibi gururlu, savaş meydanındaki bir asker gibi yorgundu. Heilbutt, pantolonların yanında durup Pinneberg'e baktı.

«Teşekkür ederim,» dedi Pinneberg. «Tam vaktinde yetiştiniz.»

«Ben bir şey yapmadım Pinneberg, siz ne yapar eder, bu satışı kaçırmazdınız, çekirdekten yetişme satıcısınız çünkü.»

Bunu Heilbutt'tan duymak Pinneberg'i alabildiğine sevindirdi.

«Söylediklerıniz gerçek mi, Heilbutt? Sahiden hünerli mi buluyorsunuz beni?»

«Bunu kendiniz de biliyorsunuz, Pinneberg. Siz bu işi severek yapıyorsunuz.»

«Haklısınız,» dedi Pinneberg. «Nelerden hoşlanabileceklerini, nasıl davranırsam onları etkileyebileceğimi düşünürüm boyuna.» Derin bir soluk aldı. «Müşteri kaçırdığıma pek rastlanmaz.»

«Farkındayım, Pinneberg.»

«Sonra çoğu da bir şey almaz. Dolanır dururlar, pazarlığa girişirler, bir şey almadan giderler.»

«Onlara kimse bir şey satamaz,» dedi Heilbutt.

«Siz satarsınız.»

«Belki. Fakat hayır! Belki arada. Çünkü benden korkarlar.»

«İşte! İnsanları etkileme kabiliyetiniz korkunç, Heilbutt. Sizin yanınızda istedikleri gibi hava atma cesaretini gösteremiyorlar.» Güldü. «Benden hiç tırsmaz hergeleler. Buna karşı ben de onların ciğerini okumak, beğenilerini bulup çıkarmak zorundayım. Şu demin gidenler mesela, pahalı elbiseler aldıkları için öfkelenecek, birbirlerini suçlayacaklar. Ama hiçbiri, o elbiseyi neden aldıklarının asıl nedenini bilemeyecek.»

«Peki, sizce neden aldılar?»

Pinneberg bir an düşündü.

«Ben de bilmiyorum... Öyle tartıştılar ki...»

Heilbutt gülümsedi.

«Gülüyorsunuz, Heilbutt. Evet, bana gülüyorsunuz. Onları etkilediniz, farkındayım.»

«Aptalca!» dedi Heilbutt. «Çok aptalca, Pinneberg. Bilirsiniz ki, kimse bir şeyi zorla satın almaz! Zorlamak, belki bir parça hızlandırır, hepsi bu...»

«Çok Heilbutt, çok hızlandırdı!»

«Hayır, asıl neden sizin tavizsiz olmanız!» Koyu gözlerini, aradığı adamı bulana kadar salonda dolaştırdı. «Burada öyle adamlar çalışır ki, hemen parlar. Onların 'iyi' dediği bir şeye, müşteri kazara 'beğenmedim' desin bir; hemen, 'zevkler ve renkler tartışılmaz'ı yapıştırıverirler kabaca. Ya da üstesinden gelemeyeceklerini anlayıp boyun eğip susarlar. Siz böyle değilsiniz Pinneberg.»

O sırada yanlarına yaklaşan Jaenecke: «Ooo, beyler,» dedi. «Gevezelik ha? Bir şeyler sattınız mı? Zor günlerdeyiz. Bunun için, herkes hiç değilse maaşını karşılayacak kadar satış yapmalı!..»

Heilbutt çaktırmadan Pinneberg'in kolunu sıkıp: «Biz de şimdi, çeşitli satıcı tipleri hakkında konuşuyorduk,» dedi. «Üçe böldük: Bir, müşteriyi zorlayanlar, iki; müşterinin beğendiği şeyleri sezip önerilerle satış yapanlar, üç; sadece tesadüfen satış yapanlar... Siz ne dersiniz Bay Jaenecke?»

«Dikkate değer bir tez, Baylar,» dedi Bay Jaenecke ve güldü. «Fakat ben sadece bir tür satıcı bilirim: Akşamları satış defteri kabarık olanlar. Biliyorum, hâlâ bu işi yapamayanlar var. İşte ben de böylelerinin burada daha uzun süre kalmamaları için çabalıyorum.»

Bay Jaenecke bunları söyleyip, başkalarına dalaşmak için yanlarından ayrıldı. Heilbutt arkasından bakıp, hiç de kısık olmayan bir sesle: «Domuz!..» dedi.

Heilbutt'un böyle, sonuçlarına akıl yormadan «domuz» de-

mesi, Pinneberg'in hayli hoşuna gitmişti. Bu arada Heilbutt çıkmaya hazırlandı.

«Evet, Pinneberg...»

Pinneberg, Heilbutt'un sözünü kesip:

«Sizden bir ricam olacaktı, Heilbutt.»

Heilbutt: «Buyrun Pinneberg,» dedi şaşkın.

«Bir gün bize misafir olur musunuz?» Daha da şaşırdı Heilbutt. «Karıma sizden epey söz ettim. Sizinle tanışmak onu epey sevindirecek. Vaktiniz varsa elbette?»

Heilbutt bu kez arkadaşça gülümsedi:

«Elbette, Pinneberg. «Rahatsızlık vermeyeceksem, severek gelirim.»

«Bu akşam olur mu acaba?..»

«Hemen bu akşam mı?» Heilbutt şöyle bir düşündü. «Defterime bir bakayım. Cebinden deri kaplı bir deftercik çıkardı. «Bir saniye. Evet, yarın üniversitede Yunan plastik sanatları hakkında bir konferans var. Biliyorsunuz ki...»

Pinneberg başını salladı.

«Öbür gün çıplaklar kampındayım... Kız arkadaşıma sözüm var. Evet Pinneberg, gördüğüm kadarıyla bu akşam uygun.»

Pinneberg sevinçten nefesi kesilip; «Güzel!» diye bağırdı. «Çok güzel. Adresimi yazın lütfen. Spener caddesi 92. İkinci kat...»

«Bay ve Bayan Pinneberg. Spener caddesi, 92... Bellevue istasyonuna kadar tramvayla gelirim. Saat kaçta?..»

«Saat sekiz olur mu? İşten erken çıkacağım zaten. Dörtten sonra izinliyim. Bir şeyler alacağım da.»

«Anlaştık Pinneberg, saat sekizde. Birkaç dakika erken gelirim.»

Pinneberg, Mandel mağazasının önünde durmuş, cebindeki para zarfını tutuyordu. İşte gireli bir ay olmasına karşın, bu süre boyunca bir kez olsun ne kadar maaş alacağını düşünmemişti. Bay Lehmann'ın yanından ayrıldığında, bir iş bulduğu için sevinmiş, parayı sormamıştı bile.

İş arkadaşlarına da bir şey sormamıştı.

Bir kez Kuzucuk bu konuya değindiğinde: «Mandel'in ne verdiğini Breslau'dan bilmem gerekir,» diye yanıtlamıştı onu.

«O zaman, sendikaya git!»

«Ah, onlar insana sadece para alacakları zamanlarda kibar davranırlar.»

«Ama bilmeliler, sevgilim!»

«Ay sonunda görürüz Kuzucuk. Sözleşmemin altında bir para veremezler. Berlin'deki sözleşme de kötü olamaz ya!»

O kötü olmayacak sözleşmeye göre aldığı aylık elinde işte. Net yüz yetmiş mark!.. Kuzucuk'un beklediğinden seksen, Pinneberg'in yaptığı en düşük hesaptan altmış mark daha düşük!.. Bu çapulcular, bu parayla nasıl geçineceğimizi hiç düşünmezler mi acaba! Kendileri hariç, herkesin az parayla geçinebileceğini sanıyorlar anlaşılan. Bir de bu para için karşı çıkmadan itaat etmek zorundayız. Net yüz yetmiş mark!.. Berlin'de bu parayla hayat zor iş. Annesi kirayı beklesin dursun artık. Yüz mark... Jachmann'ın hakkı var, çıldırmıştır. Bakalım nasıl geçinecekler?.. Az da olsa, anne Pinneberg'e de biraz para vermeli.

Yüz yetmiş mark, ne güzel de planları vardı!.. Sözde, kuzucuk'a sürpriz yapacaktı.

Sürpriz işi, bir gece Kuzucuk'un odalarının boş duran köşesini gösterip: «Biliyor musun, şuraya bir aynalı tuvalet alsak, güzel olurdu,» demesiyle başlamıştı.

«Bu kadar gerekli mi?» demişti Pinneberg.

«Gerekli ya da değil! Karşısına oturur saçlarımı tarardım. Ne hoş olurdu! Öyle bakma sevgilim. Sadece bir hayal bu!..»

İşte böyle başlamıştı. Kuzucuk'un durumu sık sık gezinmelerini gerektirdiğinden, çok uzaklardaki marangozların, küçük mobilya işliklerinin bulunduğu yerlere gidiyor, vitrinlere bakıyor, her gördükleri aynalı tuvaleti uzun uzun inceliyorlardı.

«Bak, işte şu!»

«Kaplamasını beğenmedim.»

«Öyle mi?»

Nihayet Frankfurt bulvarında, Himmlisch mağazasında ara-

dıkları şeyi bulmuşlardı. Sadece yatak odası takımı yapan bu mağaza, bu alanda ünlüydü galiba. Tabelasında şu yazı vardı:

Himmlisch Yatakları. Modern Yatak Odası Takımları.

Bu mağazanın vitrininde uzun zamandır bir yatak odası takımı sergileniyordu. Pahalı da sayılmaz, yer şilteleri ve mermeriyle sadece yedi yüz doksan beş mark... O günden sonra, geceleri hava soğuk olmasına karşın, akşam yemeğini yarım bırakıp dışarı çıkmaya başlamışlardı. Öyle ya, Kafkas cevizinden imal edilen bu yatak odası takımının aynalı tuvaleti de vardı...

Her gidişlerinde vitrinin önünde uzun süre durup ona bakıyorlardı. Üç saati alıyordu oraya gidiş geliş.

Bir gün Kuzucuk, yine öyle bakarken: «Tanrım!» demişti. «Şunu alabilseydik sevinçten ağlardım!»

Pinneberg biraz susup: «Alabilenlerin böyle yaptıklarını sanmıyorum,» demişti. «Ama sahiden güzel olurdu.»

Sonra kol kola geri dönmüşlerdi. Fakat hep Pinneberg girerdi Kuzucuk'un koluna. Böylece Kuzucuk'un irileşmeye başlayan göğüslerinin ısısını alır, binlerce yabancı insanın kaynaştığı bu upuzun caddede, evinde sanırdı kendini. Bir gün yine böyle evlerine dönerlerken, Pinneberg'in aklına Kuzucuk'a bir sürpriz yapma düşüncesi gelmişti. Bir yerden başlamak zorundaydılar. Sonra bir eşya alındı mı, gerisi kendiliğinden gelir. Ay sonu, maaşın ödendiği gün... Bugün dörtte izin almasının nedeni buydu işte. Kuzucuk'a düşüncesi hakkında bir şey söylemeyip, tuvaleti alarak eve göndertecek, sonra da bilmiyormuş gibi yapacaktı.

Peki şimdi? Şu yüz yetmiş markla bunların hepsi olanaksız! Ne yapsa olanaksız!

İnsanın hayallerinden bir anda sıyrılması o kadar kolay değil! Bu yüz yetmiş markla hemen eve gitmesi de. Eve girdiğinde, biraz olsun keyifli olmalı. Kuzucuk da kendini iki yüz elli marka göre hazırladı. Ve ağır ağır Frankfurt bulvarına doğru yola koyuldu, veda etmek üzere. Onlar gibi olan insanlar için aynalı tuvalet de ne demek! İki demir karyola nelerine yetmez?

Yatak odası takımının durduğu vitrinin önündeydi yine. Aynalı tuvalet de yerinde duruyor işte. Dört köşe çerçevesi içinde ye-

şilimsi aynası; altında, sağında solunda çekmeceleri var, dörtköşe dolabıyla yerli yerinde... İnsan binlerce benzeri ya da neredeyse aynısı varken, nasıl olur da gelip buna hayran kalabilir. Hiçbiri değil de, özellikle bu olmalı!..

Pinneberg uzun zaman baktı. Geriledi, tekrar iyice yanına yaklaştı. Ne yandan baksa güzel. Aynası da sağlam. Kuzucuk'un sabahları kırmızı geceliğiyle önüne geçip saçlarını taraması ne iyi olur... Ne hoş olurdu!..

Pinneberg kederle iç çekip başını çevirdi. Mümkün değil! Sen ve senin gibiler satın alamazlar bunu. Zenginler alır, nasıl alır belli değil, ama sen alamazsın. Hadi küçük adam, evine git! Paranı zıkkımlan. Ne istersen, ne yapabilirsen yap fakat bu olanaksız!..

Köşeyi dönerken vitrine tekrar baktı. Vitrin pırıl pırıl, istediği şey de orada... Birden geri döndü, kararlı adımlarla, vitrine bile bakmadan mağaza kapısına doğru yürüdü...

İçinden bir ses: «Bunu yapmamalısın,» diyordu.

Başka bir ses: «Fakat bir yerden başlamalı. Niye bizim bir şeyimiz olmasın?» diye soruyordu.

Bir şey aşıran, adam öldüren, kavga eden birinin duygularıyla doluydu.

Başında birkaç tel saçı kalmış yaşlıca, esmer bir tezgâhtar: «Buyrun, Bayım,» dedi Pinneberg'e.

Öfkeli, sert bir sesle: «Vitrinde duran şu yatak odası takımı var ya...» dedi Pinneberg. «Kafkas cevizinden olanı.»

«Evet,» dedi tezgâhtar. «Yedi yüz doksan beş mark. Son parça olması yüzünden. Bu model, üretilenlerin sonuncusu. Tekrar üretmeye kalksak bin yüz marktan aşağı çıkmaz.»

«Neden? Maaşlar düşüyor ama!»

«Vergiler, Bayım! Bir de gümrük! Kafkas cevizi için ne kadar gümrük ödüyoruz dersiniz? Dört ay içinde üç kat zamlandı.»

«Bunca ucuzsa aylardır neden vitrinden inmiyor?»

«Para! Bugünlerde kimin parası var, Bayım?» Adam kederle güldü. «Örneğin, benim yok!»

Pinneberg kabaca: «Benim de!» dedi. «Hem takımın tama-

mını almayacağım. Şimdiye kadar bu kadar çok parayı yan yana görmedim. Sadece aynalı tuvaleti istiyorum.»

«Aynalı tuvalet mi? Buyrun yukarıya çıkalım. Tek parçalar orada sergileniyor.»

Pinneberg öfkeyle parmağını uzatıp: «Bunu!» diye bağırdı.

«Vitrindeki takımın dolabını mı?» Şaşkındı adamcağız. «Üzgünüm, Bayım, ne yazık ki takımları bozamıyoruz. Sonra değerden düşer, satamayız. Fakat çok güzel çeşitlerimiz var.»

Pinneberg hayır anlamında bir hareket yaptı.

«Yaklaşık olarak benzerleri. Eğer görmek isterseniz... Bir bakın!»

Pinneberg aşağılarcasına etrafına bakındı. «Sanırım burada bir de mobilya fabrikanız var, değil mi?»

«Evet!»

«O halde?.. Bir yaptığınızı bir daha yapamaz mısınız? Şu vitrindekini istiyorum, anladınız mı? Sonra aynısını yapar oraya koyarsınız. Fakat satmak istemiyorsanız, o başka. Yığınla mağaza var...»

Pinneberg bunları söyleyip giderek coşarken, içinden kendisinin de domuzun biri olduğunu düşündü. Şu karşısında geveleyip duran, ezilip büzülen ihtiyar adama, tıpkı kendisine gelen müşteriler gibi davranıyordu. Başka türlüsü elinde değil. İçi, bütün dünyaya karşı kinle dolu şu anda. Hepsinin canı cehenneme!.. Şimdi, ne yazık ki sadece şu ihtiyar adam var karşısında.

Adam kekeleyerek: «Bekleyin lütfen,» dedi. «Bir kez de... Şefe...»

Adam giderken Pinneberg, yazıklanarak, kederle baktı ardından. «Niye böyleyim ben?» diye düşündü. «Niye Kuzucuk hiç böyle davranmaz?»

Adam geri geldi.

«Evet, alabilirsiniz,» dedi kısaca. Ses tonu iyice değişmişti. «Yüz yirmi beş mark!»

«Yüz yirmi beş mark mı? Korkunç para!» diye düşündü. «Bunlar beni ne sanıyor? Takımın hepsi yedi yüz doksan beş mark!..»

«Fazla pahalı,» dedi.

«Hayır. Sadece şu kristal ayna elli mark eder.»

«Taksitle alırsam kaça olur?»

Ah, kasırga dindi, artık mesele sevgili para. Şimdi Pinneberg küçüldükçe, tezgahtâr büyüyordu.

Adam dalgınca Pinneberg'i tepeden tırnağa süzerek: «Taksitle satışımız yok,» dedi. «Bu da sizin hatırınıza. Belki daha sonra yine bizden...»

Pinneberg; «Artık dönüş yok,» diye düşündü. «Öyle tepeden atmasaydım belki cayabilirdim. Çılgınlık bu. Kuzucuk ne der acaba?»

«Peki. Alıyorum,» dedi yüksek sesle. «Ama bugün evime göndereceksiniz.»

«Bugün mü? Mümkün değil! On beş dakika sonra mağaza kapanacak!..»

«Henüz cayabilirim. Bu kadar bağırıp çağırmasaydım, işte şimdi...»

«Kesinlikle bugün olmalı,» diye ısrar etti. «Birine hediye edeceğim. Yoksa önemi kalmaz!»

O an Heilbutt'un da geleceğini hatırladı. Onun, aldığı hediyeyi görmesi iyi olur.

Adam: «Bir saniye,» deyip gözden kayboldu.

«Bu işin bugün olmayacağını söylese ne hoş olurdu. Ben de, bağışlayın, bugün gitmezse bir önemi kalmaz, derdim. Ya da hemen şuradan sıvışsam.» Kapıya doğru sokuldu.

«Şef, yanınıza bir çırakla bir el arabası vereceğini söyledi. Çırağa da biraz para ödemeniz gerekecek. Çünkü şu anda mesaisi bitiyor.»

Pinneberg: «Peki...» dedi duraksayarak.

«Fazla ağır değildir. Siz de yardım ederseniz çırak arabayı çekebilir. Aynaya dikkat edin. Her ne kadar paketlesek de...»

«Peki, tamam!» dedi Pinneberg. «Buyrun, yüz yirmi beş markınız...»

Kuzucuk odasında oturmuş, çorap yamıyordu. Bu iş kadar sinir bozucu bir şey daha olamaz asla. Çünkü bir kez yırtıldı mı

hayır gelmez. Her yıkayışta tekrar açılır, işin yoksa hayat boyu yama dur. Kadınların çoğunun canını sıkar bu iş.

Ama Kuzucuk sıkılmıyordu. Elindeki işle ilgilendiği yoktu. Hesap yapıyordu habire. Kocası iki yüz elli markla gelecek. Elli mark annesine; çok ya, neyse. Diğer harcamalar için de yüz otuz mark ayırmak gerekecek. Geriye altmış mark kalıyor...

Biraz arkasına yaslanıp sırtını dinlendirdi. Habire ağrıyordu son günlerde. Kadewe'de bebek takımları görmüştü; altmış, seksen, yüz marka kadar... Ne gereği var. Çoğunu kendisi dikecek. Evde bir dikiş makinesinin olmaması ne kötü. Elbette, Bayan Pinneberg'in dikiş makinesine ihtiyacı var mı?

Hemen bu gece Pinneberg'e söyleyip yarın bir tane almalı. Ancak evinde her şeyi tamam olunca rahatlayacak Kuzucuk. Pinneberg'in bir şeyler almak istediğini biliyordu. Kuzucuk'a yeni bir manto alacaktı galiba. Hayır, daha değil. Her şeyin zamanı var. Önce acil olanlar alınmalı!

Bayan Emma Pinneberg kocasının çorabını onarmayı bıraktı, kulak verip dinlemeye başladı. Ellerini usulca karnına koydu, parmağıyla sağına soluna dokundu. İşte orada!.. Kımıldadı!.. Son günlerde bu beşinci, kımıldıyor yavrusu. Masada duran *Anneliğin Mucizesi*'ne küçümseyen bakışlar attı. «Aptalca!» dedi kendi kendine. Bilmişlik ve duygusallık karışımı sözleri anımsadı: Hamileliğin yarısında ana rahmindeki çocuk kımıldamaya başlar. Anne adayı çocuğun bu hafif darbelerine sevinçle, çoğalan bir şaşkınlıkla kulak kabartır...

«Aptalca!..» dedi yine. «Hafif darbelermiş! Önceleri, sanki dışarı fırlamak istercesine çimdikliyor sandım... Hafif darbelermiş. Aptallığın dikâlâsı!..»

Sonra buna gülmeye başladı. Nasıl olduğu önemli mi? Ne olursa olsun hoş bir duygu. Artık bebek geliyor sayılır. Şimdi de onun beklendiğini, üstelik derin bir istekle beklendiğini, her şeyinin hazır olduğunu anlaması gerek...

Kuzucuk yamamayı sürdürdü.

Bu sırada kapı aralandı, Bayan Mia Pinneberg başını uzatıp:

«Hans daha gelmedi mi?» diye sordu. Beşinci ya da altıncıydı bugün.

Kuzucuk: «Hayır,» dedi kısa kesip.

«Yedi buçuk oldu. Nerede kaldı?»

«Bu da ne demek?» İçerlemişti Kuzucuk.

Ama ihtiyar kadın, açıkgözce: «Kızma gelinim, kızma,» deyip güldü. «Elbette, örnek bir kocan var. O, maaş aldığı gün evini boşlayacak, birkaç kadeh parlatacak biri değildir.»

«Kocam içki kullanmaz!»

«Biliyorum, biliyorum.»

«Evet!»

Bayan Mia Pinneberg başını geri çekti. Kuzucuk odada tek başına kaldı yine. Hışımla «Bunak!» diye düşündü. «İşi gücü fitne fesat, hır çıkarmak. Tek derdi kira. Bir de yüz marktan hesaplıyorsa...»

Kapının zili çaldı. «Kocamdır,» dedi kendi kendine. «Anahtarını evde mi unuttu acaba? Annemin konukları olmalı. O açsın.»

Fakat kapıyı o da açmadı. Zil bir daha çaldı. Kuzucuk iç çekip hole çıktı, o sırada, büyük odanın kapısı açıldı ve yarım kalmış makyajıyla kaynanası belirdi.

«Bana geldilerse küçük odaya al, şimdi geliyorum.»

«Kime olacak, elbette sanadır,» dedi Kuzucuk. Zil üçüncü kez çaldı. Kapıyı açtı. Kapının önünde, elinde şapkası, esmer, açık gri paltolu bir adam:

«Bayan Pinneberg mi?» diye sordu.

«Neredeyse gelir. Üstünüzdekileri burada çıkarın. Şu odaya geçin lütfen.»

Şaşkın gibiydi adam. Küçük odaya geçerken: «Bay Pinneberg evde değil mi?» diye sordu.

«Bay Pinneberg! Çok...»

«Çok oldu öleli,» diyecekti neredeyse. Sonra toparlandı.

«Ah, siz diğer Bay Pinneberg'i görmek istiyorsunuz. Henüz gelmedi. Birazdan gelir.»

Kızmış gibi değildi adam. Aksine, neşeyle: «Tuhaf...» dedi.

«Saat dörtte Mandel'den ayrıldı. Bu akşam için beni çağırmıştı da. Adım Heilbutt.»

«Aman Tanrım! Bay Heilbutt'sunuz demek!» Yıldırım çarpmış gibi oldu birden, konuşamadı. Akşam yemeği geldi aklına. «Dörtte çıkmış, nerede kaldı acaba? Evde yiyecek bir şey yok. Annem yine gevezeliğe başlayacak.»

Adam sabırla: «Evet, Heilbutt benim,» dedi bir kez daha.

«Tanrım, kim bilir benim için neler düşüneceksiniz Bay Heilbutt? Size bahane uydurmanın da bir yararı yok. Sizi kaynanamın konuğu sandım. Onun da soyadı Pinneberg...»

Heilbutt neşeyle gülerek: «Evet!» dedi.

«Sonra, kocam bu gece sizi çağıracağından bana hiç söz etmedi. Şaşkınlığım bundan.»

«O kadar da değil, canım!..»

«İşten neden dörtte ayrıldı, anlayamadım. Hâlâ da gelmedi.»

«Bir şeyler alacaktı.»

«Bana manto alacak sanırım.»

Heilbutt biraz düşündü. «Sanmam,» dedi ardından. «Öyle olsa Mandel'de çalışanlara yapılan indirimden faydalanırdı.»

«Öyleyse ne alacak acaba?»

Kapı açıldı, Bayan Mia Pinneberg gülümseyerek Heilbutt'a doğru yürüdü.

«Bay Siebold'sunuz sanırım. Verdiğim ilan hakkında telefon eden bay. Emma, rica etsem...»

«Anne, bayın adı Heilbutt. Hannes'in iş arkadaşı. Bizi ziyarete gelmiş.»

Bayan Pinneberg gülümsedi.

«Ooo, bağışlayın. Tanıştığımıza sevindim Bay Heilbutt. Siz de elbise reyonunda mı çalışıyorsunuz?»

«Tezgâhtarım,» dedi Heilbutt.

Kuzucuk, dış kapının kapanma sesini duyarak: «Sanırım kocam geldi,» dedi.

Evet, gelen oydu. Holde durmuş, tuvaletin bir ucundan tutuyordu. Diğer ucunda da çırak vardı.

«İyi akşamlar anne, iyi akşamlar Heilbutt. Gelmenize sevin-

dim. İyi akşamlar Kuzucuk. Tuvaletimize bak! Alexander alanında nerdeyse otobüsün altında eziliyorduk. Kan ter içinde kaldık gelene kadar. Biriniz şu odanın kapısını açsa iyi olacak.»

«Fakat sevgilim!..»

«Siz mi taşıdınız Pinneberg?»

«Evet,» dedi Pinneberg.

«Aynalı tuvalet ha!» dedi Bayan Mia Pinneberg. «Sanırım işleriniz tıkırında, çocuklar. Yoksa bugünlerde kim düşünür bunu?..»

Fakat Pinneberg duymadı bu sözleri. Berlin caddelerinde ite kaka, zor bela getirebilmişti buraya. Para tartışması yapacak gücü yoktu.

«Şuraya, usta!» dedi Pinneberg acemi çırağa. «Biraz daha öteye. Işık daha iyi yansısın. Oldu usta, şimdi aşağı inip aynayı taşıyalım. Bana bir dakika daha izin verin lütfen... İşte karım, Heilbutt.» Sevinçle güldü. «Beğendiniz mi?»

«Aynayı kendi başıma da çıkarabilirim, Bayım,›› dedi çırak.

«Çok iyi,» dedi Heilbutt.

«Bu adamın bugün aklı başından gitmiş,» dedi Bayan Mia Pinneberg.

«Olmaz! Ya merdivenlerde aynayı düşürürsen!» Fısıltıyla: «Ayna kristal, tek başına o elli mark eder.»

«Tanrım, yemeği unuttum!» diye bağırdı Kuzucuk.

Kaynanası yanlarından ayrılırken seslendi:

«Ben yardım ederim.»

«Zahmet etmeyin lütfen,» dedi Heilbutt. Elini Kuzucuk'un koluna koydu: «Yemeğe gelmedim.»

Kapı tekrar açıldı, Pinneberg'le çırak girdiler.

«Şimdi dikkatli olun. En kritik yerine geldik. Biraz daha kaldır delikanlı. Vidalar sizde mi? Bir saniye...»

Vidalamaya başladı. Kan ter içindeydi, bir yandan da konuşuyordu:

«Lambanın birini daha yakın. Hah şöyle, ortalık iyice aydanlanmalı. Hayır, Heilbutt, lütfen aynaya fazla yaklaşmayın. En önce Kuzucuk bakmalı. Ben de bakmadım, üzeri örtülüydü. Gel

delikanlı, işte sana üç mark. Anlaştık mı? Şimdi toz ol bakalım, kapı kapanmadan evine yetiş. İyi akşamlar... Hey Kuzucuk, bana bir iyilik yapar mısın? Heilbutt'tan çekinme. Öyle değil mi Heilbutt?..»

«Elbette. Ben yokmuşum gibi davranın.»

«Hadi sabahlığını giyin bakalım. Sadece üzerine al, yeter. Seni ayna önünde sabahlığınla hayal ettim. Aynada ilk önce bunu görmek istiyorum. Ne olur, Kuzucuk...»

«Sevgilim,» dedi Kuzucuk. Fakat Pinneberg'in bu jestiyle hayli duygulanmıştı. «Görüyorsunuz ya, Bay Heilbutt, seçeneğim yok!..» Elbise dolabını açıp sabahlığını çıkardı.

«Böyle bir şeyi görmek beni keyiflendirir,» dedi Heilbutt. «Kocanızın hakkı var. Her ayna ilk kullanılışında, özellikle güzel bir şey yansıtmalı...»

Kuzucuk: «Dalga geçmeyin!..» dedi parmağını sallayıp.

«Söylediğim gerçek...»

Pinneberg bir karısına, bir aynadaki görüntüsüne baktı:

«İşte, sürekli bunu hayal ettim Kuzucuk. Artık bu da gerçekleşti. Heilbutt, bize kötü davranabilirler, yetersiz bir para ödeyebilirler. Yönetenlerimiz için pislikten ayrımımız olmayabilir...»

«Öyleyiz de,» dedi Heilbutt. «Bundan başka bir şey düşünmezler bizim için.»

«Evet. Uzun zamandır farkındayım bunun. Fakat işte bunu benden alamazlar. Dilediklerini söyleyebilir, düşünebilirler; ama bunu, karımı aynanın karşısında sabahlığıyla izlememi engelleyemezler.»

«Bu kadar gösteri yeterli mi?» diye sordu Kuzucuk.

«Aynası nasıl?» diye sordu. Sonra Heilbutt'a dönüp açıklamaya başladı: «Kimi aynalar insanı ölü gibi yemyeşil gösterirler. Kimileri geniş, kimileri de dev gibi... Fakat güzel... değil mi Kuzucuk?»

Kapı çalındı, Bayan Pinneberg aralıktan başını uzattı:

«Biraz gelebilir misin Hans?»

«Hemen, anne.»

«Ama hemen gel. Seninle konuşmalıyım!» Kapı kapandı.

«Sanırım kirayı isteyecek,» dedi Kuzucuk.

«O benim...» Pinneberg epey öfkelenmişti.

«Ama sevgilim!»

«Bunu yapması gerekmez,» dedi hışımla. «Parasını alacak!..»

«Aynalı tuvalet aldığımıza göre, çok paramız olduğunu düşünmüştür. Sonra, Mandel'de de maaşlar iyidir, değil mi Bay Heilbutt?»

«İyi mi?» Heilbutt bir an bocaladı. «İyi kavramı görecelidir. Örneğin, şu tuvalet, altmış marktan az değildir sanırım...»

Pinneberg coşkuyla: «Altmış... Siz delirmişsiniz Heilbutt!» diye bağırdı. Sonra Kuzucuk'un garip bakışlarla kendisine baktığını görünce: «Özür dilerim Heilbutt,» diyerek sürdürdü: «Elbette bilemezsiniz. Bu akşam asla para konuşulmayacak, tamam mı? Şimdi mutfağa gidip yiyecek bir şeyler var mı, Siz değilseniz bile ben kurt gibi açım.»

«Tamam, sevgilim. Sen bilirsin.»

Mutfağa geçtiler.

Gece yarısı olmuş, misafirleri gitmiş, Pinnebergler uyumaya hazırlanıyorlardı. Pinneberg ağır ağır soyunmaya başladı. Hızlı hızlı üstünü çıkaran Kuzucuk'a baktı. Derin bir nefes alarak, umulmadık bir keyifle sordu:

«Nasıl, Heilbutt'tan hoşlandın mı?»

«Oh, hem de nasıl!» dedi Kuzucuk.

Pinneberg, bu 'hem de nasıl' sözcüğünden, Kuzucuk'un Heilbutt'a dair konuşmak istemediği yargısına ulaştı. Tekrar göğüs geçirdi.

Kuzucuk geceliğini giymiş, yatağın kıyısına ilişmiş, çoraplarını çıkarıyordu. Çıkardıklarını tuvaletin çekmecelerinden birine yerleştirdi. Kederle baktı Pinneberg. Çoraplarını neyin üstüne koyduğunun ayrımında bile değildi Kuzucuk.

Kuzucuk hemen yatağa girmedi.

«Annene kira hakkında ne söyledin?» diye sordu birden.

Pinneberg sıkıntılı: «Ne mi? Hiç! Şimdi param olmadığını söyledim, hepsi bu.»

Sustular... Şimdi göğüs geçirme sırası Kuzucuk'taydı. Sıçrayarak yatağa girdi, yorganı üstünü çekti.

«Hiç mi vermeyeceksin?»

«Bilmiyorum. Hayır, elbette vereceğim. Fakat şimdi değil.»

Kuzucuk yanıt vermedi.

Nihayet Pinneberg de pijamalarını giydi. Elektrik düğmesi kapının yanında. Yattıktan sonra ışığı kapatmak mümkün değil. Bu nedenle yatağa girmeden önce ışığı kapatmak da Pinneberg'in işi. Beri yandan Kuzucuk, «iyi geceler öpücüğü»nü ışıkta vermek ister. Öpüşürken kocasını görmeli. İşte şimdi Pinneberg, önce o büyük yatağı dolanıp Kuzucuk'un başına gitmek, öpücük meselesini halledip tekrar kapıya giderek ışığı söndürmek, sonra da yatmak zorunda.

İki tür «iyi geceler öpücüğü» var: Kuzucuk'unki, Pinneberg'inki... Pinneberg'inki asla değişmez. Her seferinde Kuzucuk'u dudaklarından üç kez öper, o kadar! Fakat Kuzucuk'unki... Ya elleriyle Pinneberg'in başını tutup kuvvetlice; ya da kollarını boynuna sıkıca sarıp kendisine çeker, uzun uzun öper, bazen de başını bağrına koyup saçlarını okşardı. Hiç hoşlanmazdı bundan Pinneberg. Çoğunlukla saklamaya çalışırdı. Kuzucuk anlıyor muydu acaba? Bu soğuk sayılabilecek tavır, Kuzucuk'u nasıl etkiliyordu?.. Bilemiyordu Pinneberg. Şu anda, «iyi geceler» serenomisinin bitmiş olmasını ne çok isterdi. Dahası bir an unutmuş gibi yapmayı bile düşündü. Fakat bu, işi karıştırmaktan başka bir şeye yaramayacaktı.

Bunları düşünüp olağan davranmaya çalışarak yatağın etrafında dolaştı, esneyip gerindi.

«Çok bitkinim Kuzucuk. Yarın yine zorlu bir gün olacak. İyi geceler.» Kuzucuk öpücüklerini almıştı bile.

«İyi geceler sevgilim,» dedi Kuzucuk. Bir kez ateşlice öptü. «İyi uykular.»

Kuzucuk'un dudakları bugün daha lezzetli, daha yumuşak geldi Pinneberg'e. Şu anda öpüşmelerinin uzun sürmesine asla

karşı çıkamazdı. Fakat hayat zaten yeterince zor, karmaşık. Kendini tuttu, geri dönüp ışığı söndürdü. Yatağa atladı. «İyi geceler Kuzucuk,» dedi tekrar.

«İyi geceler.»

Oda her zamanki gibi önce koyu karanlıkla doldu, sonra pencereler giderek grileşmeye, şehrin gürültüsü daha yakından gelmeye başladı. Önce bir lokomotifin sesi; ardından Paul caddesinden geçen bir otobüs... derken, çok yakından gülüşmeler, bağrışmalar geldi kulaklarına. İkisi de kulak verdiler.

Pinneberg kendini tutamayıp: «Jachmann'ın keyfi gıcır,» dedi.

«Bugün Kempinski'den bir kasa dolusu şarap aldılar. Elli şişe!»

«Ne çok içiyorlar! Etek dolusu para...»

Paradan söz ettiğine pişman oldu. Kuzucuk'un aklına parayı getirebilirdi bu. Fakat korktuğu olmadı.

Uzun süren bir sessizliğin ardından: «Sevgilim,» diye çağırdı Kuzucuk.

«Ne oldu?»

«Annenin verdiği ilandan haberin var mı?»

«İlan mı? Hayır!..»

«Heilbutt geldiğinde, başta, onun kendisine geldiğini sandı. Bugün ilan üzerine telefon eden adam olup olmadığını sordu.»

«Anlamıyorum. Ne ilanı bu acaba?»

«Bilmem ki. Odamızı başkasına vermek istemesin?»

«Bunu bize sormadan yapamaz! Hayır, bunu yapamaz. Sonra burada oturmamızdan alabildiğine memnun.»

«Ya kirayı ödemezsek!..»

«Lütfen Kuzucuk! Ödeyeceğiz kuşkusuz!..»

«Acaba bu ilanın gece toplantılarıyla bir ilintisi var mı?»

«Olur mu öyle şey? Toplantı ilanı da verilmez ki!..»

«Anlayamıyorum.»

«Ben de. Hadi iyi geceler.»

Oda bir daha sessizliğe büründü. Pinneberg'in yüzü kapıya, Kuzucuk'unki pencereye çevriliydi. Artık uyuması mümkün de-

ğildi Pinneberg'in. Birincisi; deminki kışkırtıcı öpücüğü veren kadın, yarım metre berisinde yatar da kımıltısını, nefes alışını duyarsa uyuyabilir mi insan? İkincisi; aynalı tuvalet. Kuzucuk'la konuşsa, bütün gerçeği anlatsa, daha iyi olmaz mı?

Kuzucuk uysal bir sesle: «Hey sevgilim,» diye fısıldadı.

«Ne oldu?» Şaşkındı Pinneberg.

«Biraz yanına gelebilir miyim?»

Sessizlik... Beklenmedik bir suskunluk...

Biraz sonra: «Tabii ki, Kuzucuk,» dedi Pinneberg.

Evlilik hayatlarında dört-beş kez böyle bir soru sormuştu kocasına. Bunun, Kuzucuk'un sevişme isteğinin özel belirtisi olduğu da söylenemezdi. Aslında iş çoğunlukla oraya varmıştı fakat bu, Pinneberg'in erkek olarak bu sorudan çıkardığı sonuca ilişkindi.

Esasen bu, Kuzucuk'un iyi geceler öpücüğünün sürmesinden, sevilme isteğinden, birine sığınma hissinden başka bir şey değildi. Kuzucuk, biraz olsun kocasına sarılmak istiyordu, hepsi bu. Dışarıda düşmanlık, karmaşa dolu, kimsenin iyiliğini istemeyen zalim bir dünya varken, yan yana yatmaları, kendilerini sıcak, ufacık bir adada gibi duyumsamaları fena mıydı yani?

Onlar da öyle yapıyorlardı şimdi. Yanak yanağa, kucak kucağa, binlerce kilometrelik karanlık içinde küçücük, hoş bir leke gibi... Sonra bu bir metre kırk santimlik yorganın altında, kenarlarından soğuk girmesini istemiyorlarsa, birbirlerine sıkıca sarılmaları da gerekti...

Önce bedenlerinin sıcaklığını yabancıladılarsa da, bu, sonradan geçti, tekbeden oldular. Sıkı sıkı sarılan Pinneberg'ti şimdi.

«Sevgilim,» diye fısıldadı Kuzucuk. «Bir tanem!..»

«Kuzucuk'um benim...»

«Pinneberg'in öpücükleri görev gereği öpücükler gibi değildi artık. Ne tatlıydı bu dudakları öpmek. Yeni açan bir tomurcuk gibi yumuşak, etli ve tatlı dudaklar...

Pinneberg ansızın öpüşmeyi bıraktı. Biraz geriledi. Sadece omuzları dokunuyordu birbirlerine.

Pinneberg: «Kuzucuk,» dedi içtenlikle. «Aptalın biriyim ben.»

«Öyle mi?» dedi Kuzucuk. Biraz düşündü. «Tuvalet masasını kaça aldın? Fakat bunu konuşmak istemiyorsan yanıtlama. Beni sevindirmek istedin, biliyorum.»

«Kuzucuk'um benim!» Yine sarıldılar. Anlatmaya karar vererek, tekrar geriledi. «Yüz yirmi beş marka aldım.»

Bir şey söylemedi Kuzucuk.

Pinneberg özür dilercesine: «Kulağa biraz pahalı geliyor ama,» dedi. «Düşün, sadece aynası hiç yoksa elli mark eder!..»

«Tamam,» dedi Kuzucuk. «Aynası sahiden güzel. Ama bizim için fazla lüks. Belki beş, on yıl böyle bir şeye ihtiyaç bile duymazdık. Tutumlu olmayı aklına sokan benim. Yine de, ne olursa olsun iyi oldu. İyi kalpli budala kocam benim. Ama o eski mavi mantomu, bir yıl daha giyersem kızma bana. Çünkü, artık doğacak yavrumuzu düşünmek zorundayız.»

«Çok iyisin,» dedi Pinneberg. Tekrar öpüşmeye başladılar. İyice sokuldular birbirlerine. Yan odadan birden yükselen gürültü, gülüşmeler, bağrışmalar, erkek sesleri gelmese; Bayan Mia Pinneberg'in çınlayan sesi duyulmasa, belki de bu konuya asla dönmeyeceklerdi.

Pinneberg sıkıntıyla: «İyice sarhoş oldular,» dedi.

«Annenin sesi iyi gelmiyor.»

«Annem biraz içse çatacak yer arar.»

«Kirayı ödeyemez misin? En azından bir kısmını!..»

«Benim...» dedi Pinneberg, cesaretini toplayarak. «Kırk iki mark param kaldı.»

«Ne!..» diye bağırdı Kuzucuk. Yatakta doğrulup oturdu. Isınmayı, sevişmeyi, örtünmeyi, her şeyi unutmuş, yatağın içinde kalakalmıştı.

«Kırk iki mark,» dedi Pinneberg usulca. «Dinle, Kuzucuk...»

Kuzucuk dinlemedi.

«Kırk iki mark,» diye fısıldadı, hesaplamaya başladı. «Yüz yirmi beş mark daha. Hepi topu yüz altmış yedi mark mı aldın? Olanaksız!..»

«Yüz yetmiş. Üç mark da delikanlıya verdim!..»

Kuzucuk'un aklı delikanlıya takıldı. «Hangi delikanlıya? Niye?»

«Bana yardım eden çırağa!..»

«Ha, ona mı? Yani yüz yetmiş mark. Bir de gidip o tuvaleti aldın! Tanrım, ne olacak şimdi? Ay sonunu nasıl getireceğiz?»

Pinneberg yalvaran bir sesle: «Kuzucuk,» dedi. «Biliyorum, aptallık ettim. Fakat yemin ederim bunun tekrarı olmayacak. Üstelik yakında doğum parası da alacağız.»

«Böyle giderse o da hemen biter. Ya yavrumuz? Ona da bir şeyler almak zorundayız. Biz nasıl yaşarsak yaşayalım, fark etmez. Zarar görmeyiz fazla. Ama yavrumuz!.. O en az beş-altı yıl hiç zorluk çekmemeli, her şeyi tamam olmalı. Elimizden geleni yapmalıyız bunun için. Fakat sen böyle davranırsan...»

Pinneberg de doğrularak yatakta oturdu. Kuzucuk'un sesi epey değişik gelmişti kulağına. Sanki karşısındaki kocası değilmiş de başka birisiymiş gibi konuşuyordu... Küçük bir tezgâhtar, yaşaması ya da ölüp gitmesi başkalarının elinde, ufacık bir hayvandan farkı olmayan, sıradan biri de olsa, burada, Kuzucuk'un karşısında, onu sonsuz bir aşkla seven Johannes Pinneberg vardı. Pinneberg için şimdi, bütün hayatında değer ve anlam taşıyan şeylerdi söz konusu olan. Bunları korumak için mücadele etmek, önemsediği şeylerin zarar görmesini önlemek zorundaydı.

«Kuzucuk, Kuzucuk'um benim; söylüyorum ya, aptallıktı. Biliyorum, hatalı davrandım. Fakat bu, benimle böyle konuşmanı gerektirmez. Ben sürekli böyleydim. Bu yüzden benimle yaşamak, fakat benimle bağırıp çağırabileceğin rastgele biri gibi değil, kocan olarak konuşmak zorundasın!..»

«Sevgilim, ben...»

Olan olmuştu artık. Hiç durmadan sürdürdü:

«Beni tamamen bağışlamak zorundasın Kuzucuk. Ama sen bunun yerine şu aynalı tuvalete bakıp bakıp ahmak kocana gülmek istiyorsun!»

«Sevgilim...»

«Hayır, sus,» dedi Pinneberg. Yataktan fırladı. «Işığı yakaca-

ğım. Yüzünü görmeliyim. Beni bağışladıysan, bunu yüzünden okumalıyım ki, ilerde...»

Işığı yakarak hemen Kuzucuk'un yanına geldi. Tekrar yatağa girmek yerine, üstüne eğilip, yüzüne baktı.

Alev alev yanan kıpkırmızı iki yüz karşı karşıya geldi. Saçları birbirine karıştı, dudak dudağa, yatağa uzandılar. Kuzucuk'un güzel, ak göğüsleri geceliğinden taşıyordu.

«Ne iyi. Ne çok mutluyum,» diye düşündü Pinneberg.

«Sevgilim,» diye düşündü Kuzucuk. «Çılgın sevgilim benim. Seni içimde, kollarımda hissetmek ne güzel...»

Ansızın, Kuzucuk'un yüzü aydınlandı. Pinneberg, sanki yeni doğan güneş gibi açan, giderek aydınlanan yüzü izledi bir zaman.

«Kuzucuk!» diye bağırdı Pinneberg. «Kuzucuk!»

Kuzucuk, Pinneberg'in elini tutup karnına götürdü. «Dinle, demin yine kımıldadı. Bak yine tekmeledi, duydun mu?»

Duymamıştı Pinneberg. Yanağını yumuşacık, dolgun karnına koydu. Ve birden dünyanın en güzel yastığının üzerinde hissetti kendini; hayır, alçalıp yükselerek Pinneberg'i kucaklayan mutluluk denizinin dalgalarından biriydi bu...

Yaz geldi mi ne? Buğday başakları da olgunlaşmıştır. Yavrumuz mutlu olacak. Bukle bukle, sapsarı saçları, annesininkine benzeyen masmavi gözleri olacak... Oh ne güzel; toprak, annelik, sevgi kokusu geliyor burnuna. Hayat boyu sürecek lekesiz bir sevgi...

Başak sarısı tüyler yanağını okşadı. Kendinden geçercesine, insanı ayartan o bacakların arasına baktı Pinneberg. Kuzucuk'un kollarında yükselerek, iyice dolan göğüslerine yasladı yüzünü. İri, pırıltılı gözlerini açmış, bakıyordu Kuzucuk.

«Her şey yoluna girecek,» diye fısıldadı Kuzucuk.

«Evet,» dedi Pinneberg. Kuzucuk'a iyice sokularak yanağını onunkine yasladı. «Evet. Bütün hayatımda hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Kuzucuk'um benim.»

Gece yarısına doğru, kemikli bir elin kapıyı tıklattığı duyuldu.

«İçeri girebilir miyim?»

Pinneberg: «Gel anne,» dedi gururla. «Senden de rahatsız olacak halimiz yok ya!..»

Pinneberg Kuzucuk'u omuzlarından tutarak yatağın diğer tarafına geçmesine engel oldu.

Bayan Mia Pinneberg usulca girip odaya bir göz attı.

«Umarım sizi rahatsız etmemişimdir. Işığınızın yandığını gördüm de. Yatabileceğinizi düşünmedim. Rahatsız etmiyorum sahiden, değil mi?»

«Hayır anne, sorun değil. Hem biz evliyiz artık.»

Bayan Mia Pinneberg oturduğu yerde kesik kesik soludu. Yüzündeki kırmızılığı makyajı bile kapatamadığına göre, hayli içmişti anlaşılan.

Kuzucuk'un açılan geceliğinden göğüslerine bakarak:

«Tanrım! Küçükhanımın ne de hoş göğüsleri var! Gün ışığında böyle görünmüyorlar. Yoksa çocuk mu bekliyorsun?»

«Hayır,» diye karşıladı Pinneberg. Sonra bir uzman gibi geceliğin açılan yakasına bakarak: «Kuzucuk'un göğüsleri sürekli böyledir, çocukluğundan beri...» dedi.

«Sevgilim,» diyerek araya girdi Kuzucuk.

Bayan Pinneberg öfkeli ama ağlamaklı bir sesle: «Görüyor musun, Emma,» dedi, «kocan benimle eğleniyor. İçerdekiler de öyle. Yanlarından ayrılalı beş dakika oluyor; hem de ev sahibesiyim. Ne dersiniz, biri çıkıp da nerede olduğumu sorar mı acaba? Şu aptal kızlar yok mu, şu Nina ile Claire... Son günlerde Holger bile değişti.»

Bayan Mia Pinneberg hıçkırmaya başladı.

«Oh anne,» dedi Kuzucuk kederle. Yanına gitmek için kalkmak istediyse de Pinneberg önledi.

«Bırak Kuzucuk,» dedi zalimce. «Hep aynı şeyler. Yine fazla içmişsin anne. Annem her zaman böyledir. Biraz içse, önce ağlar, sonra çatacak yer arar. Sonra yine ağlar. Okul yıllarından ezberlediğim şeyler bunlar.»

«Lütfen sevgilim,» diye fısıldadı Kuzucuk. «Böyle söyleme.»

Bayan Pinneberg: «Okul yıllarını hatırlatma bana!» dedi hışımla. «Karına, o zamanlar neler yaptığını anlatırım sonra. Hani

o polis memurunun seni sandık içinde bir kızla bastırdığı olayı...»

«Bunu mu anlatacaksın? Karım hepsini biliyor. Görüyor musun Kuzucuk, hır çıkarmak için neden arıyor. Şimdi başlayacak.»

Kuzucuk yanakları al al: «Tekrar duymak istemiyorum,» dedi. «Hepimizin kötü tarafları var. Küçükken benim de sığınacak kimsem yoktu. Ama sen annene...»

«Hey, bir dakika, bu konuyu ben açmadım ki!..»

Bayan Pinneberg konuyu değiştirip, öfkeyle: «Kira ne oldu?» dedi aniden. «Bugün ayın 31'i. Başka yerde olsa peşin ödeyecektiniz. Bense daha tek fenik bile almadım!»

«Alacaksın fakat bugün değil. Yarın da değil. Bir gün veririm.»

«Bugün istiyorum. Şarap parasını ödemek zorundayım. Benim nereden para bulacağım kimsenin derdi değil zaten!..»

«Zırvalama anne! Şarabın parasını gecenin bu saatinde ödeyecek değilsin ya! Biraz da Kuzucuk'un bütün gün yaptığı işleri düşün.»

Bayan Pinneberg: «Ben paramı isterim,» dedi usançla. «Kuzucuk biraz yardım etmişse ne olmuş yani! Bugün çayınızı da ben pişirdim. Bunun için para mı istemeliyim?»

«Anne, sen çıldırmışsın. Bütün evi temizlemekle çay pişirmek aynı şey mi?»

«Hiç fark etmez, yardım yardımdır.» Derken yüzü sarardı. Sallana, sallana ayağa kalktı. «Şimdi geliyorum,» diye fısıldadı ve yalpalayarak dışarı çıktı.

«Hemen ışığı kapatalım,» dedi Pinneberg. «Kapının kilitlenmemesi çok kötü! Zaten bu evin neresi iyi ki!» Kuzucuk'a sokuldu. «Tam da vaktinde geldi.»

«Annenle böyle konuşma,» dedi Kuzucuk. Tir tir titriyordu. «Dayanamıyorum. Ne de olsa annen.»

«Ne yazık ki öyle! Çok iyi tanıdığım için ne kadar sinsi olduğunu bilirim. Aldanmakta haklısın. Gündüzleri ayıktır çünkü. Ayık olduğu zamanlar şakacı, neşeli biri gibi görünür. Fakat sa-

dece kurnazlığından böyle yapar. Kimse onu içtenlikle sevmez. Sanıyor musun ki Jachmann'la uzun zaman geçinecekler? O da uyanık adam. Günün birinde annemin kendisini kullandığını anlayacak. Şimdi yatakta işe yarıyor fakat yakında yaşlanacak.»

Kuzucuk: «Dinle sevgilim,» dedi ağırbaşlıca. «Bir daha annen hakkında böylesi sözler konuştuğunu duymak istemiyorum. Haklı olabilir. Duygusal, aptal biriyim belki, fakat yine de bir daha duymak istemiyorum. Ya çocuğumuz da benim için böyle şeyler söylerse?»

«Senin için! Senin için bunları mı söyleyecek? Fakat sen Kuzucuk'sun. Sen... Tanrım yine geldi! Anne, yattık!..»

Beklemedikleri bir ses duydular:

«Çocuklar!» Jachmann'ın sesiydi bu. O da sarhoştu anlaşılan. «Bir saniye izin verir misiniz?..»

«Elbette,» dedi Pinneberg. «Hemen dışarı çıkın!»

«Bir saniye küçükhanım, şimdi çıkacağım. Evlisiniz, biz de öyle. Aslında resmi değil ama olanca patırtısıyla... O halde neden birbirimize yardımcı olmayalım?»

«Dışarı!..» diye bağırdı Pinneberg.

«Olağanüstü bir kadınsınız,» dedi Jachmann ve yatağın kıyısına ilişti.

«Ne yazık ki burada ben yatıyorum,» dedi Pinneberg.

Jachmann ayağa kalktı.

«Fark etmez. En azından öğrenmiş oldum. Şimdi yatağın diğer yanına dolanırım.»

Pinneberg çaresizce: «Dışarı çıkın!..» diye bağırdı tekrar.

«Çıkacağım, çıkacağım.» Lavabo ile dolabın arasındaki daracık yolu bulmaya çalışıp: «Aslında sadece kira için geldim,» dedi.

«Siz misiniz, küçükhanım?» diye seslendi Jachmann. «Nereden geldi o ses? Şu ışığı yakın artık.» İrikıyım bedeniyle pencerenin yanındaki yatağa ulaşmak istedi.

«Biliyor musunuz, küçükhanım, anneniz kirasını alamadığı için öfkeden küplere biniyor. Gecemizin içine etti. Şimdi de içerde oturmuş, ağlıyor. Kendi kendime; Jachmann, son günlerde iyi

para kazandın, dedim. Karına vereceğine çocuklara ver!.. Onlar da annelerine verirler, yine aynı kapıya çıkar. Hem ortalık da sakinleşir, değil mi?»

«Hayır Bay Jachmann,» dedi Pinneberg. «Çok iyisiniz, ancak...»

«İyilik!.. Ah, bu da nedir böyle? Yeni bir mobilya!.. Hayır, ben kafamı dinlemek istiyorum. Buraya gelin de parayı alın küçükhanım.»

Pinneberg güldü.

«Onca yolu boşuna teptiniz Bay Jachmann, üzgünüm. Karım yanımda. O yatak boş.»

«Tanrı cezasını versin!» diye fısıldadı Jachmann.

Sonra, dışarıdan ağlamaklı bir ses duyuldu:

«Holger, neredesin Holger?»

«Hemen gizlenin, içeri giriyor!»

Kapı gürültüyle açıldı.

«Jachmann burada mı?» Bayan Pinneberg ışığı yaktı. İki çift göz korkuyla etrafına bakındı. Yoktu Jachmann. Herhalde diğer yatağın altına saklanmıştı.

«Nereye gitti acaba? Terledi mi, bazen dışarı çıkar ama... Tanrım, işte!..»

Pinneberg'le Kuzucuk, Bayan Pinneberg'in baktığı yere baktılar. Neyse ki bulduğu Holger değil, Kuzucuk'un ipek yorganı üstünde duran birkaç banknottu.

«Evet anne,» dedi Kuzucuk. «Demin aramızda konuştuk. Bu para önümüzdeki aylar için, buyrun.»

Bayan Pinneberg paraları aldı, «Üç yüz mark!..» dedi nefesi kesilerek. «Düşündüğünüz için sağ olun. Bu parayı ekim ve kasım aylarına sayıyorum. Gaz ve elektrik gibi önemsiz sorunlar kalıyor geriye. Bir ara onu da hesaplarız. Güzel... Teşekkür ederim... İyi geceler...»

Parasına sıkıca sarılarak, söylene söylene odadan çıktı.

Diğer yatağın altından Jachmann gülümseyerek doğruldu.

«Ne kadın!.. Üç yüz markı ekim ve kasım aylarına sayıyor!..

Özür dilerim, çocuklar, şimdi hemen gidip ne yaptığına bakayım. Para için ne diyeceğini epey merak ediyorum. Neşesi de düzelmiştir artık. Hadi iyi geceler.»

Çıktı...

Kapalı, soluk bir kasım sabahı. Mandel'de henüz çıt yok. Pinneberg de demin geldi. İlk gelen, ya da çalıştığı bölüme ilk gelen oydu. Arkada biri daha vardı.

Pinneberg sıkkın, herhalde havalardan olacak, bir top kumaş alarak ölçmeye başladı. Bu arada arkada bir şeylerle ilgilenen adam ağır ağır ona doğru yaklaşıyordu; ama Heilbutt'un yaptığı gibi doğrudan değil de, bir orada bir burada duralayarak... Öyleyse Kessler olmalı! Yine bir sorunu vardı anlaşılan. Etrafı birbirine katmak, önüne geleni eleştirmek, her günkü işiydi Kessler'in. Daha ilk işe başladığı gün söylediği sözlerden beri, Pinneberg ne zaman Kessler'i görse onu parçalamak, iyice dövmek geliyordu içinden.

«Günaydın,» dedi Kessler.

Pinneberg başını kaldırdı.

«Günaydın.»

«Ortalık da henüz aydınlanmadı.»

Pinneberg yanıt vermedi. Elindeki kumaşla ilgilenmeyi sürdürdü.

Kessler gülümseyerek: «Sanırım birayı epey seviyorsunuz.»

«Bira içmem!..»

Kessler, anlaşılan ya bir şey söylemek istiyor da karar veremiyor ya da nereden başlayacağını düşünüyordu. Pinneberg içten içe kızmaya başladı. Söyleyecekleri iyi şeyler değildi kesinlikle.

«Spener caddesinde oturuyorsunuz, değil mi, Pinneberg?»

«Nereden biliyorsunuz?»

«Birinden duydum.»

«Öyle mi?» dedi Pinneberg.

«Ben de Paul caddesinde oturuyorum. Tuhaf doğrusu, tramvayda falan da karşılaşmıyoruz.»

«Bu herifin yine bir bildiği var» diye düşündü Pinneberg. «Diyeceğini dese de çekip gitse! Alçak herif!..»

«Evlisiniz de,» dedi Kessler. «Bu zamanda evli olmak kolay iş değil. Çocuklarınız var mı?»

Pinneberg: «Bilmiyorum, dedi öfkeyle. «Burada dikilip duracağınıza, bir şeylerle uğraşsanız, daha iyi olmaz mı?»

«Güzel karşılık doğrusu,» dedi Kessler. Kabalaşmıştı iyice. «Belki de doğru. Evli birinin, bilmiyorum demesi ne hoş doğrusu!..»

Pinneberg elindeki metreyi biraz yukarı kaldırdı.

«Bakın Bay Kessler...»

«Ne oluyor? Kendiniz söylediniz. Yoksa söylemediniz mi? Fakat Bayan Mia...»

«Ne?..» diye bağırdı Pinneberg. Mağazaya yavaş yavaş gelmeye başlayan işçilerden birkaçı o tarafa baktılar. Pinneberg elinde olmadan sesini alçaltıp yineledi: «Ne dediniz? Çeneni mi dağıtayım istiyorsun, domuz! Dedikoduculuğun yetti artık!..»

«Niye öfkeleniyorsunuz? Acaba şu ilanı Bay Jaenecke'ye göstersem, ne der? Hiç insan karısına böyle ilanlar verdirir mi?»

Atletik yapılı değildi Pinneberg. Tezgâhın üzerinden atlayamadığından, adamı yakalamak için etrafından dolanmak zorunda kaldı.

«Ayıp ayıp, burada kavga olur mu?»

Pinneberg söylenenleri duymadı. Kessler'in yanına varmıştı bile. Bir tokat indirdi. sonra bir tokat daha... Sonra birbirlerinin yakalarından tutup itişmeye başladılar.

«Sen dur hele!» diye bağırdı Pinneberg.

Oradakiler yanlarına geldiler.

«Kavga etmeyin. Ayıptır!»

«Jaenecke görse ikinizi de kovar.»

«İyi de, müşteri yok.»

Birden birisi Pinneberg'i sıkıca kavrayarak Kessler'den ayırdı.

«Bırakın beni,» diye bağırdı Pinneberg. «Onu doğduğuna...»

Pinneberg'i tutan Heilbutt'tu.

«Aptallık etmeyin Pinneberg!» dedi buz gibi bir sesle. «Sizden güçlüyüm, bırakmam...»

Kessler karşıda kravatını düzeltiyordu. Hiç de heyecanlı görünmüyordu. İnsan anadan doğma kışkırtıcı, fitneci olursa böyle şeylerden etkilenmiyordu herhalde.

«Niye bu kadar öfkelendi, anlayamadım. Karısının açık açık gazeteye ilan vermesi onu öfkelendirmiyor da!..»

«Heilbutt,» dedi Pinneberg yalvarırcasına. Elinden kurtulmaya çabaladı.

«Söyle bakalım Kessler,» dedi Heilbutt. «Neymiş bu ilan?»

«Sizin bana söz söyleme hakkınız yok.»

Ama oradakiler homurdanmaya başladılar.

«Hadi göster artık delikanlı!»

«Tamam tamam, okuyacağım.» Cebinden katlanmış bir gazete parçası çıkardı. «Benim için yüz kızartıcı bir şey.»

Tekrar duraksadı. Heyecan giderek yükseliyordu.

«Hadi be adam, okusana!..»

«İşi gücü fitne fesat!..»

«İşte şu ilan,» dedi Kessler. «Polisin bu işe neden hâlâ karışmadığına şaşıyorum. Ama uzun sürmez...»

«Hadi oku artık!»

Okumaya başladı. İyi de beceriyordu hani. Kim bilir sabahleyin kaç kez prova yapmıştı.

Aşkta mutlu değil misiniz? Size güzel kadınlarla eşsiz anlar yaşatacağım. Memnun kalacaksınız.
Bayan Mia Pinneberg.
Spener caddesi 92 II

Kessler yineledi:

«*Memnun kalacaksınız...* Evet, şimdi ne diyorsunuz? Demin, Spener caddesinde oturduğunu kendisi söyledi. Yoksa böyle bir şeye kalkışabilir miydim?»

«Demek böyle şeyler de oluyor!»

Pinneberg kekelemeye başladı:

«Ben...» Yüzü bembeyazdı. «Ben...»

Heilbutt: «Verin o kâğıdı!» dedi birden. Çok kızmıştı. «Nerede? Hah işte... Bayan Mia Pinneberg... Pinneberg, karının adı Mia değil, değil mi?.. Neydi?..»

«Emma,» dedi Pinneberg yorgun.

«Evet, bu da size atılan ikinci şamar, Kessler. Buradakinin Pinneberg'in eşiyle ilgisi yok! Size bunu yakıştıramadım...»

Kessler karşı çıktı:

«Rica ederim, nereden bilebilirdim ki!..»

Heilbutt sürdürdü:

«Sonra görüyorsunuz, Pinneberg'in bu işten haberi yok. Bir akrabanın yanında kalıyorsun, değil mi Pinneberg?»

«Evet,» diye fısıldadı Pinneberg.

«Bütün akrabalarım için ben de garanti veremem. Elden ne gelir...»

Durumun kötülediğini gören Kessler kendini topladı:

«Öyleyse böyle bir pisliğe dikkatinizi çektiğim için bana teşekkür borçlusunuz. Bu ilandan haberiniz olmaması da epey enteresan doğrusu...»

«Tamam, ama bitti artık,» dedi Heilbutt. Diğerleri de onu onayladılar. «Artık işimize dönelim, Baylar. Bay Jaenecke her an gelebilir. En iyisi bu konuyu bir daha açmayalım. Arkadaşlık da bunu gerektirir, değil mi?»

Hepsi başlarını sallayarak işlerinin başına döndüler.

Heilbutt, Kessler'i omuzlarından tutup: «Gel bakalım Kessler,» dedi. Paltoların arasında gözden kayboldular. Uzun süre fısıltıyla konuştukları, bir ara Kessler'in yüksek sesle karşı çıktığı duyuldu. Sonra sesi iyice yavaşladı ve kesildi. sonra Heilbutt tekrar Pinneberg'in yanına döndü.

«Bu iş de bitti! Artık sizi... Seni rahatsız etmez. Özür dilerim, sana demin de 'sen' dedim. Artık 'siz'li konuşmayı bıraksak, olmaz mı?..»

«Eğer siz... Nasıl istersen...»

«Güzel! Kessler seni rahat bırakacak artık. Yola geldi!»

«Sana teşekkür borçluyum Heilbutt. Hiç beklemiyordum. Beynimden vurulmuşa döndüm.»

«O kadın annen, değil mi?»

«Evet... Ondan her şey beklenir fakat böylesi... Hayır...»

«Onu demek istemiyorum. Hem o kadar da kötü bir şey değil.»

«Ne olursa olsun, başka eve taşınacağım.»

«Ben de öyle yapardım. Fakat alabildiğine erken taşın. Şimdi diğerleri de öğrendi. Evine gelebilirler.»

Pinneberg başını salladı. «Mesele bu değil. Ben işteyken evde neler oluyor, haberim yok. Kâğıt da oynuyorlar. Kâğıt oynamaktan ne çıkar diye düşünürdüm sürekli. Bazen o kadar korkuyordum ki. Neyse, şimdi Kuzucuk hemen ev aramaya başlamalı.»

Kuzucuk ev aramaya, kapı kapı gezmeye başladı. Altı ay önce olsa dert değildi! O günlerde merdivenler neydi ki? İner çıkardı umursamadan; üstelik oynaya zıplaya... Ama şimdi, sık sık basamaklarda dinleniyor, alnındaki terleri siliyordu. Ya böğründeki sancı! Ah, bunların ne önemi var! Yeter ki yavrusuna bir şey olmasın!

Ev meselesinin hemencecik çözülmesi gerek. Kocasının hali katlanılır gibi değil. Bayan Mia'nın odaya her girişinde bembeyaz oluyor, tir tir titriyordu. Kuzucuk, Pinneberg'e, annesine olanlardan söz etmemesi için yemin içtirmişti. Gizlice taşınacaklardı evden. Bir sabah bakacaklardı ki, evde yoklar. Pinneberg için epey zordu buna katlanmak. Tartışmak, her şeyi yerle bir etmek istiyordu.

Kim olsa bu tehlikeyi öngörürdü. Fakat Bayan Mia Pinneberg'de öngörü nerede? Pat diye odalarına girdi, sevinçle bağırdı:

«Yağmurdan kaçan tavuklar gibi ne oturuyorsunuz burada? Bir de genç olacaksınız! Ben sizin yaşınızdayken...»

«Evet anne,» diye yanıt verdi Kuzucuk.

«Eğlenin! Eğlenin! Hayat zaten yeterince güç. Daha da güç-

leştirmenin ne gereği var? Bir şey soracaktım Emma, biraz yardım edebilir misin, bulaşıklar birikti yine.»

«Üzgünüm anne, dikiş dikeceğim.» Yardım ederse, Pinneberg'in öfkeden delireceğini biliyordu.

«Neyse, bulaşığı bir gün bekletiriz biz de. Yarın vaktin olur sanırım. Öyle ara vermeden ne dikiyorsun sen? Yok yere gözlerini bozma. Dikip ne yapacaksın? Hazırları hem daha ucuz, hem daha sağlam.»

Kuzucuk: «Evet anne,» dedi uysalca.

Bayan Pinneberg bir kez daha alayla baktıktan sonra çıktı.

Kuzucuk ertesi gün de bulaşığa yardımcı olmadı. Ev aramaya çıktı. Hemencecik bir şeyler bulması gerek. Kocasının sabrı taşıyor artık.

Şu ev sahipleri! Bir bölümü, daha ev aradığını söyler söylemez, karnına bakıp: «Çocuk bekliyorsunuz, değil mi?» diye soruyorlardı. «Çocuk gürültüsü istesek kendimiz doğuruz.» Sonra yüzüne kapatıyorlardı kapıyı.

Bazen, ev sahibi ile uzlaşır gibi olduklarında; «Neyse, yarın kocam endişesiz uyanacak,» diye geçirirdi içinden. Sonra –birkaç hafta sonra evden atılma riskine karşı– «Ama yakında bir çocuğumuz olacak,» diye eklediğinde, hemen yüzleri asılıyor ve «Ah, işte bu olmaz, küçükhanım,» diyorlardı. «Bana kızmayın, sizden sahiden hoşlandım, fakat kocam...»

Yorulma Kuzucuk, yorulma! Dünya büyük, Berlin büyük. Karşına iyi insanlar da çıkacak kuşkusuz. Çocuk beklemek uğurludur derler. Üstelik çocukların çağında yaşıyoruz...

«Fakat çocuk bekliyoruz.»

«Hiç dert değil! Çocuk da gerekli, değil mi ya? Ama çocuklu oldu mu ev yıkıntıya döner. Bebeğin giysilerini yıkayacaksınız, oda buhar dolacak. Mobilyalarımız değerlidir. Çocuk çizebilir... Elli değil de seksen mark verirseniz olur. Hadi yetmiş mark diyelim...»

«Hayır. Teşekkür ederim.»

Güzel, ışıklı, güneş gören evlere rastlıyordu. İyi eşyalı odala-

rı, çiçekli perdeler asılı aydınlık pencereleri, tertemiz duvar kâğıtları vardı bu evlerin...

«Ah, benim zavallı çocuğum,» diye düşündü Kuzucuk.

İhtiyar bayan, çocuk konusunu fısıldadığında sevgiyle süzdü genç kadını, sahiden de bir çift gözü olan herkes Kuzucuk'a sevgiyle bakardı... Ardından, dalgınca Kuzucuk'un sahiden epey eprimiş mavi mantosuna baktı.

«Olur hanımefendi, fakat yüz yirmi mark... Daha aşağı olmaz! Seksen markını zaten ev sahibi alacak. Kısıtlı bir emekli gelirim var. Ben de hayatta kalmak zorundayım...»

«Niye?» diye düşündü Kuzucuk. «Niye biraz daha paramız yok? Her feniği hesaplamamamız gerekmese! Her şey yoluna girer, bütün hayatımız değişirdi. Olanca gücümüzle, doğacak çocuğumuza sevinebilirdik...»

Neden olmasın! Çevresi yepyeni, ara vermeden geçen arabalarla, dükkânlar insanlarla dolu. Paralarını harcayacak yer bulamayacak kadar fazla kazanan insanlar bunlar... Hayır, işte bunu anlamıyordu Kuzucuk!..

Akşamları oturup Kuzucuk'u beklerdi Pinneberg.

«Yine bir şey yok mu?» diye sordu.

«Hayır,» diye karşılık verdi Kuzucuk. «Ama cesaretini koru. İçimden bir ses, yarın bulacağımı söylüyor. Tanrım, ayaklarım ne çok üşüyor!..»

Fakat bunu Pinneberg'in dikkatini başka tarafa çekmek amacıyla söylemişti. Aslında sahiden üşüyordu ayakları. Islanmıştı da... Ev bulamadığı için hayal kırıklığına uğramasını istemiyordu.

Pinneberg, Kuzucuk'un çoraplarını çıkarıp ayaklarını bir bezle kuruladı ve ovuşturup ısıtmaya uğraştı.

«Hadi bakalım,» dedi. «Ayakların ısınmıştır. Şimdi terliklerini giy.»

«Çok güzel,» dedi Kuzucuk. «Yarın mutlaka bulacağım.»

«Kendini bunca yorma. Bir günün ne önemi var. Cesaretimi de kaybetmedim daha.»

«Elbette,» dedi Kuzucuk. «Biliyorum.»

Bir zaman sonra umudunu kaybeden Kuzucuk oldu. Gün boyu koşturup duruyor fakat herhangi bir sonuç alamıyordu. Ödeyebilecekleri parayla iyi bir yer bulmaları mümkün değildi.

Şehirin doğu ve güney semtlerinde ev araştırmaya başladı. Mezbelelik, gürültülü, balık istifi, korkunç yapılar... İşçi kadınlar ona kapılarını açıyorlar ve: «Evet, bakabilirsiniz,» diyorlardı. «Fakat beğenmeyeceğiniz kesin.»

Sonra Kuzucuk kir pas içindeki duvarlara bakıyordu.

«Evet, bir zamanlar tahtakuruları vardı fakat şimdi yok. İlaçladık.»

Yıkık dökük bir karyola...

«Dilerseniz küçük bir halı da verebilirim.»

Bir tahta masa, iki sandalye, duvarda birkaç askı. Var olan eşya bu kadar.

«Çocuk mu? Gürültü biraz fazla olmuş, dert değil. Beş çocuk da bende var...»

Kuzucuk: «Bilmem ki,» diyordu bocalayarak. «Belki tekrar uğrarım...»

«Uğramazsınız küçükhanım. Ev aramanın ne demek olduğunu ben de bilirim. İnsan böyle yerler için kolay evet diyemez.»

Evet, karar vermek zor. Buralarda oturmak, yaşamaktan neredeyse vazgeçmek demek. Pis bir tahta masa; bir yanında Kuzucuk, bir yanında Pinneberg, çocuk yatakta vıyaklayıp duracak...

«Evet, haklısınız,» diyordu Kuzucuk

Yorgundu, ağrılıydı, usulca ekliyordu:

«Düşünmeliyim.»

Hayır, karar vermek sahiden zor. Kadın haklı. Hemen karar vermemesi de iyi oldu. Başka olanaklar bekliyordu onu...

Kuzucuk bir gün Spener caddesindeki sabuncu dükkânına uğradı. Bir paket çamaşırtozu, iki yüz elli gram sabun, bir paket soda alacaktı.

Aniden fenalaştı. Gözleri kararmıştı. Zor bela tezgâha tutunabildi.

«Emil, hey Emil!» diye seslendi kadın.

Kuzucuk'a iskemle, bir fincan kahve getirdiler. Biraz toparlandı. Bağışlanma dilercesine fısıldadı sonra:

«Öyle çok dolaştım ki...»

«İşte bunu yapmamalısınız. Biraz dolaşmak iyidir, ama fazlası...»

Kuzucuk: «Ev aramak zorundayım,» dedi ürkerek.

Ansızın konuşkanlaştı. Günlerdir süren ev aramasını anlattı karı-koca sabuncuya.

Sabuncunun karısı uzunca boyluydu, solgun yüzü buruş buruş, saçları simsiyahtı. Ters görünüşlüydü; kollarını sıvamıştı, tezgâhın arkasında duran kocası ise tombul, kırmızı yüzlü biriydi.

«Evet,» dedi adam. «Evet, küçükhanım. Kış aylarında ölmesin diye kuşları bile beslerler, fakat bizim gibiler...»

«Zırvalamayı bırak da düşün,» dedi kadın. «Bildiğin var mı?»

«Neyi bilmeliyim? Memur ha! Bu söze gülerim sürekli.»

«Bırak bunları da düşün biraz. Bildiğin yok mu?»

«Neyi bilmeliyim?..»

«Biliyorsun ya, şu Emil Puttbreese canım!»

«Ah, evden mi söz ediyorsun? Küçükhanım için bir yer düşüneyim, öyle mi? Öyle söylesene!»

«Puttbreese'ninki ne oldu? Henüz boş mu?»

«Puttbreese'ninki mi? Onun kiralanacak evi var mı? Neresini kiralayacak?»

«Hani bir ara depo yerine kullandığı bir yer vardı ya!..»

«İlk kez duyuyorum. Hem orayı kiralasa bile bayan bu durumda o merdivenleri çıkamaz.»

«Aptalca!» dedi kadın. «Dinleyin, küçükhanım. Siz birkaç saat uzanıp dinlenin. Dörde doğru gelin bana. Puttbreese'ye beraber gideriz.»

«Çok çok sağ olun,» dedi Kuzucuk.

Bu arada kolları sıvalı Emil:

«Eğer bu bayan,» dedi; «orayı kiralarsa şu süpürgeyi yerim!..»

«Saçmalama!..» dedi sabuncu kadın.

Kuzucuk eve giderek uzandı. «Puttbreese,» diye düşündü. «Puttbreese... Bu adı duyar duymaz bir şey olacağını anlamıştım.»

Geçirdiği baygınlıktan hoşnut, uykuya daldı...

Pinneberg akşam eve geldiğinde, yüzü birden bir cep lambası ışığıyla aydınlandı. Sonra bir ses duyuldu:

«Dur! Eller yukarı!..»

«Ne oluyor?» diye sordu Pinneberg. Somurtuyordu, son günlerde keyfi kaçıktı. «Nereden buldun o lambayı?»

«Gerekli!..» diye bağırdı Kuzucuk sevinçle. «Yeni sarayımızın merdivenlerinde lamba yok!..»

Pinneberg'in nefesi kesildi.

«Ev bulduk mu? Oh Kuzucuk, sahiden ev bulduk mu?..»

«Evet!» diye bağırdı Kuzucuk. «Artık gerçek bir evimiz var!..» Biraz sustu. «Fakat eğer sen beğenirsen. Yani tam olarak kiralamadım henüz.»

«Tanrım! Ya bu arada bir başkası kiralarsa?..»

«Kiralamaz. Bugün için söz aldım. Hemen yemeğini ye, derhal gideceğiz.»

Pinneberg bir yandan yiyor, bir yandan da habire sorular soruyordu. Fakat doğru dürüst bir şey anlatmıyordu Kuzucuk.

«Kendin gör daha iyi. Kabul edersen...»

«Haydi gidelim!» Pinneberg ağzındaki lokmayı çiğneyerek ayağa kalktı. Kol kola, Spener caddesinden yukarı çıkarak Eski Moabit semtine geldiler.

Pinneberg mırıldanıyordu.

«Sadece ikimiz için bir ev...»

«Gerçek bir ev denemez,» dedi Kuzucuk. «Fakat o kadar da korkunç değil.»

«Zaten sen insana işkence çektirmekten keyif alırsın.»

Bir sinema gördüler. Sinemanın bitişiğindeki büyük kapıdan geçip avluya girdiler. İki tür avlu vardı. Bu, ikinci türdendi. Bir fabrika ya da depo avlusuna benziyordu. İki kanatlı büyük kapı-

yı, küçük bir gaz feneri aydınlatıyordu. Kapıda, *Karl Puttbreese'nin Mobilya Deposu* yazılıydı.

Kuzucuk avluda bir gölgeyi gösterdi.

«İşte tuvaletimiz.»

«Neresi, neresi?»

Kuzucuk tekrar gösterdi.

«Orada.»

«Hâlâ benimle eğlendiğini düşünüyorum.»

«Burası da giriş kapımız,» diyerek üzerinde *Puttbreese* yazılı garaj kapısını açtı Kuzucuk.

«Hayır, olamaz!» dedi Pinneberg.

Girdikleri yer eski mobilya dolu bir depo. Cep lambasının ışığı, örümcek ağlarıyla dolu tavanda eriyip gidiyordu.

Pinneberg: «Dilerim burası oturma odamız değildir,» diyerek geniş bir soluk aldı.

«Burası Bay Puttbreese'nin deposu. Kendisi marangoz, aynı zamanda eski mobilya alıp satıyor. Bak, sana bir şey göstereceğim. Şu arkadaki siyah duvarı görüyor musun? Tavana dek uzanan o duvarı. Onun üstüne çıkacağız.»

«Ya!..»

«Aslında burası sinema. Girerken gördün değil mi?»

«Gördüm,» diye mırıldandı Pinneberg.

«Oh sevgilim, bu kadar somurtma! Evet, burası sinema. Şimdi damına çıkacağız.»

Yaklaştılar. Cep lambası daracık, duvara dayalı, dimdik tahta bir merdiveni aydınlattı. Hayır, sahiden ev merdiveninden çok, duvar merdivenine benziyordu.

«Buradan mı çıkacağız? Sen çıkabilecek misin?»

«Göstereyim.» Kuzucuk çıkmaya başladı. Düşmemek için sağlamca tutunmak gerekiyordu. «Geldik sayılır.»

Tavan neredeyse başlarına değecekti. Tünel gibi bir yere girdiler. Sol tarafta Puttbreese'nin mobilyaları seçiliyordu.

«Sakın peşimden ayrılma, yoksa aşağıya düşersin.»

Sonunda Kuzucuk bir kapıyı açtı, gerçek bir kapı... Işığı yaktı, bu da gerçek elektrik ışığı... «Evet geldik,» dedi sonra.

«Geldik demek,» dedi Pinneberg, etrafına bakındı. «O, güzel!..»

«Gördün mü?» dedi Kuzucuk.

İki oda; aslında tek oda sayılırdı. Odayı ayıran kapı çıkarılmış, tavan kireçle beyaza boyanmıştı. Durdukları yer yatak odasıydı. İki yatak, bir dolap, bir de lavabo vardı odada. Başka şey yoktu, pencere bile...

Ama diğer odada güzel, yuvarlak bir masa; kocaman, muşamba kaplı, beyaz düğmeli bir kanepe; bir yazı masasıyla bir dikiş makinesi vardı. Her şey eski maundandı. Bir de halı döşeliydi yere. Odanın güzel bir görünümü vardı. Üç tane, dörde bölünmüş ufacık pencerede bembeyaz perdeler asılıydı.

«Peki mutfak nerede?» diye sordu Pinneberg.

«İşte burada.» Eliyle, yemek pişirmek için iki deliği olan demir sobaya vurdu.

«Musluk?»

«Her şey var sevgilim.» Yazı masasıyla sobanın arasındaki lavaboyu işaret etti.

«Kirası ne kadar?» diye sordu Pinneberg. Hâlâ kuşkuluydu.

«Kırk mark. Yani hiçbir şey değil!»

«Ne demek hiçbir şey değil?»

«Merdivenle odaların neden böyle yapıldığını anladın mı?»

«Hayır. Sanırım mimarının aklından zoru vardı.»

«Hayır, zoru yoktu. Bu yapı bir zamanlar mutfağı, tuvaleti, holüyle gerçek bir evmiş. Ve gerçek bir merdivenle çıkılıyormuş buraya.»

«Şimdi neden hiçbiri yok?»

«Çünkü yapıyı sinemaya çevirmişler. Sinemanın salonu yatak odamızın kapısına kadar uzanıyor. Diğer odalar sinema salonu yapılınca yıkılmış. Sadece şu iki oda kalmış geriye. Kimse bu odaların nasıl kullanılacağını düşünmemiş. Puttbreese burayı bulana kadar da, unutulmuş gitmiş. Deposundan yukarıya merdiven yapmış. Paraya ihtiyacı olduğundan, kiralatmak istiyor şimdi.»

«Peki neden hem hiçbir şey, üstelik kırk mark oluyor?»

«Çünkü kiraya vermesi yasak. Yangın çıkışı yok, iniş çıkışlar tehlikeli olduğundan, polis izin vermiyormuş.»

«Öyle mi? Bakalım, birkaç ay sen nasıl inip çıkacaksın?»

«Bırak da onu ben düşüneyim. Asıl mesele senin isteyip istemediğin.»

«Eh, hiç de fena sayılmaz.»

«Seni maymun seni. Çok iyi... Burada artık yalnızız, bizi kimse görmeyecek. Her şeyimizle yalnızız...»

«Hadi yavrum, gidip kiralayalım. Yorulacak olan sensin. Beğendiğine sevindim.»

«Ben de sevindim,» dedi Kuzucuk. «Gel.»

Puttbreese Usta kızarmış gözlerini kırpıştırıp Pinneberg'e baktı.

«İstediğim paranın, yukarıdaki odalar için olmadığını biliyorsunuz sanırım, delikanlı.»

«Evet,» dedi Pinneberg.

Puttbreese sesini daha da yükselterek: «Biliyorsunuz!» dedi.

Pinneberg: «Neyi?» diye sordu sevinçle.

Kuzucuk dayanamadı:

«Tanrım, şu masaya yirmi mark koysana artık!»

Puttbreese Kuzucuk'u onayladı:

«Doğru, küçükhanım anladı. Kasımın yarısı için... Güzel. Karnınızı düşünmeyin küçükhanım. Biraz daha şişerse, merdiven işe yaramayacak. O zaman bir palanga yapar, ucuna da bir sandalye bağlar, sizi ağır ağır yukarı çekeriz. Bu işi severek yaparım.»

«Tamam,» dedi Kuzucuk, «Bu meselemizi de hallettik.»

«Peki ne zaman taşınıyorsunuz?»

Genç evliler bakıştılar.

«Bugün,» dedi Pinneberg.

«Bugün,» dedi Kuzucuk.

«Fakat nasıl?»

Kuzucuk ustaya döndü:

«Bize bir el arabası verebilir misiniz? Biraz da yardım edebilir miydiniz? İki bavulumuz, bir de aynalı tuvaletimiz var.»

«Aynalı tuvalet mi? Çocuk arabası diyeceksiniz sanmıştım. İnsan bazen tahminlerinde aldanıyor, değil mi?»

«Sahiden doğru,» dedi Kuzucuk.

«Tamam, yardım ederim. Fakat bu size bir birayla bir kadeh likör malolur. Hadi, hemen işe girişelim.»

El arabasını alarak yola düştüler. Yolda girdikleri bir barda, Puttbreese Usta'ya, taşınma işinin derin bir sessizlikle olması gerektiğini anlatmaya çalıştılar. Puttbreese Usta onları dinledikten sonra:

«Öyle mi?» dedi. «Yani, gizlice kaçmak istiyorsunuz! Benim için mesele değil, fakat ben ayın birinde kiramı isterim delikanlı. Sonra siz gelmeseniz de olur. Eşyalarınızı caddeye kendi başıma da indirebilirim.»

Puttbreese Usta, kızarık gözleri ışıl ışıl, kahkahalarla güldü.

Her şey iyi gitti. Kuzucuk hemen eşyalarını bavullara yerleştirdi. Bu arada Pinneberg, güvenlik önlemi olarak kapının tokmağını tutuyordu. Çünkü şu sırada yemek odasında yine eğlence vardı. Usta ise, o krallara uygun yatağa oturmuş, şaşkınca söyleniyordu:

«Şu yatağa bak! Bunu bizim hanıma anlatmam gerek. İnsan bunun içinde kendini kızoğlankız hisseder be!..»

Aynalı tuvaleti aşağıya indirdiler. Puttbreese, bir eliyle dolabı, diğer eliyle de aynayı taşıyordu. Yine yukarı çıktıklarında bavullar kapanmış, dolap boşalmıştı. Çekmeceler açık duruyordu.

«Hadi gidelim,» dedi Pinneberg.

Puttbreese iki bavulun sapını tuttu, diğerlerini de Kuzucuk'la Pinneberg kaldırdılar. Bavulların üstünde Kuzucuk'un el çantası, alışveriş çantası ve porselen dolu kutu duruyordu.

«Hadi!» dedi Puttbreese.

Kuzucuk tekrar dönüp baktı. Bu oda onun Berlin'deki ilk odasıydı. Bunun için, ondan ayrılmak zor geliyordu ona.

Hey Tanrım, ışığı da söndürmemiş!

«Bir saniye,» diye bağırdı Kuzucuk. «Işığı söndüreyim.» Bavulun sapını bıraktı. Önce hafif bir gürültüyle alışveriş çantası

yere yuvarlandı. El çantası biraz daha fazla gürültü çıkardı, fakat porselen kutusu...

«Küçükhanım,» dedi Puttbeese bas sesiyle. «Eğer bunu da duymadılarsa, kirayı ödemeden kaçtınız demektir.»

Pinnebergler suçüstü yakalanmış günahkârlar gibiydiler. Diğer odanın kapısına korkuyla bakıyorlardı. Evet, sonunda kapı açıldı. Kırmızı, güleç yüzüyle Jachman belirdi kapıda. Pinnebergler öylece bakakaldılar, Jachmann'ın yüzü asıldı. Kapıyı kapatıp yanlarına geldi:

«Ne oluyor burada?» diye sordu.

Kuzucuk yalvaran bir sesle, usulca:

«Bay Jachmann,» dedi, «biz taşınıyoruz. Yalvarırım... Biliyorsunuz!..»

Jachmann'ın yüzü yine değişti, düşünceli bakışlarla kadına baktı. Ağzı yarı aralı, alnında dikine bir çizgi belirdi. Bir adım daha yaklaştı. Kısık sesle konuşmaya başladı:

«Sizin durumunuzdaki bir kadın çanta taşımamalı.» Bir eliyle çantayı, diğeriyle bavulu kaldırdı. «Hadi, inelim...»

«Bay Jachmann,» dedi Kuzucuk tekrar.

Ama Jachmann'ın ağzından başka kelime çıkmadı. Konuşmadan, çantaları aşağıya indirip arabaya yerleştirdi. Yine suskun, Pinnebergler'in elini sıktı.

Sonra karanlık, sisli caddede gözden kaybolana kadar arkalarından baktı. Üzerinde birkaç parça eşya ile bir araba, eski elbiseler içinde hamile bir kadın, şık görünümlü bir hiç, mavi elbiseli sarhoş bir hayvan...

Jachmann'ın alt dudağı sarkmış, dalgınlaşmıştı. Üzerinde smokin vardı, epey şık ve tertemizdi. Bugün öğleden sonra bol bol yıkanmıştı anlaşılan. Derin derin iç çekti, sonra ağır ağır basamakları çıktı. Hâlâ aralı duran kapıyı kapattı. Boşalan odaya baktı, başını salladı ve ışığı söndürüp diğer odaya geçti.

«Yine neredeydin?» diye sordu Bayan Pinneberg. «Gençlerin yanındaydın, değil mi? O becerim olsa seni kıskanırdım.»

«Bir konyak ver bana,» dedi Jachmann. Bir dikişte tümünü içti:

«Gençlerin selamı var. Az önce taşındılar.»

«Taşındılar mı?» diye sordu Bayan Pinneberg. Ardından hızlı hızlı ve öfkeyle bir sürü şey anlattı...

Kuzucuk bir akşam üstü, alacakaranlıkta, odasında oturuyordu. Önü defter, kırıştırılmış kâğıtlar, kalem, silgi doluydu. Yazıyor, siliyor, sonra tekrar başlıyordu. Bir ara içini çekti, başını salladı, tekrar iç çekerek düşündü. «Olanaksız.» Yine hesaplamaya başladı.

Oda, basık tavanı, koyu kahverengi maun mobilyaları ile sıcak bir görünümdeydi gerçekten. Modern bir oda değildi. Duvarda asılı siyahbeyaz boncuklarla işli «Ölünceye kadar sadık kal» yazısı, odaya farklı bir hava veriyordu. Bol mavi giysisi, işlemeli yakası, şirin yüzü ve düzgün burnuyla, Kuzucuk da odanın görünümüne uygundu. Epey sıcaktı oda, kimi zaman camlara çarpan nemli aralık rüzgârı içeriyi daha da cana yakın kılıyordu.

Kuzucuk hesabı bitirdi. Bir kez daha baştan sona okudu. Bir sürü karalama, küçük-büyük harflerle dolu bir kâğıt çıkmıştı ortaya:

Kuzucuk ve Johannes Pinneberg'in aylık bütçesi:

	A. GELİR:	
Maaş	B. GİDER	200 RM.
a. Yiyecek:		
Tereyağı ve margarin	.10.-	
Yumurta	.4.-	
Sebze	.8.-	
Et	.12.-	
Sosis, peynir	.5.-	
Ekmek	.10.-	
Bakkaliye	.5.-	
Balık	.3.-	
Meyve	.5.-	62.-

b. Diğer giderler:

Sigorta ve vergiler	.31.	75
Sendika aidatı	.5.	10
Kira	.40.-	
Yol gideri	.9.-	
Elektrik	.3.-	
Yakacak	.5.-	
Giysi, çamaşır	.10.-	
Ayakkabı	.4.-	
Çamaşır, ütü	.3.-	
Çamaşırtozu, sabun vs.	.5.-	
Sigara	.3.-	
Gezinti harcamaları	.3.-	
Çiçek	.1.	15
Yeni eşya	.8.-	
Akla gelmeyenler	.3.-	134.-
Genel gider toplamı	.196.-	RM
Kalan	.4.-	RM

Bu kâğıda imzalarını koyanlar, hiçbir koşulda, bu harcamalar dışında bütçeden para almamayı taahhüt ederler...

Not: Bunun dışına çıkmak yasaktır!..

Berlin, 30 Kasım.

Kuzucuk bir an duraksadı, «Kocam buna epey şaşacak,» diye düşündü. Sonra kalemi eline alıp kâğıdın altına adını yazdı ve masanın çekmecesine yerleştirdi. Sonra orta çekmeceden, karnı geniş bir vazo çıkarıp içindekileri masaya boşalttı. Birkaç banknot, biraz bozuk para, iki-üç tane bakır on fenik saçıldı masaya. Hepsini saydı, hepi topu yüz marktı. Usulca iç çekti, paraları başka bir göze yerleştirdi ve vazoyu yerine koydu.

Kapının yanına gidip lambayı söndürdü, sonra pencerenin yanındaki koca hasır koltuğa kuruldu. Ayaklarını iki kenara açarak ellerini karnına dayadı. Sobadan yansıyan alevlerin ışığı tavanda oynaşıyordu. Alevler bir an hareketsiz duruyor, sonra bi-

raz titriyor ve tekrar kımıldamaya başlıyordu. İnsanın kendi evinde oturması ne hoş; karanlıkta kocasını beklemesi... Hele yavrusunun karnını tekmelemesi... Kocaman dalgalar, yükselen, alçalan... Denizi de hayal etmek gerek arada. Yavaşça doğruldu, sonra tekrar düşüncelere daldı. Neyi düşlediğini bilmeden...

Kuzucuk uzun uzun uyudu. Başı omzunda, ağzı yarı aralı, tatlı bir uykunun kollarında sallanıyordu.

Pinneberg'in ışığı birden yakmasıyla uyandı.

«Nasılsın Kuzucuk? Karanlıkta mı oturuyordun? Yavrucuk yine haber mi yolladı?..»

«Hayır, bugün haber yok. İyi akşamlar kocacığım.»

«İyi akşamlar karıcığım.»

Öpüştüler.

Pinneberg masayı kurarken, Kuzucuk yemeği getirdi. Sonra çekinerek:

«Bugün hardallı mezgit balığı var. Epey ucuzdu.»

«Olsun, balığı severim.»

«Neşen iyi,» dedi Kuzucuk. «Gülüyorsun. Yeni yıl satışları iyi mi?»

«Giderek açılıyor. Halk, henüz alışverişe yanaşmıyor.»

«Senin satışların nasıl?»

«Bugün talihim iyiydi. Beş yüz marklık satış yaptım.»

«Sanırım oradaki en iyi satıcısın.»

«Hayır Kuzucuk, Heilbutt daha iyi. Wendt de yaklaşık benim kadar iyi. Bunları bırak şimdi. Yeni bir şey var.»

«Ne oldu? Kesin iyi bir şey değildir.»

«Yeni bir organizatör işe alındı. Bütün işletmeyi tekrar düzenleyecekmiş. Tasarruf yollarını arayacakmış.»

«Maaşlarınızın kısılacak tarafı yok ki!»

«Ne yapacakları bilinir mi bunların? Elbette bir şeyler bulacaklar. Lasch, üç bin mark maaş aldığını duymuş.»

«Nasıl? Üç bin mark mı? Mandel'in kısıntı dediği bu mu?..»

«Evet, bunu hak etmesi gerek. Bu yüzden bir şeyler çıkaracak.»

«Peki ama ne çıkaracak?»

«Her satıcıya, her gün için belli bir satış kotası getirileceği söyleniyor. Bu kotanın altına düşen işten kovulacakmış.»

«Alçaklık bu! Ya müşteri gelmezse, ya o gün paraları yoksa, ya malları beğenmiyorsalar? Buna izin verilmemeli!..»

«Verildi bile. Herkes bu çözümü iyi buluyor. Buna mantık, tutumluluk diyorlar. Böylece kimin işe yaradığı meydana çıkacakmış. Aptalca şeyler. Mesela, Lasch korkmaya başladı bile. Bugün, eğer satış makbuzlarını denetlemeye kalkışırlarsa; sürekli, acaba bugün yeterli satış yapabilecek miyim korkusunu yaşayacağını, bunun sonucunda da hiç satış yapamayacağını söylüyordu.»

«Gerekli satışı yapamaması ya da o kadar hünerli olmaması onun suçu mu? İnsan bu yüzden kazancından, işinden, yaşama sevincinden mahrum edilir mi? Zayıflar olmayacak mı bu dünyada? İnsanların değeri, sattıkları pantolon sayısıyla mı ölçülecek?»

«Bunca öfkelenme Kuzucuk...»

«Böylesi davranışlar beni delirtiyor!»

«Ama onlar, birine iyilik olsun diye değil, sattığı pantolonlara göre para verdiklerini söylüyorlar.»

«İşin esası bu değil!» dedi Kuzucuk. «Onlar uysal, koyun gibi insanlar istiyorlar. Fakat işçilere, bize yaptıklarının hesabını bir gün verecekler!»

«Elbette,» dedi Pinneberg. «Arkadaşların çoğu şimdiden Nazi oldu!»

«Nazi mi? Olmaz olsun! Ben kimi seçeceğimizi biliyorum.»

«Kimi? Komünistleri mi?»

«Kuşkusuz!»

«Daha düşünmemiz gerek. Uzun süredir bu konuda konuşmak istiyorum, bir türlü olmuyor. Üstelik şu sıralar önemi yok. Nasılsa çalışacak bir işim var.»

Kuzucuk dalgınca kocasını süzdü.

«Öyle olsun sevgilim. Seçimlere kadar konuşacak vaktimiz olacak.»

Balıklarını bitirip kalktılar. Kuzucuk, hemen bulaşıkları yıkadı, Pinneberg duruladı.

«Puttbreese ile görüştün mü?» diye sordu Kuzucuk birden. «Şu kira işini...»

«Tamam, kirayı ödedim.»

«Öyleyse kalan parayı hemen yerine koy.»

«Olur,» dedi Pinneberg. Çekmeceyi açıp mavi vazoyu aldı. Cüzdanından paraları çıkarırken vazonun içine baktı. Şaşkınca:

«Fakat bunun içinde para yok!» dedi.

«Evet,» dedi Kuzucuk ve kocasına baktı.

Pinneberg iyice afallamıştı.

«Ama nasıl olur? Daha paramız olacaktı. Hepsi bitmiş olamaz!»

«Evet,» dedi Kuzucuk, «paramız bitti. Biriktirdiğimiz, sigortadan aldığımız paraların hepsi gitti. Bu andan sonra, sade maaşla geçinmek zorundayız!»

Pinneberg'in şaşkınlığı iyice çoğaldı. Hayır, Kuzucuk'un, Kuzucuk'unun onu dolandırması mümkün değildi!

«Ama daha dün ya da önceki gün vazoda para vardı, gördüm. Bir ellilik, birkaç da küçük banknot vardı içinde...»

«Tam yüz mark vardı.»

«Peki nereye kayboldu bu para?»

«Kayboldu.»

«Ama...» Pinneberg hemen öfkelendi. «Hay Tanrı belasını versin! Ne aldın yine? Söyle!..»

«Hiçbir şey,» diye yanıtladı Kuzucuk. Kocasının iyice öfkelendiğini görünce ekledi. «Anlamadın mı sevgilim, o parayı ayırdım, sakladım. Artık kullanamayız. Bundan böyle maaşınla geçinmek zorundayız.»

«Fakat neden bunu yapmaya gerek duydun? Bu parayı harcamayacağız diye karar alsaydık yine kullanmazdık.»

«Hayır, hiç de öyle yapmazdık.»

«Öyle mi dersin?»

«Bak sevgilim. Şimdiye kadar hep maaşımızla geçinmek istedik. Dahası para biriktirmeyi bile düşündük. Biriktirebildik mi?

Bırak biriktirmeyi, maaş dışında elimize geçen parayı da harcadık.»

«Ama neden?» Düşünmeye başladı. «Öyle zenginlik içinde bir hayatımız da olmadı.»

«Evet,» dedi Kuzucuk. «Nişanlılığımız boyunca oraya buraya gittik. Epey gezdik sayılır.»

«Sonra, o Sesam teresi... O on beş markı asla unutmayacağım.»

«Sonra evlilik... O da epey tuzluya geldi.»

«Ve ilk aldığımız eşyalar. Tencereler, çatal, kaşık, süpürge, yatak örtüleri, yatağım...»

«Bir sürü de gezdik.»

«Berlin'e taşındık.»

«Ve sonra...» dedi ve birden sustu Kuzucuk.

Pinneberg onun sözlerini tamamladı:

«Aynalı tuvalet.»

«Çocuğumuzun eşyaları.»

«Beşik bile aldık.»

«Ve hâlâ yüz markımız var,» diyerek bitirdi Kuzucuk.

«Gördün mü?» dedi Pinneberg keyifle. «Bir yığın şey yapmışız. Artık yakınma.»

«Güzel.» Kuzucuk'un sesi değişmişti. «Yüklüce eşya aldık, doğru; fakat bunları hazırdaki paraya dokunmadan almalıydık. Bak sevgilim, ev harcamaları için bana ayrıca para vermemen yerinde bir hareketti. Ne zaman paraya ihtiyaç olsa, elimi vazoya atmam yetiyordu. Fakat bu beni şımarttı. Kimi zaman, gerekli olmayan şeyler için de vazoya dokundum. Mesela, geçen ay, buraya yeni taşınmıştık: dana eti, Mosel şarabı almam gerekli miydi?»

«Şaraba bir mark ödedik. Yani hiç mi eğlenmeyeceğiz?»

«Fakat daha çok, parasız eğlencelerden faydalanmaya bakmalıyız.»

«Öylesi de yok işte,» dedi Pinneberg. «Her eğlencenin bedeli var. Bir parka gidelim desen, o da para! Bir yerde müzik dinlemek istersek o da öyle! Her şey parayla, parasız bir şey yok!»

Kuzucuk: «Mesela, müzeler,» diyerek Pinneberg'in sözünü kesti. «Biliyorum, sürekli müzeye gidilmez, sanattan da anlamayız. Gezilecek yerleri bizim gezmemiz olanaksız. Fakat ne olursa olsun, bu parayla geçinmek zorundayız. Bak, aylık giderlerimizi bir kâğıda yazdım. Bakmayı ister misin?»

«Bakayım.»

«Öfkeli değilsin, değil mi?»

«Niye olayım? Belki de haklısın. Ben para işlerinden iyi anlamam.»

«Ben de. Fakat anlamak zorundayız.»

Kâğıdı kocasına gösterdi. Pinneberg okumaya başladı.

«Normal bir bütçe. Çok iyi Kuzucuk. Hiçbir şartta bunun dışına çıkılmayacak, söz veriyorum.»

«Bunca hızlı söz verme.»

Pinneberg maddeleri hızla okudu:

«Yiyecek türlerine söz yok. Peki, daha önce bu programı denedin mi?»

«Evet, son günlerde hep yazmıştım.»

«Ama et,» dedi Pinneberg, «et için on iki mark, biraz fazla geldi bana.»

«İkimiz için günde kırk feniklik et yapıyor sevgilim. Geçen ay yediğimizden daha az. Haftada iki kez etsiz yemek yiyeceğiz artık.»

«Nasıl?»

«Ne bulursak! Konserve, mercimek, makarna, bulgur gibi.»

«Aman Tanrım!» dedi Pinneberg. Fakat Kuzucuk eliyle gözdağı verircesine bir işaret yapınca:

«Tamam Kuzucuk, haklısın. Ama bunları pişireceğin günü bana söyleme. Yoksa eve dönme hevesim kaçar,» dedi Pinneberg.

Kuzucuk yüzünü kırıştırdı. Sonra biraz durdu, düşündü.

«Olur. Böylesi yemekleri alabildiğine az pişirmeye çalışırım. Ama yemeklerimi beğenmezsen hemen somurtma. Senin üzüldüğünü görünce ben de üzülüyorum. İkimiz de somurtursak hayatın ne anlamı kalır?»

«Somurtmak mı! Gel bakayım çatık kaşlım, gel yanıma! Tatlı cadım benim!»

Pinneberg'in okşamaları Kuzucuk'un epey hoşuna gitmişti. Büzülerek, iyice sokuldu kocasına. Fakat hemen ayrıldı.

«Hayır, şimdi olmaz sevgilim. Önce hepsini oku, yoksa içim rahatlamayacak. Üstelik...»

Pinneberg: «Üstelik de ne demek?» diye sordu şaşkınca.

«Yok, yok. Önemli değil. Ağzımdan gelişigüzel çıktı işte. Sonra söylerim. Daha vakti var.»

Pinneberg'in keyfi kaçmıştı:

«Bu da ne anlama geliyor? Artık istemiyor musun?»

«Saçmalama sevgilim. İstememek olur mu hiç!.. Bunu sen de iyi bilirsin!»

«Ama demin bunu kast etmedin mi?»

«Hayır, anlatmak istediğim hayli başkaydı,» diye kendini savundu Kuzucuk. Kitaplığa baktı. «Kitapta, doğum yaklaştıkça sevişmenin sakıncaları olabileceği yazılı. Sonra anne de artık bundan keyif almazmış. Çocuğa da zarar verirmiş... Fakat...» Biraz sustu. «...Hâlâ istiyorum.»

«Ne kadar sürecek bu?»

«Bilmem. Belki altı, belki de sekiz hafta.»

Pinneberg inanmaz gibi karısına bakıp dolaptan kitabı aldı.

«Ah, bırak şunu!» diye bağırdı Kuzucuk. «Daha çok var o güne.»

Pinneberg, sözü edilen konuyu bulmuştu bile. Bitirince mırıldandı:

«En az üç ay!»

«Öyle. Sanırım ben de vakti gelince başkaları gibi davranacağım. Fakat hiç değilse şimdi o halde değilim. Şimdi lütfen kapat şu kitabı.»

Pinneberg okumaya devam etti. Kaşları kalktı, yüzü şaşkınca gerildi.

«Perhiz doğumdan sonra da bitmiyormuş. Sekiz hafta da çocuk emzirirken... On hafta perhizde, sekiz hafta da bu diyelim! Toplam on sekiz hafta! Söyler misin, biz neden evlendik?»

Kuzucuk gülümseyerek baktı, bir şey söylemedi.

«Tanrım!» dedi Pinneberg. «Dünya ne çok değişti. Böyle şeyleri, insan aklına bile getirmiyor! Evet, çocuk, meseleleriyle birlikte geliyor.» Gülümseyerek sürdürdü, «Ne çocuk, babasının papucunu dama attı bile!..»

Kuzucuk güldü:

«Daha öğreneceğin bir sürü şey var.»

«Bilmek, öğrenmek en iyisi.» Sevecenlikle Kuzucuk'a baktı. «Şimdiden erkeni yok Emma Pinneberg, bütçemiz yürürlüktedir.»

«Benim için başladı bile. Fakat önce tamamını oku. Yoksa şu bütçenin hiçbir anlamı kalmaz.»

«Evet,» dedi Pinneberg. «Bu da ne? Temizlik malzemesi mi?»

«Evet. Sabun, dişmacunu, senin jiletlerin ve benzin. Saç tıraşı da buna dahil.»

«Saç tıraşı da mı? İşte bu güzel, Kuzucuk'um. Giysi ve çamaşır için on mark ayırmışsın. Demek ki yakında yeni elbiselerimiz olacak.»

«Yeni eşyalar için de sekiz mark ayırdım. Fakat ayakkabı giderleri de dahil. En çok iki yılda bir, bir takım elbise senin için, her üç yılda bir de ikimizden biri için palto.»

«Çok açılmışsın. Fakat sigara için yazdığın üç mark çok yerinde doğrusu.»

«Üç fenik tutarındaki sigaralardan günde üç tane. Kimi zaman da hava alacaksın.»

«Fena değil. Peki şu geziler için ayda üç mark ne oluyor? Bu üç mark ile nereye gideceksin? Sinemaya mı?»

«Şimdilik hiçbir yere. Ah sevgilim, aklımda ne var biliyor musun? Hayatımda bir kez olsun gerçek bir gezi yapmak isterdim. Paralı insanlar gibi, masraf düşünmeden gezmek.»

«Üç mark mı?»

«Her ay üç markı bir kenara ayırırız. Yeterince biriktiğinde, örneğin, yirmi-otuz mark, bir gezintiye çıkarız.»

Pinneberg kederlenmişti, Kuzucuk'a ilgiyle baktı.

«Yılda bir kez mi?» diye sordu.

Kuzucuk sorunun anlamını kavrayamadı.

«Evet, yılda bir kez. Paramız ne kadar fazla olursa o kadar iyi. O zaman istediğimiz gibi harcar, gezer dolaşırız.»

«İlginç,» dedi Pinneberg. «Böylesi şeylerden hoşlanabileceğini hiç düşünmemiştim.»

«Neden ilginçmiş? Aslında çok olağan. Hayatımda bir kez olsun böyle bir şey yapmadım. Sense bekârken yapmadık şey bırakmamışsındır.»

Pinneberg usulca: «Hakkın var kuşkusuz,» dedi ve sustu. Sonra birden hışımla masaya vurdu ve:

«Tanrı belasını versin!» diye bağırdı.

«Ne var? Ne oldu sevgilim?»

«Ah, bir şey yok,» dedi Pinneberg, kaşları yine çatılmıştı. «Şu dünyanın düzenini düşündükçe, insan her şeyi kırıp dökmek istiyor.»

«Başkalarından mı söz ediyorsun? Bırak onları. Onların da bir şey bildikleri yok. Bu bütçeye uyacaksan şu kâğıdı imzala bakalım.»

Pinneberg kalemi alıp imzaladı.

Noel gelip geçmişti. Sessiz, sade bir noeldi. Saksıda bir çam dalı; Pinneberg için bir kravat, bir gömlek, bir çift çorap; Kuzucuk için bir korse, bir şişe de kolonya...

«Göbeğin sarksın istemem,» demişti Pinneberg. «Benim karım güzel olmalı.»

«Önümüzdeki yıl çam dalını çocuğumuz da görecek,» diye yanıtlamıştı Kuzucuk.

Bunun dışında bol kokulu bir gece geçirmişlerdi, kolonya daha aldıkları gece bitmişti.

İnsan fakir olunca her şey iyice karışıyor. Kuzucuk, saksıdaki çam dalını büyütüp ilkbaharda başka bir saksıya koymayı düşünmüştü. Bu çamı gelecek yıl çocuğu da görmeli, onunla beraber durmadan büyümeli, noelden noele onunla gelişmeliydi. Bu, hayatındaki tek, biricik çam dalıydı Kuzucuk'un. Öyle de kalacaktı.

Kuzucuk, çamı noelden önce sinemanın damına bırakmıştı. Orada kedi olabileceğini hiç düşünmemişti. Nasıl girdiler, Tanrı bilir! Ağacı süslerken saksının toprağında pisliklerini görmüştü. Çok da berbat kokuyordu. Temizleyebildiğince temizlemişti Kuzucuk, fakat noel töreninin resmi kısmı olan öpüşme, bakışma, hediyeleri karıştırma işi bittiğinde, kocasının bu kokuyu duymasını ne yapsa önleyememişti.

«Hey Kuzucuk,» demişti Pinneberg. «Burada tuhaf bir koku var!»

Kuzucuk olanları anlatınca Pinneberg gülmüş ve: «Çaresi var!» diyerek, kolonyayı açıp saksıya biraz dökmüştü.

O gece Pinneberg, kedinin kokusunu bastırmak için kolonyayı döküp durdu. Fakat her şeye karşın, koku hemen sonra tekrar canlanıyordu. Kolonya bitti, koku gitmedi. Sonunda o kutsal gecenin simgesi olan ağacı kapının önüne bıraktılar. Başka çareleri kalmamıştı.

Noelden sonraki ilk tatil günü Pinneberg erken saatte evden çıkıp küçük hayvanat bahçesinden biraz gübre aşırdı. Saksıdaki toprağı değiştirdiler. Fakat kokusu yine de gitmedi; sonra çamın saksıda yetiştirilme değil de, saksıya sığdırmak niyetiyle, bahçıvanın bütün köklerini budadığı, iki haftadan fazla ömrü olmayan bir dal olduğu meydana çıktı.

«Zaten bizim gibiler...» dedi Pinneberg. Sonra söylemesi gerekeni düşündü ve: «Sürekli aldatılır,» dedi.

«Ama sürekli değil.»

«Mesela?»

«Mesela, benim seninle evlenmem.»

Bu aksiliklerin dışında aralık ayı fena geçmemişti. Pinnebergler noele rağmen ev bütçelerinin dışına çıkmadılar. Mutluluktan uçuyorlardı.

«Demek ki başarabilirmişiz! Üstelik noele rağmen!» diyorlardı birbirlerine. Sonra gelecek ay biriktirecekleri parayla ne yapacaklarına karar verdiler.

Fakat ocak ayı karanlık, hüzünlü, kasvetli bir ay oldu. Mandel'in yeni organizatörü Bay Spannfuss aralık ayında işletmeyi

incelemiş, ocak ayında görevine başlamıştı. Erkek elbiseleri reyonunda çalışan her satıcının günlük satış toplamı, aldığı paranın yirmi katı olarak saptanmıştı. Bu arada Bay Spannfuss kısa bir konuşma yapmıştı. Bu yöntem, satıcıların çıkarınaymış, artık her satıcı yaptığı satışa göre değerlendirilecekmiş.

«Şeflerin önünde, onur zedeleyici yaltaklanmalar ve gevezelik yok artık!» diye bağırmıştı Bay Spannfuss. «Bana kasa makbuzunuzu getireceksiniz, nasıl biri olduğunuzu hemen anlayacağım!..»

Bu konuşmayı dinleyen çalışanların kaşları çatılmıştı. Belki çok yakın arkadaşlar kendi aralarında bu konuyu tartışmışlar, fakat kimse sesini açıkça yükseltememişti.

Ocak ayının sonunda, Kessler'in, Wendt'in yaptığı iki satışı kendi defterine geçirdiği söylentileri başlamıştı. Wendt, henüz ayın 25'iyken, saptanan satışı yapmıştı. Fakat Kessler'in ayın 29'unda üç yüz mark daha açığı vardı.

Wendt ayın 30'unda art arda iki takım satınca, Kessler bunları kendi fişlerine işlemesi için ona satış başına beş mark vermeyi önermiş, Wendt de buna tamam demişti.

Tabii ki bu iş sonradan meydana çıktı. Oyunu ilk anlayan da Bay Spannfuss oldu. Fakat nasıl öğrendiği hiç bilinemedi. Wendt'e, arkadaşlarının zor durumlarından faydalanmasa daha iyi olacağını söyledi. Kessler'i de uyardılar. O ise, her yerde aksice uyarıldığını anlatıyordu.

Pinneberg'e gelince, o da ocak ayı kotasını hemen doldurmuştu.

Şubatta, satışlarda genel bir düşüş öngörülüyordu. Çünkü ocaktaki gibi 27 işgünü yerine, şubatta 24 işgünü vardı. Sonra ocak ayında mevsim sonu satışları da vardı. Cesur birkaç satıcı bu konuyu Bay Spannfuss'a söylediyse de, Spannfuss karşı koydu.

«Belki anladınız, belki de anlayamadınız baylar. Sizin olanca varlığınız, düşünceniz, bütün gücünüz, satışları maaşınızın yirmi kat üstüne çıkmaya yöneldi. Satışınızdaki her düşüş, sizin de anlayacağınız gibi becerilerinizdeki düşüşü gösterecektir. Fakat

ben, sizin buna ulaşacağınıza, dahası aşacağına içtenlikle inanıyorum.»

Bay Spannfuss bunları söyledikten sonra hepsini sert, fakat anlamlı bakışlarla süzmüş, yanlarından ayrılmıştı. Bu önlemlerin sonucu hiç de Spannfuss'un sandığı gibi olumlu çıkmadı. Az satış yapma korkusu müşterilere saldırıyı da yanında getirdi. Mandel'in erkek elbiseleri reyonunda dolaşan kimi müşteriler, solgun yüzleriyle kendilerine arkadaşça gülümseyip bir şeyler satmak için büyük bir gayret harcayan satıcıları görünce şaşırıyorlardı.

Her yandan:

«Buyrun, Bayım.»

«Bakmak ister miydiniz, Bayım?» sesleri geliyordu.

Ortalık sokak gibi olmuştu. Arkadaşının elinden müşteri çalan derin bir sevinç duyuyordu. Pinneberg bunun dışında kalamazdı, o da aynı şeyi yapmak zorundaydı.

Kuzucuk, şubatta kocasını belli belirsiz gülümseyerek karşılamayı öğrendi. Çünkü keyfi kaçık oldu mu bir gülümseme onu öfkelendirebilirdi. Kocası konuşana kadar sessiz sessiz beklemeyi öğrendi Kuzucuk. Rastgele bir kelime öfkelenmesine neden olabilirdi. O zaman, bu, insanı hayvanlaştıran alçakların hepsini yok etmek gerektiğini bağırıyordu.

Ayın 20'sine doğru Pinneberg'in morali iyice çöktü. Kendine güvenini yitirmişti, diğer tezgâhtarların hastalığı ona da bulaştığından, iki müşteri kaçırmıştı. Satış yapamıyordu artık.

Yataktaydılar. Kuzucuk, Pinneberg'i kollarında sıkıca sardı. Pinneberg'in sinirleri boşalmıştı, ağlıyordu. Kuzucuk kocasını teselli etmeye çalıştı:

«İşsiz de kalsan umudunu yitirme. Kendini bırakma. Seni hiç ama hiç suçlamayacağım. Söz veriyorum.»

Ertesi gün keyifsiz de olsa yatışmış sayılırdı. Birkaç gün sonra Kuzucuk, Heilbutt'un kendi satışlarından dört yüz markı onun defterine aktardığını duydu Pinneberg'ten. Heilbutt, kendini bu korku hissine bırakmayan tek insandı. Sanki satış mecburiyeti yokmuş gibi yapıyor, Spannfuss'u makaraya bile alıyordu.

Pinneberg hevesle söze başladı:

Bir gün Bay Spannfuss gülümseyerek: «İşlek bir zekânız olduğunu duyuyorum Bay Heilbutt,» demişti. «Size de bir sorayım istedim. İşyerinde gidilecek kısıntılar hakkında daha önce hiç kafa yormuş muydunuz?»

Heilbutt koyu gözlerini müdürün gözlerine çevirip: «Evet,» demişti. «Bu konuyla ben de ilgilenmiştim.»

«Peki vardığınız sonuç ne oldu?»

«Ben, dört yüz marktan fazla maaş alan herkesin çıkarılmasını öneririm.»

Bunun üzerine Bay Spannfuss dönüp gitmiş, bütün bölüm o gün bayram etmişti.

Ah, çok iyi anlıyordu Kuzucuk. Pinneberg'in öfkesi sadece işyerinden kovulma korkusundan değildi. Kuzucuk'a yaklaşamamak da öfkelendiriyordu onu. Karısının bedeni o kadar ağırlaşmış, o kadar biçimsizleşmişti ki, yatağa yatarken karnını ayrıca yerleştirmek zorunda kalıyordu. Yoksa ne yapsa uyuyamıyordu.

Pinneberg alışmıştı Kuzucuk'a. Kuzucuk, Pinneberg'in onunla sevişemediği için gergin olduğu zamanlar, onu daha fazla tahrik ettiğinin farkındaydı. Kaç kez: «Kendine bir kız bul,» demek için zor tutmuştu kendini. Eğer bunu söylemediyse, nedeni kızı ya da Pinneberg'i kıskanması değil, paraydı. Sadece para... Sonuç olarak faydası da olmazdı aslında, çünkü farklı duygular içindeydiler. O artık Pinneberg için yaşayan bir Kuzucuk değil, doğacak çocuğunu düşünen bir kadındı. Pinneberg endişelerini, acılarını anlatırsa dinliyor, sakinleştirmeye çalışıyor; fakat içtenlikle söylemek gerekirse, kendini bu endişelerden uzak tutmaya gayret ediyordu. Hiçbir şey çocuğunu rahatsız etmemeliydi. İzin veremezdi buna.

Kuzucuk yatağa girdi. Işık hâlâ yanıyor, Pinneberg ortalıkta dolaşıp bir şeyler aranıyordu. Beli yine ağrımaya başladığından, yatmayı seçti Kuzucuk. Uzandığı yerden geceliğini sıyırdı, yarı çıplak karnına baktı.

Hemen sonra bir noktanın kımıldadığını gördü. Rahat bir soluk aldı, sonra soluğunu bıraktı.

«Sevgilim,» diye seslendi. «Yine tekmeledi.»

Epey neşeli, canlı, oynayıp zıplıyor; evet, içinde yaşıyor çocuğu. Bunu hazırsızlıkla karıştırmanın imkânı yok artık.

Kuzucuk: «Bak, bak!» diye bağırdı tekrar. «Sen de görebilirsin.»

«Öyle mi?» dedi Pinneberg. Bocalayarak yanına geldi.

Biraz beklediler. Aniden haykırdı Kuzucuk:

«İşte, işte!» O an, Pinneberg'in oraya değil de göğüslerine baktığını fark etti.

Ona, bilmeden azap çektirdiğini anlayarak bir korku sardı içini, geceliğini tekrar aşağı indirip mırıldandı:

«Çok anlayışsızım.»

«Aldırma,» dedi Pinneberg. «Ben de aptalın biriyim.» Sonra yine bir şeyler aranmaya başladı.

İşte böyle! Bundan utanmasına rağmen, yavrusunun hareketlerini izlemekten de geri durmuyordu. Aslında böyle anlarda o da tek başına olmak isterdi. Fakat ortadaki kapısı çıkarılmış bu iki odadan başka odalarının olmaması, her an birbirlerini gözlemek durumunda bırakıyordu onları.

Heilbutt bir kez, sadece bir kez, gemi kamarasına benzeyen odalarına misafir oldu. Kuzucuk'un bebek beklediğini saklamıyorlardı artık. Pinneberg de arkadaşına bu konuda tek kelime etmemişti görünüşe göre. Buna epey şaşırdı Kuzucuk.

Fakat Heilbutt anlatılanları dikkatle dinledi, şakalar yaptı. Bekârdı. Bu konudaki bilgisi, kız arkadaşlarının memnun kalıp kalmamasından ileri gitmiyordu çoğunlukla. Tanrı'ya şükür, şimdiye kadar bir aksilik olmamıştı. Evet, Heilbutt dikkatle kulak verdi, sonra çay fincanını kaldırıp:

«Yavrucuğunuzun şerefine!»

Fincanını tabağa koyarken:

«Cesursunuz,» diye ekledi.

Geceleyin, ışığı söndürüp yatağa uzandıklarında; «Heilbutt'un ne söylediğini duydun mu?» dedi Pinneberg. «'Cesursunuz' dedi.»

«Evet,» dedi Kuzucuk.

Sonra ikisi de sustu.

Kuzucuk bunu uzun zaman düşündü. Sahiden cesur muydular? Yoksa şu çocuk olmasaydı hayatları daha mı az sıkıcı olurdu. Peki, o zaman şu hayatta haz alınacak, sevilecek bir şey kalır mıydı ki? Bu konuda kocasıyla konuşmalı, fakat şimdi değil.

Cumartesi günü, öğlene doğru Pinneberg, Bay Kröpelin'den izin alıp eve geldi. Tuhaf bir his vardı içinde.

«Gidiniz,» demişti iyi kalpli Kröpelin. «Karınıza iyi şanslar.»

Pinneberg: «Sağ olun,» diye yanıt vermişti. «Bugün mü, bilmiyorum fakat içimde tuhaf bir his var.»

«O halde hemen gidin Bay Pinneberg.»

Henüz martın ortalarında olmalarına rağmen ağaçlar yeşermiş, hava ısınmıştı, ilkyaz günleri başlamıştı.

«Kuzucuk yakında doğursa da çıkıp biraz gezsek,» diye düşündü Pinneberg. «Beklemek katlanılır bir şey değil. Biraz acele etse de gelse artık şu yaramaz.»

Pinneberg, paltosunun önü açık, ağır adımlarla Calvin caddesinde ilerledi. Usul bir rüzgâr esiyordu. «Havalar düzeldi mi her şey düzelir. Bir de doğum olsa!»

Eski Moabit'i geçti. Daha birkaç adım atmıştı ki adamın biri bir buket zambak uzattı. Çok istemesine karşın, olanaksız; bütçeyi aşar!.. Avluya girdi. Garajın kapısı açıktı. Bir şeylerle uğraşan Puttbreese Usta, gözlerini kırpıştırıp sordu:

«Ne o delikanlı, yoksa baba mı oldun?»

«Henüz değil,» dedi Pinneberg. «Fakat eli kulağında.»

«Kadınlar yavaştan alırlar hep.» Nefesi alkol kokuyordu. «İnsan düşününce bunun bir çılgınlık olduğunu anlıyor. Bir düşünün, delikanlı, koskoca bir hiç. Anlık bir şey. Ah, anlık bile değil. Hoop, bitti! Peki sonra? Hayat boyu ayakbağı olacak bir çocuk!»

«Haklısınız!» dedi Pinneberg. «Afiyet olsun usta, ben de yemek yemeye gidiyorum.»

«Fakat çok zevkliydi, değil mi delikanlı?» Eliyle bağrına vurdu. Pinneberg merdivenin karanlığında gözden kaybolmuştu bile.

Kuzucuk gülerek karşıladı Pinneberg'i. Ne zaman eve gelse bir şey oldu sanırdı. Fakat her seferinde Kuzucuk'un davul gibi gerilmiş karnı mavi, kırmızı damarlarla dolmuş apak teninden başka bir şeyle karşılaşmazdı.

Pinneberg: «Merhaba karıcığım,» diyerek onu öptü. «Kröpelin'den izin aldım.»

«Merhaba kocacığım. Çok güzel. Fakat hemen sigara içme. Önce yemek yiyelim.»

«Tanrım. Canım da ne çok sigara istiyor. Biraz sonra yesek olmaz mı?»

«Olur,» dedi Kuzucuk, sandalyesine oturdu. «İşlerin nasıl?»

«Ah, her zamanki gibi. Peki seninkiler?»

«Onlar da aynı.»

Pinneberg iç çekti: «Ne çok uzun sürdü!»

«Biraz daha sürecek sevgilim.»

«Kimseyi tanımamamız ne fena! En azından sorabilirdik. Sancılarının başladığını nereden bileceksin? Karnın sancıyor da sanabilirsin!»

«Ah, sanırım anlaşılır.»

Sigara bittikten sonra yemeğe başladılar.

«O da ne! Pirzola ha! Fakat bu pazar yemeği!»

Kuzucuk: «Bugünlerde domuz eti epey ucuz,» dedi af dilercesine. «Yarın için de kızarttım. Böylece senin... Böylece birbirimiz için daha fazla vaktimiz olur.»

«Yarın, şöyle saray parkına doğru bir uzansak. Oraları hayli güzeldir şimdi.»

«Hele bir yarın olsun, sevgilim.»

Bulaşıkları yıkamaya koyuldular. Kuzucuk eline bir tabak aldığı sırada, ağzı inleyerek açıldı. Rengi sarardı, sonra al al oldu.

Pinneberg korkuyla: «Ne oluyor Kuzucuk?» diye sorup hemen bir sandalye getirdi.

«Sancılar,» diye fısıldadı Kuzucuk. Elinde tabak, iki kat oturuyordu.

Pinneberg şaşkınca pencereden baktı. Sonra kapıya... Kaç-

mak istiyordu. Kuzucuk'un saçlarını okşamaya başladı. Acaba doktor mu çağırmalı? Usulca elindeki tabağı aldı.

Kuzucuk tekrar doğruldu. Rengi düzelmişti. Yüzüne biriken terleri sildi.

«Kuzucuk, Kuzucuk'um benim...»

Kuzucuk gülerek: «Evet,» dedi. «Artık hazırlanma vakti geldi. Önceleri ağrılar saatte bir gelirdi. Şimdiyse kırk dakikada bir... Bulaşığı bitiririz sanıyordum.»

«Bana da bir şey söylemedin; hem sigara içmeme de izin verdin!»

«Aslında daha var. Doğum yaklaştığında dakikada bir ağrı gelir.»

«Fakat söylemeliydin,» diye üsteledi Pinneberg.

«O zaman yemeğini yiyemezdin. İşten yorgun geliyorsun zaten.»

«Hadi o zaman, kalk.»

«Evet,» dedi Kuzucuk. Odayı bir kez daha inceledi. Yüzünü şirin bir gülümseme sardı. «Artık bulaşığı kendi başına yıkayacaksın. Yuvamızı temiz tutacaksın, değil mi? Seni uğraştıracak fakat aklım sürekli burada olacak.»

Pinneberg: «Kuzucuk!» diyebildi sadece. «Kuzucuk!»

«Hadi gidelim. İyisi mi önce sen in. Dilerim merdivenlerde bastırmaz.»

«Ama az önce kırk dakikadan önce gelmez dedin.»

«Belli mi olur? Belki yavrumuzun acelesi var. Biraz daha dayanırsa pazar çocuğu olacak.»

Merdivenden indiler.

Her şey iyi gidiyordu. Puttbreese de yoktu ortalıkta.

«Tanrı'ya şükür!» dedi Pinneberg. «Sarhoş gevezeliğinden kurtuldum.»

Tramvay çanları, otobüs gürültüleriyle uğuldayan Eski Moabit'teydiler şimdi. Mart güneşi altında ağır adımlarla yürüdüler. Yoldan geçen erkeklerin kimileri korkmuşcasına, tuhaf tuhaf bakıyorlar, kimileri kötü kötü sırıtıyorlardı. Kadınların bakışları ise

apayrıydı. Ağırbaşlı, sanki kendileri yaşıyormuşcasına bakıyorlardı Kuzucuk'a.

Pinneberg bir şeyler düşündü. Bir an bocaladı. Sonra:

«Evet, öyle yapacağım,» dedi.

«Ne o sevgilim?»

«Hiç. Sana sonra söylerim. Doğumdan sonra. Bir şey düşünüyorum da.»

«İyi,» dedi Kuzucuk. «Fakat bir şey yapman gerekmez.»

Hayvanat bahçesi... Bir uçtan bir uca geçmek gerek, kapısı göründü bile. Rahatça varamayacaklar anlaşılan. Bir sıraya yaklaştılar. Beş-altı kadın oturuyordu. Sıkışarak yer açtılar hemen.

Kuzucuk oturdu. Gözlerini kapatıp ileri doğru eğildi. Pinneberg, elinde Kuzucuk'un çantası, çaresizce yanı başında durdu.

Kadınlardan tombul, kalın seslisi:

«Cesaret küçükhanım. Gidemeyeceksiniz gelip bir sedyeyle alsınlar,» dedi.

Genç olanı:

«Bu bedenle oraya da gider. Nasıl da yağ bağlamış,» dedi.

Diğerleri kötücül gözlerle baktılar genç kadına:

«Bugünlerde karnında bebek taşıyan kadın sevinmelidir. Bunu kıskanmanın anlamı yok.»

Genç kadın: «Bunu demek istemedim,» diye savundu kendini. Kimse ilgilenmedi.

Sivri burunlu, esmer olanı araya karıştı:

«Bir tane daha... Erkekler zevklerini alsın diye bunu omuzlarız.»

İhtiyar, sarı yüzlü kadın, tombul bir kız çocuğunu yanına çağırdı.

«Bak, erkeklerle yatıp kalkarsan senin de karnın böyle olur. İzle Frieda, izle! İzle ki, babanın seni neden sokağa attığını anlayasın!»

Kuzucuk tekrar kendine gelmişti. Uykudan uyanmış gibi etrafındaki kadınlara bakarak, gülümsemeye çalıştı.

«Geçti. Kalkabiliriz. Yoksa seni korkuttum mu?»

Pinneberg: «Tanrım!» diyebildi sadece.

Ağır adımlarla ilerlemeye başladılar.

Pinneberg ürküntüyle: «Kuzucuk,» dedi.

«Ne oldu?»

«Bu çocuğun, oradaki kadınların söylediği gibi, benim bir anlık zevkim için olduğunu düşünecek misin?»

«Aptalca sözler etme!» dedi Kuzucuk. Fakat bu sözü o kadar içtenlikle söylemişti ki, Pinneberg'in içinde kuşku kalmadı. Sonunda hastanenin kapısına vardılar.

«Doğum, değil mi?» diye sordu kapıcı. «Danışma solda.»

Pinneberg: «Hemen bulunur mu?» diye sordu korkuyla. «Sancıları başladı da. Hemen bir yatak bulabilecek miyiz demek istiyorum.»

«Yok canım. Doğum o kadar hızlı olmaz.»

Usulca danışmanın önündeki birkaç basamağı çıktılar.

«Geçenlerde de birisi geldi. Burada, hemen benim odamda doğuracağını sandı kadın. Fakat on dört gün yattıktan sonra evine yolladılar kadını. On dört gün de evinde yattı. Kimileri hesaplamasını bilmiyorlar.»

Danışma'nın kapısı açıldı. Bir hemşire vardı içerde. Pinnebergler bugünlerde eskisi kadar sık rastlanmayan bir şey için, gerçek bir ailenin yapısını çatmak için buraya geliyorlardı da, kimse onlarla ilgilenmiyordu.

Burada olağan karşılanıyordu galiba.

«Doğum mu?» diye sordu hemşire de. «Kesin bilmiyorum fakat sanırım boş yatağımız yok. Sizi başka hastaneye yollamak zorundayız. Sancılar ne kadar arayla geliyor? Biraz daha yürüyebilir misiniz?»

«Durun bakalım!» dedi Pinneberg. Bir kin dalgası sardı benliğini.

Bu sırada hemşire telefon etmişti. Ahizeyi yerine bırakıp:

«Ancak yarın yatak boşalacakmış,» dedi. «Fakat o zamana kadar bir yer buluruz!»

Pinneberg: «Rica ederim,» dedi hışımla. «Sancıları on beş dakikada bir gelmeye başladı. Yarına kadar dayanamaz.»

Hemşire, Pinneberg'e bakıp güldü. Sonra Kuzucuk'a:

«İlk çocuğunuz, değil mi?» diye sordu. Kuzucuk başını salladı.

«Nasıl olsa önce doğum odasına gireceksiniz.» Pinneberg'e döndü, «Bebek doğduktan sonra boş yatak bulunur herhalde.» Sesi değişmişti. «Acele edin delikanlı. Önce evraklarınızı tamamlayın. Sonra gelip karınızı buradan alırsınız.»

Neyse ki evraklar hemen tamamlandı.

«Hayır, para vermeniz gerekmez. Şurayı imzalayın yeter. Biz daha sonra sigortadan parayı alırız. Evet, tamam.»

Kuzucuk bir nöbet daha atlatmıştı galiba. «Yavaş yavaş başlıyor,» dedi hemşire. «Ama gece ondan, on birden önce olacağına ihtimal vermem.»

«Bu kadar uzun sürer mi?» diye sordu Kuzucuk. Dalgınca hemşireye baktı. Ansızın değişmişti bakışları. Bütün insanlardan, kendisinden bile uzaktaymış gibi geldi Pinneberg'e. «Bu kadar uzun sürer mi?» diye sordu tekrar.

«Evet. Daha önce de olabilir kuşkusuz. Güçlü görünüyorsunuz. Kimileri birkaç saat içinde doğururlar. Kimileriyse yirmi dört saatte...»

«Yirmi dört saat... Hadi sevgilim, gidelim.»

Kalktılar, dışarı çıktılar. Doğumevi bütün binaların ardında, hastanenin en uzak yerindeydi. Uzunca yol yürümek zorundaydılar. Pinneberg konuşmak, Kuzucuk'u bir parça olsun oyalamak istedi. Fakat o suskun, alnı kırış kırış, önünde yürüyordu. Yirmi dört saati düşünüyordu görünüşe göre.

«Kuzucuk,» dedi Pinneberg. Hastanedeki davranışların hainice olduğunu söylemek istiyordu. Fakat değinmedi buna. «Ah, seni biraz olsun oyalamak isterdim. Ama aklıma bir şey gelmiyor.»

«Bir şey söyleme. Hiç korkma. Bu kez içtenlikle söylüyorum, başkaları nasıl doğuruyorsa, ben de öyle doğuracağım.»

«Öyle, ancak...»

Doğumevinden içeri girdiler.

Girişte iri cüsseli, sarışın bir hemşire onları görür görmez döndü. Kuzucuk'tan hoşlanmıştı belki. (Kuzucuk'tan bütün iyi in-

sanlar hoşlanır.) Kuzucuk'u omuzlarından tutup: «Evet küçükhanım,» dedi. «Sonunda siz de konuğumuz oldunuz. İlk çocuğunuz, değil mi?» Herhalde asıl sorulardan biriydi bu. Sonra Pinneberg'e döndü. «Şimdilik karınızı alıyorum. Ooo, öyle kederli durmayın. Vedalaşmak için vaktiniz olacak. Sonra bütün eşyalarını almak zorundasınız. Burada hiçbir şeyi kalmayacak. Sekiz gün sonra, karınız eve döneceği zaman yine getirirsiniz.»

Kuzucuk'un koluna girip Pinneberg'in yanından ayrıldılar. Kuzucuk, çocukların doğduğu, doğurulduğu odaya girmeden önce, son kez omuzlarının üstünden Pinneberg'e baktı. Pinneberg dışarıda kaldı.

Sonra ihtiyar, saçları kırlaşmış, ters görünüşlü başhemşireye adlarını yazdırdı. Pinneberg, «Kuzucuk'un doğumunda bu kadın bulunmasa» diye düşündü. «Bir hata yapsa demediğini koymaz.» Uysal davranarak kadının sempatisini kazanmaya çabaladı. Fakat Kuzucuk'un doğumgününü bilemeyince hayli utandı.

«Her zamanki gibi,» dedi başhemşire. «Bunu kocaların hiçbiri bilmez.»

Pinneberg herkes gibi olmasa ne iyi olurdu.

«Evet, şimdi karınıza hoşça kal diyebilirsiniz.»

Pinneberg dar, uzun, ne işe yaradığını bilmediği bir sürü cihazla dolu bir odaya girdi. Kuzucuk uzun, beyaz bir gömlekle, oturduğu yerden Pinneberg'e gülümsedi. Küçük bir kız çocuğu gibiydi. Yüzü pespembe, saçları karmakarış, biraz da utanmış...

«Karınıza veda edin bakalım,» dedi başhemşire. Kapının önünde gezinmeye başladı.

Kuzucuk'un önünde durdu. Önce, gömleğe işlenmiş, güzel, mavi çelenkler çekti dikkatini. Fakat Kuzucuk kollarını boynuna sarıp başını göğsüne dayadığında, bunların çelenk değil de gömleğin her tarafına işlenmiş, üzerinde Berlin Belediye Hastanesi yazılı armalar olduğunu anladı.

İkinci olarak odadaki kötü koku dikkatini çekti. Sanki...

«Evet sevgilim,» dedi Kuzucuk. «Belki bu akşam olmaz ama yarın mutlaka doğuracağım. Yavruma kavuşacağım için epey sevinçliyim.»

«Kendi kendime söz verdim Kuzucuk,» diye fısıldadı Pinneberg. «Eğer bunu sağ salim atlatırsan, bundan sonra, hayat boyu, cumartesileri sigara içmeyeceğim.»

«Sevgilim, sevgilim benim...»

«Evet, Bay Pinneberg!» diye seslendi başhemşire, sonra Kuzucuk'a döndü. «İğne etkisini gösterdi mi?»

Kuzucuk kızarıp başını salladı. Pinneberg ancak vedalaşmak için onu öpeceği zaman, tuvalet üzerinde oturduğunu fark etti onun. Sersemce olduğunu bile bile o da kızardı.

«Geceleyin dilediğiniz zaman telefon edebilirsiniz,» dedi başhemşire. «Bunlar da eşinizin eşyaları.»

Pinneberg yavaşça çıktı odadan. Mutsuz hissediyordu kendini. Kuzucuk'u evlilik hayatlarında ilk kez başkalarına bıraktığını, yine ilk kez onun duygularını paylaşamadığını düşündü. «Ebe çağırsaydık daha yerinde olurdu belki. O zaman ben de yanında bulunurdum.»

Hayvanat bahçesi. Hayır, demin bankta oturan kadınlar orada değil. Şu anda onlardan biriyle konuşmayı o kadar isterdi ki. Puttbreese de depoda değildir, onunla da konuşması olanaksız. Kendi başına, o gemi kamarasına benzeyen odasında beklemek zorunda.

Ve kollarını sıvadı, Kuzucuk'un önlüğünü giyip bulaşıkları yıkamaya girişti. Birden önce yüksek sesle, sonra sesini kısıp:

«Ya onu bir daha göremezsem? Böylesi şeyler oluyor. Üstelik sık aralarla,» dedi.

Bomboş odada, «Ya onu bir daha göremezsem» düşüncesiyle tek başına olmak rahat iş değil. Hele Pinneberg için hiç. Bulaşıklar duruyordu. Hiç gerekmediği halde, her kabı tek tek sabunladı, ovdu. Gömleğin üstüne işlenmiş hastanenin arması bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. Bir de Kuzucuk'un pembeleşmiş, çocuksu yüzü... hepsi bu muydu düşüncelerinin?

Hayır.

Bulaşıklar bitti. Şimdi? Uzun zamandır kapının soğuk gelen aralıklarını kapatmak istediği, fakat bir türlü yapamadığı geldi aklına. Bez parçaları kış başından beri bir kenarda duruyordu.

Mart'talardı ve sadece şimdi bu işe el sürebiliyordu. Bezleri deliklere tıkayıp üstünden tutturdu. Kapının kapanıp kapanmadığını denetledi, sonra bezleri sağlamca raptiyeledi. Epey vakti vardı daha. Yediden önce telefon etmenin de anlamı yoktu doğrusu. Hem telefon etmek yerine, tekrar hastaneye gidecekti. Hem on feniği gitmez, hem daha fazla bilgi alabilir, onu görebilirdi bile.

Belki de bir daha göremeyecekti onu.

Bir de Kuzucuk'un elbiselerini asma işi kaldı. Mis gibi kokuyorlardı. Pinneberg sürekli sevmişti bu kokuyu. Yeteri kadar iyi davranmamış, sık sık terslemişti onu. Nelere üzüldüğü, nelerden hoşlandığıyla hiç ilgilenmediğini düşündü. Böylesi şeyler erkeklerin, aklına artık çok geç olduktan sonra geliyordu. Başhemşire ne demişti: «Her zamanki gibi.» Her zaman böyle olurdu sahiden. Pişmanlığın ne faydası var artık!

Beşi çeyrek geçiyor. Hastaneden ayrılalı bir saat geçmesine rağmen, yapacak işi kalmamıştı. Büyük kanepeye bıraktı kendini. Yüzünü elleri arasına alıp sessizce yattı. Evet küçüktü, yoksuldu, şu dünyada bir yer kapabilmek için didinmesi, savaşması gerekiyordu; fakat bu yeri hak edebiliyor muydu bakalım? Bir hiçti o. Ve Kuzucuk onun yoluna acılar içinde kıvranmak zorunda kalmıştı. Keşke görmeseydi... Keşke gitmeseydi...

Yatıyordu Pinneberg. Düşünmek de denemezdi yaptığına. Hayal görüyor gibiydi...

Berlin'deki, gemi kamarasına benzeyen odasında, kanepeye uzanmış, koca şehrin seslerini dinliyordu. Binlerce ses birleşmiş, tek bir uğultu halini almıştı. Çoğalıyor, genişliyor müthiş bir ses oluyor, sonra bir rüzgâr alıp götürmüşcesine kayboluyordu.

Uğultu Pinneberg'in yattığı yere dek ulaşıyor, onu alıp yukarılara kaldırıyor, ardından yere indiriyordu. Tıpkı durgun denizlerdeki sakin dalgalar gibi...

Adı Lensahn olan bir yerdi. Pazarları oraya gidiş-dönüş bileti satılırdı Ducherow'da. Bir cumartesi, iki treniyle yola düştü Pinneberg.

İlkbahardı. Mayıs ya da haziran... Evet, hazirandı. Bergmann'dan izin almıştı.

Lensahn, Platz'dan fazla uzak değildir. Köy bu nedenle insan kaynıyor ve eğlence yerlerinden, sahildeki insan kalabalığından korkunç bir uğultu yükseliyordu.

Ama sahil insanı çekiyor gibiydi. Yürümek, aralıksız yürümek istiyordu insan. Pinneberg ayakkabılarını, çoraplarını çıkardı, sahil boyunca yürümeye başladı. Nereye gittiğini bilmeden yürüyordu.

Birkaç saat, insanlar gözden kaybolana kadar, habire yürüdü. Kumların üstüne oturup bir sigara yaktı.

Sonra tekrar ayağa kalktı, yürümeye devam etti. Ah, şu sahiller yok mu... Girintiler, çıkıntılar; insan kimi zaman bir burnu dolanırken arkasında bir şey olmadığını, hemen denize dalacağını sanır. Ama sahil yumuşak bir yay çizerek tekrar karaya yönelir. Yine bir girinti, mavi-beyaz köpüklü deniz, en ötelerde yeni bir burun...

Ondan sonra denizden başka bir şey yoktur asla.

Fakat vardı. Yeni bir girintiden başka, bir de insan çıktı karşısına. İlgiyle baktı. Siyah bir çizgiydi önce, evet bir insan... Bunca uzaklarda insanın işi ne? Herkes Lensahn'da şimdi.

Birbirlerine yaklaştıklarında, bu çizginin genç bir kız olduğunu gördü. Çıplak ayak, enli omuzlu, pembe ipek bluzu, beyaz pileli eteğiyle ona doğru geliyordu.

Karanlık çöküyordu nerdeyse, gökyüzü kızarmaya başlamıştı.

«Merhaba,» dedi Pinneberg. Durdu, kızı süzdü.

«Merhaba,» dedi Emma Mörschel. O da durup Pinneberg'e baktı.

Pinneberg; «Oraya gitmeyin,» diyerek eliyle, geldiği yeri gösterdi. «Gürültüden başka şey yok. İnsanların yarısı dut gibi sarhoş.»

«Öyle mi?» dedi Emma. «Öyleyse siz de oraya gitmeyin.» O da geldiği yeri gösterdi. «Wiek'te de farklı bir şey yok.»

Pinneberg: «Peki ne yapalım?» diyerek güldü.

«Evet, acaba ne yapmalı?»

«Akşam yemeğini burada yiyelim mi?»

«Bence olabilir.»

Kumlara oturdular. Avuç içine benzeyen bir çukurdu oturdukları yer. Pinneberg'in kahvesi, Emma'nın kakaosu vardı. Beraberlerinde getirdikleri yumurtayla, sandviçleri değiştiler.

Lafladılar, güldüler. Bir yandan da habire atıştırıyorlardı. Bunların yanı sıra, insanların kötü olduğu konusunda da hemfikir oldular.

«Canım Lensahn'a gitmek istemiyor,» dedi Emma.

«Benim de Wiek'e...» dedi Pinneberg.

«Ne yapsak?»

«Denize girelim mi?»

Güneşin alçalmasına rağmen, ortalık henüz loştu. Beyaz köpüklere koştular. İkisi de iyi vatandaştı. Mayolarını getirmişlerdi, havlularını da (Fakat Pinneberg'inki ev sahibinindi).

Hemen sonra yine, ne yapacaklarını bilmeden kumlara oturdular.

«Gidelim mi?» dedi Emma.

«Evet, hava giderek soğuyor.»

Sessizce oturdular.

Emma Mörschel, uzun zaman böyle oturduktan sonra: «Wiek'e mi, yoksa Lensahn'a mı gidelim?» diye sordu.

«Benim için hepsi bir.»

«Benim için de.»

Yine uzun süreli bir sessizlik.

Emma: «Hadi, gidelim o halde,» dedi yeniden.

Pinneberg ürküntüyle kolunu usulca Emma'nın omzuna attı. O da şimdi tıpkı Emma gibi titriyordu. Denizin sesi giderek çoğalıyordu. Başını, gözleri pırıl pırıl parlayan Emma'nın başına doğru yaklaştırdı. Dudakları birbirini buldu.

Geniş bir soluk aldı Pinneberg. Elleri yavaşça aşağıya indi. İpek bluzun altında dolgun, dik göğüsleri dokundu eline. Genç kız önlemek istercesine devindi.

Pinneberg: «Lütfen...» dedi fısıltıyla.

Ve göğüsleri yine avuçlarındaydı.

Emma birden: «Evet, evet, evet,» dedi üç kez.

İçinin derinliklerinden ayrılıp gelen birer mutluluk çığlığı gibiydi bu sözler. Kollarını Pinneberg'in boynuna atıp sıkıca sarıldı.

Emma üç kez evet demişti.

Henüz birbirlerinin adlarını bile bilmiyorlardı. Birbirlerini ilk görüşleriydi.

Deniz yanlarındaydı; başlarının üstündeki gökyüzü ağır ağır kararıyor, art arda yıldızlar seçilir oluyordu.

Hayır, henüz birbirlerine dair hiçbir şey bilmiyorlardı. Gençtiler, iki insanın birbirlerini sevmesinin çok olağan olacağını seziyorlardı sadece. Çocukları olacağı akıllarına bile gelmemişti.

Ve şimdi o da oldu...

Çok güzeldi ve her zaman öyle kaldı... Sahildeki o genç kız dünyanın en iyi kadını olmuştu fakat kendisi asla iyi bir koca olamamıştı.

Pinneberg usulca doğruldu. Işığı yakıp saate baktı. Yediydi. Şimdi üç sokak ilerdeydi Kuzucuk.

Paltosunu giyip hastaneye koştu.

«Bu saatte nereye böyle?» diye sordu kapıcı.

«Doğumevine. Ben...» Açıklaması gerekmedi.

«Dosdoğru gidin, son bina.»

«Teşekkürler,» dedi Pinneberg.

Binaların arasında ilerledi. Her pencerede ışık, her ışığın altında dört, altı ya da sekiz yatak. Yüzlercesi, binlercesi bu odalarda yavaş yavaş ya da seri biçimde ölüyorlar. Daha sonra ölmek için sağlıklarına kavuşanlar da oluyor. Şu hayat adlı öykü ne kadar merhametsiz.

Ölü bir ışığın aydınlattığı doğumevinin girişi. Başhemşirenin odası boştu. Şaşkınca dikildi Pinneberg. Neden sonra bir hemşire geldi.

«Bir şey mi istediniz?»

Adının Pinneberg olduğunu söyledi. Karısının durumu...

«Pinneberg mi? Bir dakika...»

Hemşire deri kaplı bir kapıdan girdi. İçerde aynısından bir kapı daha vardı. İkinci kapıyı kapattı hemşire.

Pinneberg dışarda beklemeye devam etti.

Kapalı kapı açıldı ve bir hemşire hızlı adımlarla dışarı çıktı. Ardından, ufak tefek, esmer bir hemşire daha...

«Bay Pinneberg mi? Her şey yolunda. Hayır, henüz doğum olmadı. On ikiye doğru bir telefon edin. Hayır hayır, bir sorun yok...»

O anda, deri kaplı kapının ardından bir bağırma sesi duyuldu. Hayır, bağırmadan çok, tüyleri diken diken eden bir çığlıktı bu. İnsan sesini andırmıyordu.

Hemşire Pinneberg'e baktı. Bembeyaz kesilmişti yüzü.

«Bu...» dedi Pinneberg kekeleyerek. «Bu ses... Karımın sesi mi bu?»

«Hayır. Karınız henüz doğuma hazır değil.»

Pinneberg dudakları titreyerek: «Karım da böyle çığlıklar atacak mı?» diye sordu.

Hemşire, Pinneberg'i tekrar süzdü. Bilmesinin daha yerinde olacağını düşünmüş de olabilir.

«Evet. İlk doğumlar genellikle zor geçer.»

Pinneberg kulak verdi. Çıt yoktu ortalıkta.

Hemşire: «Evet, on ikide telefon edin,» diyerek yanından ayrıldı.

«Sağ olun hemşire hanım,» dedi Pinneberg. Hâlâ ortalığı dinliyordu.

Artık gitmeli. Çığlıklar ya kesilmiş ya da deri kaplı iki kapıdan buraya dek ulaşamıyordu. Fakat artık bilsin ki, Kuzucuk da böyle çığlıklar koparacak. Bunun aksini düşünmek bile gereksiz. Her şeyin bir karşılığı var. Bunun neden olmasın?

Pinneberg ne yapacağına karar veremeden caddede dikilekaldı. Sokak fenerleri yanmıştı, Ufa tiyatrosunun önü ışıklar içindeydi. Yaşam, Kuzucuk'la Pinneberg olsun ya da olmasın, her günkü gibi akıp gidiyor. Bunu anlamak mümkün değil işte.

İnsan, aklı böyle düşüncelerle yüklüyken eve gidebilir mi?

Ipıssız bir ev. Kuzucuk'u hatırlatan bir oda... Geceleri iki yatak arasında ne güzel birleşirdi elleri. Bu gece olmayacak bu. Belki de asla...

Acaba nereye gitse?

İçki içse... Hayır, olmaz. İçki için para gerek. Hem on bir ya da on ikiye doğru telefon edecek. Kuzucuk onca sancılıyken, içki içmesi uygun olur mu hiç? Hayır, Kuzucuk çığlık çığlığa doğum yaparken, hiç değilse bu çığlıkları düşünmesi gerek.

Acaba nereye gitse?

Dört saat sokaklarda mı dolansın? Bu onun yapacağı iş değil. Önce evlerinin bitişiğindeki sinemanın, sonra Spener caddesindeki annesinin evinin önünden geçti. Hayır, bu durumda ne annesine, ne de sinemaya gidebilir.

Yavaş yavaş yürümeyi sürdürdü. İşte ceza mahkemesiyle hapishane... Kim bilir, belki de şu karanlık demir parmaklıkların arkasındaki insanlar da acıyla kıvranıyor. Her şey bilinse, hayat daha kolaylaşır belki... Fakat bilinmiyor işte. Böyle bir gecede insan nereye gideceğini hiç bilemiyor.

Derken, bir yer geldi aklına. Saatine baktı. Kapıların kapanma saatine kadar yetişmesi için arabaya binmeliydi.

Tramvaya bindi. Biraz gittikten sonra indi, bir başkasına bindi. Onu hastaneden uzaklaştıran her kilometre gidecek bir yer olduğu için sevinmesine gerekçe oluyor; sanki uzaklaştıkça, Kuzucuk ve doğmak üzere olan yavrucuk silikleşiyor, ortadan kayboluyordu.

Hayır, o bir kahraman değildi. Ne savaşırken ne de acı çekerken... Sıradan bir gençti sadece. Görevlerini yapar, doğru bulmadığı için içki içmez fakat bir arkadaşına misafir gidebilir, dahası bundan keyif bile duyabilir. Ne zararı var ki bunun?

Şansı varmış:

«Evet, Bay Heilbutt evde.»

Heilbutt akşam yemeğini yiyordu. Bu geç vakitte gelecek konuklara şaşacak adamlardan değildi kuşkusuz.

«Sen misin, Pinneberg? Geldiğine sevindim. Yemek yedin mi? Yemedin mi? Elbette, saat daha sekiz. Buyur, beraber yiye-

lim. Gelmekle iyi ettin. Odamı nasıl buldun? Başkalarından ayrımı yok. Aslında çok kötü, fakat beni huzursuz etmiyor.»

Biraz sustu.

«Şu çıplak fotoğraflara mı bakıyorsun? Büyük bir koleksiyonum var. Kimi zaman sorun da çıkarıyorlar. Mesela, bir eve taşınıp da bu resimleri duvarlara assam, ev sahiplerim zıvanadan çıkıyorlar. Hemen taşınmamı söyleyenler bile oluyor.»

Yine sustu. Çevresine bakındı.

«Evet, başta hır çıkar. Ev sahiplerinin çoğu kavgacıdır zaten. Fakat zamanla onları da inandırırım. Zaten insanın kendi çıplaklığı kadar olağan bir şey olamaz. Bunu söyler, inandırırım onları. Örneğin, benim ev sahibim. Demin gördüğün tombul kadın. Önceleri o da epey kızdı, 'Onları derhal kaldırın' dedi bana. 'Yalnızken dilediğinizce bakabilirsiniz, fakat benim gözümün önünde'...»

Heilbutt Pinneberg'i ağırbaşlıca süzdü.

«Sonra onu da inandırdım. Düşün bir, Pinneberg, ben anadan doğma, saf doğaya tutkunum. Ona: 'Bu konuyu sabaha bırakalım' dedim. 'Yarın sabah da resimleri kaldırmamı isterseniz kaldırırım. Kahvaltımı da lütfen saat yedide getirin.' Ertesi gün yedide kapım çalındı: Kadın kahvaltı tepsisiyle içeri girdi. O sırada çırılçıplaktım, sabah sporumu yapıyordum. 'Beni dinleyin' dedim kadına, 'iyice bakın. Sizi heyecanlandırıyor muyum? Ya da bu durum sizi kışkırtıyor mu? Doğal çıplaklıktan utanılmaz, siz de utanmayın.' Ondan sonra bir daha karşı çıkmadı. Resimlere bir şey demedi.»

Heilbutt önüne bakarak sürdürdü:

«İnsanlar bunu bilmeli Pinneberg, fakat adam gibi anlatan yok. Bunu sen de denemelisin Pinneberg, karın da. Faydasını göreceksiniz.»

«Karım...» diye başladı Pinneberg.

Ama Heilbutt'u susturmak ne mümkün. Demek bu esmer, kibar, sakin Heilbutt'un da herkes gibi tutkuları vardı.

«Şu fotoğraflara bak,» dedi Heilbutt. «Bütün Berlin'i arasan bulamayacağın bir koleksiyon. Çıplak resim satan bir sürü ma-

ğaza var. Fakat hepsi bir hiç. Çirkin modeller, çirkin bedenler... Şurda gördüklerinin hepsi özel çekimdir. Bunların arasında...» (Sesine bir akışkanlık geldi) «...sosyeteden hanımlar da var. Onlar da bizim düşüncelerimizi benimsiyorlar.» Sesi yükseldi. «Biz özgür insanlarız, Pinneberg.»

Pinneberg sıkıntıyla: «Evet, haklısın,» dedi.

«Eğer bu düşüncelerim olmasaydı,» diye fısıldadı Heilbutt. Sonra Pinneberg'e doğru eğilip: «Bu aralıksız çalışmaya, orada çalışan ahmaklara, o alçak patron yalakalarına...» Pencereden dışarıyı gösterdi. «Sokakta olup bitenlere, Almanya'nın bütün iğrençliklerine katlanabilir miydim hiç? İnsanın umudu kırılıyor, fakat ben bir gün her şeyin yoluna gireceğine inanıyorum. Çok faydalı, Pinneberg, çok. Sen de, karın da bir kez denemelisiniz bunu.» Karşılık beklemeden ayağa kalktı, kapıya doğru bağırdı. «Masayı toplayabilirsiniz, Bayan.»

Heilbutt geri dönerek: «Kitaplar,» dedi. «Spor, tiyatro, çapkınlık, siyaset, etrafımızdakilerin yaptığı her şey, beyinlerini uyuşturmaktan başka işe yaramıyor... Aslında...»

«Ama...» diyerek konuşmayı denedi Pinneberg, fakat o sırada elinde tepsiyle ev sahibi içeri girdiğinden, konuşmasını sürdüremedi.

Heilbutt: «Bu, arkadaşım Pinneberg,» dedi kadına. «Bu akşam onu da yanımda götürmek istiyorum.»

Ev sahibi kısa boylu, tombul, ihtiyar bir kadındı. «Götürün Bay Heilbutt,» dedi. «Genç erkeklerin hoşlanacağı bir yerdir. Korkmanız gerekmez. İstemiyorsanız soyunmak zorunda değilsiniz. Bay Heilbutt götürdüğünde ben de soyunmamıştım...»

«Ben...» dedi Pinneberg yine.

Kadın konuşmasına olanak vermeyerek anlatmaya devam etti.

«Sakallı, gözlüklü, ihtiyar erkeklerin çırılçıplak dolaşıp söyleştikleri bir yerde elbiseli olmak çok ilginç. Hayli utanıyor insan.»

«Duydun mu?» dedi Heilbutt. «Bizse birbirimizden asla utanmayız.»

«Genç erkekler için iyi olabilir,» dedi yaşlı, tombul kadın. «Kızlar ne düşünüyor bilmem fakat erkekler iyi ilişki çıkarıyorlardır. Her şeyleri meydanda.»

«O sizin fikriniz, Bayan,» dedi Heilbutt. Öfkelendiği açıktı. «Sofrayı toplar mısınız?»

«Böyle şeyler duymak hoşunuza gitmiyor kuşkusuz. Fakat gerçek gerçektir. Kimileri hiç utanmadan kabinlere giriyorlardı.»

«Sizin bunu aklınız almaz, iyi akşamlar, Bayan.»

«İyi akşamlar, Baylar.» Tepsiyi alarak kapıya doğru gitti. Kapıda durup onlara döndü.

«Elbette aklım ermez. Fakat kesinlikle kahveye gitmekten daha hesaplı.»

Sözünü tamamlayıp çıktı. Heilbutt ardından kahverengi, parlak kapıya baktı.

«Bu kadının söylediklerine içerlememek gerek.» Ama epey öfkelenmişti. «Anlamıyor. Elbette yakın ilişkileri olacak. Genç insanların bulunduğu her tarafta olur bu. Bizim örgütümüzle bunun ilgisi yok ki.» Biraz sustu. «Zaten kendin de göreceksin. Vaktin varsa gelmek ister misin?»

«Bilmiyorum,» dedi Pinneberg, sıkılmıştı. «Önce telefon etmeliyim. Karım hastanede.»

«Öyle mi?» dedi Heilbutt, kederle. Sonunda durumu anladı. «Doğum yakın mı?»

«Evet, bugün öğleden sonra hastaneye yatırdım. Galiba bu akşam doğum yapacak...» Endişelerinden söz etmek istiyordu fakat bir türlü olmadı.

«Saunadan da telefon açabilirsin,» dedi Heilbutt. «Karının bunu istemeyeceğini düşünmüyorsun, dilerim?»

«Hayır, hayır. Karşı koyacağını sanmam. O orada yatarken, benim seninle gelmem komik olmaz mı? Doğum odası denen bir yer var. Çocuk doğurmak çok zor herhalde. Bir çığlık duydum... Müthişti.»

Heilbutt: «Elbette biraz acı çekecek,» dedi sakin görünerek. «Aslında hiçbir riski yoktur. Düşün bir, bunu da atlatınca ne çok

mutlu olacaksınız. Sonra kadının dediği gibi, soyunmaya mecbur değilsin.»

Pinneberg gibi toy insanlar için her çağrılan yere gitmenin kimi sakıncaları var. Cinsel konularda hiç de utanıp sıkılan biri sayılmazdı; hayır, hayır, tam aksine. Berlin'de büyümüştü o. Bayan Pinneberg'in hatırlattığı, o zamanlar olay yaratan, kum sandığında öğrenci kızlarla cilveleşme işinin üzerinden fazla vakit geçmemişti. İnsan elbiselerle uğraşa uğraşa, sadece elbise üzerinde değil, şakacılıkta, ünlü mankenlerle sohbette de ustalaşıyor, fakat romantik yanından fazla bir şey kalmıyordu. Kadın kadındır; erkek de erkek. Ayrı türler olmalarına rağmen, ortak yanları isteyerek, hazla birbirlerinin olmalarıydı. Eğer hevessiz davranıyorlarsa kesinlikle işin özüyle uyuşmayan bir nedenleri var demektir. Ya evlenmek isterler ya da akıllarında bazı zırvalar kurarlardı.

Hayır, buraya kadar bir bela söz konusu değildi. Asıl tehlike insanın her şeyi belirgince görmesinde, hayal etme becerisini kaybetmesinde. Heilbutt dilediği kadar kötü düşünce yok desin; Pinneberg olabileceğini pekâlâ biliyordu.

Pinneberg'in ortalıkta dolaşan genç kızların, kadınların nasıl davrandıklarına ya da yüzdüklerine şöyle bir bakması ortada dönenleri anlamasına yetmişti.

Fakat Pinneberg Kuzucuk'un kayıtsız kaldığı hiçbir şeye katılmamaya kararlıydı.

Bütün haşarılıkları, bir sürü kız arkadaşı, hovardalıklarıyla çocukluk dönemi geçmişte kalmıştı artık. Sonra Kuzucuk'la tanıştı. Wiek'le Lensahn arasındaki bu tanışmanın ardından, Kuzucuk hayatına renk katan, sevince, mutluluğa boğan biricik varlığı olmuştu onun.

Evet, nihayet evlendiler. Evliliğin gereği olan şeyi sık sık yaptılar. Evlilik öncesi mutluluk zevk verici, fakat farklı değildi.

Şimdi farklıydı her şey. Bir sadakat çıkmıştı ortaya. Kuzucuk'un mükemmel bir kadın olmasından ya da evlilik hayatının getirdiği alışkanlıklardan geliyordu bu. İnce bir sis çökmüş, ha-

yal gücü canlanmıştı yine. Sürekli hayranlık duyduğu, fakat şimdi biraz gülünçleşen arkadaşı Heilbutt havuza doğru ilerlerken, Pinneberg tartışmasız anladı ki, o Kuzucuk'un ilgilenmediği hiçbir şeye ilgi duyamaz. O Kuzucuk'un, Kuzucuk da onun her şeyiydi. Kaynağı Kuzucuk olmayan hiçbir şey haz vermeyecekti ona.

İşte bu nedenle Heilbutt'a: «Heilbutt, ben hastaneye gitsem iyi olacak,» dememek için zor engelledi kendini.

Küçük düşürmeyecek bir gerekçe bulmalıydı.

Fakat daha Heilbutt'la konuşma olanağını bulamadan kafası karıştı. Evi, doğum odası, çıplak kadınlarla dolu yüzme havuzu, ufacık dik göğüslü kızların çıplak resimleri (önceleri küçük göğüslerden hoşlanırdı, fakat şimdi iri, yumuşak, etli göğüslerini gördüğünden beri...) gözünün önüne geldi. Yine aynı şey. Kuzucuk'a ait her şey güzel. Evet, şimdi söyleyecekti Heilbutt'a...

«İşte burası,» dedi Heilbutt.

Pinneberg başını kaldırıp binaya baktı.

«Burası rastgele bir yüzme havuzu. Düşündüm ki...»

«Özel yerimiz olacağını düşündün. Hayır, o kadar paralı değiliz.»

Kalp atışları hızlandı. Bir korku sardı içini. Fakat henüz korkacak bir şey yok meydanda. Kasada ihtiyar bir kadın duruyordu.

«İyi akşamlar Joachim. Otuz yedi numaralı odadasın.» Üstünde numara yazılı anahtarı verdi Heilbutt'a.

«Sağ ol,» dedi Heilbutt.

Heilbutt'un ön adıyla çağrılması Pinneberg'i epey afalattı.

Kadın başıyla Pinneberg'i gösterip:

«Bu bay kim?» diye sordu.

«Bir konuk. Yüzmeyeceksin değil mi?»

«Hayır,» dedi Pinneberg, ürkerek. «Bugün canım istemiyor.»

«Nasıl istersen. Gir, bir bak; belki sonra gelir bir anahtar da sen alırsın.»

İçeri girip kabinler boyunca gittiler. Henüz görünmeyen havuzdan gülüşmeler, çığlıklar, su sesleri geliyordu.

Ilık, nemli, eşsiz bir havuz havası vardı içerde. Pinneberg giderek yatıştı.

Bu arada kabinlerden birinin kapısı açıldı. Aralıktan pembe bir beden görünce bakışlarını kaçırmak istedi Pinneberg. Fakat kapı sonuna kadar açıldı. Çırılçıplak, genç, kanlı canlı bir yaratık belirdi kapıda.

«Nihayet görüştük Achim. Bir daha gelmeyeceksin sanmıştım.»

«Geldim işte,» dedi Heilbutt. «Sana arkadaşım Pinneberg'i tanıştırayım. Bay Pinneberg, Bayan Emma Coutoreau.»

Bayan Coutoreau, usulca eğilerek Pinneberg'e elini uzattı. Şaşkınca bir sağa, bir sola baktı Pinneberg.

«Sevindim,» dedi Bayan Coutoreau. Hâlâ üstüne bir şey giymemişti. «Galiba izlediğimiz yolun doğruluğunu siz de kabul ediyorsunuz...»

Pinneberg kurtuluş olarak gördüğü telefon kulübesine gitmek için izin istedi.

«Bağışlayın. Hemen telefon etmeliyim,» diye mırıldanarak yanlarından ayrıldı.

Heilbutt ardı sıra seslendi:

«Biz otuz yedi numaralı kabindeyiz.»

Telefon kabininde hayli oyalandı. Saat daha on, telefon etmek için fazla erken. Fakat yanlarından ayrılması iyi olmuştu.

«İnsanın hevesi köreliyor,» dedi kendi kendine. «Sahiden çıplak mı gezmeli acaba?»

Sonra bir on feniği telefona atarak Moabit 8650 numarayı çevirdi.

Kalbi yine küt küt atmaya başladı. Bir türlü yanıt vermiyordu karşısı! Onu bir daha hiç görmeyeceğim belki de!

«Bir dakika, şimdi size bilgi veririm,» dedi hemşirenin biri. «Kim arıyor? Pallenerg mi?»

«Hayır, hemşire hanım, Pinneberg, Pinneberg.»

«Ben de Pallenberg diyorum ya. Biraz bekleyin lütfen.»

«Hemşire hanım, Pinne...»

Hemşire ayrılmıştı telefonun başından. Belki de şu anda do-

ğumevinde Pallenberg soyadını taşıyan bir kadın yatıyor olabilir, ona yanlış bilgi verebilirlerdi. Sonra her şeyin iyi gittiğini sanacak, ama aslında...

«Orada mısınız Bay Pinneberg?»

Tanrı'ya şükür, başka hemşire gelmişti. Kuzucuk'la ilgilenen hemşireydi belki de.

«Hayır. Sanırım daha üç-dört saat sürecek. Gece yarısına doğru tekrar arayın.»

«Kendisi nasıl? Bir sorun yok, değil mi?»

«Her şey yolunda... Evet Bay Pinneberg, gece yarısına doğru tekrar arayın.»

Ahizeyi yerine bıraktı. Dışarı çıkmak zorunda şimdi. Heilbutt otuz yedi numaralı kabinde onu bekliyor. Şeytana uyup nasıl da buraya gelmişti onunla.

Otuz yedi numaranın kapısını çaldı. «Girin,» diye seslendi Heilbutt. Yan yana bir sıraya oturmuşlar, söyleşiyorlardı. Ya ona öyle gelmişti ya da o da Heilbutt'un ev sahibi gibi kötü niyetliydi.

Çıplaktı Heilbutt, gerinerek: «Hadi çıkalım,» dedi. «Burası fazla dar. Beni iyi ısıttın Emma.»

«Sen de beni,» dedi Bayan Coutoreau, gülerek. Arkalarından yürüdü ve yeniden utandı.

Heilbutt omuzlarının üzerinden bakarak:

«Karın hakkında bilgi alabildin mi?» diye sordu. Sonra kız arkadaşına dönüp: «Karısı hastanede. Bugün doğum yapacak,» dedi.

«Öyle mi?» dedi kadın.

«Henüz bir şey yok, üç-dört saat sürecekmiş.»

«Öyleyse içeriyi incelemeye vaktin var demektir.»

Pinneberg Heilbutt'a içerlemeye başlıyordu.

Havuzun bulunduğu salona girdiler. Pinneberg önce «Kalabalık değil» diye düşündü. Ama epey kalabalıktı. Tramplenin etrafı tıklım tıkıştı. Hepsi çırılçıplak, sırayla tramplene çıkıp balıklama havuza dalıyorlardı.

«En iyisi,» dedi Heilbutt, «En iyisi kal. Bana gerek duyarsan, bir el sallaman yeter.»

Yanından ayrıldılar. Pinneberg köşesinde huzursuz edilmeden, güven içinde tramplenden atlayanları seyretmeye başladı.

Heilbutt başkanları gibiydi. Hepsi onu gülümseyerek selamlıyor, Joachim'in çığlıkları Pinneberg'in kulağına kadar ulaşıyordu.

Havuzun çevresinde güçlü kuvvetli delikanlı erkekler, etli, güzel bedenli genç kızlar da vardı. Ama sayıca azdı bunlar. Çoğunluğu ihtiyar, saygın baylar, tombul bayanlar oluşturuyordu. Onları bir gazinoda kahve içerken canlandırdı gözünde.

Çok nazik, usul bir ses duydu ardında.

«Bağışlayın. Siz de konuk musunuz?»

Pinneberg hayretle arkasına döndü. Şişman, kısa boylu, kıvrık burnunun üzerinde bir gözlük, neyse ki tepeden tırnağa siyah elbiseli bir kadın duruyordu arkasında.

«Evet.»

«İlginç bir yer, değil mi?» dedi kadın. «Olağandışı.»

«Evet, epey ilginç.»

«Siz de buraya...» Kadın duraksadı, sonra sordu. «...Kız arkadaşınız mı getirdi sizi?»

«Hayır, erkek arkadaşım.»

«Erkek arkadaşınızla geldiniz ha! Ben de öyle. Nasıl, karar verebildiniz mi?»

«Neye?»

«Onlara katılmaya. Siz de üye olacak mısınız?»

«Hayır, daha karar vermedim.»

«Ben de. Üçüncü kez geliyorum buraya fakat hâlâ kararsızım. Benim yaşımda biri için bu kolay değil.»

Kadın işkillenerek baktı Pinneberg'e.

«Evet, hiç de kolay değil,» dedi Pinneberg.

Bu yanıtı sevdi kadın.

«Max'e sürekli söylediğim şey de harfiyen bu. Max arkadaşımdır. Bakın orda. Hayır, şimdi görünmüyor.»

Fakat Pinneberg adamı görmüştü. Kırklarında, alımlı, esmer, işbilir bir tüccar izlenimi veriyordu karşıdan bakınca.

«Max'e sürekli 'Bu iş senin düşündüğün ölçüde basit değil, hele bir kadın için zerrece basit değil,' derim.»

Kadın tekrar ona baktı. Bütün söylediklerini onaylamaktan başka çaresi kalmamıştı Pinneberg'in.

«Evet, epey güçtür.»

«Gördünüz mü? Max sürekli 'Buraya üye olursan çok faydasını göreceksin,' diyor. Hakkı var. Çünkü buranın faydasını iş hayatında da gördü.»

«Öyle mi?» dedi Pinneberg ilgilenerek.

«Nasıl olsa gizlisi saklısı yok. Ne tür faydaları olduğunu size de anlatayım. Max bir halı ve perde fabrikasının temsilcilik görevlisi. İşler kötüye gittiği sırada buraya üye oldu, diğer üyelere halı, perde satar. İndirim yapar kuşkusuz, fakat yine de iyi kazanır. Evet, Max gibi alımlı, konuşkan, toplantıların parlak karakteri olan biri için kolaydır bu. Fakat benim için... Çok zor.»

Geniş bir soluk aldı.

Pinneberg: «Siz de bir işte çalışıyor musunuz?» diye sordu ve bu biçare ihtiyar kadını süzdü.

«Evet. Benim de bir işim var. Fakat çok talihli sayılmam. Çikolatacı dükkânım var. Bir ara çok iyi çalışıyordu. Sanırım bu iş için hünerli değilim. Sürekli aksiliklerle karşılaştım. Bir kez, işi büyütmek için bir dekoratör çağırdım. Vitrinimi düzenlemesi için on beş mark ödedim. İki yüz marklık mal doldurdum vitrine. Öyle eliçabuk, öyle umutluydum ki, işlerin hemen düzeleceğini sandım. Fakat heyecandan, güneşliği indirmeyi unutmuşum. Güneş (mevsimlerden yazdı) vitrine vurunca da... Başka ne anlatayım size. Durumu fark ettiğimde bütün çikolatalar eriyip akmıştı. Daha sonra bunları kilosu yirmi fenikten çocuklara sattım. Düşünün bir, en pahalı çikolatalar kilosu yirmi fenikten gitti. Hayli zarar ettim!»

Kadın üzgünce Pinneberg'e baktı. Bu durum Pinneberg'i hem üzmüş, hem de komik gelmiş, yüzme havuzunu çoktan unutmuştu.

«Size yardım edecek kimseniz yok muydu?» diye sordu Pinneberg.

«Hayır, Max'le sonradan tanıştım. O sırada dükkânı kapatmıştım bile. Sonra Max bana sutyen, korse ve öylesi şeyler üzerine bir temsilcilik buldu. Aslında iyi bir iş olmalı, fakat ben hiç satış yapamıyorum.»

«Evet, böylesi işler bugünlerde hayli zor.»

«Haklısınız, çok zor. Bütün gün merdivenleri inip çıkıyorum. Bazen beş marklık satış bile yapamıyorum. Fakat...» diyerek gülümsemeye çalıştı. «Önemi yok. Aslında kimsede para yok. Bir de kaba davranmasalar! Biliyor musunuz, ben Yahudi'yim. Bilmem ilginizi çekti mi?»

«Hayır... Tam değil,» dedi Pinneberg sıkıntıyla.

«Gördünüz mü, yine de fark ediliyor. Max'e de söylerim bunu. Şu Yahudi düşmanları kapılarına bir yazı assa da, insan onları huzursuz etmese. Ne olacağını önceden sezmek zor. Dün birisi; 'Topla şu pis mallarını da yıkıl karşımdan pis Yahudi' dedi bana.»

Pinneberg: «Alçak herif!» dedi öfkeli. «Bazen Yahudi kilisesinden ayrılmayı düşündüğüm de oldu. Fazla dindar sayılmam, domuz eti de yerim. Herkesin Yahudilere saldırdığı şu günlerde bunu yapmak mümkün mü?»

«Hakkınız var,» dedi Pinneberg hoşnut. «Böyle bir şey yapmayın sakın.»

«Geçmem. Hem Max, buraya üye olmamı söyledi. Burada iyi satış yapabileceğimi iddia ediyor. Haklı. Bakınız, genç kızlar bir yana, bütün kadınların bir korseye ya da sutyene ihtiyacı var. Şimdi ben, buraya gelen her kadının neye ihtiyacı olduğunu biliyorum. Üç akşamdır buraya geliyorum. Max, sürekli, 'Haydi artık, karar ver, burada çok iş var' diyor. Ama ben bir türlü karar veremiyorum. Anlıyorsunuz, değil mi?»

«Tabii ki anlıyorum.»

«Yani, faydalarına karşılık bunlara katılmamam fikrinde misiniz siz de?»

Pinneberg dalgın, baktı.

«Bu konuda size bir şey önermem zor. Bunun gerekliliğine, ya da işe yarayıp yaramadığına karar verecek olan sizsiniz.»

«Hayır desem Max epey bozulur. Son günlerde sabırsızlıkla cevabımı bekliyor, korkarım...»

Pinneberg kadının yaşamöyküsünü anlatacağını sanıp kaygılandı. Zavallı ihtiyar kadın. O anlatırken kendisi farklı şeyler düşünüyordu. «Yeter ki Kuzucuk acı çekmesin, ölmeye razıyım.» Artık Bayan Nothnagel'in hayat hakkındaki düşüncelerini dinleyecek hali yoktu. Bir akşam yeterince acısı vardı zaten. Birden kadının sözünü keserek: «Bağışlayın, telefon etmeliyim,» dedi kabaca.

Nazikçe yanıt verdi kadın:

«Rica ederim, sizi alıkoymayayım.»

Pinneberg kadının yanından ayrıldı.

Pinneberg, Heilbutt'a hoşça kal demeden havuzdan ayrıldı. İsterse üzülsün ne fark eder. O kadının umutsuzca gevezeliğine katlanamayıp kaçmak zorunda kalmıştı.

Berlin'in doğusundan, kuzeybatısındaki Eski Moabit'e dek giden o uzunca yolu yürüyecekti. On ikiye kadar vakti olduğuna göre yürüyebilir, arabaya ödeyeceği para da kendisine kalırdı. Bir Kuzucuk'u, bir Bayan Hothnagel'i düşündü; yakında bölüm şefi olacak Jaenecke de geçti aklından. Anlaşılan, Bay Kröpelin, Bay Spannfuss'ta iyi duygular bırakmamıştı. Fakat çoğunlukla sessizce yürüdü. Vitrinler, karınca gibi gidip gelen otobüsler, ışıklı panolar... Bu arada bir şey daha hatırladı: «Ne demişti Bergmann? Onun bir kadın olduğunu aklınızdan çıkarmayın. Kadınların her şeye aklı ermez. Kuzucuk'u görseydi böyle söylemezdi herhalde!»

Eski Moabit'e geldiğinde saat on bir buçuktu. Etrafına bakınıp ucuza telefon açabileceği bir yer arandı. Sonra yakındaki bir bara dalıp bir bira istedi. Telefon etmek için daha yarım saati vardı. Birasını yavaşça içip iki sigara yaktı mı aşağı yukarı geçerdi bu yarım saat.

Ama henüz birasını bitirmeden, kalkıp telefon kulübesine gitti. Elindeki on feniği atıp Moabit 8650 numarayı tuşladı.

Önce bir erkek sesi geldi ahizeden. Pinneberg doğumevini

bağlamasını istedi ondan. Biraz bekledikten sonra bir kadın sesi: «Buyrun! Bay Pinneberg mi?» dedi.

«Evet hemşire hanım! Söyleyin lütfen...»

«Yirmi dakika önce. Çocuğun da, annesinin de sağlığı iyi. Geçmiş olsun.»

«Oh, çok iyi, çok teşekkürler hemşire hanım, sağ olun.»

Pinneberg aniden keyiflenmişti, ağır bir yük kalkmış gibiydi üzerinden, mutluydu.

«Ne olur söyleyin hemşire hanım, kız mı erkek mi?»

Hemşire: «Üzgünüm,» dedi telefonun diğer ucundan. Bunu söylemem ne yazık ki yasak, Bay Pinneberg.»

«Bu da ne demek hemşire hanım? Ben babasıyım, söylemeniz gerekir!»

«Olanaksız, Bay Pinneberg. Bunu babaya sadece çocuğun annesi söyleyebilir.»

«Demek öyle...» dedi Pinneberg. Bu kadar büyük düşünce duyarlılığı karşısında küçülmüş gibiydi. «Şimdi oraya gelebilir miyim acaba?»

«Hayır, buna da hayır! Doktor, karınızın yanında şimdi. Sabah sekizde gelin.»

Hemşire telaşla: «İyi geceler Bay Pinneberg,» deyip telefonu kapattı. Telefon kulübesinden çıktığında ruh gibiydi. Nerede olduğunu unutmuştu, salonu boydan boya geçti. Garson kapıda koluna yapışıp: «Nereye delikanlı, daha biranızın parasını ödemediniz?» diye onu uyarmasa dışarı çıkacaktı.

Pinneberg sadece o zaman ayıldı.

«Ah, bağışlayın,» diyerek masasına döndü. Bardağından bir yudum içerken, garsonun hâlâ kötücül gözlerle baktığını fark etti. «Çok özür dilerim. Demin telefonda, baba olduğumu öğrendim de.»

«Demek öyle!» dedi garson. «İşte buna insanın korkudan nefesi kesilir. Kız mı erkek mi?»

«Erkek,» dedi Pinneberg sakince. Bilmediğini söylemeye utanmıştı.

Garson: «Öyle ya, en pahalısı... Sürekli böyle olur zaten,» di-

yerek yine düşüncelere dalan Pinneberg'e baktı. «Öyleyse bu birayı size ben ısmarlayayım da zararınız fazla büyümesin.»

Yine düşüncelerinden ayrıldı Pinneberg.

«Aksine! Tam aksine!» diyerek masanın üstüne bir mark bıraktı. «Üstü kalsın.» Sonra dışarı fırladı.

Garson, Pinneberg'in arkasından baktı. Nihayet kavramıştı durumu.

«Aptal herif! Bu enayi sahiden seviniyor ya! Şimdi ayıklasın pirincin taşını!»

Pinnebergler'in evi bardan sadece üç dakika ötedeydi. Fakat Pinneberg iyice dalmış, evini de sinemayı da arkada bırakmış, yürüyüp duruyordu. Sabahın sekizinde nereden çiçek bulacaktı bakalım? Çiçekçiler kapalıysa, insanın kendi bahçesinde de yoksa ne yapılır? Çalınır tabii ki! Fakat nereden? Elbette Berlin bahçelerinden! Her vatandaşın bu bahçelerde hakkı vardı.

Böylece Pinneberg'in bitimsiz gece yolculuğu başladı. Art arda Grossen Stern, Lützow, Nollendorf, Viktoria-Luise, Prager meydanlarını dolaştı. Her birindeki çiçekleri ayrı ayrı inceledi. Mart ortasıydı. Fazla çiçek yoktu daha. Ne kepazelik!..

Onlar da birkaç safrançiçeği ile çimenler arasında seçilen kar çiçekleri dışında bir şey değildi. Bunlar da Kuzucuk'a götürülür mü?

Dolaşmaya ara vermedi. Önce Nikolsburger meydanına, oradan Hindenburg parkına uğradı. Fehrbelliner, Olivear, Savigny meydanları geldi bunların ardından. Yine de bir şey bulamadı. Böyle anlamlı bir güne uygun tek çiçek yoktu ortalıkta. Fakat başını biraz yukarı kaldırdığında, üzerinde parlak sarı çiçekler duran bir fidan gördü. Tek bir yeşil yaprağı olmayan, güneş gibi parlayan sapsarı dalları vardı, dalların üstünde sarı sarı çiçekler... Fazla düşünmedi, ortalıkta kimse var mı yok mu, bakmadan korkuluğa tırmanıp bir etek dolusa dal kırdı, Sonra, sanki hiçbir şey yapmamış gibi oradan inip çimenlerin üzerinden geri döndü. Elinde bir demet dal, evine kadar olan o uzun yolu yürümeye başladı. Böylesi şeyler yapanların başının üzerinde talih yıldızı dolaşıyor olmalı. Pinneberg bir yığın polisin yanından ge-

çip Eski Moabit'e, evinin merdivenine dek gelebilmişti. Dalları bir kabın içine koyarak kendini yatağa bıraktı, o anda, yattığı gibi uykuya daldı.

Saati ayarlamayı, kurmayı unutmasına rağmen, tam yedide uyandı. Hemen suyu ısıtıp kahvesini yaptı, tıraş bıçağını kaynattı. İç çamaşırlarını değiştirip elinden geldiğince temiz giysiler giydi. Sekize on kala çiçekleri alıp ışlık çalarak yola koyuldu.

Olanca mutluluğuna karşın bunca erken gittiği için kapıcı içeri almayacak diye ağırdan bir korku vardı içinde. Fakat bu duygusu da boşa çıktı. Daha ağzından «Doğumevi» kelimeleri çıkar çıkmaz, kapıcı her zamanki alışkanlığıyla: «Doğruca gidin, son bina,» deyiverdi.

Pinneberg gülümsedi, kapıcı da güldü fakat onunki farklı bir gülümseyişti, Pinneberg sezmedi bunu.

Elinde dallar, sevinçle binalar arasındaki asfalt yolda yürüdü; hastalar, ölenler umrunda bile değil gibiydi.

Danışmada başka bir hemşire vardı. Beyaz kapılı bir odaya girdi. İlk anda bütün kadınlar kendisine bakıyormuş gibi göründü Pinneberg'e. Sonra hemen önünde Kuzucuk'u gördü. Yüzünde solgun, güçsüz bir gülümseme vardı, yattığı sedyeden, uğultulu bir sesle: «Sevgilim,» diye fısıldadı.

Pinneberg usulca eğilip elindeki çalıntı dalları yatağa bıraktı.

«Kuzucuk'um! Sana tekrar kavuştum! Yine görebildim seni!»

Kuzucuk usulca kollarını kaldırdı. Bembeyaz, soluk, güçsüzdü fakat yine de Pinneberg'in boynuna sarılıp fısıldadı:

«Yavrumuz nihayet doğdu. Artık bir oğlumuz var, sevgilim.»

Pinneberg birden hıçkırıklarla ağladığını fark etti.

«Sana neden yatak vermediler?» dedi hışımla. «Şimdi gidip gösteririm günlerini.»

«Yatak henüz boşalmadı,» diye fısıldadı Kuzucuk. «Bir ya da iki saat içinde beni de yatağa yatıracaklar.» O da ağlıyordu. «Mutlu musun sevgilim? Ağlama, bitti artık.»

«Acı çektin mi? Ne kadar bağırdın Kuzucuk?»

«Geçti artık, unuttum bile. Fakat ikincisi için hiç acele etmeyelim, olur mu?»

Bu sırada kapıdan bir hemşire seslendi:

«Bay Pinneberg, oğlunuzu görmek isterseniz benimle gelin!»

Pinneberg, hemşireyi izleyip dar, uzun bir odaya girdi. Başka hemşireler de vardı orada. Ağladığı, dahası hâlâ hıçkırdığı için zerrece utanmıyordu artık.

Şişman, bas sesli bir hemşire: «Baba olmak nasılmış bakalım delikanlı?» diye sordu.

Dün Kuzucuk'la ilgilenen hemşire karıştı araya:

«Bu nasıl soru? Henüz oğlunu bile görmedi.»

Pinneberg başını sallayıp güldü.

O anda, bitişik odanın kapısı açılıp demin kendisini buraya getiren hemşire elinde bir kundakla, eşikte belirdi. Kıpkırmızı, çirkin, ihtiyar bir adam gibi kırış kırış, armut kafalı, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte bir bebek duruyordu kundakta.

Pinneberg bu çocuğu görünce hayallerinden sıyrıldı; gençliğinde işlediği hatalar gözlerinin önüne geldi sırayla: Kendini tatmin ettiği günler, kızlarla oynaşması, geçirdiği belsoğukluğu, dört ya da beş kez zil zurna sarhoş olması...

Hemşire bu ufacık, kırış kırış cüceye gülerek baktıkları sırada Pinneberg'in içindeki korku aralıksız büyüyordu. Anlaşılan, Kuzucuk bu çocuğa yeterince bakmamıştı daha.

Bir süre sonra kendini daha fazla önleyemeyip ürküyle sordu:

«Hemşire hanım, lütfen söyleyin, yeni doğan bütün çocuklar oğlum gibi mi?»

Esmer, bas sesli hemşire: «Hele şuna bakın,» dedi. «Oğlunu beğenmiyor. Sen babandan da alımlısın yavrucuk.»

Fakat Pinneberg'in korkusu duruyordu daha.

«Hemşire hanım... Bugün başka çocuk doğdu mu? Gösterebilir miydiniz acaba? Sadece... Nasıl görünüyor, ona bakacağım.»

«Bak hele,» dedi kumral olanı. «Bütün hastanenin en güzel çocuğunu beğenmedi. Gelin bakalım delikanlı, bir de şuna bakın.» Bitişik odanın kapısını açıp Pinneberg'le içeri girdiler.

Altmış, ya da yetmiş yatak vardı içerde. Her birinde de buruş kırış, eğri büğrü, kıpkırmızı birer cüce yatıyordu. Pinneberg hep-

sini dalgınca süzdü. Şimdi rahatlamıştı biraz. Sonra bocalayıp: «Ama benimkinin kafası sivri,» dedi.

Hemşire gülmeye başladı.

«Oh, siz babalar yok musunuz! Kafaları zamanla gelişir, biçimlenir, rahat olun. Şimdi karınızın yanına gidin, fakat çok kalmayın ha!»

Pinneberg oğlunu yeniden süzerek Kuzucuk'un yanına döndü. Kuzucuk gülümseyerek: «Oğlumuz ne şirin, değil mi?» diye fısıldadı.

«Evet,» dedi Pinneberg. «Çok şirin, çok şirin.»

Martın bitimine doğru bir çarşamba günü Pinneberg elinde bavul, yavaş adımlarla Eski Moabit'ten yukarı çıkıp hayvanat bahçesine saptı. Aslında şu vakitte Mandel'in yolunu tutmuş olmalıydı fakat Kuzucuk'u hastaneden almak için bir gün izin almıştı.

Pinneberg hayvanat bahçesinde bavulu yere bırakıp biraz soluklandı. Sekizden önce orada olamayacağı için azıcık daha oyalanabilirdi. Saat dört buçukta uyanmış, odaya çekidüzen vermiş, yerleri silmiş, yataklara yeni çarşaflar sermişti. Her yer temiz, aydınlık olmalıydı. Çünkü bugün apayrı, yepyeni bir hayat başlıyordu. Çocukları, yavruları gelecekti eve.

Küçük hayvanat bahçesi henüz yeşermeye başlayan ağaçlar ve fundalıklarla iyice donanmıştı. Bu yıl bahar çabuk geldi. Fakat biraz uzak olmasına rağmen, diğer hayvanat bahçesi daha güzeldi. Kuzucuk'u, yavrusunu daha sonra oraya götürüp gezdirecekti. Görünümü hüzünlüydü bu parkın, günün ilk saatleri olmasına rağmen, işsizlerle doluydu. Kuzucuk bunları görse ne çok üzülürdü kim bilir?

Bavulu alıp tekrar yola koyuldu. Girişte duran kapıcının önünden geçti, «Doğumevi» kelimesini duyar duymaz, her zamanki gibi «Doğruca gidin, son bina,» yanıtını vermişti. Birkaç taksi geçti yanından. Bunlar herhalde karılarını arabayla götürmek isteyen zengin babalardı.

Doğumevinin önüne geldiğinde, doğru sezdiğini anladı. Park

etmiş otomobillerle doluydu her yer. Acaba o da bir araba mı tutsa? Bocaladı, elinde bavul, biraz dikildi. Yol uzak sayılmazdı fakat hemşireler arabasız geldiğini görünce kim bilir ne derlerdi. Doğumevinin önündeki küçük boşlukta dönerek park eden arabaya baktı. Adamın biri: «Bekleyin, uzun sürmez,» diye bağırdı şoföre.

Pinneberg kendi kendine «Hayır» diye söylendi. «Taksi tutmadan olmaz, fakat tutmak da doğru değil, imkânsız.»

Koridora girdi, bavulu yere bırakıp beklemeye başladı. Taksiyle gelen adamlar ortalıkta görünmüyordu, anlaşılan, karılarının yanındaydılar şimdi. Pinneberg hâlâ koridorda dikilmiş bekliyordu. Bir hemşire görüp soracak olsa: «Bir dakika lütfen, hemen geliyorum,» diyerek yanından uzaklaşıyordu.

Pinneberg haksız olduğunu bile bile içerlemeye başladı. Öyle ya, hemşireler kimin otomobille, kimin otomobilsiz geleceğini nasıl bilsinler? Fakat sahiden bilmiyorlar mı acaba? Ne diye hâlâ burada dikiliyor. Daha uzun bekleyemezdi artık. Başkalarından daha mı önemsizdi o? Kuzucuk onların karılarından daha mı önemsizdi? Lanet olsun! Ne aptalca, ne budalaca düşünceler bunlar. Onlara özel davranacak değiller ya! Ama, yine de olanca neşesi, olanca sevinci kaybolmuştu. Durduğu yerde kara kara düşünmeye başladı. Böyle gelmiş böyle gidecek. Yepyeni, parlak, güneşli günlere hasret duymak ne kadar boşmuş. Hayatları bugüne dek nasıl olduysa, bundan sonra da aynı olacak. Kendisi, Kuzucuk bu hayatı kanıksamışlardı, fakat bebekleri de mi kendileri gibi yaşamalıydı?

«Hemşire hanım, lütfen...»

«Hemen geliyorum...»

Yine onunla ilgilenmemişti. Oysa sadece bir gün izin almıştı. Yani Kuzucuk'u ile geçireceği koca bir gün vardı önünde, neyi beklediğini bilmese de ona, on bire dek dikilebildi burada.

«Bay Pinneberg! Pinneberg'siniz değil mi? Bavulu bana verin lütfen. Anahtarları nerede? Güzel. Siz şimdi iyisi mi karşıdaki idare binasına gidip belgelerinizi alın. Bu arada karınız hazırlanmış olur.»

«Peki,» dedi Pinneberg ve dışarı çıktı.

«Yine bir sürü gereksiz iş çıkaracaklar,» diye düşündü hışımla. Aldanmıştı. Belgelerini aldı, kimilerini imzaladı, olancası bu.

Sonra tekrar doğumevinin girişine dönüp beklemeye başladı. Hâlâ orada duruyordu otomobiller.

«Merhaba sevgilim.» Kuzucuk karşıdan el sallıyordu Pinneberg'e.

Kuzucuk tekrar ortadan kayboldu. İşte, Kuzucuk yine eski Kuzucuk. Hayat ne kadar kötü olursa olsun, o orada durmuş: «Merhaba sevgilim,» diyerek el sallıyordu ya. Kuşkusuz sağlığı iyi değildi henüz, daha iki gün önce ayağa kalkayım derken, baygınlık geçirmişti.

Şimdi koridorda onunla beraber başkaları da bekliyordu. İşler yolundaydı elbet. Fakat Pinneberg için bu kadar arabayı dışarda bekletmek zarardan, parayı sokağa atmaktan başka şey değildi. Babalar aralarında sohbet etmeye başladılar:

«İyi ki kaynanam yanımızda. Artık karımın işlerini o yapar.»

«Bizim hizmetçimiz var. Yeni doğum yapmış bir kadının, hem de ufacık bir çocukla ev işi yapması mümkün değil.»

Her yeri yağ tutmuş gözlüklü biri: «Olur mu öyle şey?» diye karşı çıktı. «Sağlıklı bir kadın için doğum nedir ki? Karıma da söyledim. 'İstersen sana hizmetçi tutabilirim,' dedim. 'Fakat bu seni miskinleştirmekten başka işe yaramaz, ne kadar çok çalışırsan, o kadar hızla kendine gelirsin'.»

Bir diğeri: «Bilmem ki...» dedi bocalayarak.

«Öyle öyle, kesinlikle öyle,» dedi gözlüklü adam. «Bir köyde duymuştum, orada kadınlar çocuklarını doğurur doğurmaz, ertesi günden erkeni yok tarlaya çalışmaya giderlermiş. Başka türlüsü kadınları şımartmak dışında işe yaramaz. Şu doğumevlerine bile karşıyım. Karım dokuz gündür burada yatıyor. Doktora kalsa, hâlâ çıkmasına izin vermeyecek. Fakat karşısına çıktım. 'Rica ederim doktor bey,' dedim. 'İzin verin de, karımla ilgili kararları ben vereyim. Atalarımız olan Germenler karılarına ne yaparlardı. Bilir misiniz?' deyince kıpkırmızı kesildi. Doktor, Germen soyundan değildi sanırım.»

«Karınızın doğumu zor mu oldu?»

«Zor da söz mü dostum? Doktorlar beş saat boyunca karımın başından ayrılmamışlar, gecenin ikisinde gidip profesörü getirmişler!»

«Benimkinin de canı çıkmış, tam on yedi dikiş!»

«Benim karımın hastalığı da rahim darlığı. Bu üçüncü çocuğu ama hâlâ genişlemedi. İyi yönleri yok değil kuşkusuz. Doktorlar, 'Bu kez de atlattınız hanımefendi' dediler. 'Ama dördüncüde'...»

Başka biri: «Size de doğumla ilgili reklam broşürleri yolladılar mı?» diye sordu.

«Hem de nasıl. İnsanı epey etkiliyor. Bebek mamasından tutun da, çocuk mamasına, malt birasına varasıya...»

«Evet, bana da üç şişe malt birası kuponu yolladılar.»

«Biranın süt yaptığını söylerler.»

«Ben olsam karıma bira içirtmem. Alkol ne de olsa...»

«Alkol mü? Birayı alkolden mi sayıyorsunuz?»

«Tabii ki.»

«Doktorlar da birayı öneriyorlar. Broşürleri okumadınız mı?»

«Bırakın onları canım. Bugün bunları kimse umursamıyor.. Ben karıma bira içirtmem, hepsi bu.»

«Mademki kupon yollamışlar, gider, üç şişe biramı alırım. Karım istemezse kendim içerim, olur gider.»

Bu arada kadınlar akın etmeye başladılar. Açılan kapılardan, ellerinde uzunca beyaz paketler, üçer beşer çıkıyorlardı. Hepsinin yüzünde ifadesiz bir gülümseme, yüzler solgun...

Kocalarının sesi çıkmıyordu.

Yüzlerindeki güvenin yerine kuşku geçmişti şimdi. Hepsi birkaç adım yürüyüp çakılıp kalıyordu olduğu yere. Demin neşe içinde konuşan onlar değil gibiydi. Hepsi utana sıkıla karılarına, kollarındaki uzunca paketlere bakıyorlardı. Ve birden hepsi coşkuyla, ortalığı şamataya boğarak karılarıyla ilgilenmeye başladılar.

«Merhaba. Oooo, bırak şimdi. Çok iyi görünüyorsun! İyileşmişsin bile! Çocuğumu taşıyamayacağımı mı sanıyorsun? Olur,

sen nasıl istersen. En azından bavulu ver. Bavulun nerede? Niye hafiflemiş bu bavul? Ah, elbette, içindekilerin hepsi üstünde. Nasıl, yürüyebiliyor musun? Biraz tökezliyorsun, değil mi? Araba kiraladım, dışarıda bekliyor. Küçükbey otomobile binince ne de şaşıracak? Daha hiçbir şeyin ayrımında değil. Belki de hoşlanır...»

Tüm bu şamata içinde Pinneberg, Kuzucuk'un yanına gitti:

«Sana kavuştum sonunda! Yine beraberiz!»

«Mutlu musun sevgilim? On bir gündür ne yaptın bakalım? Oh, evimizi, o ufacık evimizi ne çok da özledim!»

«Göreceksin, her şey yerli yerinde. Yürümek mi istersin, yoksa taksi mi çağırayım?»

«Taksi mi? Aksine, temiz havada yürüyeceğim için seviniyorum. Vaktin var değil mi? İzinlisin galiba.»

«Evet, bugün için izin aldım.»

«Öyleyse ağır ağır yürürüz. Koluma gir.»

Pinneberg, Kuzucuk'un koluna girdi, otomobillerin homurdandığı büyük meydana çıktılar. Sonra ağır adımlarla hastanenin kapısına doğru yürümeye başladılar. Otomobiller hızla yanlarından geçti. Pinneberg, «Aldırma» diye düşündü içinden. «Sizi dinledikten sonra paramız varmış yokmuş, dert mi?»

Kapının yanına varmışlardı. Adam kapıda bekleyen bir çiftle ilgilendiğinden, «güle güle» bile diyemedi. Kadının karnına bir göz atmak, buraya neden geldiklerini anlamaya yetiyordu. Kulaklarına kapıcının sesi geldi: «Önce danışmaya lütfen.»

Pinneberg dalgınca: «Biz bitirdik, onlar başlıyor,» diye söylendi.

Her gün, her saat babaların koşturmaları, korkulu telefonlar, gelip karılarını hastaneden almaları Pinneberg'e epey tuhaf geldi. Sonra Kuzucuk'u süzerek: «Ne çok incelmişsin,» dedi. «Tıpkı çam ağacı gibi.»

«Şükür Tanrı'ya. O kocaman göbekten kurtulmanın ne anlama geldiğini sen bilemezsin.»

Pinneberg ağırbaşlıca: «Yo... Neler hissettiğini anlıyorum,» dedi.

Kapıdan çıktıkları gibi mart güneşinin, rüzgârının içinde buldular kendilerini. Kuzucuk, bir süreliğine olduğu yerde durup gökyüzüne, bembeyaz bulut öbeklerine, hayvanat bahçesindeki yeşilliğe, caddeden gelip geçen araçlara baktı. Bir zaman öylece durakaldı.

«Neyin var?» diye sordu Pinneberg.

«Biliyor musun...» Sözünü tamamlamayıp sustu. «Aman, aldırma.»

Pinneberg ısrar etti:

«Hadi söyle. Senin bir derdin var.»

«Dışarı çıktım ya, bir sürü aptalca şey geliyor aklıma. Hastanede yatarken insan hiçbir şeyi mesele yapmıyor. Fakat şimdi, yine bir alay sorunla karşılaşacağız.» Bir an durdu. «Henüz genciz. Ayrıca, kimsemiz yok.»

«Biz varız ya, birbirimize yeteriz. Sonra yavrumuz...»

«Elbette. Fakat... Anlıyorsun değil mi?»

«Evet, evet. Anlıyorum. Bu beni de endişelendiriyor. Mandel'de de işler iyi gitmiyor. Ama herhalde üstesinden geliriz.»

«Kuşkusuz!»

Sonra, kol kola caddeyi yürüyüp küçük hayvanat bahçesine geldiler.

«Çocuğu biraz daha bana verir misin?»

«Hayır, hayır. Kendim de taşıyorum işte. Hem taşıyıp da ne yapacaksın?»

«Canım ne zararı olur? Bırak biraz da ben taşıyayım.»

«Olmaz, fakat çok istiyorsan sıranın birine biraz oturabiliriz.»

Biraz oturduktan sonra yavaşça yine yola koyuldular.

«Hiç kımıldamıyor,» dedi Pinneberg.

«Uyuyor. Çıkmadan emzirmiştim.»

«Tekrar ne zaman emzireceksin?»

«Dört saatte bir.»

Sonunda Puttbreese Usta'nın mobilya deposuna gelmişlerdi. Putbreese de ordaydı. Üç kişilik ailenin içeri girmesini izledi.

«Ne o, bitti mi, küçükhanım?» dedi göz kırparak. «Nasıl geçti? Leylek çocuğu fazla hırpalamadı ya?»

Kuzucuk güldü.

«Sağ ol usta, sorun yok.»

Puttbreese Usta, başıyla merdiveni göstererek: «Şimdi ne yapacağız?» diye sordu. «Küçükle beraber nasıl çıkacağız? Erkek değil mi?»

«Elbette.»

«Yukarı nasıl çıkacağız?»

«Ah, ona bir çare bulabiliriz,» dedi Kuzucuk. Fakat merdivene bakmadan da duramadı. «Şimdi toparlanırım.»

«Bakın küçükhanım, benim boynuma sarılın, sizi yukarı çıkarayım. Oğlunuzu da kocanız alsın. Sanırım yukarıya kadar kazasız belasız çıkarır.»

«Olur mu hiç?..» dedi Pinneberg.

«Ne demek olur mu? Evinizi mi erekliyorsunuz? Daha iyisini bulup daha fazla kira ödeyebilirsiniz; benim için hepsi bir, yarından erkeni yok taşınabilirsiniz delikanlı.»

«Bunu söylemek istemedim. Bunun biraz zor olduğunun siz de farkındasınız.»

«Karınızın boynuma tutunmasına zor diyorsanız, haklısınız, zor!» diye yanıt verdi Puttbreesse hışımla.

«Hadi öyleyse usta, çıkalım,» dedi Kuzucuk.

Pinneberg henüz ne olduğunu anlamadan kundağı elinde bulmuş, Kuzucuk kolunu ihtiyar, sarhoş Puttbreese'nin boynuna dolamış, o da Kuzucuk'u bacaklarından tutup kaldırmıştı bile.

«Eğer sizi çimdiklersem söyleyin küçükhanım, hemen bırakırım.»

«Merdivenlerin ortasında, değil mi?» diyerek güldü Kuzucuk.

Arkalarından da Pinneberg bir elinde kundak, diğer eliyle sıkıca tutunarak, basamak basamak yukarı çıktı.

Puttbreese gitmiş, aşağıdaki depodan çekiç sesleri gelir olmuştu. Kapı kapalıydı, odalarında baş başa kalmışlardı artık, yapayalnız.

Pinneberg odada, elinde sıcacık, hareketsiz kundak, ayakta bekliyordu. Odanın cilalı zeminine güneş vurmuştu.

Kuzucuk mantosunu hızlı hızlı çıkarıp yatağın üstüne fırlattı.

Yavaş, ağır adımlarla bir aşağı bir yukarı dolanmaya başladı. Pinneberg durduğu yerden ona bakıyordu.

Kuzucuk dolanmayı sürdürdü, bir çerçeveyi kaldırıp düzeltti, koltuklardan birini çekti. Eliyle yatağın üstünü temizledi. Pencerenin yanındaki çuhaçiçeklerinin yanına gidip bir süre üzerlerine eğilip inceledi. Artık dolabın yanındaydı. Açtı, içine baktı, tekrar kapattı. Lavaboya gidip musluğu açtı, biraz akıtıp kapattı.

Sonra birden Pinneberg'in boynuna atıldı. «Mutluyum,» diye fısıldadı. «Çok mutluyum.»

«Ben de öyle Kuzucuk.»

Bir an sessiz kalakaldılar. Kuzucuk'un kolları Pinneberg'in boynundaydı, Pinneberg'in kucağında ise kundak vardı. Öylece ayakta, yeşil dalların koyu gölgeleri arasından dışarıyı izlediler.

«Ne güzel,» dedi Kuzucuk.

«Evet, çok güzel.»

«Bebeği hâlâ elinde mi tutuyorsun? Yatağımın üzerine bırak. Şimdi onun da yerini hazırlarım.»

Ve hemen küçük bir yorgan yayarak üstüne bir nevresim serdi.

Sonra özenle kundağı açtı. «Uyuyor,» diye fısıldadı. Pinneberg de eğildi kundağın üstüne. Oğlu, yavrucuğu gözlerinin önünde yatıyordu işte. Yüzü biraz kızarmış, hüzünlü bir görünüm almıştı, saçları az az belirmeye başlamıştı.

Kuzucuk kararsız: «Bilmem ama,» dedi, «yatırmadan önce sanırım altını temizlemek gerek. Islatmıştır herhalde.»

«Uyandıracak mısın?»

«Pişik içinde kalsa daha mı iyi? Evet, altını temizleyeceğim. Nasıl yapılacağını hemşire göstermişti.» Minicik kol ve bacaklarla büyücek bir kafa çıktı ortaya. Ne kadar kötüydü... Pinneberg başını çevirmek, bu korkunç yaratığa bakmamak istiyordu. Fakat bakışlarını kaçıramayacağını, daha başlangıçta böyle davranamayacağını da çok iyi biliyordu. Üstelik kendi oğluydu o.

Kuzucuk'un eli ayağına dolaşmış, bir yandan söyleniyordu:

«Nasıldı? Böyle mi acaba? Ne kadar aptalım.»

Bu arada, o ufacık yaratık gözlerini açtı, donuk maviydi göz-

leri. Sonra ağzı açıldı, ağlamaya başladı. Ama hayır, ağlamaktan çok, acıklı, ince çığlıklardı bunlar.

«Bak! Uyandı, işte!» dedi Pinneberg azarlayarak. «Herhalde üşüdü.»

Kuzucuk: «Ooo! Şimdi kapatırım!» diyerek kundağı sarmaya çalıştı.

«Biraz çabuk ol!»

«Olmuyor ki. Üzerinde hiç kırışık kalmayacak. Yoksa hemen pişik yapar. Nasıldı acaba?» Tekrar bağlamayı denedi.

«Bırak bakayım. Sen bu işi yapamayacaksın.»

«Peki, yap bakalım. Eğer becerebilirsen.»

Pinneberg kundağın uçlarından tutup katlamaya çalıştı. Bebek hiç kımıldamadığı için epey kolay görünüyordu insana. Üst üste getirip, tutup çektin mi, oldu bitti...

«Bak, kırış kırış,» dedi Kuzucuk.

«Bekle biraz.» Pinneberg telaşla işini sürdürdü. O ufacık oda ansızın çığlıklarla doldu. Çocuk, sesi çıktığınca bağırıp ağlamaya başlamıştı. Kıpkırmızı kesilmişti. Pinneberg soluğu kesilir de ağlaması durur diye bekledi, ama ne gezer... Kundağı sarmalamayı da bırakmıştı artık.

«Bir kez daha deneyeyim mi?» diye sordu Kuzucuk.

«Buyur!» dedi Pinneberg. «Bu kez yaparım diyorsun.»

Ve bu kez Kuzucuk işin üstesinden geldi. Göz açıp kapayana kadar bağlamıştı kundağı.

«Sinir bozucu fakat insan hemen öğreniyor,» dedi Kuzucuk.

Çocuk şimdi yatağına yatmış, gözlerini yorgana çevirmiş, öyle ağlıyordu.

Pinneberg: «Ne yapsak acaba?» diye fısıldadı.

«Hiç. Bırakalım ağlasın. İki saat sonra süt vereceğim. O zaman hemen susar.»

«İki saat boyunca bırakalım bağırsın mı?»

«Evet, böylesi daha iyi. Hem faydası da olur.»

«Peki biz ne yapacağız?» diye soracaktı Pinneberg, ancak sormadı. Pencereye gidip dışarıyı izlemeye başladı. Oğlu hâlâ ağlıyordu ardında. Yine her şey Pinneberg'in düşündüğünden

farklı çıkmıştı. Kuzucuk'la güzel bir kahvaltı etmeyi tasarlamıştı, dahası bunun için kahvaltılık bile almıştı fakat çocuk böyle avazı çıktığınca bağırırsa... Başını cama dayadı.

Kuzucuk da yanındaydı şimdi.

«Biraz dolaştırsak, sallasak susmaz mı acaba? Bir zamanlar, ağlayan çocuklara böyle yapıldığını duymuştum.»

«Bir de buna başladık mı tamam işte,» dedi Kuzucuk hışımla. «Ondan sonra gün boyu gezdirip sallamaktan başka şey yapmayız.»

«Bunu sadece bugün için denesek,» diye yalvardı Pinneberg. «İlk günün onuruna!»

Kuzucuk kararlı bir sesle: «Sana bir şey söyleyeyim mi?» dedi. «Başlangıçta kesinlikle böyle bir şey yapmayacağız. Hemşire, ilk geceler habire ağlayacağını, en doğrusunun da onu kendi haline bırakmamız olduğunu söyledi. Belki...» Bakışları kocasına ilişince sözünü değiştirdi. «Öyle olmayabilir de. Sonra kesinlikle üstüne düşmemek gerek. Hem, bağırmasının hiç zararı yok. Zamanla, kendiliğinden bağıra çağıra bir şey sağlayamayacağını öğrenecek.»

«İyi ama, bence bu çok zalimce bir davranış.»

«Sadece birkaç gece sevgilim. Bir uyumaya alışsın, biz de rahatlayacağız.» Kuzucuk sesinin tonunu değiştirip: «Hemşire, en doğrusunun bu olduğunu, söyledi. Fakat yüz aileden sadece üçü bunu uyguluyormuş. Biz de onlara katılsak fena mı olur?» dedi.

«Belki de haklısın. Uyuması gerektiğini öğrenmeli. Geceleri neyse, fakat şimdi, gündüz bağırmasına ne demeli? Bırak da biraz dolaştırayım.»

«Hayır, asla olmaz,» dedi Kuzucuk. «Daha ne geceden, ne gündüzden haberi var.»

«Bağırarak konuşma, rahatsız edeceksin.»

«Henüz hiçbir şey duymaz!» dedi Kuzucuk gururla. «İlk bir hafta dilediğimizce gürültü yapabiliriz.»

«Bilmem ki!» Pinneberg, Kuzucuk'un sözlerine kızmıştı biraz.

Çocuk biraz sonra sustu. Sessizce yatıyordu şimdi. Böylece karı-koca, sahiden Pinneberg'in düşündüğü gibi hoş bir kahvaltı ettiler. Pinneberg kimi zaman kalkıp yatağın yanına gidiyor, gözleri açık yatan çocuğa bakıyordu. Parmak ucuna basarak yaklaşıyordu yatağa. Kuzucuk'un, buna gerek olmadığını, henüz hiçbir şey duymadığını söylemesine karşın, yine de parmaklarının ucuna basa basa yaklaşıyordu yatağa. Nihayet masaya dönüp Kuzucuk'a:

«Biliyor musun,» dedi, «insanın ilgileneceği, seveceği bir şeyi olması ne güzel.»

«Evet, çok güzel.»

«Gelişimini izlemek... Hele bir de konuşmaya başladı mı... Çocuklar ne zaman konuşmayı öğrenirler?»

«Kimileri bir yaşında konuşurlar.»

«Yani en erken demek istiyorsun. Bir gün onunla konuşabileceğim diye öyle çok seviniyorum ki. Peki, yürümeyi ne zaman öğrenir?»

«Zamanla sevgilim, her şeyin zamanı var. Önce başını kaldırmayı, sonra oturmayı öğrenecek. Emekleyecek ve bir gün yürüyecek.»

«Dediğim gibi, her gün yeni bir şey. Ne çok mutluyum.»

«Ya ben! Sevincimi, mutluluğumu düşünemezsin bile!»

Aradan üç gün geçti. O gün cumartesiydi. Pinneberg biraz önce eve gelmiş, yatağında uyuyan oğluna bir bakmış, şimdi Kuzucuk'la masada akşam yemeğini yiyordu.

«Yarın biraz dolaşabilir miyiz acaba?» diye sordu. «Hava epey güzel.»

Kuzucuk dalgınca Pinneberg'e baktı.

«Çocuğu tek başına mı bırakacağız?»

«Yürüyene kadar evde kapalı duracak değilsin ya. Son günlerde rengin attı.»

Kuzucuk: «Öyle,» dedi bocalayarak. «Artık bir çocuk arabası alma vakti geldi.»

«Vakti geldi elbette,» dedi Pinneberg. Sonra ürkerek sordu: «Kaç paradır dersin?»

Kuzucuk omuz silkti.

«Sadece araba değil ki. Yastık, örtü filan da gerek.»

Pinneberg: «Paramız tükenmek üzere,» dedi birden.

«Doğru.» Derken Kuzucuk'un aklına bir şey geldi: «Sigortadaki parayı alsana.»

«Elbette,» diye bağırdı Pinneberg. «Nasıl da unuttum.» Biraz düşündü. «Fakat oraya gidemem. Bugünlerde izin almam mümkün değil. Öğle tatili de epey kısa.»

«Öyleyse dilekçeyle başvur.»

«Bu olur işte. Hemen yazayım. Sonra postaneye gider, yollarım.»

Neredeyse hiç kullanılmayan yazı gereçlerini ararken: «Dinle bak,» dedi Pinneberg. «Bir gazete alıp ikinci el çocuk arabası bulabilir miyiz diye baksak mı, ne dersin? Sanırım gazetede ilanları vardır.»

«İkinci el mi? Oğlumuz için?» Kuzucuk göğüs geçirdi.

«Tutumlu davranmak zorundayız,» diye hatırlattı Pinneberg.

«Fakat daha önce o arabada yatan çocuğu görmek isterim. Yavrumu rastgele birinin kullandığı arabaya yatıramam.»

«Öyle olsun,» dedi Pinneberg.

Sonra oturup hastalık sigortasına yollayacağı dilekçeyi yazmaya başladı. Sigorta numarasını yazdı, hastanenin verdiği taburcu kâğıdıyla doğum evrakını ekledi. Sonra, hastane giderleri kesildikten sonra kalan doğum parasının hemen yollanmasını rica ederek bitirdi.

Biraz bocalayarak, «hemen» kelimesinin altını çizdi. Sonra tekrar çizerek imzaladı. «*Saygılarımla, Johannes Pinneberg.*»

Pazar günü bir gazete alıp ilanlara baktılar. Birkaç satılık araba bulmuşlardı. Pinneberg, hemen yakındaki bir adrese, çocuk arabasını görmeye gitti. Araba sahiden güzeldi. Sonra geri dönüp Kuzucuk'u bilgilendirdi. «Adam tramvay sürücüsü galiba. Fakat hallerine bakılırsa zenginler. Çocukları yürümeye başlamış bile.»

Kuzucuk: «Araba nasıl?» diye sordu. «Yani yüksek mi, alçak mı, nasıl?»

Pinneberg bir an bocaladı.

«Çok şık bir çocuk arabası.»

Kuzucuk sorusunu tekrarladı.

«Tekerlekleri nasıl? Yüksek mi, alçak mı?»

«Sanırım orta yükseklikte.»

«Ne renk?»

«Rengine o kadar dikkat etmedim,» dedi Pinneberg. Kuzucuk gülmeye başlayınca kendini savunmaya çalıştı: «Mutfak biraz karanlıktı.» Sonra ansızın aklına geldi. «Güneşliğinin etrafında bembeyaz danteller vardı.»

«Aman Tanrım! Bu arabaya nasıl baktığını bilmek isterdim doğrusu.»

«Çok sağlam bir arabaydı. Fiyatı da yirmi beş mark.»

«Bir kez de ben görmeliyim. Günümüzde alçak tekerlekliler moda da!»

«Galiba, oğlumuz için tekerleği yüksek ya da alçak olmuş, hepsi bir!»

«Fakat olunca iyisi olsun.»

Bebek, mamasını yiyip yatağında sakince uykuya daldığında, onlar da dışarı çıkmaya hazırlandılar. Kuzucuk kapıda durarak geriye, uyumakta olan bebeğinin yanına gitti. Yavrusunu bir kez daha süzdükten sonra tekrar Pinneberg'in yanına döndü.

Çıkacakları sırada: «Yalnız bıraktığım için o kadar endişeliyim ki,» dedi. «Kimi anne-babalar çocuklarını umursamazlar bile.»

Pinneberg Kuzucuk'u teselliye çalıştı.

«En fazla bir buçuk saat içinde döneriz. Bu arada rahat rahat uyuyacağına eminim. Zaten henüz kımıldamayı bile beceremiyor.»

«Yine de kolay değil.»

Demode, yüksek tekerlekli bir çocuk arabası ile karşılaştılar kuşkusuz. Yepyeni fakat modası geçeli epey olmuş.

Ufacık, sarı saçlı bir çocuk arabanın yanında durmuş, ciddi gözlerle arabasına bakıyordu.

«Onun arabası,» dedi annesi.

Kuzucuk'sa: «Demode bir araba için yirmi beş mark epey fazla,» diye yanıt verdi.

«Yastıklarıyla, at kılından şiltesini de verebilirim. Sadece bunlar sekiz mark eder.»

Kuzucuk bocalayarak: «Öyle mi?» dedi

Tramvay sürücüsü karısına bir baktı:

«Yirmi dört mark.»

«Baksanıza, yepyeni. Sonra, alçak olanları bu kadar rahat değildir.»

Kuzucuk kararsızca: «Ne dersin?» diye sordu.

«Gün boyu dolaşacak değilsin ya.»

«Evet...» dedi Kuzucuk. «Tamam, alıyoruz. Yastıklar ve şiltesiyle yirmi dört mark.»

Satın aldıkları arabayı da alıp dışarı çıktılar. Arabasını aldıkları küçük çocuk ağlamaya başlamıştı. Çocuğun, böyle tarih olmuş bir arabaya bağlılığı Kuzucuk'u bir parça rahatlatmıştı.

Önlerinde araba, caddede gidiyorlardı şimdi. Arabadaki yastıklar hiç anlaşılmıyor, içinde bebek var gibi görünüyordu.

«Şimdi evli bir çifte benzedik işte,» dedi Pinneberg, arabayı sürüp.

«Evet. Artık arabayı Puttbreese Usta'nın deposunda bırakmamız gerekecek. Bu da zerrece hoşuma gitmiyor.»

«Doğru.»

Pinneberg, pazartesi akşamı işten döner dönmez sordu:

«Sigortadan parayı yollamışlar mı?»

«Hayır. Yarın gelir herhalde.»

«Evet, ben de öyle sanıyorum. Aslında bugünlerde biraz geç gelir. Henüz postaladık.»

Fakat para salı günü de gelmedi. Ay sonu olmuş, aldıkları para bitmişti. Biriktirdikleri yüz marktan kalan elli marktan fazla değildi.

«Ne olursa olsun bu paraya ilişmeyelim,» dedi Kuzucuk. «Son paramız.»

Pinneberg giderek öfkeleniyordu.

«Haklısın. Parayı bugün yollamaları gerekirdi. Yarın öğlen gidip bir araştırayım.»

«Yarın akşama dek beklesen iyi olur.»

«Hayır, öğleyin gideceğim.»

Pinneberg ertesi gün sigorta müdürlüğüne gitti. Vakti az olduğu için öğle yemeğinden vazgeçmek zorunda kalmış, ayrıca kırk fenik yol parası vermişti. Parayı ödeyenlerin çoğunlukla alanlardan daha az acele ettiklerini biliyordu artık. Onun niyeti bağırıp çağırmaktan çok, meselenin çözümünü hızlandırmaktı.

Böylece sigortanın idare bölümünden içeri girdi. Kapıcısı, koskoca salonu, bir sanatçı duyarlığı ile yerleştirilmiş gişeleriyle, her şey kusursuzdu içerde.

İşte, küçük adam Pinneberg buraya, daha hastane paraları kesildikten sonra kalan parayı bile bilmeden yüz ya da yüz yirmi mark istemeye gelmiş, koca salondan içeri girmişti. O koskoca salonda alabildiğine küçülmüş, olduğu yerde kalakalmıştı. Pinneberg, dostum; sen yüz mark için koş dur, burada milyonlar dönüyor. Senin için onca mı önemli yüz mark? Bizim içinse hiçbir anlamı yok. Bu, hiç değeri yok anlamına gelmesin. Var kuşkusuz, birazdan göreceksin. Gerçi bu bina senin gibi küçük insanların ödentileriyle yapıldı, fakat şimdi bunları düşünmeye hakkın yok senin. Biz senin ödentini kesinlikle kanunlara uyarak kullanırız. Bundan emin ol.

Pinneberg'in tek tesellisi gişelerin ardında oturan kendisi gibi memurlar, bir bakıma meslektaşlarıydı. Yoksa tahta ve taş yığını ortasında cesaretini giderek kaybedebilirdi.

Pinneberg ilgiyle etrafına bakındı. Üstünde 'P' Harfi bulunan gişede genç biri duruyordu.

«Johannes Pinneberg,» dedi Pinneberg. «Sigorta numaram 6068867. Karım bir çocuk doğurdu. Size doğum parası hakkında...»

Adam alfabetik dizilmiş kartlarla dolu bir kutunun üstüne eğilmiş çalışıyordu. Başını kaldırıp bakmaya bile fırsatı yoktu. Elini uzatıp: «Üye kartı,» dedi.

«Buyrun. Size yazmıştım...»

Delikanlı elini tekrar uzatarak: «Doğum belgesi,» dedi

Pinneberg uysal bir sesle meselesini anlatmaya çalıştı:

«Bir dilekçeyle beraber hastaneden aldığım bütün evrakları size göndermiştim.»

Genç adam başını kaldırıp Pinneberg'e şöyle bir baktı:

«Öyleyse başka ne istiyorsunuz?»

«İşin bitip bitmediğini sormak istiyorum. Para yollandı mı acaba? O paraya epey ihtiyacım var.»

«Herkesin var.»

Pinneberg sesini iyice yumuşattı.

«Para adresime yollandı mı?»

«Bilmem. Yazılı başvurular yazıyla yanıtlanır.»

«Acaba yollanıp yollanmadığını öğrenebilir miydiniz?»

«Bizde sorunlar hızla çözümlenir.»

«Fakat dün elime geçmesi gerekirdi.»

«Dün mü? Nereden biliyorsunuz?»

«Hesapladım. Eğer hemen postalandıysa...»

«Demek hesapladınız! Burada işlerin nasıl gittiğini nereden bilebilirsiniz ki? Dilekçenin gideceği bir sürü yer var.»

«Ama işlemler hemen bittiyse...»

«Burada her şey hemen çözümlenir, bundan emin olun.»

Pinneberg alttan alarak fakat üsteleyen bir sesle:

«Öyleyse işlemlerin bitip bitmediğini öğrenir misiniz lütfen?»

Delikanlı Pinneberg'e, Pinneberg delikanlıya baktı. İkisinin de üstü başı temiz, ütülü (Pinneberg esasen görev gereği böyle giyinmek zorundaydı), ikisi de tıraşlı, ikisinin de tırnakları tertemiz ve ikisi de memur...

Fakat birbirlerinin düşmanı, üstelik can düşmanı... Çünkü biri gişenin ardında, diğeri önünde duruyordu. Biri hakkını arıyor, diğeri bunu bir angarya olarak görüyordu.

Delikanlı: «İnsanı uğraştırmaktan başka işe yaramazlar,» diye mırıldandı. Fakat sonunda Pinneberg'in bakışlarından rahatsız olarak kalktı, salonun arka tarafındaki bir kapıdan girip gözden kayboldu.

Pinneberg kapının üstündeki yazıyı okuyabilmek için gayret ettiyse de, okuyamadı. Fakat o yöne o kadar baktı ki, nihayet kapının üstünde «Tuvalet!» yazdığı kuşkusu ağır basmaya başladı.

Kan beynine saldırdı. Bir metre berisinde adı, 'O' harfiyle başlayanlarla ilgilenen bir delikanlı oturuyordu. Pinneberg, oranın tuvalet olup olmadığını ona sormayı düşündü. Saçma... 'O' ile 'P' arasında ne fark vardı ki? Tek fark gişelerin ayrı olmasıydı.

Uzunca bir bekleyişten sonra –hayli uzun bir zamandı bu– delikanlı, Pinneberg'in tuvalet sandığı kapıdan dışarı çıktı.

Pinneberg'in sertçe bakmasına karşılık o oralı bile olmamıştı. Oturdu, Pinneberg'in üye kartını masaya koydu. «Halledilmiş.»

«Para postalanmış mı? Dün mü, bugün mü?»

«Yazı yollanmış demek istiyorum.»

«Ne zaman?»

«Dün.»

Yeniden süzdü delikanlıyı. Artık kapıdaki yazının «Tuvalet» olduğundan emindi. Sonra tehdit eder gibi: «Eve gittiğimde para gelmemişse, sorarım size!» dedi.

Delikanlının yanından ayrıldı. O, şimdi 'O' harfine dönmüş, Pinneberg gibi komik insanlar üzerine söyleşiyordu. Pinneberg dönüp adamlara yeniden baktı. Böylesi şeyleri kanıksamıştı, fakat yine de öfkeleniyordu işte. Sonra saatine baktı. İşe yetişebilmesi hemen bir tramvaya binmesine bağlıydı.

Tabii ki yetişemedi. Sonra yalnız kapıda yakalanmakla kalmadı, çalıştığı bölümde Bay Jaenecke'ye de yakalandı.

«Ne o Bay Pinneberg? Acaba çalışmak istemiyor musunuz?»

Pinneberg soluk soluğa: «Çok özür dilerim,» dedi. «Sağlık sigortasına gittim de. Karımın doğumuyla ilgili bir işim vardı.»

Bay Jaenecke aksice yanıt verdi:

«Dört haftadır Bay Pinneberg, bana karınızın doğumunu an-

latıyorsunuz. Evet, az bir şey değil, fakat biraz da farklı şeyler düşünün.»

Pinneberg henüz yanıt vermeden ağır ağır yanından uzaklaştı. Pinneberg ardından bakakaldı Bay Jaenecke'nin.

Fakat öğleden sonra palto askılarının arkasında en azından Heilbutt ile uzun zamandır ilk kez konuşma olanağı buldu. Araları eskisi gibi değildi. Pinneberg'in Heilbutt'la yüzme havuzuna gittikleri gece hakkında tek kelime etmemesi, aralarına katılması konusunda suskun kalması, aralarının açılmasına neden olmuştu. Heilbutt incindiğini belli etmeyecek kadar kibardı ama ne de olsa eski içtenlikleri kalmamıştı artık.

Pinneberg içini dökmeye başladı. Önce Jaenecke'nin söylediklerini anlattı. Omuz silkmekle kaldı Heilbutt.

«Eğer Jaenecke'nin sözlerine kulak verirsen!»

Olur, Pinneberg bundan böyle Jaenecke'nin söylediklerine kulak vermeyecek, fakat ya sağlık sigortasında olanlar...

«Güzel,» dedi Heilbutt. «Çok güzel. Tam böylesi insanlardan beklenen bir davranış. Ama önce asıl meselemizi çözelim: Sana elli mark yardım edebilir miyim?»

Hayli duygulandı Pinneberg.

«Hayır Heilbutt. Bunu kesinlikle kabul edemem. Asıl mesele doğumun üstünden üç hafta geçmesine karşın, hakkım olan parayı alamamam.»

«Demin anlattığın olay benim başıma gelse ben de bir şey yapamazdım, bu adamlar her şeyi savsaklarlar. Fakat bu akşama kadar para eline geçmezse, yerinde olsam, hemen şikâyet mektubu yazardım.»

Pinneberg çaresizce: «Ah, bunun da faydası olmaz,» dedi. «Bizimle kedi-fare gibi oynuyorlar.»

«Şikâyeti sigortaya yapmanın faydası yok kuşkusuz. Fakat bütün sigortaların bağlı olduğu bir denetleme kurulu var. Bekle biraz, hemen gidip telefon rehberinden adresine bakayım.»

Pinneberg tekrar umutlanmıştı.

«Böyle bir yer varsa...»

«Gör bak; paran nasıl hemen gelecek.»

Pinneberg işten eve gelir gelmez Kuzucuk'a sordu:

«Para geldi mi?»

Kuzucuk omuz silkti.

«Hayır. Mektup yollamışlar.»

Mektubu açarken hâlâ adamın kabaca söylediği «halledilmiş» sözü kulaklarındaydı. «Ah, şimdi burada olsa, bir elime geçirsem!»

Gönderilenler bir mektupla iki soru kâğıdıydı. Para yok. Para için erkenmiş henüz.

Kâğıt. Mektup. İki soru kâğıdı. Şimdi hiçbir şey olmamış gibi oturup bunları mı doldurmalı? Ooo, hayır dostum, hayır. Onca kolay kurtulamazsınız. Önce «sigorta için» resmi damgalı doğum evrakı çıkaracaksınız. Çünkü hastanenin verdiği evrak bize yetmez. Sonra yolladığımız kâğıtlardaki o bir sürü soruyu güzelce doldur, imzala. Aslında ne kadar kazandığın, nerede doğduğun, nerede oturduğun dosyalarımızda mevcut ama olsun. Soru kâğıdı soru kâğıdıdır.

Sonra dostum asıl mesele gelir: Demin saydıklarımızı bir günde yaparsın. Fakat sonra hemen son iki yıl içinde senin ve karının hangi sigortalara üye olduğunu gösteren kâğıtları bul. Gerçi biliriz, doktorlar kadınların çocuklarını sadece dokuz ay karınlarında taşıdığını söylerler fakat biz işimizi sağlam yapalım, lütfen iki yıllık bulun. Belki böylece doğum giderlerini başka bir sigortaya yükleyebiliriz.

Lütfen Bay Pinneberg, bu işi yapmamız için istediğimiz evrakları gönderene dek bekleyin.

Pinneberg Kuzucuk'a, Kuzucuk Pinneberg'e baktı.

«Sakin ol,» dedi Kuzucuk. «Ne yapalım? Bu adamlar böyle işte.»

«Tanrım! Adi domuzlar! O adamı bir elime geçirsem!»

«Dert etme onu. Şimdi hemen, daha önceki sigortalara yazarız. İçine de pul koyar...»

«Kaça malolur biliyor musun?»

«İki-üç gün içinde gerekli belgelerin hepsini toplar, postalarız.»

Pinneberg oturup yazmaya başladı. Kendisi için mesele yok. Sadece Ducherow'daki sigortasına yazacak, hepsi bu. Fakat Kuzucuk... Platz'da iki sigorta değiştirmiş. Ne zaman cevap gönderirler acaba?»

«...*İşi bitirmemiz için istediğimiz evrakları gönderene dek bekleyin.*»

Gereken yerlere yazılar yazılıp, Kuzucuk pembe sabahlığıyla koltuğa oturup yavrusunu emzirmeye başladığında, Pinneberg, kalemi tekrar hokkaya batırıp en güzel yazısıyla Özel Sigortaları Denetleme Kurumuna şikâyet mektubunu yazmaya başladı.

Hayır, bu bir şikâyet mektubu değil. O kadar abartmayıp sadece birkaç soru soracak, hepsi bu. Sigortanın doğum parasını ödemeden önce bu evrakların hepsini istemeye hakkı var mı? Sahiden son iki yıldır kayıtlı olduğumuz sigortalarla ilgili kâğıtları yollamak zorunda mıyım?

Ardından bir rica: «Parayı hemen almam için çaba gösterebilir misiniz? Çünkü çok ihtiyacım var.»

Kuzucuk bu mektuba güvenmiyordu o kadar.

«İşleri yok da bizimle ilgilenecekler!»

«Fakat haksızlık bu!» diye bağırdı Pinneberg. «Lohusalık sırasında ödemek zorundalar. Yoksa bu paranın ne anlamı kalır?»

Pinneberg'in hakkı varmış. Üç gün sonra başvurusunun işlemde olduğunu, sonucun daha sonra bildirileceğini içeren bir kart aldı.

O zaman kurumlanarak:

«Gördün mü?» dedi Kuzucuk'a.

«Başka neyi inceleyeceklermiş?» diye sordu Kuzucuk. «Mesele yeterince anlaşılır değil mi?»

Pinneberg umutla: «Göreceksin,» dedi ve sustu.

Bu konuyu tekrar açmadı Pinneberg. Bu arada son elli marka da iliştiler elbette. İyi ki hemen sonra maaşını aldı da, yine bir kenara yüz mark koyabildi. Paranın da bugünlerde gelmesi gerek. Fakat para gelmediği gibi, başvuru sonucuyla ilgili bilgi de yollanmadı. Ducherow ve Platz'dan istenilen sigorta kâğıtları

geldi önce. Pinneberg, bunları, soru kâğıtlarını, Kuzucuk'un bir süre önce aldığı resmi doğum evrakını yan yana getirip hepsini postaladı.

«Şimdi ne olacak, çok merak ediyorum.»

Aslında meraktan ileri, o kadar öfkeleniyordu ki bu gereksiz formalitelere, geceleri gözünü uyku tutmuyordu Pinneberg'in. Fakat ne çare, bunu değiştirmenin imkânı yok. Karşısında aşılması zorlu bir engel var. Her şey böyle gelmiş, böyle gidecek.

Nihayet para geldi. Bütün evraklar ellerine geçer geçmez hemen postalamışlardı sahiden.

«Gördün mü?» dedi tekrar. Görmüştü Kuzucuk. Pinneberg'in öfkeleneceğini bildiğinden susmayı seçti. «Şimdi şu Denetleme Kurulunun neyi inceleyeceğini merak ediyorum. Sigortadakileri sıkıştırdıklarından eminim.»

«Artık karşılık vereceklerini sanmam. Paramızı aldık ya!»

Kuzucuk haklı çıkmıştı bu kez. Bir, iki, üç hafta, derken dördüncü haftaya girdiler, cevap filan geleceği yoktu galiba.

Pinneberg bu süre boyunca kimi zaman konuya değiniyordu:

«Şu adamları anlayamıyorum bir türlü. Paraya ihtiyacım var diye yazdım, yine de ses seda yok. Nasıl iş bu?»

Kuzucuk: «Artık asla yazmazlar,» dedi bir kez daha. Dördüncü haftanın içinde ölçülü bir dille yazılmış kısa bir pusula aldılar. Bay Pinneberg sigortadan parasını aldığı için meseleyi çözülmüş saydıklarını bildiren bir yazıydı bu.

Hepsi bu mu? Oysa Pinneberg yazdığı mektupta, sigortanın bu parayı ödemek için o evrakları istemeye hakkı olup olmadığını sormuştu.

Demek, Denetleme Kurulu için, Pinneberg parasını aldığından, sorduğu soruları cavaplamak gereksiz bir şey oluyordu.

Fakat bununla kalsa iyi! Daha geçenlerde en küçük temsilcilerden biri olan genç adamın Pinneberg'e boyunun ölçüsünü verdiği, o muhteşem sigorta binasının saygıdeğer bayları vardı sırada. Pinneberg bir de onlardan boyunun ölçüsünü alacaktı. Denetleme Kurulu, bu bayların «Memur Pinneberg» hakkında yazdıkları bir yazının özetini Pinneberg'e yollamışlardı.

Ne yazmışlar dersiniz? Sözde, şikâyetin aslı yokmuş. Eh, buna sözümüz yok, tabii böyle yazacaklar. Fakat şikâyet neden asılsızmış?

Çünkü Bay Pinneberg uyuşuğun biriymiş. Resmi doğum evrakı şu tarihte alınmasına rağmen bir hafta sonra postalanmış. «*Gecikmenin nereden kaynaklandığı eldeki belgelerden hemen anlaşılmaktadır.*» Sigortadan gelen yazı bu işte!

Pinneberg göğüs geçirdi.

«Son iki yıla ait evrakları istediklerine dair tek kelime yok. İstedikleri kâğıtları daha önce toplamaya olanak var mıydı?»

«Gördün işte!» dedi Kuzucuk.

«Evet, gördüm.» Öfkeliydi. «Domuzdan ayrımı yok bunların. Yalan söylüyorlar. Sonra biz suçlu düşüyoruz. Fakat ben yapacağımı bilirim...» Sustu, düşünmeye başladı.

«Ne yapacaksın?»

«Denetleme Kurulu'na bir yazı daha yazacağım. Meselenin benim için kapanmadığını, derdimin salt para olmadığını, adamların olayı saptırdığını, düzeltilmesini isteyeceğim. 'Bize iyi davranmak zorundalar, insan gibi'...» diyeceğim.

«Ne faydası olacak?»

«Her yaptıklarına evet mi diyeceğiz yani? Sıcacık saraylarında, bolluk bereket içinde oturup bizi yöneten bunlar değil mi? Sonra da bizi yalancılıkla suçluyorlar. Hayır, buna izin vermeyeceğim, savunacağım kendimi, bir şeyler yapmalıyım!»

«Bir faydası olmaz,» diye ısrar etti Kuzucuk. «Bak, daha şimdiden nasıl da heyecanlandın. Sen gün boyu çalışmak zorundasın. Onlarınsa vakti bol, dinlenmiş, zinde gelirler ofislerine. Üstelik, Denetleme Kurulu'ndaki adamlarla telefonla da konuşabilirler. Hem sonra, senden çok birbirlerini kollar bu adamlar. Sonuçta sinirlerin yıpranır, komik duruma düşersin, o kadar.»

«Fakat bir şeyler yapmalı,» diye bağırdı Pinneberg. «Daha fazla katlanamayacağım. Her şeye boyun eğmek zorunda mıyız? Bizi ezmelerine, aşağılamalarına izin mi vereceğiz sürekli?»

Kuzucuk: «Biz kendi ezebileceklerimizi ezmeyelim yeter,» di-

yerek emzirmek için bebeği beşiğinden aldı. «Babam sürekli böyle söylerdi. Yalnız insan hiçbir şey yapamaz. Onun çırpındığını görmek bu adamları sadece sevindirir, eğlendirir.»

«Ben istiyorum ki...»

«Bir şey istemiyorsun,» dedi Kuzucuk. «Hiçbir şey. Bu meseleyi kapat artık.»

Pinneberg bir an şaşkınca Kuzucuk'a baktı. Hiç bu kadar öfkeli görmemişti onu.

Sonra pencerenin yanına gitti, dışarıya bakıp kısık sesle mırıldandı:

«Önümüzdeki seçimlerde komünistlere oy vereceğim!»

Kuzucuk yanıt vermedi. Bebek sevinçle meme emiyordu.

Güneşi, bulutları, yağmuru, yeşeren çimenleri, filizlenen fidanları, gelişip serpilen ağaçlarıyla nisan geldi nihayet. Mandel'deki Bay Spannfuss da nisan gibi açılıp gelişiyordu. Erkek giysileri reyonunda her gün, yine nerede değişiklik yapıldığı hakkında konuşacak bir şeyler çıkıyordu. Ve çoğunlukla çıkan, iki kişilik işin bir kişiye yüklendiği, ama iş çok olursa yanına bir çırak verildiğiydi.

Heilbutt artık kimi zaman sorar olmuştu:

«Nasıl gidiyor? Kaç mark eksik?»

O zaman Pinneberg gözlerini kaçırır, Heilbutt bir kez daha sorarsa: «Kaç mark, söyle? Ben yeterince satış yaptım.» «Altmış mark,» derdi sıkıntıyla. Hatta bir kez: «Yüz on mark. Ama daha vakit var,» demişti.

Nihayet bir hal yolu buldular. Heilbutt ne zaman bir giysi ya da palto satsa, Pinneberg hemen yanına gidiyor, hesabı defterine geçiriyordu.

Alabildiğine dikkatli olmaları gerekiyordu. Jaenecke, özellikle Kessler hiç ayrılmıyordu artlarından. Bu yüzden Kessler'in yemeğe oturduğu anları kolluyorlardı, fakat yine de yakalanırlarsa Pinneberg'in vazgeçmek üzere olan müşteriye yetişip satış yaptığını söylüyorlar, bu arada Kessler de Heilbutt'tan asaslı bir tokat yiyordu.

Ah, kendini iyi bir satıcı olarak gördüğü o günler nerde şim-

di? Her şey değişti, üstelik çok çok. Müşteriler de öyle... İşte tombul, uzun boylu biri karısıyla gelmiş, palto istiyor:

«Yirmi beş marktan fazla olmasın delikanlı! Anladınız mı? Arkadaşlarımdan biri, gerçek İngiliz kumaşından saf yün paltoyu yirmi marka almış!»

Pinneberg şöyle bir gülümsedi.

«Sanırım biraz abartmış. Yirmi marka gerçek İngiliz kumaşı ha!..»

«Ne o delikanlı, arkadaşımın beni kandırdığını mı söylemek istiyorsunuz? O namuslu bir adamdır, anladınız mı?» Sonra iyice öfkelenerek: «Arkadaşımı kötülemenizi daha fazla dinleyemem,» dedi.

Pinneberg: «Bağışlayın,» diyerek adamı sakinleştirmeye çalıştı.

Bu sırada Kessler onu izliyor, Bay Jaenecke de giysilerin arkasında ona bakıyordu. Fakat hiçbiri yardıma gelmedi. Müşteri çıkıp gitti.

Jaenecke: «Müşterileri neden öfkelendiriyorsunuz?» dedi sakince. «Önceleri böyle değildiniz Bay Pinneberg.»

Evet, alabildiğine değiştiğinin farkına varmıştı Pinneberg.

Bunun nedeni işyerindeki durumdu. Şu lanet olası satış sistemi başladığından beri cesaret denen şey kalmamıştı Pinneberg'te. Aybaşları fena sayılmazdı yine de. Herkesin parası olur, biraz olsun alışveriş yaparlardı. O günler geldi mi, Pinneberg gerekli günlük satışını yapar. Hayli de umutlanır:

«Bu ay'ı Heilbutt'tan destek almadan geçireceğim sanırım» diye düşünürdü.

Fakat gün gelir, bazen iki gün peş peşe, tek müşteri görene aşkolsun! O günler işinden eve dönerken; «Yarın üç yüz marklık satış yapmak zorundayım» diye düşünürdü.

Bu düşünce yatarken, Kuzucuk'a iyi geceler öpücüğünü verirken, ışığı söndürürken bile rahat bırakmıyordu. Bu düşünceyle uyumak da kolay iş değildi kuşkusuz. Bir türlü aklından çıkmıyordu ki.

Uyandığında, kahvesini içerken, işe giderken, işyerine adımını atarken aklındaki biricik düşünce şuydu: Üç yüz mark.

İşte bir müşteri geliyor; ah, hem de palto alacak. Seksen mark, gerekli bedelin dörtte biri bu! Ha gayret! Hemen koştu, adamın beğendiği paltoları giydirmeye başladı. Giydirdiği her paltoda giderek heyecanlanıyor, ama telaşı çoğaldıkça (Gayret! Gayret!) adamın ilgisi zamanla azalıyordu. Bütün rafları boşalttı, yağ çekmeyi denedi: «Beyefendinin zevkine hayranım. Üstelik her giydiğiniz yakışıyor.» Nafile... Bu sözlerle adamın canını sıktığını sezmesine karşın, başka şey de gelmiyordu elinden. Nihayet müşteri: «Bir düşüneyim,» diyerek ayrıldı yanından.

Pinneberg yıkılmış, çökmüş, olduğu yerde durakalmıştı. O da biliyordu her şeyi hatalı yaptığını. Fakat o korku yok mu, içine çöreklenmişti bir kez. Evde iki can yiyecek bekliyor. Şimdi bile zor bela geçiniyorlar, ya bir de işten...

İşler o kadar fena değildi aslında. Heilbutt, memurların en iyi kalplisiydi. Kendiliğinden gelip sorardı: «Kaç mark gerekli Pinneberg?»

O, ne kendine çekidüzen vermesi, yaptıklarını değiştirmesi için Pinneberg'i uyarır, ne de Jaenecke ya da Spannfuss gibi eleştirmeye çalışırdı. Pinneberg'in hünerli olduğunu, ama şu günlerde bunu kullanamadığını çok iyi biliyordu o. Pinneberg katı değil, yumuşak yüreklidir, baskı yapılırsa şekli değişir, hamura döner...

Hayır, cesaretini koruyordu henüz. Kendini topladığı zaman hiçbir müşteriyi kaçırmayan, o eski günleri hatırlatan mutlu günler geliyordu hemen. O zaman korkuyu bastırdığını sanırdı Pinneberg.

Sonra şefler yanından geçerken: «Ne o Bay Pinneberg, biraz daha enerjik çalışamaz mısınız?» Ya da: «Şu lacivert takımlardan neden satmıyorsunuz? Depoda mı kalsın istiyorsunuz?» derler, sonra yanından ayrılıp bir sonraki satıcıya, başka ya da aynı şeyleri tekrarlayıp dururlardı. Heilbutt haklı aslında. Bu adamların sözlerine aldırmamalı. İşin hızını çoğaltmak niyetiyle söylenmiş anlamsız sözlerden başka bir şey değildi bunlar.

Evet, bu gevezelikleri hiç umursamamalı. Fakat bu, mümkün mü? İşte, Pinneberg bugün iki yüz elli marklık satış yaptı. Peki ne oldu? Bay Spannfuss yanına gelip şunları söyledi sadece:

«Hayli yorgun görünüyorsunuz Bay Pinneberg. Size Birleşik Devletler'deki meslektaşlarınızı örnek almanızı tavsiye ederim. Onlar akşamları da, tıpkı sabahları gibi neşeli görünürler. *Keep smiling*! Bu ne anlama gelir, bilir misiniz? Hep gülümsemek! Yorgunluk yok! Yorgunluğunu ele veren satıcı, işletmeye zarar getirir...»

Pinneberg, adam uzaklaşırken; «Canın cehenneme it herif!» diye geçirdi içinden. Saygıyla selamlamayı ve o ünlü gülümsemeyi de unutmamış fakat bu arada kendine olan güvenini de kaybetmişti yine.

Ah, buna da şükür. Henüz durumu iyi sayılır. Birkaç satıcı, personel bürosuna çağırılıp aksi bir dille uyarılmışlardı ki, bunlara kendi aralarında; «İlk iğneyi yedi, bugünlerde ölür,» diyorlardı.

Bundan sonra korku giderek büyüyordu. Çünkü satıcı bilir ki, iki iğne daha yedi mi işi biter. Sonra gelsin işsizlik, sefalet vb.

Henüz herhangi bir uyarı almamıştı Pinneberg. Ya Heilbutt olmasaydı... Alınması imkânsız bir kaleydi Heilbutt. Jaenecke'ye bile: «Bir gün bize, iyi bir satışın nasıl yapıldığını kendiniz gösterseniz,» demek cesaretini göstermiş, bunun üzerine Bay Jaenecke sadece; «Benimle böyle konuşamazsınız Bay Heilbutt!» diyebilmiş ve yanından ayrılmıştı.

Heilbutt günün birinde ortadan kayboldu. Aslında o gün işe gelmiş, hatta satış bile yapmış, fakat öğleden sonra bir daha onu gören olmamıştı. Kimse nereye gittiğini bilmiyordu.

Onunla ilgili bir şey sormadığına bakılırsa, Jaenecke biliyordu nerede olduğunu. Kessler'in de bir bildiği vardı galiba. Önüne gelene kötü kötü onu sorması, başına bir şeyler geldiği yargısını uyandırıyordu insanda.

«Arkadaşınız Heilbutt'un niye gelmediğini biliyor musunuz?»

«Hastalandı,» diye homurdandı Pinneberg.

Kessler sevinmiş gibi bağırdı:

«Vah zavallı! Böyle bir hastalığa yakalanmak istemezdim.»

«Nedenmiş? Bir şey mi biliyorsunuz yoksa?»

«Hayır, hayır. Bir şeyden haberim yok. Ayrıca, nerden bileyim?»

«Öyle görünüyor da...»

Kessler incinmiş görünerek: «Hiçbir şeyden haberim yok. Sadece personel bürosuna çağrıldığını biliyorum... İşten çıkarmışlar, anladınız mı?» diye konuştu.

«Aptalca!» dedi Pinneberg. Sonra Kessler uzaklaşırken: «Ahmak herif» diye mırıldandı.

Niye en iyi satıcılarını işten çıkarsınlar? Aptalca. Herkes olur fakat Heilbutt kesinlikle.

Heilbutt ertesi gün de yoktu.

Pinneberg, o akşam: «Yarın da gelmezse işten çıktığımda, evine gideceğim,» dedi Kuzucuk'a.

«İyi, olur.»

Fakat ertesi gün işin rengi ortaya çıktı. Pinneberg'e bu konuda bilgi verme nezaketini gösteren Bay Jaenecke idi.

«Siz, Heilbutt'la iyi dosttunuz değil mi?»

Pinneberg: «Hâlâ da öyleyim,» dedi tersçe.

«Demek öyle. Onun ilginç fikirlerinden de haberiniz var mıydı?»

«İlginç mi?»

«Çıplaklık hakkında canım!»

Pinneberg: «Evet,» dedi bocalayıp. «Bir ara bir şeyler anlatmıştı. Çıplaklar kulübü mü, neydi...»

«Siz de üye misiniz oraya?»

«Ben mi? Hayır.»

«Elbette, siz evlisiniz.» Bay Jaenecke biraz sustu. «Arkadaşınız Heilbutt'u işten çıkarmak zorunda kaldık. Çirkin şeyler yapmış.»

Pinneberg: «Sanmam,» dedi aksice.

Bay Jaenecke güldü yalnızca.

«İnsanları tanımıyorsunuz Bay Pinneberg. Müşterilere karşı davranışlarınızda da görüyorum bunu.» Tekrar konuya döndü.

«Evet, çok yüz kızartıcı işler. Bay Heilbutt, kendi çıplak fotoğraflarının sokaklarda satılmasına izin vermiş.»

«Ne?» diye bağırdı Pinneberg. Doğma büyüme Berlinli olmasına rağmen, daha kendi çıplak fotoğraflarını sokak ortasında sattıran birini görmemişti.

«Yazık ki öyle,» dedi Bay Jaenecke. «Eğer onu hâlâ dost olarak görüyorsanız, bu insanları tanımadığınızı gösterse de, onur duymalısınız doğrusu.»

«Hâlâ aklım almıyor. Cadde ortasında çıplak fotoğraflarını ha?..»

«Çıplak fotoğrafları herkesin, özellikle bayan müşterilerimizin elinde olan birini mağazamızda çalıştırmamızı bizden kimse isteyemez.» Yanından ayrılırken, sanki cesaret vermek istercesine, fakat aralarındaki farkın izin verdiği kadar gülümsedi Pinneberg'e.

«Ne o, Heilbutt'unuz hakkında bilgilendiniz mi nihayet? Alçak herif! Hiç hoşlanmazdım ondan. İtoğlu!»

«Fakat ben severim,» diye bağırdı Pinneberg. «Ve bir daha benim yanımda böyle...»

Hayır. Kessler, bırakacağı etkiyi ne kadar merak etse de, bu fotoğrafı Pinneberg'e gösterecek cesareti bulamadı kendinde.

Pinneberg fotoğrafı aynı gün öğleden önce gördü. Bu büyük olay, erkek giysileri reyonunun sınırlarını çoktan aşmış, sağda ipek çorap reyonu ve solda temizlik reyonundaki bayan satıcılar arasında aralıksız konuşulan bir dedikodu olmuştu. Fotoğraf elden ele geziyordu.

Böylece sabahtan beri, Heilbutt'un satışına neden izin verdiğini çıkarmak için kafa yorduğu o ünlü çıplak fotoğraf Pinneberg'e dek ulaştı. Durum değişmişti biraz. Bay Jaenecke biraz haklıydı, biraz haksız. Fotoğraf bir dergide çıkmıştı. Doğallığın reklamını yapmak mı, yoksa cinsel duyguları kamçılamak niyeti mi taşıdığı belli olmayan bir dergide...

Heilbutt derginin kapağında, oval bir çerçeve içinde, elinde cirit, bir savaşçı gibi duruyordu. Amatörce çekilmiş hoş bir fotoğraftı sahiden. Cirit atmaya hazırlanan bedeni adaleli, güzel fakat

çırılçıplaktı. Heilbutt'a tutkun olan satıcı kızlar için bu fotoğrafa bakmak kuşkusuz epey zevkli olmalıydı, hayal kırıklığına uğratmayacak kadar da güzel.

Pinneberg, Lasch'a: «Kim alıyor böyle dergileri?» dedi. «Bunun için insan işten çıkarılmaz.»

«Sanırım yine Kessler ispiyonladı,» dedi Lasch. «En azından bu dergiyi o getirmiştir. Sonra başından beri bu işi tek bilen oydu.»

Pinneberg, Heilbutt'a gitmeye karar verdi. Fakat hemen değil... Bu akşam, önce Kuzucuk'la konuşacaktı. Tüm arkadaşlığına karşın bu olay biraz da işkillendirmişti onu. Kuzucuk'u etkilemek için bir dergi alarak eve götürdü.

«Gitmelisin elbette,» dedi Kuzucuk. «Ayrıca, onu yanında kötülemelerine de rıza gösterme.»

Pinneberg, biraz da bu güzel bedene olan kıskançlığından: «Heilbutt'u nasıl buluyorsun?» diye sordu.

«Güzel, gelişmiş bir beden. Sende çok az da olsa göbek var. Sonra ellerin ve ayakların da onunkiler gibi güzel değil.»

«Öyle mi dersin? Bence kusursuz bir bedeni var. Ona âşık olmaz mıydın?»

«Sanmam. Benim için fazla esmer. Sonra...» Kollarını Pinneberg'in boynuna atıp gülümsedi. «Ben seni seviyorum!» dedi.

«Hâlâ mı?» diye sordu Pinneberg. «Sahiden mi?»

«Evet. Sahiden.»

Pinneberg, ertesi akşam doğruca Heilbutt'a gitti. Hiç de kederli görünmüyordu.

«Haberin var mı Pinneberg? Süre vermeden işten çıkarmak neymiş görecekler. İş mahkemesine dava açtım.»

«Kazanabilecek misin?»

«Mutlaka. Fotoğrafın yayınlanmasına izin vermeseydim bile, yine kazanırdım. Bilgim dışında basıldığını kanıtlayabilirim. O zaman yapacak şeyleri kalmaz.»

«Peki sonra? Üç ay maaş verecekler, sonra tekrar işsiz kalacaksın.»

«Başka iş bulurum, sevgili dostum! Bulamazsam serbest ça-

lışırım. Her işi yapar, yine de verecekleri o işsizlik parasıyla yetinmem.»

«Sana inanıyorum. Kendi mağazan olursa beni de işe alir mısın?»

«Elbette Pinneberg. İlk alacağım adam sensin.»

«Fakat günlük satış kotası olmayacak, değil mi?»

«Olmayacak! İşlerin nasıl gidiyor? Epey zorlanıyorsun, değil mi? Tek başına altından kalkabilecek misin?»

Pinneberg gerçekte duymadığı, yapay bir güvenle: «Buna zorunluyum,» dedi. «Bugünlerde işler yolunda gitti. Yüz otuz mark fazlam var.»

«Öyleyse ayrılmam senin için faydalı oldu.»

«Hayır. Sen olsaydın daha iyi olurdu.»

Sonra Johannes Pinneberg tekrar evine döndü. Ne tuhaf, bir süre geçtikten sonra Heilbutt'la konuşacak söz bulamamışlardı. Heilbutt'u seviyordu. Sahiden namuslu bir insandı ama tam anlamıyla bir arkadaş olmamıştı Pinneberg için. İnsan ona bir türlü alışamıyordu niyeyse!..

Bu nedenle Pinneberg uzun süre gitmedi ona. Mağazada, Heilbutt'un davayı kazandığı konusu konuşulana kadar sürdü bu. Ancak o zaman hatırlamıştı Heilbutt'u.

Heilbutt'un evine gittiğinde taşındığını öğrendi.

«Nereye taşındığını bilmiyorum, Bayım. Dalldorf'a gitmiş olabilir. Şimdiki adı Wittenau. Kaçığın biriydi. Benim gibi ihtiyar birini, domuzluklarına inandırmak için neler yapmıştı neler!»

Heilbutt ortadan kaybolmuştu.

İlkyazın ortalarında, yaza benzeyen güzel, parlak bir akşam... Pinneberg'in o günkü işi bitmiş, arkadaşları da: «Yarın görüşürüz!» diye seslenip Mandel mağazasından ayrılmışlardı.

Bir el omzuna dokundu.

«Tutuklandınız Pinneberg!»

Pinneberg korkmuş gibi değildi.

«Nedenmiş o? Tanrım, Bay Jachmann! Çoktandır görmemiştim sizi!»

Jachmann: «İşte, insanın kalbi temiz olmalı,» dedi dalgınca. «Korkmadınız bile. Gençliğe özeniyor insan.»

«Öyle mi dersiniz, Bay Jachmann. Neyimize özeniyorsunuz? Üç gün benim yerime geçmek ister misiniz? Mandel'de...»

«Mandel de ne demek? Böyle bir yerde çalışmak isterdim. Sağlam, düzenli bir iş.» Pinneberg'le ağır ağır yürümeye başladılar. «Bugünlerde her şey kötü gidiyor. Karınız ne yapıyor bakalım?»

«İyi. Şimdi bir de oğlumuz var.»

«Tanrım, gerçek mi? Oğlan ha!» Jachmann hayli şaşırmıştı. «Hem kadar da çabuk. Demek nihayet başardınız. Gurur duymalısınız!»

«Tam olarak başardık sayılmaz. Fakat iş buna kalsa, bizim gibilerin hiç çocuğu olmazdı.»

«Doğru,» dedi Jachmann. Fakat kesinlikle dinlememişti bu sözleri. «Beni dinleyin Pinneberg. Şimdi gidip şu kitapçının vitrinine bakacağız.»

Pinneberg: «Niye?» diye sordu işkilli.

Jachmann yüksek sesle: «Çok faydalı bir kitap. Ondan çok şey öğrendim,» dedi. Sonra kısık sesle sürdürdü. «Şöyle sağa bakın. Ama belli etmeden. Hey Tanrım, belli etmeden diyorum!»

Pinneberg bir kez daha: «Niye?» diye sordu. İrikıyım Jachmann hayli değişmiş gibi geldi Pinneberg'e, her yaptığı bilmeceydi. «Neye bakacağım?»

«Şu ak sakallı, şişman, gözlüklü adamı gördünüz mü?»

«Evet, işte gidiyor.»

«Güzel,» dedi Jachmann. «Onu gözden kaçırmayın. Şimdi bir şey olmamış gibi konuşun benimle. Ad, hele benim adımı asla kullanmayın. Bir şeyler anlatın şimdi!»

Pinneberg, «Neler oluyor acaba?» diye geçirdi içinden. «Jachmann'ın niyeti ne? Annem hakkında tek kelime etmedi.»

Jachmann: «Hadi bir şeyler anlatın,» diye üsteledi. «Böyle susarak yürürsek dikkat çekeceğiz.»

«Dikkat mi çekeceğiz? Kimin dikkatini?» diye düşündü Pin-

neberg. Sonra yüksek sesle: «Havalar ne kadar güzel, değil mi Bay...»

Neredeyse adını söyleyecekti ki, Jachmann fısıldadı: «Dikkat etsene!» Sonra yüksek sesle: «Evet, havalar sahiden iyi gidiyor.»

«Biraz da yağmur yağsaydı iyi olurdu,» diyerek iki-üç adım önlerinde yürüyen ihtiyar adamın sırtına çevirdi gözlerini. «Havada nem diye bir şey kalmadı.»

«Evet, bir parça yağsa çok iyi olur. Ama hafta sonunda yağmasın, değil mi?»

«Tabii, hafta sonunda iyi olmaz!»

Hepsi buydu konuştuklarının. Pinneberg söyleyecek bir şey bulamıyordu. Şöyle kaçamak Jachmann'a baktı bir kez. Eski canlılığı gitmişti artık. Sonra onun da heyecanla önlerinden giden ihtiyar adamın sırtına baktığını fark etti.

Jachmann: «Haydi Pinneberg, bir şeyler söyleyin,» dedi gergince. «Anlatacak şeyleriniz olmalı. Ben altı ay görmediğim biriyle karşılaşsam, anlatacak hayli şey bulurdum.»

Pinneberg Jachmann'ı uyardı:

«Bakın, şimdi siz benim adımı söylediniz. Üstelik, biz nereye gidiyoruz böyle?»

«Size! Başka nereye olabilir ki? Size eşlik ediyorum, fena mı?»

«Öyleyse sola sapmamız gerekirdi. Artık, Eski Moabit'te oturuyorum.»

Jachmann kızdı.

«Peki neden sapmadınız?»

«İhtiyar adamı izleyeceğiz sandım...»

«Hey Tanrım!» diye söylendi iri cüsseli Jachmann. «Hâlâ anlamadınız mı?»

«Hayır.»

«Öyleyse evinizin yolunu tutun bakalım. Neler olduğunu size sonra anlatırım. Bu arada, konuşun benimle.»

«Şimdi sola sapmamız gerek.»

Jachmann sertçe: «Öyleyse sapın, ne bekliyorsunuz?» dedi. «Karınız nasıl?»

«Bir oğlumuz oldu.» Pinneberg dalgınlaşmıştı. «Karım iyi. Neler döndüğünü anlatamaz mısınız Bay Jachmann? İyice aptallaştım.»

«Tanrım, bakın adımı söylediniz işte.» Kızmıştı. «Adam kesinlikle peşimizdedir. En azından dönüp arkanıza bakmayın!»

Pinneberg sesini çıkarmadı. Jachmann da bir şey söylemedi. Bir köşeden sapıp bir süre daha ilerleyip caddeden karşıya geçtiler. Pinneberg'in oturduğu evin bulunduğu yola çıkmışlardı artık.

Yayalar için kırmızı yandığından, beklemek zorunda kaldılar.

Jachmann heyecanla: «Hâlâ ardımızda mı?» diye sordu.

«Sanırım... Hayır, görünürlerde yok. Demin biz saptığımızda o doğruca gitmiş olacak.»

«Tamam öyleyse!» Ferahlamış, keyfi iyice düzelmişti. «Sanırım yanıldım. İnsan bazen böyle hayal görür işte.»

Pinneberg sorusunu tekrarladı.

«Artık anlatsanız olmaz mı Bay Jachmann?»

«Olmaz. Yani daha sonra. Önce size gidelim, karınızı bir göreyim. Demek oğlunuz oldu? Yoksa kız mıydı? Hoş! Doğum kolay oldu mu? Elbette. Böyle bir kadın zorlanacak değil ya! Biliyor musun Pinneberg, hâlâ annenizin bir çocuk doğurabileceğine aklım yatmıyor. Bu sadece Tanrı'nın değil, kaput fabrikasının da hatası olmalı. Ooo... Bağışlayın! Beni tanırsınız, açık konuşmayı severim. Buralarda çiçekçi var mı? Yoksa karınız tatlı mı sever?»

«Hiç gerek yok Bay Jachmann...»

«Neyin gerekli olduğunu ben yeterince bilirim delikanlı.» Jachmann bir anda konuşkanlaşmıştı. «Çiçek, çikolata... Bunlardan her kadın etkilenir. Fakat anneniz bir yana. O farklıdır. Çiçek mi, çikolata mı? Biraz bekleyin, ben şu mağazaya bir gireyim.»

«Bay Jachmann...»

Bay Jachmann şekerci dükkânına girmişti bile. İki dakika sonra tekrar kapıda belirdi.

«Karınız acaba nelerden hoşlanır, biliyor musunuz? Konyaklı kiraz çikolatası alsak nasıl olur?»

«İçki yasak Bay Jachmann. Karım henüz çocuk emziriyor.»

«Öyle ya, tabii. Peki neyi emziriyor? Ah, oğlunu elbette! Çocuk emzirince alkollü şeker yenmez mi yani? Bunu bilmiyordum. Hiç katlanılır şey değil doğrusu!» Yine dükkândan içeri girdi.

Sonra elinde kocaman bir paket, dışarı çıktı.

«Bay Jachmann! Bunca fazla almamalıydınız. Karımın bunca şeyi yemesi doğru olur mu, bilmem...»

«Nedenmiş o? Hepsini bir kerede yiyecek değil ya. Nelerden hoşlandığını bilmediğim için böyle aldım. Her türden var içinde. Şimdi bir çiçekçi görürseniz bana söyleyin...»

«Artık o kalsın, Bay Jachmann. Hiç gereği yok.»

«Gereği yok mu? Bir delikanlının söyleyeceği söz mü bu! Siz neyin gereksiz olduğunu biliyor musunuz sahiden?»

«Mesela, karıma bir de çiçek götürmeniz!»

«Buna dair bir fıkra biliyorum, fakat sonra anlatırım. Sizin böyle şeyleri aklınız almaz. Buralarda bir çiçekçi olacaktı...»

Jachmann durup biraz düşündü.

«Biliyor musunuz, karınıza dalından koparılmış bir çiçek ölüsü değil de saksı çiçeği götüreceğim. Bu genç bir kadın için daha doğru. Karınız hâlâ sarışın mı?»

«Bay Jachmann, rica ederim!»

Fakat Jachmann uzaklaşalı çok olmuştu. Uzun bir bekleyişten sonra tekrar göründü.

«Böyle bir çiçekçi dükkânı karınıza epey yakışırdı. Ona güzel bir kadının değerini bilecek maymunların oturduğu bir yerde böyle bir dükkân açmalıydım.»

Pinneberg: «Karımın güzel olduğunu sanmıyorum, Bay Jachmann...» dedi sıkıntılı.

«Aptalca sözler etmeyin Pinnberg. Anlamadığınız konulara da değinmeyin. Siz güzellik nedir bilir misiniz? Yoksa sizce filmlerde gördüğünüz dışı güzel, içi para tutkusu dolu ahmaklar mı güzel?»

Pinneberg dalgın: «Uzun zamandır sinemaya gitmedim,» dedi.

«Neden? Aslında insan fırsat bulsa da gidebildiğince sinemaya gitse. İnsanın içine güven doluyor. Ama bu benim için geçerli değil. Çünkü onlar benden on kez daha ahmak... Hemen, bu akşam beraber sinemaya gidelim! Ne oynuyor acaba? Birazdan afişlere bakarız.»

Pinneberg sırıtarak: «Fakat önce karıma çiçekçi dükkânı almayacak mıydınız?»

«Doğru ya! Aslında iyi bir fikir. Kesinlikle iyi para getirir. Ama...» Derin bir iç çekti. Bir koluna saksıyla çikolata paketini yerleştirmiş, diğeriyle de Pinneberg'in koluna girmişti. «...Ama olanaksız, delikanlı, çok zor durumdayım...»

Pinneberg öfkelendi.

«Öyleyse bizim için bunca masrafa ne gerek vardı!»

«Ah, saçmalamayın! Mesele para değil. Etek dolusu param var. Fakat yine de zor durumdayım. İşin aslı epey farklı. Bu konuyu sonra konuşalım. Size ve Kuzucuk'unuza sonra anlatırım bunları. Fakat bir şey var ki...» Pinneberg'in kulağına eğildi. «Anneniz kötü bir kadın.»

Pinneberg sakince: «Bunu baştan beri biliyordum,» dedi.

«Off, her şeyi yanlış anlıyorsunuz.» Pinneberg'in kolundan ayrıldı. «Kötü filan ama enfes bir kadın... Hayır, şu günlerde çiçekçi işi olanaksız.»

Pinneberg: «Ak sakallı ihtiyar yüzünden mi?» diyerek eşelemeye kalkıştı.

«Hangi ihtiyar?» Jachmann gülümsedi. «Ah Pinneberg, sizi işlettim, hâlâ anlayamadınız mı?»

«Yooo... Size inanmıyorum.»

«Öyleyse bırakalım. Yakında göreceksiniz. Bu akşam hep beraber sinemaya gidelim. Hayır, bu akşam olmaz. En iyisi güzel bir yemek yiyelim. Ne yemeğiniz var?»

«Patates kızartmasıyla uskumru balığı.»

«İçecek?»

«Çay.»

«Romlu mu?»

«Karım içki kullanmıyor!»

«Doğru, çocuk emziriyor. İşte evlilik. Karım içmiyor diye ben de içmem. Biçare adam!»

«Fakat ben romlu çaydan zaten hoşlanmam.»

«Evli olduğunuz için böyle diyorsunuz. Bekâr olsaydınız hoşunuza giderdi. Evlilik insanı bu hale getirir işte. Ah, asla evlenmediğimi söylemeye kalkmayın, biliyorum. Bir kadınla birlikte yaşamak, bendede romsuz çay içme yönelimi belirdiğinde...»

Pinneberg ağırbaşlıca yineledi:

«Romsuz çay.»

Jachmann oralı olmadı. «Evet, bunu sezdiğimde benim için güç de olsa hiç düşünmeden ayrılırdım. Demek patates kızartmasıyla ringabalığı...»

«Uskumru.»

«Uskumru ve çay. O halde ben şu dükkâna hemen gireyim fakat bu sonuncusu...»

Tekrar dışarı çıktığında, Pinneberg serçte: «Size bir şey söyleyeyim mi Bay Jachmann...»

«Bir şey mi söyleyecektiniz? Şu paketlerden birini taşısanız daha iyi olur bence.»

«Verin bakalım. Oğlan üçüncü ayını yeni doldurdu. Henüz ne görüyor, ne duyuyor, ne de bir şeyle oynuyor...»

«Bunları niye söylediğinizi...»

«Belki bir de oyuncakçı dükkânına uğrayıp oğluma oyuncak, bir lokomotif filan almak istersiniz diye... Fakat şunu bilin ki, oyuncakçıdan çıkınca beni kapıda göremeyeceksiniz!»

Jachmann düşünerek: «Oyuncakçı... Lokomotif...» diye mırıldandı. «Oyuncakçının önünden geçecek miyiz?»

«Yanınızdan ayrılıyorum, Bay Jachmann.»

«Siz sahiden aptalın birisiniz Pinneberg. Ben sizin babanız sayılırım!»

Kuzucuk'la selamlaştılar. Sonra Jachmann yatağın üstüne eğilip bebeğe baktı.

«Çok güzel bir çocuk.»

«Tıpkı annesi,» dedi Kuzucuk.

«Evet, tıpkı annesi.»

Sonra Jachmann paketleri açtı. Bir sürü eşyayı gören Kuzucuk da âdet yerini bulsun diye: «Ne gerek vardı Bay Jachmann!» diye mırıldandı.

Yemek işi bittikten sonra (çay içilmişti fakat patates kızartmasıyla uskumru balığı yoktu yemekte) Jachmann arkasına yaslanıp: «Şimdi sıra en güzeline geldi: puro.»

Kuzucuk eşsiz bir kararlılıkla yanıtladı:

«Ne yazık ki bunu yapamayacaksınız. Bebeğe zararlı olduğu için odada sigara içmek yasak.»

«Gerçekten mi söylüyorsunuz?»

«Evet, ciddiyim.» Kuzucuk, Holger Jachmann'ın derin derin göğüs geçirdiğini görünce başka bir şey önerdi: «Siz de kocam gibi yapın. Biraz kapı önüne, sinemanın damına çıkıp puronuzu orada için. Bir de mum koyarım.»

Jachmann: «Peki, öyle yapalım,» dedi hemen.

Hemen sonra ikisi de kapı önünde bir aşağı bir yukarı geziniyor, Pinneberg sigarasını, Jachmann'sa purosunu içiyordu. Tek laf çıkmıyordu ağızlarından. Yerdeki küçük mumun ışığı toz içindeki tavana varmıyordu bile.

Sigara purodan daha hızlı bittiğinden, Pinneberg bir ara içeri girip ayaküstü Kuzucuk'la bu olağanüstü durumu görüştü.

«Ne dedi?» diye sordu Kuzucuk.

«Hiçbir şey. Yalnızca kalkıp geldi.»

«Tesadüfen mi?»

«Bilmem. Galiba beni bekledi. Fakat emin değilim.»

«Çok şaşırtıcı. Peki bizden ne istiyormuş?»

«Bilmem. Önce hayli heyecanlıydı. Birinin kendisini izlediğini söyledi.»

«Niye izliyormuş?»

«Galiba sivil polis. Sonra annemle de arası iyi değilmiş. Belki de bununla ilgili.»

«Demek öyle... Başka bir şey söylemedi mi?»

«Söyledi. Yarın akşam bizimle sinemaya gitmek niyetinde.»

«Yarın akşam mı? Burada mı kalacak? Yatağımız yok, kanepe de ona göre hayli kısa.»

«Hayır, burada kalamaz tabii. Ama, ya kalmak isterse?»

Kuzucuk: «Yarım saat içinde,» dedi aksi bir sesle, «çocuğu emzireceğim. Sen o zamana kadar söylemezsen, ben söylerim.»

Pinneberg iç çekerek: «Bakalım,» dedi. Sonra yine sessizce dolanmak için dışarı çıktı.

Bir süre sonra Holger Jachmann da purosunu yere atarak özenle ezdi, sonra derin bir soluk alarak: «Arada, böyle düşüncelere dalmak epey hoşuma gider,» dedi. «Çoğunlukla konuşmayı severim fakat bazen oturup yarım saat düşünmek de iyi oluyor doğrusu.»

«Benimle eğleniyorsunuz,» dedi Pinneberg.

«Hayır, bu aklımdan bile geçmedi. Demin çocukluğumu düşündüm...»

«Eee...»

Jachmann bocalayarak: «Bilmem ki...» dedi. «Galiba çocukluğumdaki gibi değilim artık.» Islık çaldı. «Çok az doğru iş yaptım. Genellikle fazla gururluyumdur; biliyor musunuz, ben çalışmaya uşak olarak başladım.»

Pinneberg yanıt vermedi.

Jachmann iç çekerek:

«Aldırma,» dedi. «Bunları konuşmanın ne anlamı var?.. Siz haklısınız. Karınızın yanına dönelim mi?»

İçeri girdiler. Jachmann'ın birden çenesi açılmış, keyiflenmişti.

«Dünyanın en ilginç evinde oturuyorsunuz. Bayan Pinneberg. Hayli yer gördüm fakat böyle ilginç, böyle rahatına rastlamadım... Polisin böyle bir binaya izin vermesini hâlâ aklım almıyor.»

«İzin vermiyorlar ki,» dedi Pinneberg. «İzinsiz oturuyoruz.»

«İzinsiz mi?»

«Evet, burası konut değil kuşkusuz. Önceleri depo yerine

kullanılıyormuş. Burada oturduğumuzu sadece bize kiralayan adam biliyor. Oturuyor göründüğümüz yer, öndeki marangozun evi.»

«Demek öyle...» dedi Jachmann. «Yani hiç kimse, polis bile burada oturduğunuzdan haberli değil mi?»

Pinneberg, Kuzucuk'a bakarak: «Hiç kimse,» dedi.

Jachmann odaları şöyle bir inceledi.

«Güzel, çok güzel.»

«Bay Jachmann,» dedi Kuzucuk. Duruşu eli kılıçlı bir meleğinki gibiydi. «Oğlumun altını değiştirip emzirmem gerek...»

Jachmann yine: «Güzel,» dedi. «Benden çekinmeniz gereksiz. Ondan sonra da hemen yatarız. Gün boyu koşturup durdum, yorgunum. Ben de bu arada yatağımı hazırlayayım. Kanepeyle iskemleleri yan yana getirip yastıkları da serdim mi, tamamdır...»

Pinneberg'le Kuzucuk bakıştılar. Pinneberg arkasını dönerek pencerenin yanına gitti, omuz silkip, parmaklarıyla camı tıklatmaya başladı.

«Siz yorulmayın!» dedi Kuzucuk. «Ben hemen yatağınızı hazırlarım.»

«İyi olur, böylece çocuğun meme emmesini de izlemiş olurum. Zaten sürekli görmek istemişimdir.»

Kuzucuk hışımla çocuğunu yatağından alarak kundağını açmaya koyuldu.

«Yaklaşın Bay Jachmann, yaklaşın. Daha iyi görürsünüz.»

Çocuk ağlamaya başlamıştı.

«Şu kundağa bakın. Ne de fena kokuyor.»

«Beni huzursuz etmez,» dedi Bay Jachmann. «Ben tarlalarda büyüdüm. Bu yüzden hiçbir şeyden ya da hiç kimseden hemen iğrenmem.»

«Engel tanımıyorsunuz Bay Jachmann. Bakın şimdi apış arasını yağlayacağım.»

«Neden?»

«Pişik olmasın diye. Şimdiye kadar hiç olmadı.»

«Şimdiye kadar hiç olmadı,» diye tekrarladı Bay Jachmann. «Kulağa ne hoş geliyor. Oğlum asla yalan söylemez... Oğlum

beni hiç üzmedi... Ne hoş sözler. Kundağı bağlayışınıza hayran kaldım. Doğuştan marifetlisiniz. Mayanızda annelik var...»

Kuzucuk güldü.

«Büyütüyorsunuz. İlk gün nasıl uğraştığımızı bir de kocama sorun. Evet, şimdi biraz arkanızı döneceksiniz...»

Jachmann usulca pencerenin yanına gitti, içerden yansıyan ışığın altında yavaş yavaş sallanan dalların arasından bahçeye bakmaya başladı. Bu arada Kuzucuk giysilerini, fanilasını çıkarıp geceliğini giydi, oğlunu kucağına alıp göğsüne tuttu. Çocuk rahat bir soluk alıp bir kez daha hıçkırdıktan sonra dudaklarını annesinin göğsüne dayayıp emmeye başladı. Odanın ansızın sessizleşmesiyle iki erkek dönerek, sessizce anne ve çocuğuna baktılar.

Suskunluk fazla sürmedi.

«Yine yanlış yaptım Pinneberg,» dedi Jachmann. «İyi, besleyici şeyler almalıydım...» Şakaklarına vurup: «Aptal herif! Aptal herif!» diye mırıldandı.

Sonra yatıp uyudular.

Pinneberg ertesi sabah Mandel'de, aklı karmakarışık düşüncelerle dolu, pantolonlar arasında duruyordu. Genç bir kocanın ufacık, tek odalı evinde, gecelemek üzere kalmış bir konuğu karısıyla bırakıp işe gelmesi kolay değildi kuşkusuz. Jachmann'ın onlara para vermek için odalarına geldiği gece Kuzucuk'un yatağına nasıl baktığını bir türlü unutamıyordu.

Diyelim, o zaman sarhoştu; sahiden de dün gece çok kibar davranmıştı fakat güvenilecek biri olduğu anlamına gelmezdi bu.

Tezgâhın ardında, bir kor yığınının üstünde duruyor gibiydi: Eve bir dönebilse! Eve döndüğünde Kuzucuk'u neşeli buldu. Her şey iyi gidiyordu. Yavrucuğa baktı, sonra pencerenin yanında bir bavulu karıştıran konuğuna seslendi:

«İyi akşamlar Bay Jachmann!»

«İyi akşamlar oğlum,» diye yanıt verdi. Bay Jachmann. «He-

men çıkmalıyım...» Dışarı fırladı, merdivenlerden ayak seslerini duydular.

«Nasıl davrandı?» diye sordu Pinneberg.

«Çok iyi. Aslında çok kibar biri. Sabahleyin çok gergindi. Habire bavulundan söz etti, senin gidip hayvanat bahçesinden alıp alamayacağını sorup durdu.»

«Sen ne dedin peki?»

«Sana sormasını söyledim. Bunun üzerine biraz homurdandı. Üç kez aşağı indi, fakat üçünde de hemen yukarı çıktı. Bir ara anahtarlığını şıngırdatarak çocuğu oyaladı, ona ninniler söyledi. Sonra birden çıkıp gitti.»

«Demek korkusunu yenebildi...»

«Geri döndüğünde elinde bir bavul vardı. O andan sonra da tarlakuşu gibi çantasını karıştırıp durdu, kimi kâğıtları sobaya atıp yaktı. Bir de buluş yaptı bu arada.»

«Buluş mu?»

«Yavrucuk'un ağlamasına asla gelemiyor. Bağırmaya başladı mı deliye dönüyor. Zavallı çocuğun daha şimdiden dünyaya küsmesini istemiyormuş. Üzülmemesini, sadece aç olduğunu söyledim. Öyleyse hemen emzirmemi söyledi. Bunu yapamayacağını belirtince alabildiğine öfkelendi. Bu benim yaptığım, ailelerimizin aklımıza soktuğu ahmakça utanma duygusundan başka bir şey değilmiş. Sonra gezdirmeyi önerdi. Üstelik arabayla... Düşün bir: Jachmann bir çocuk arabasıyla hayvanat bahçesinde dolaşıyor ve ben, bütün önerilerine hayır deyip çocuk ağlamayı sürdürünce...»

Yavrucuk, sanki onları dinlemişcesine çığlık çığlığa ağlamaya başlayınca, Kuzucuk sözünü yarıda bırakmak zorunda kaldı.

«İşte yine başladı! Jachmann'ın buluşunu şimdi gözlerinle göreceksin...»

Kuzucuk bir sandalye alıp oğlunun baş ucuna çekti. Üstünde alışveriş çantası duruyordu. Çalarsaati alıp çantanın içine koydu.

Pinneberg şaşkınca olanları izliyordu.

Koskoca saat Yavrucuk'un kulağı dibinde tıklamaya başladı.

Fakat çocuğun anlatılması zor çığlıkları yanında, bu güçlü tik-tak'lar duyulmuyordu kuşkusuz.

Yavrucuk aralıksız ağlıyordu. Bir ara soluk almak için sustu, sonra tekrar başladı.

Kuzucuk fısıldayarak:

«Henüz ilgisini çekmedi,» dedi.

Çekmiş olmalı ki, ikinci soluk alma molası hemen gelmiş ve daha uzun sürmüştü. Saatin tik-tak'larını dinliyor gibiydi.

Sonra tekrar çığlık atmaya başladı. Fakat bu kez eski gücünde değildi çığlıklar. Bağırmaktan kıpkırmızı kesilmiş, başında sapsarı bir tutam saç, ağzını gülünesi biçimde buruşturmuş, öylece yatağında yatıyor, belki henüz hiçbir şey görmeyen gözleriyle önündeki bir noktaya bakıyordu. İçinden avazı çıktığınca bağırmak geliyordu herhalde. Karnı acıkıp midesi guruldamaya başlayınca ağlayacaktı kesin. Fakat şimdi ara vermeyen tik-tak sesleri vardı kulağının dibinde.

Hayır, kesintisiz değildi bu ses. Ağladı mı kayboluyor, sustu mu tekrar ortaya çıkıyor. Bunu deniyordu şimdi. Biraz bağırıyor, evet tik-tak'lar kayboldu; sonra susuyor, evet, tik-tak'lar tekrar başladı. Sonra büsbütün susup dinlemeye başladı. Beyninde tik-tak'lar dışında bir şeye yer kalmamıştı galiba. Midesindeki gurultu yukarıya ulaşamayacak denli uzaklardaydı artık.

«Sahiden etkilenmiş gibi görünüyor,» diye fısıldadı Pinneberg. «Şu Jachmann nasıl bir adam yahu! Nerden düşündü bunu?»

«Buluşumu mu deniyorsunuz?» Jachmann kapıda durmuş, onlara bakıyordu. «Nasıl, işe yarıyor mu?»

«Öyle gibi,» dedi Pinneberg. «Ama ne zamana kadar?»

«Evet, küçükhanım, kocanıza programımızdan söz ettiniz mi? Yerinde buluyorlar mı acaba?»

«Henüz söylemedim. Dinle sevgilim, Bay Jachmann bu gece bizi davet ediyor. Geniş bir program yapacağız; bar, kabare, vb. Fakat önce sinemaya gideceğiz.»

«Güzel, nihayet istediğin oldu Kuzucuk. Sürekli böyle ferah ferah bir eğlenceyi düşler dururdu, Bay Jachmann.»

Bir saat sonra sinemada, bir locadalardı.

Işıklar söndü, film başladı.

Bir yatak odası belirdi perdede. Bir yastıkta iki baş... Tatlı tatlı soluyan bir yüzle uykuda bile endişeli bir görünümü olan orta yaşlı bir erkek...

Sonra altı buçuğa kurulmuş bir saat belirdi. Adam yatakta devindi, sonra dönerek yarı uykulu, saati eline aldı; altıyı yirmi beş geçiyor. İçini çekip saati yerine koydu, gözlerini kapattı.

Pinneberg kızarak:

«Şuna bakın, son dakikaya kadar uyuyacak.»

O sırada büyük yatağın ayak ucunda bir çocuk yatağı belirdi. Başı bir kolunun üstünde, ağzı yarı aralı bir çocuk, uyuyordu.

Saat çalmaya başladı. Bir şeytan, gerçek bir şeytan, elinde bir tokmak, zalimce bir çana vuruyordu. Adam yatağında doğrulup sıska, siyah kıllarla kaplı bacaklarını aşağı sarkıtınca, seyirciler arasında gülüşmeler başladı.

«Ünlü oyuncuların bacakları kıllı olmaz,» dedi Bay Jachmann. «Bu film asla tutmaz.»

Fakat kadın, erkeği unutturacak ölçüde güzeldi kuşkusuz. Saat çaldığında o da yatağında doğruldu. Bu arada yorgan açılmış, geceliğinin önü biraz ortaya çıkmış, seyirciler bir an için göğüslerini görür gibi olmuşlardı. Tam ilginin çoğaldığı bir sırada, kadın yorganı omuzlarına dek çekerek tekrar uyumaya başladı.

«Adi kadın,» diye mırıldandı Jachmann. «Daha filmin başında memelerini gösteriyor!»

«Fakat güzel kadın!» dedi Pinneberg.

Adam pantolonunu giymişti bile. Çocuk da uyanmış, «baba, ayı,» diye bağırıyordu. Adam ayıyı çocuğa verdi. Çocuk sonra bebeğini de istedi. Fakat adam o sırada mutfağa girmiş, su kaynatıyordu. Çok zayıf, sıskanın biriydi. Ordan oraya koşturuyordu. Çocuğa bebeğini verdi, masayı hazırladı, ekmeklere yağ sürdü, suyu ısıtıp çayı demledi, tıraşını oldu; kadınsa yatağında horul horul uyuyordu daha.

O da kalktı nihayet. Ne de iyi bir kadın! Sıcak suyunu bile banyoya kendisi götürdü. Adam saatine göz attı, çocukla oyna-

yarak bardaklara çay koydu. Sonra kalkarak, süt gelmiş mi diye kapının önüne baktı. Hayır, fakat gazeteler gelmişti.

Kadın banyodan çıkıp doğruca kahvaltı masasındaki yerine geçti. İkisi de gazeteden birer parça alarak kahvaltı etmeye başladılar.

Bebeği yatağından düştüğü için çocuk bağırıp duruyordu. Adam koştu, bebeği yerden kaldırdı...

«Ne kadar aptalca!» dedi Kuzucuk. «Evet ama, bu evliliği nasıl götürüyorlar, bilmek isterdim. Böyle de olmaz ki.»

Tek kelimeyle açıkladı Jachmann:

«Para.»

Hemen sonra Jachmann'ın haklı olduğunu gördüler. Adam geri döndüğünde, kadın gazetede satın almak istediği bir şeyin ilanını görmüştü. O anda tartışma başladı; günlük giderler için verdiği para nerede? Adamın cebindeki para nerede? Birbirlerine cüzdanlarını gösterdiler. Duvardaki takvim ayın 17'sini gösteriyordu. Bu sırada kapı çaldı. Sütçü kadın parasını istemeye gelmişti. Takvimdeki yapraklar sırayla kalkmaya başladı: 18, 19, 20... Ta ki 31 gelinceye dek. Adam, başı elleri arasında, boş cüzdanın dibinde birkaç on feniklik, hışırdayan takvim yaprakları...

Bu da ne! Kadın güzelleştikçe güzelleşmiş, adamın saçlarını okşayarak güzel güzel konuşmaya başlamıştı. Adamın başını kaldırıp dudaklarından öptü. Nasıl da parlıyordu gözleri!

«Adi kadın!» dedi Pinneberg. «Adam şimdi ne yapsın?»

Adam da kendini tutamayarak kadını kucağına aldı. İlan, bir görünüp, bir kayboldu, takvimdeki yapraklar hışırtıyla yere düştü. Bitişik odada çocuk, kucağında ayısı, bebeğiyle oynuyor, bütün paraları masanın üstünde duruyor... Kadın kocasının kucağına oturmuş...

Sonra bu görüntülerin hepsi yok oldu. Karanlıklar içinden, bir bankanın pırıl pırıl parlayan kasa kısmı belirdi. Tel örgüyle çevrili bir masa vardı ortada. Tel örgünün bir tarafı açık, masanın üstü para dolu. Kimse yoktu ortalıkta. Para desteleri, metal para torbaları, yelpaze gibi açılmış bir tutam yüz marklık...

«Para,» dedi Jachmann. «Bu insanlar parayı izlemekten hoşlanırlar.»

Perde tekrar karardı... Uzun, koyu bir karanlık... Seyircilerin iç çekmeleri, derin solukları duyuluyordu. Kuzucuk Pinneberg'in, Pinneberg de onunkini dinledi.

Sonra perde tekrar ışıdı. Yüce Tanrım, şu dünyayı sinemada bile güzel yönleriyle görmek mümkün değil mi? Şimdi kadın toparlanmış, geceliğini giymişti. Adam melon şapkası başında, çocuğunu öpüyordu. Ardından, küçük adam, o koca şehrin uğultusuna dalarak, bir otobüse bindi. Nasıl da koşturuyordu insanlar! Bir sürü taşıt durup durup nasıl da yollarına gidiyorlardı! Yeşil, sarı, kırmızı... Trafik lambaları yanıp sönüyordu aralıksız. Milyonlarca pencere, on binlerce bina... İnsanlar, insanlar... Ve bütün bunların ortasında, iki buçuk odalı evi, bir karısıyla çocuğundan başka hiçbir şeyi olmayan küçük adam...

Kadın belki de parayı kullanmasını bilmeyen ahmağın biri. Fakat zaten adamın eline ne geçiyor ki, karısını ahmak bulsun. İşte şimdi yüksek, dört bacaklı komik masanın önünde duruyor. Mecbur buna. Hayattan payına düşen tek şeyleri bu. Bundan kaçması imkânsız artık.

Hayır, kaçmayacak tabii ki. Küçük veznedarın elleri, pençelerini açmış, havada avına saldıran bir şahin gibi, paraların üzerinde asılı kaldı bir an. Sonra tekrar indi. Hayır, parmaktı bunlar, pençe değil. Ve o da vahşi bir kuş değil, küçük bir banka veznedarıydı salt.

Bu önemsiz veznedarın bankanın müdürlerinden birinin oğlu olan, stajyer memur bir arkadaşı vardı. Ve paraların üstüne bir pençe gibi uzanan eli ondan başka gören olmamıştı. İşte bu stajyer, kahvaltı sırasında, küçük veznedar arkadaşını bir kıyıya çekip: «Paraya mı ihtiyacın var?» diye sordu. Diğeri ne kadar karşı çıkıp direndiyse de, akşama eve cebi para dolu geldi. Parayı cebinden çıkarıp masanın üstüne bırakırken, karısının sevinçten çılgına döneceğini sanıyordu. Gelgelelim, kadın, paralara kayıtsızca bakmakla kaldı.

Onu ilgilendiren kocasıydı sadece. Kocasını kanepeye çekerek kollarını boynuna sardı.

«Nasıl yaptın bunu? Benim için mi? Oh sevgilim, böyle bir şey yapacağın asla aklıma gelmezdi!»

Adam gerçeği anlatamadı. Ah, karısı ansızın nasıl da sevmeye başlamıştı onu! Elden ne gelir... Başını sallayıp sustu; anlamlıca güldü sadece... Karısı onu deli gibi seviyordu artık.

Şu küçük oyuncunun ne ifadeli bir yüzü var! Büyük aktör bu adam. Pinneberg, bu yorgun, kırış buruş, endişeli yüzü, saat 6.25'i gösterdiği sırada, yatağında yatarken de görmüştü. Ve şimdi, hayatı boyunca ilk kez kendisine hayran hayran bakan sevgili karısının önündeydi. Yüzü aydınlanmış, içindeki mutluluk, güneşte açan çiçek gibi habire büyüyordu... Biçare küçük, güçsüz yüz! İşte, senin de eline fırsat geçti. Artık, «ben yıllarca önemsiz adamın biriydim» diye yakınamayacaksın, işte sen de kral oldun!

Evet, o da kral oldu, karısının kralı. Aç mı? Ayakta beklemekten ayakların mı ağrıyor? Kadın önünde nasıl da deliriyor. Kocası bunu onun için yaptı! Artık sabahları erkenden kalkıp suyu ocağa koyması gerekmeyecek... O artık bir kral.

Masada duran para unutulmuştu.

Pinneberg nefesini tutup: «Görüyor musun, nasıl da yattığı yerden gülümsüyor,» diye fısıldadı.

«Mutsuz adam!» dedi Kuzucuk. «İşler henüz yoluna girmedi ki. Şimdi mutlu mu acaba? Hiç mi korkmuyor?»

«Franz Schlüter çok becerikli bir aktördür,» dedi Bay Jachmann.

Hayır, işler sahiden yoluna girmedi. Paranın kaynağı tamamen unutulmuştu. İlk büyük alışverişte, dahası ikincisinde de bir mesele çıkmadı. Bir kadın için, her şeyi, her şeyi satın almak, ne eşsiz mutluluk! Paranın kaynağını bilen bir koca içinse ne büyük endişe!

Fakat üçüncü kez alışverişe çıkıp da paraları suyunu çekmek üzereyken, karısı bir yüzük görünce... Ah, para yetmeyecek. Ka-

rısının önünde sıra sıra yüzükler, satıcı hayli gaddar... Kadının kocasına bakan gözleriyse bir tek kelime söylüyor: Al!

Kocasının, onun için her şeyi yapacağına inanıyordu kadın. Fakat o, önemsiz bir banka veznedarından başka bir şey değildi ki, alamazdı, mümkün değildi bu.

Kadın meseleyi kavrayarak satıcıya: «Tekrar uğrarız,» dedi ve çıktılar. Adam şimdi iyice küçülmüş, kederli, karısının yanında yürüyor; sevdiği, kendisinden her şeyi bekleyen bu kadının yanında geçirdiği o upuzun, bitmez yılları düşünüyordu...

Artık karısı konuşmuyordu, incinmiş, öfkelenmişti. Ve kalan paralarıyla bir bara girdiler. Şarap geldi. Kadın içtikçe kendine geldi, keyiflendi: «Yarın yine para getireceksin.»

Ufacık, üzgün, umutsuz bir yüz. Neşeli, canlı, uçarı bir kadın...

Adam biraz önce gerçeği söylemeye karar vermişken, şimdi «peki» anlamında başını eğiyordu.

Bunun sonu nereye varacak? Arkadaşı sonsuza kadar borç verecek değil ya. Bu kez kesinlikle «hayır» diyecek. Ve küçük veznedar, arkadaşına her şeyi, neden paraya ihtiyacı olduğunu, karısının parayı çaldığını sandığını, her şeyi anlattı. Arkadaşı güldü fakat yine para verdi ona, sonra da ekledi:

«Fakat beni karınla tanıştıracaksın!»

Bundan sonra arkadaşıyla karısı tanıştılar. Adam kadına âşık oldu. Fakat kadının gözü, kendisi için her şeyi yapan kocasından başkasını görmüyordu. Kıskançlık başladı. Nihayet adam, barın birinde bütün gerçekleri anlattı kadına.

Ah, işte küçük adam tuvaletten dönüyor, diğerleri masada... Kadın adamın yüzüne bakıp güldü. Kabaca, aşağılayarak...

Adam bu gülüşteki gerçeği sezmişti; alçak bir dost, namussuz bir kadın. Yüzü değişti, büyüyen gözlerinde iki damla yaş seçilir oldu. Dudakları titriyordu.

Masadakiler güldüler.

O ise öylece durmuş, bakıyordu karısına.

Evet, o anda sahiden her şeyi yapabilirdi, yıkılmıştı çünkü.

Ama sadece arkasını döndü, kamburlaşmış beli, sıska bacakları kapıya yöneldi.

Pinneberg, Kuzucuk'un kolunu sıkıp: «Kuzucuk,» diye fısıldadı. «Korkuyorum. Biz de o kadar yalnızız ki.»

Kuzucuk başını eğdi, kısık sesle konuştu: «İkimiz beraberiz ya.»

Sonra hızlı hızlı, kocasını rahatlatmak istercesine: «Üstelik adamın oğlu var. Kadın çocuğu asla yanına almayacaktır,» dedi.

Kuş kafesine benzeyen odalarında yedikleri akşam yemeği hayli kasvetli geçti. Jachmann, dün satın aldığı nefis yiyeceklerden bile tat alamayan, bu iki koca bebeği dalgınca süzüyordu.

Fakat her zamankinin aksine hiç sesini çıkarmadı. Yemekten sonra Kuzucuk masayı toplayarak yavrucuğu kucağına aldı.

«Ooo, çocuklar, sizi bu halde görmek üzüyor beni,» dedi Holger Jachmann. «İnsan rastgele bir filmden bunca etkilenmemeli!»

Pinneberg: «Filmdekilerin gerçek olmadığını biz de biliyoruz,» dedi. «Belki gerçek hayatta, öyle bir stajyer, öyle melon şapkalı bir veznedar yoktur. Beni sadece o oyuncu etkiledi, neydi adı? Schlüter demiştiniz, değil mi?»

Kuzucuk atıldı:

«Kocamın neyi öne çıkarmak istediğini anlıyorum. Buna bir şey diyemezsiniz. İzlediğimiz salt bir film de olsa, bizim gibilerin habire korku içinde yaşadıkları gerçeği ortada. Kısa zamanlı da olsa, bereket içinde bir hayat, bizim için tansık gibidir. Her an, baş edemeyeceğimiz zorluklarla karşılaşabiliriz. Böylesi güçlüklerle gün boyu karşılaşmamız bile afallatıcı bir şey!»

«Ah, hayatı çekilmez yapan biziz,» dedi Jachmann. «Buna rıza göstermemeliyiz. Mesela ben, o küçük veznedarın yerinde olsaydım, hemen eve gider, kadından boşanır, genç, güzel bir kızla evlenirdim. Bunca öfkelenmeye ne gerek var?.. Şimdi, çocuğun da karnı doyduğuna göre, size bir önerim var. Saat 11'i geçiyor. Geç olmadan, derhal hazırlanıp çıkalım, iyice bir eğlenelim.»

Pinneberg: «Bilmem ki...» diyerek sorulu bakışlarla Kuzucuk'a baktı. «Çıksak mı acaba? Aslında olanca keyfim kaçtı.»

Kuzucuk bocalayarak, dudak büktü.

Jachmann hışımlıydı.

«Olamaz! Böyle aptalca bir film için evde oturup somurtmanın anlamı yok! Hayır, hemen çıkacağız. Siz Pinneberg, Kuzucuk'unuz en güzel elbiselerini giyerken, fırlayıp bir taksi bulacaksınız.»

Pinneberg kararsız görünüyordu. Fakat Kuzucuk da, «Hadi sevgilim! Artık bizi rahat bırakmaz bu adam,» deyince...

Pinneberg yavaşça dışarı çıkarken, Jachmann ardı sıra koşarak yanına geldi, eline bir şeyler sıkıştırdı.

«Bunu yanınıza alın. İnsan dışarı çıkarken cebinde para bulunmaması iyi bir şey değildir. Şu bozuk paraları da alın. Sonra karınıza da biraz verirsiniz. Ah, bir şey söylemeyin şimdi. Hemen gidin ve bir taksi arayın.»

Dışarı çıkmak için ağır adımlarla merdivenden inerken Pinneberg düşünüyordu:

«İyi adam. Fakat tetikte olmak gerek. Sürekli böyle değil.» Elindeki paraları sıktı. Fakat taksi bulup evin önüne gelirken daha fazla katlanamayıp avcunu açtı. Jachmann'ın verdiği paraları saydı.

«Olamaz! Ben bu para için neredeyse bir ay çalışmak zorundayım. Deli bu adam, yüzüne de söyleyeceğim.»

Ancak buna fırsat bulamadı. Araba kapıya geldiğinde ikisi de orada bekliyordu. Sonra, Kuzucuk çocuğun nasıl hemen uyuduğunu anlatmaya başladı. Rahatmış. Hem fazla geç de kalmayacaklarmış. Peki ama, nereye gideceklerdi?

Pinneberg: «Bakın Bay Jachmann...» diyerek bir şeyler anlatmak istedi.

Jachmann sözünü tamamlamasına olanak vermedi.

«Sizinle şehrin batısına gidemem çocuklar. Öncelikle, orada beni herkes tanır, eğlenemem. İkincisi, oraların eski özelliği kalmadı artık. Friedrich caddesinde yabancılar için daha güzel eğlence yerleri var, birazdan göreceksiniz ya...»

Sonra ne çeşit eğlence yerlerine gideceklerini sordular. Jachmann barları, kabareleri, gece kulüplerini öyle bir anlattı ki, Kuzucuk'un ağzının suyu akacak gibiydi. Bu arada Pinneberg'in ağzına da bir parmak bal çalmayı unutmamıştı:

«Kadınlar yarı çıplak sevgili dostum. Bütün güzelliklerini tül gibi bir şey örtüyor. Nasıl, iyi mi Pinneberg?»

Yine de nereye gideceklerine karar veremediler bir türlü. Sonunda, Jachmann'ın önce Friedrich caddesinde bir gezinme teklifini kabul ettiler.

Kuzucuk ortaya geçerek kollarına girdi, öylece yürümeye başladılar. Epey neşeliydiler. Sadece gece kulüplerinin önlerindeki vitrinlerde, hepsi birbirine benzeyen kadınların afişlerine bakmakla yetinmiyorlar, neredeyse, caddedeki bütün dükkânların önünde biraz olsun oyalanıyorlardı. Pinneberg sıkılmaya başlamıştı. Fakat kim ne derse desin, Jachmann dünyanın en iyi dostuydu. O, Viyana modeli bir elbiseye en az Kuzucuk kadar coşku gösterebiliyor, yirmi iki şapkanın içinden hangisinin Kuzucuk'a uygun olduğu konusunda fikir yürütebiliyordu.

«Daha dolaşacak mıyız?» dedi Pinneberg.

«Ah, şu kocalar!» dedi Jachmann. «Önce hiçbir şeyi beğenmezler, sonra da sıkılırlar. Fakat ben de giderek susamaya başladım. Karşıya geçelim, derim.»

Karşı kaldırıma geçtiklerinde, arkalarında bir otomobil durdu. Birinin bağırdığını duydular:

«Jachmann, sen ha!»

Jachmann döndü, şaşkınca haykırdı:

«Knilli Amca! Sen daha...» Fakat sözünü tamamlamadan Pinneberg'e döndü: «Bir dakika izin verin çocuklar. Şimdi dönerim.»

Jachmann, kaldırıma epeyce yanaşan arabanın yanında, içindeki tombul, sarı yüzlü adamla konuşmaya başladı. Önce biraz gülüştülerse de, konuşma hemen sonra ağırbaşlı, kısık sesli, özel bir ifadeye büründü.

Pinnebergler durmuş bekliyorlardı. Beş dakika geçti, sonra

beş dakika daha... Dükkânlardan birinin vitrinini izlediler. Bakacak bir şey kalmayınca dönüp tekrar beklemeye başladılar.

«Eee, bırakın artık,» diye mırıldandı Pinneberg. «Adama 'Knilli Amca' dedi. Jachmann'ın nasıl dostları var böyle...»

«Evet, sahiden de iyi birine benzemiyor. Sesi neden öyle kuş gibi, ipince?»

Pinneberg tam bu soruyu yanıtlamaya hazırlanırken, Jachmann yanlarına geldi:

«Öfkelenmeyin ama çocuklar, bu gece bir yere gidemeyeceğiz. Knilli Amca'yla gitmeliyim.»

Kuzucuk kararsız: «Öyle mi?» dedi. «Bay Jachmann...»

«Bir işim çıktı da. Fakat en geç yarın öğleyin, yemekte, evde olacağım. İsterseniz ikiniz tek başınıza gezin. Ben yanınızda olmadan da eğleneceğinize inanıyorum...»

Kuzucuk yine: «Bay Jachmann,» dedi. «Gitmeseniz olmaz mı? İçimde öyle bir his var ki...»

«Mecburum,» dedi Jachmann. Arabaya binmişti bile.

«Evet, bensiz eğleneceksiniz. Paranız kaldı mı Pinneberg?»

«Artık defolun Jachmann!» diye bağırdı Pinneberg.

«Bu durumda, anlaştık. Ben, sadece... Tamam, yarın öğleyin yemekte görüşürüz.»

Araba uzaklaşırken, Pinneberg Kuzucuk'a bir saat önce Jachmann'ın avcuna sıkıştırdığı yüz markı anlatıyordu.

Kuzucuk kızararak: «Bu parayı yarın iade edeceksin,» dedi. «Şimdi eve dönelim! Yoksa bir yere gitmek ister misin?»

«Hiç istememiştim ki. Yarın parasını vereceğim.»

Fakat veremedi. Ertesi gün, öğle yemeğine geleceğini söyleyen Jachmann'ı bir kez daha görene kadar, Pinnebergler'in bütün hayatını değiştiren uzun, hayli uzun bir zaman geçti.

Pinnebergler bir gece beklenmedik bir şamataya uyandılar. Yavrucuk uyanmış ağlıyordu.

Kuzucuk gereksizce: «Yavrucuk ağlıyor,» diye fısıldadı.

Pinneberg usulca: «Evet,» diyerek saate baktı. «Üçü beş geçiyor.»

Biraz kulak verdiler. Sonra Kuzucuk tekrar fısıldadı:

«Hiç böyle yapmazdı. Karnı da acıkmış olamaz.»

«Birazdan susar,» dedi Pinneberg. «Uyumaya çalışalım.»

Fakat buna imkân yoktu aslında. Kuzucuk az sonra: «Işığı yakabilir miyim? Çok fena ağlıyor,» dedi.

«Olmaz! Daha önce, geceleri ağlarsa kulak vermeyeceğiz demiştik, unuttun mu? Böylece karanlık çöktü mü uyuması gerektiğini öğrenecekti.»

«Evet, fakat...»

«Hayır dedim ya,» dedi Pinneberg öfkeli. «Buna bir başlarsak, artık her gece baş ucunda bekler dururuz. Ne diye ilk geceler onca sıkıntıya katlandık? Hem o zamanlar daha da fazla ağlıyordu.»

«Fakat bu kez çok farklı. Sanki bir yere ağrıyormuş gibi.»

«Dayanmak zorundayız Kuzucuk, mantıklı ol lütfen!»

Karanlıkta, yattıkları yerden çocuğun çığlıklarını dinlediler. Ara vermeden ağlıyordu çocuk. Artık uykuyu düşünmek bile mümkün değildi. Fakat artık susması, gerek, şimdi susacak! Hayır susmuyordu. «Acaba bir yeri ağrıdığı için mi ağlıyor?» diye düşündü Pinneberg. «Öfkeli ağlamalarına benzemiyor. Acıktığı zamankine de...»

«Acaba karnı mı ağrıyor?» diye fısıldadı Kuzucuk.

«Niye ağrısın? Üstelik elimizden de bir şey gelmez ki! Hiçbir şey!»

«Bir çay içireyim. Belki iyi gelir.»

Pinneberg yanıt vermedi. Düşünüyordu.

«Peki, öyleyse kalk da hazırla bakalım.»

Fakat kendisi Kuzucuk'tan önce fırlayarak ışığı yaktı. Yavrucuk ışığı görünce bir an sustu, sonra tekrar ağlamaya başladı. Yüzü pancar gibiydi.

«Yavrucuğum benim,» dedi Kuzucuk. Kundağı kucağına aldı. «Bir yerin mi ağrıyor bebeğim? Göster bakayım annene, neren ağrıyor?»

Annesinin sıcacık kucağında sağa sola sallanınca susmuştu çocuk. Sonra hıçkırmaya başladı, sustu, tekrar hıçkırdı.

İspirto ocağını yakmaya çalışan Pinneberg seslendi:

«İşte görüyorsun! Tek derdi kucakmış!»

Kuzucuk hiç umursamadı. Odanın içinde gezinirken, Platz'da öğrendiği bir ninniyi söylemeye başladı.

Çocuk annesinin kucağında hareketsiz duruyor, açık mavi gözleriyle tavana bakıyordu.

Pinneberg: «Tamam, su kaynadı,» dedi kabaca. «Kalanını sen hazırla, ben karışmam.»

Kuzucuk: «Sen çocuğu tut,» deyip kocasına uzattı. Kuzucuk çayı demleyip soğutmaya uğraşırken, Pinneberg de çocuğu dolaştırıp oyalamaya çalışıyordu. Çocuk bir kez babasının yüzüne dokundu, sonra hiç ses çıkarmaz oldu.

«Şeker attın mı? Kaynar sıcak değil ya? Getir bir bakayım. Tamam, içirebilirsin.»

Bebecik çay kaşığıyla yudum yudum içmeye koyuldu. Bazen ağzının kıyısından süzülen damlaları babası pijamasının yeniyle siliyordu.

«Bu kadar yeter,» dedi Pinneberg. «Yeterince yatıştı.»

Pinneberg, Kuzucuk çocuğu yatağa yatırırken saate baktı:

«Dörde geliyor. Biraz daha uyumak istiyorsak hemen yatalım.»

Işığı kapattılar. Pinneberg uyudu.

Saat dördü beş geçe tekrar uyandılar. Çocuk yine ağlamaya başlamıştı.

Pinneberg: «Gördün mü?» dedi hışımla. «Az önce hiç umursamayacaktık! Şimdi, ağlamasına hemen kalkacağımızı biliyor!»

Kuzucuk kuzu gibiydi şimdi. Gün boyu korku içinde, istenen satış toplamını doldurmak için çırpınan bir kocanın gergin, öfkeli olabileceğini gayet iyi biliyordu. Hiç sesini çıkarmadı.

Yavrucuk ağlamaya ara vermedi.

«Güzel...» dedi Pinneberg öfkeyle. «Çok güzel. Yarın satış yapmak için gereken gücü nerden bulacağım, bilmem.» Hemen sonra öfkeyle bağırdı: «Onca da açığım var! Tanrı cezasını versin şu çığlıkların!»

Kuzucuk sesini çıkarmadı, yavrucuk ağlamayı sürdürdü.

Pinneberg bir sağa, bir sola döndü, kulak kabarttı. Evet, acıyla ağlıyordu bebecik.

Demin saçmaladığının farkındaydı. Kuzucuk da biliyordu bunu. Öyle aptalca davrandığı için öfkelendi kendine. Nihayet Kuzucuk konuşmaya karar verdi. O da biliyordu ki, böyle durumlarda söze başlamak Pinneberg için epey güçtü.

«Sevgilim, çocuğun ateşi vardı, fark ettin mi?»

Pinneberg mırıltılı: «O kadar dikkatli bakmadım,» dedi.

«Yanakları pancar gibiydi ama.»

«Bağırmaktan.»

«Hayır, hiç böyle pençe pençe kızarmazdı. Hastalanmasın?»

«Niye hastalansın?» Fakat ne de olsa yeni bir şeydi, mırıldandı: «Peki, öyleyse ışığı yak. Daha fazla katlanamayacaksın ne de olsa.»

Işığı yaktılar. Yavrucuk tekrar anasının kucağında dolaşmaya başladı ve o anda da sustu. Bir kez daha yutkunup iyice yatıştı.

Pinneberg hışımla: «İşte,» dedi. «Kucağa alınır alınmaz biten ağrı gördün mü sen?»

«Elini tutsana, ne kadar sıcak.»

«Ah, dert etme,» dedi Pinneberg zalimce. «Bağırmaktan... Bunca bağırsam ben de terden ıpıslak olurdum.»

«Fakat elleri sahiden çok sıcak. Yavrucuk hastalandı galiba.»

Pinneberg çocuğun ellerini tutar tutmaz tavırları değişti.

«Evet, sahiden öyle, ateşi mi var sence?»

«Evet bir termometremizin olmaması ne kötü.»

«Ne zamandır alacağız. Ah şu para...»

«Evet...» dedi Kuzucuk, «ateşi çıkmış.»

«Biraz daha çay içirelim mi?»

«Hayır. Ufacık midesini doldurmaktan başka işe yaramaz.»

«Ben yine de ağrısı olduğuna inanmıyorum. Kucakta olmak için yapıyor.»

«Fakat sevgilim, şimdiye dek hiç taşımadık ki!»

«Bir deneyelim o halde. Yatağına yatır, göreceksin, derhal ağlayacak.»

«Fakat...»

«Yatır Kuzucuk! Lütfen Kuzucuk, uyut şunu. Bak, göreceksin...»

Kuzucuk kocasına bakıp oğlunu yatağa yatırdı. Bu kez çocuk, ışığı kapatmalarına bile gerek kalmadan çığlıklar içinde ağlamaya başladı.

«Görüyorsun! Şimdi kaldır. Bak, nasıl susacak.»

Kuzucuk Yavrucuk'u tekrar kucağına aldı. Pinneberg ilgiyle, susacak diye beklerken, çocuk ağlamaya devam etti.

Pinneberg olduğu yerde kalakalmıştı. Yavrucuk habire ağlıyordu. Hemen sonra: «Senin kabahatin!» diye söylendi. «Kucağında gezdire gezdire bu duruma getirdin. Şimdi küçükbeyimizi nasıl susturacağız bakalım.»

Kuzucuk usulca: «Bir yeri ağrıyor,» diyerek kucağında sallamaya devam etti. Çocuk bir süre sustu, sonra tekrar yaygaralar kopardı.

«Sevgilim ne olur sen yat. Belki biraz uyuyabilirsin!»

«Artık mümkün değil!»

«Lütfen sevgilim! Yatarsan benim de içim rahatlayacak. Ben nasıl olsa gündüz de uyuyabilirim. Fakat sen zinde olmak zorundasın.»

Pinneberg bir an karısına baktı. Sonra sırtına vurup: «Tamam Kuzucuk, yatıyorum. Fakat bir şey olursa hemen uyandırır,» dedi.

Ama uyuması mümkün değildi. Biri yatıp diğeri kalkıyordu. Çocuğu sallayıp dolaştırarak oyalamak için çabalayıp durdular. Fakat hiçbir faydasını görmediler. Ağlaması kimi zaman inlemeye dönüşüyor, sonra tekrar yükseliyordu... Karı-koca çocuğun üzerinden birbirlerine baktılar.

«Korkunç,» dedi Pinneberg.

«Epey acı çekiyor olmalı!»

«Ufacık bir bebeğin bu kadar acı çekmesi ne tuhaf!»

«Benim de elimden bir şey gelmiyor!» Kuzucuk birden oğlunu bağrına basıp bağırdı: «Yavrum, yavrum benim, hiçbir şey yapamam mı senin için?» Yavrucuk gözyaşı döküyordu.

Pinneberg mırıltıyla: «Acaba nesi var?» dedi.

«Konuşamıyor ki! Neresinin ağrıdığını bir gösterebilse! Yavrum, neren ağrıyor bakayım, göster annene?»

«Ne kadar cahiliz,» dedi Pinneberg hışımla. «Hiçbir şey bilmiyoruz. Biraz biliyor olsaydık, belki de ona yardım edebilirdik.»

«Soracak kimsemiz de yok.»

Pinneberg: «Öyleyse doktor çağırayım,» diyerek giyinmeye başladı.

«Fakat hastalık belgen yok.»

«Böyle de gelmesi gerek. Sonra yollarım.»

«Sabahın beşinde doktor kalkıp da gelmez. Bir de sigortalı olduğunu öğrenirse, sabaha gelirim, diyecektir.»

«Fakat gelmek zorunda!»

«Sevgilim, sen doktoru buraya getirdin mi yine başımıza bela açılır. Hemen gider burada oturduğumuzu bildirir. Dahası şu merdivenlerden bile çıkmaz, bir şey yapacaksın diye korkar.»

Pinneberg yatağın kıyısına ilişip dalgınca Kuzucuk'a baktı.

«Doğru, haklısın. Evet Bayan Pinneberg, şimdi şapa oturduk işte, bunu hiç düşünmemiştik.»

«Üzülme sevgilim. Evet, halimiz iç açıcı değil fakat inan, düzelecek.»

«Koskoca bir hiçiz biz. Tek başına yaşıyoruz. Bizim gibiler de böyle yaşıyor. Kendimizi bir şey sanırız. Keşke işçi olsaydık! Onlar, en azından birbirlerine yardımcı olurlar, yoldaş diyorlar birbirlerine...»

«Yok, yok,» dedi Kuzucuk. «Babamın başına gelenleri düşündükçe...»

«Biliyorum, o kadar iyi değiller tabii. Fakat en azından kendilerini hayatın akışına bırakabiliyorlar. Biz memurlarsa, kendimizi bir şey sanırız...»

Çocuk aralıksız ağlıyordu. Pencereye gidip dışarı baktılar. Güneş doğmuş, ortalık ışımıştı. Birbirlerini süzdüler. Yüzleri solmuştu, yorgun görünüyorlardı.

El ele tutuştular.

«Bunun da üstesinden geleceğiz,» dedi Kuzucuk.

«Evet, ikimiz bir arada oldukça...»

Yine bir aşağı bir yukarı dolanmaya başladılar.

«Emzirsem mi acaba? Ya rahatsızlığı midesindeyse?»

Pinneberg dalgınca: «Evet,» dedi. «Ne yapacağız? Saat altıya geliyor.»

Kuzucuk birden: «Tamam! Buldum!» diye bağırdı. «Saat tam yedide Bebek Bakımevine gidersin. Buradan en fazla on dakika uzakta. Bir hemşire yollamaya ikna edinceye kadar yalvarırsın.»

«Evet, bu iyi işte. Böylece işe de geç kalmam.»

«O zamana dek aç bırakalım. Aç kalmasının zararı olmaz.»

Saat tam yedide, sapsarı yüzlü, kravatı telaşla bağlanmış genç bir adam Belediye Çocuk Bakımevinin koridorlarında koşturuyordu. Her yerde tabelalar vardı. Vizite saatleri vb. Bu saatlerde muayene yoktu kesin.

Pinneberg ne yapacağını bilmeden etrafına bakındı. Kuzucuk onu bekliyordu şimdi. Fakat hemşireleri de öfkelendirmeye gelmez! Ya şimdi uyuyorlarsa? O zaman ne olacak?

O sırada bir bayan yanından geçip merdivenlerden indi. Bu kadın ona yüzme havuzundaki Bayan Nothnegel'i hatırlattı. O da bunun gibi ihtiyar, tombul bir Yahudi'ydi.

Pinneberg, «Aksi birine benziyor,» diye düşündü. «Sormasam daha doğru. Üstelik hemşire de değil.»

Kadın bir kat daha ineceği zaman, birden durarak tekrar yukarı çıkmaya başladı. Pinneberg'in önüne geldiğinde durdu, yüzüne baktı: «Ne o, genç baba, bir sıkıntınız mı var?»

Ve gülümsedi.

Genç baba... Gülümsemek... Evet, esaslı bir hemşire! Tanrım, ne iyi kadın! Hemen anladı ki, onu anlayan, duygularını sezen insanlar da var. Mesela, şu ihtiyar Yahudi, sosyal yardım görevlisi... Kim bilir, belki de her gün binlerce baba şu merdivenleri çıkıyor! Ona her şeyi anlatabilir. Kadın ilgiyle dinleyerek başını salladı:

«Evet, evet!» Sonra kapıyı açıp bağırdı. «Ella! Martha! Hanna!»

Kapıdan birkaç baş uzandı.

«İçinizden biri hemen bu genç babayla gitsin. Bir sorun varmış.»

Tombul olanı başını sallayıp Pinneberg ile konuşmaya başladı:

«Günaydın. Sakin olun, önemli bir şey değildir.» Sonra merdivenlerden indi.

Hemen sonra yine geldi.

«Hadi gidelim.» Pinneberg yolda her şeyi tekrar anlattı. Bu hemşire de onu can kulağıyla dinleyip başını salladı. «Endişelenmeyin. Bir şeyi yoktur.»

Bu kadar bilgili birinin yardıma koşması ne iyi! Merdivenle ilgili korkuları da gereksiz çıkmıştı.

Hemşire sadece: «Ne o, kaptan köprüsüne mi çıkacağız? Lütfen, siz önden yürüyün!» diyerek, Pinneberg'in ardından, elinde deri çantası, yaşlı gemiciler gibi merdivenleri çıktı. Sonra Kuzucuk ile hemşire kısık sesle konuşarak Yavrucuk'a baktılar. Hiç sesi çıkmıyordu. Bir ara Kuzucuk telaşla kocasına seslendi:

«Hâlâ çıkmayacak mısın sevgilim! Zar zor yetişirsin!»

«Hayır, bekleyeceğim,» diye mırıldandı Pinneberg. «Belki bir şeye ihtiyaç olur.»

Sessizce yatan çocuğun kundağını açıp ateşine baktılar.

Ateşi yoktu. Biraz yükselmişti, hepsi bu. Sonra pencerenin yanına gidip ağzını açtılar. Hemşire hızlı hızlı bir şeyler söyledi. Kuzucuk hemşirenin gösterdiği yere bakıp heyecanla bağırdı:

«Sevgilim, buraya gel hemen! Yavrumuzun ilk dişi çıkmış!»

Pinneberg yaklaştı, çocuğun minicik ağzına baktı. Pembe dişetlerinden başka şey görünmüyordu. Kuzucuk parmağıyla gösterince küçük, kırmızı bir şişkinliğin üstünde cam gibi bir şey gördü. «Tıpkı balık kılçığı gibi,» diye geçirdi içinden Pinneberg.

İçinden geçenleri söylemedi. İki kadının da bir şeyler söylemesini beklediğini fark edince: «Demek bundanmış!» dedi. «Yani şimdi bir şeyi yok mu? İlk diş ha!»

Hemen sonra dalgınca sordu:

«Daha kaç dişi çıkacak?»

«Yirmi,» dedi hemşire.

«Öyle çok ha! Sürekli böyle bağıracak mı?»

Hemşire teselli etmeye çalışarak: «Çocuğuna göre değişir,» dedi. «Kimileri her diş çıkarışında ağlamaz.»

«Biz bilelim de.» Derken gülmeye başladı. Şu anda çok büyük, epey önemli bir olay yaşamışcasına mutlu duyumsuyordu kendini.

Başını salladı. «Teşekkür ederim hemşire hanım,» dedi. «Bilmediğimiz için hayli endişelendik. Onu hemen emzir Kuzucuk. Karnı zil çalıyordur. Şimdi son hızla işe gitmek zorundayım. Teşekkür ederim hemşire hanım, hoşça kalın. Hoşça kal Kuzucuk. Geçmiş olsun bebecik.»

Ve çıktı.

Son hızla işe... Son hız da yarar getirmedi. Tramvaylar gelmek bilmiyordu. Nihayet bir tane geldi. Bu kez de trafik lambaları kırmızı yanıyordu aralıksız. Pinneberg geceleyin duyduğu korkudan artık sıyrılmış, oğlunun hasta olmamasından, çıkardığı ilk dişten duyduğu mutluluk solup gitmişti. Şimdi içinde başka bir korku büyüyor, varlığını kaplıyordu: «Geç geldiğimi görünce Jaenecke ne diyecek?»

«Yirmi yedi dakika geciktiniz Pinneberg.»

Kapıcı notunu yazdı. Yüzüne bakmadı bile. Çünkü her gün bir sürü kişi gecikiyordu. Kimileri yazmaması için yalvarırken, bu adamın yüzü bembeyazdı.

Pinneberg saatiyle karşılaştırdı.

«Benim saatime göre yirmi dört dakika,» dedi.

Kapıcı kararlı bir sesle: «Yirmi yedi dakika,» dedi. «Hem, ha yirmi dört ha yirmi yedi; ne fark eder?»

Haklıydı da.

Tanrı'ya şükür ki Jaenecke yerinde değil. Zılgıt yiyip hemen başlamayacak, Tanrı'ya şükür!

Gelgelelim, hemen başladı. İşte Bay Kessler, meslektaşı Kessler, Mandel mağazasının çıkarlarını korumak için didinip duran Kesseler, orada... Pinneberg'in yanına gelip konuştu:

«Hemen Personel Ofisinden Bay Lehmann'a gidin.»

«Olur,» dedi Pinneberg. Bir şeyler söylemek, korkmasına

rağmen, Kessler'e zerrece korkmadığını göstermek istedi. «Yine hır çıkacak, bugün biraz geciktim de.»

Kessler, Pinneberg'i süzerek sırıttı. Fakat açıkça değil, sadece gözlerinden belli olan bir sırıtıştı bu. Tek kelime etmeden Pinneberg'e baktı. Sonra dönüp uzaklaştı.

Pinneberg giriş katına indi, dışarı çıkıp bahçeyi geçti. İhtiyar, solgun yüzlü Bayan Semmler yine oradaydı. Pinneberg içeri girdiğinde tuhaf bir biçimde Bay Lehmann'ın kapısında dikilmiş duruyordu. Kapı aralıktı. Pinneberg'e doğru bir adım atarak:

«Bay Pinneberg! Bir süre bekleyeceksiniz,» dedi.

Sonra bir dosya aldı, açtı, bir adım gerileyerek tekrar eşikte durdu.

Bay Lehmann'ın odasından sesler yükseliyordu. Sert ve kararlı olanını hemen çıkardı Pinneberg. Bay Spannfuss'tu bu. Yani sadece Bay Lehmann değil, Bay Spannfuss da oradaydı. Bunlara bir de Bay Jaenecke'nin sesi eklendi. Kısa süreli bir sessizliğin ardından genç bir kızın kısık sesle bir şeyler anlattığı duyuldu, ağlıyordu anlaşılan.

Pinneberg öfkeyle önce kapıya, sonra Bayan Semmler'e bakarak, kapıyı kapatması için bir işaret verdi. Kadının karşılığı epey açıktı: «Şşşt!»

Jaenecke'nin sesi geldi:

«Bayan Fischer, Bay Matzdorf'la olan ilişkinizi inkâr mı ediyorsunuz yani?»

Hıçkırıklar...

Jaenecke uysal bir sesle: «Bize yanıt vermeniz gerek,» diye ısrar etti. «Siz böyle susar, gerçeği söylemezseniz, Bay Spannfuss nasıl bir karara varabilir?» Bir an sustu. «Bu da Bay Spannfuss'un asla hoşuna gitmez.»

Bayan Fischer hıçkırdı.

Jaenecke sabırla yeniden sordu:

«Bay Matzdorf'la ilişkiniz var, değil mi Bayan Fischer?»

Hıçkırıklar... Sessizlik...

Bay Jaenecke birden: «İşte, görüyorsunuz!» diye bağırdı. «Aslında her şeyi biliyoruz. Fakat yaptıklarınızı kendi ağzınızla

söylerseniz kazançlı çıkacaksınız.» Bir süre sustu, sonra tekrar sürdürdü. «Şimdi bize söyleyin bakalım Bayan Fischer, bu ilişkiden beklentiniz neydi?»

Bayan Fischer'in hıçkırıkları kesilmedi.

«Bir beklentiniz olmalı. Bildiğim kadarıyla siz, çorap satışında çalışmak için işe alındınız. Yoksa diğer çalışanlarla da yatıp kalkabileceğinizi mi sanıyordunuz?»

Sessizlik...

«Ya doğacak sonucu?» Bay Lehmann tiz sesiyle söze karıştı. «Sonucu hiç mi düşünmediniz? Henüz on yedi yaşında bile değilsiniz Bayan Fischer!» Sesler kesildi. Pinneberg kapıya doğru yürüdü. Solgun yüzlü Semmler kasılarak, öfkeyle baktı.

Pinneberg gergince: «Kapıyı...» dedi.

Bu sırada içerden hıçkırıklar içinde bağıran bir kadın sesi geldi: «Bay Matzdorf'la sizin düşündüğünüz gibi bir ilişkim olmadı. Arkadaşız, o kadar...» Ağlaması konuşmasını engelliyordu.

Pinneberg, Bay Spannfuss'un: «Yalan söylüyorsunuz,» dediğini duydu. «Yalan söylüyorsunuz küçükhanım. Bize yollanan mektupta bir otelde görüldüğünüz yazıyor. Otele soralım mı?»

«Bay Matzdorf her şeyi kabul etti!» diye seslendi Bay Lehmann.

Pinneberg: «Kapıyı kapatın!» dedi tekrar.

Bayan Semmler öfkelendi.

«Buradaki işlere karışmayın.»

İçerdeki kız: «Onunla burada, mağazada hiç buluşmadım,» diye bağırdı.

«Acaba?» dedi Spannfuss.

«Hayır, asla... Bay Matzdorf dördüncü katta çalışıyor, bense giriş katında. Görüşmemiz mümkün değil.»

Bay Lehmann yine o tiz sesiyle: «Peki yemek molasında? Kantinde?» diye sordu.

Kız telaşla: «Orada da görüşmemiz mümkün değil,» dedi. «Yemek molalarımız aynı vakitlerde değil.»

«Demek öyle!» dedi Bay Jaenecke. «Epey araştırmışa benziyorsunuz. Sanırım aynı vakitte olmaması sizi epey üzmüştür.»

«Mağaza dışında yaptıklarım sadece beni ilgilendirir,» diye bağırdı kız. Ağlamıyordu artık.

Bay Spannfuss aksice: «İşte burada aldanıyorsunuz,» dedi. «O sizin evhamınız, Bayan. Sizi besleyen, giydiren, varoluşunuzun nedeni Mandel mağazasıdır. Bu nedenle, bir şey yaparken önce Mandel'i düşünmenizi beklemek en doğal hakkımız.»

Uzunca bir süre ses çıkmadı. Sonra Bay Spannfuss konuştu.

«Otelde buluşuyorsunuz. Rastgele bir müşteri tarafından görülebilirsiniz. Bu, müşteri için üzücü, sizin için yüz kızartıcı, işletmeye ise zarar getiren bir şey. Artık açıkça konuşabilirim, hamile de kalabilirsiniz. Şu andaki kanunlara göre sizi çalıştırmak zorunda kalırız, bu da bizim zararımıza. Sonra adam size nafaka vermeye zorlanacak. Maaşı az... Bunu düşünmesi satışı etkileyecek, yine zarar.» Bay Spannfuss sesini yükseltti. «Siz Bayan Fischer, Mandel mağazasının çıkarlarına zarar verdiğinizden...»

Yine uzunca bir sessizlik... Bayan Fischer susuyordu. Sonunu Bay Lehmann getirdi: «İşletmenin çıkarlarına ters davrandığınızdan, sözleşmenin yedinci maddesine göre sizi, herhangi bir süre vermeden işten atıyoruz. İşten atıldınız Bayan Fischer.»

Sessizlik... Çıt yok...

«Personel Ofisine gidip belgelerinizi ve maaşınızın kalanını alın.»

«Bir dakika!» diye bağırdı Bay Jaenecke. «Size haksızlık ettiğimizi düşünmeyin. Bay Matzdorf da işten atıldı kuşkusuz.»

Bayan Semmler şimdi masasının yanında duruyordu. Bay Lehmann'ın odasından yüzü bembeyaz, gözleri kızarmış genç bir kız çıktı. Pinneberg'in yanından geçerek Bayan Semmler'e: «Belgelerimi buradan alacakmışım,» dedi.

Bayan Semmler, Pinneberg'e dönüp:

«Girebilirsiniz,» dedi.

Ve Pinneberg içeri girdi. «Şimdi sıra bende,» diye düşündü. «Şimdi de ben!»

Fakat ona henüz sıra gelmemişti. Adamlar masanın başında toplanmış, sanki içeri kimse girmemiş gibi aralarında konuşuyorlardı.

«Yerine birini verecek miyiz?» diye sordu. Bay Lehmann.

«O bölümü tamamen boşlayamayız,» dedi Bay Spannfuss. «Fakat bu sıralar işler durgun, diğerleri bu bölüme de bakabilirler. İşler açıldığında bir de çırak veririz, olur gider. Bir sürü çırak var.»

«Pekâlâ,» dedi Bay Lehmann.

Sonra üçü de başlarını kaldırıp Pinneberg'e baktılar. Pinneberg iki adım ileri çıktı.

«Şimdi siz dinleyin Pinneberg.» Spannfuss'un sesi epey başkaydı. Uyarıcı değil, kabaydı açıkça. «Bugün yine yarım saat geç kaldınız. Neler düşünüyorsunuz, bilmem. Dilerim bize Mandel'in umurunuzda bile olmadığını söylemek istemezsiniz. Eğer öyleyse delikanlı, buyrun! Bence hava hoş!» Eliyle kapıyı gösterdi.

Pinneberg dışardayken ne söylerse söylesin faydası olmayacağını, nasıl olsa işten atacaklarını düşünmüştü. Birden içinde bir umut ışığı belirdi. «Çok özür dilerim Bay Spannfuss,» dedi kısık sesle. «Dün akşam oğlum hastalandı. Onunla ilgilendik. Gidip hemşire getirdim...»

Çaresizce onlara bakıyordu.

«Demek çocuğunuz,» dedi Bay Spannfuss. «Tamam, bu kez çocuğunuz hastalandı. Ya dört hafta önce –yoksa on hafta önce miydi?– o zaman da karınızdan dolayı sürekli geç kalıyordunuz. İki hafta sonra da sanırım büyükanneniz ölecek, teyzeniz bacağını kıracak.» Biraz durdu, sonra daha bir güçle: «Sizin özel hayatınız Mandel'i ilgilendirmez. Bundan böyle sorunlarınızı mesai saatleri dışında çözün,» dedi. Biraz sustuktan sonra sürdürdü: «Özel hayatınızı belirleyen işletmemizdir, Bayım. Önce işletmemizi düşüneceğiz, sonra tekrar onu, üçüncü kez de onu. Sonra istediğinizi yapın. Bizim sayemizde yaşıyorsunuz. Sizin geçiminizi biz sağlıyoruz, anladınız mı! Her gün gecikirsiniz, ama ay sonu geldi mi maaşınızı almaya tam vaktinde gelirsiniz!»

Gülümsedi. Onunla birlikte diğerleri de gülmeye başladılar. Pinneberg, şu anda kendisinin de gülmesinin iyi olacağını biliyordu fakat gülebilir miydi böyle bir halde?

Bay Spannfuss son sözünü söyledi:

«Artık dikkatli olun. Bir daha gecikirseniz kendinizi sokakta bulursunuz. İşsizliğin ne demek olduğunu görürsünüz o zaman... Anlaştık mı Bay Pinneberg?»

Pinneberg sessizce baktı.

Bay Spannfuss gülümsedi:

«Bakışlarınızdan belli, Bay Pinneberg. Fakat bir de sizden duymak isterim. Anlaştık mı?»

«Evet,» dedi Pinneberg usulca.

«Güzel, artık çıkabilirsiniz.»

Ve Pinneberg çıktı.

Kuzucuk, o ufacık sığınağında oturmuş, çorap yamıyor, bebecik yatağında mışıl mışıl uyuyordu. Kocasının son günlerde gergin olması üzüyordu onu. Heyecanlanıyor, öfkeleniyor, hemen sonra büyük bir usanca, kayıtsızlığa kapılıyordu. Bir gün ona değişik bir yemek hazırlamak istemiş, patates kızartmasına bir yumurta kırmıştı da, «Biz milyoner miyiz?» diyerek tartışma çıkarmıştı.

Sonra günler boyu bunun ezikliğini duymuş, sessizleşmişti. Kuzucuk'a o kadar yumuşak davranmıştı ki, sanki tüm varlığı özür diliyordu ondan. Özür dilemesine gerek yoktu ya. İkisi ayrılmaz bir bütündüler. Rastgele bir söze kırılabilirler fakat hiçbir şey aralarını bozamazdı.

Önceleri her şey farklıydı. Gençtiler, çılgınca seviyorlardı birbirlerini, dünya tozpembe görünüyordu onlara. Bugün her şey allak bullak olmuştu. Şimdi o koca dağlar, aralarında birkaç parlak noktanın kaldığı bir mezbeleye dönmüştü. Henüz gençtiler, birbirlerini seviyorlar, ah, belki de önceleri çok daha fazla seviyorlardı. Birbirlerine alışmışlardı artık. Fakat şimdi karanlık çökmüştü üzerlerine.

Bizim gibiler gülebilir mi? Böylesi bir dünyada; her gün sayısız yanlış yapan yönetenlerimiz oldukça; dahası, her şeyi onlardan çok daha iyi yapabilecek ezilen, horgörülen küçük insanlar oldukça nasıl gülebiliriz?

«Biraz daha adil bir düzen olsa!» diye düşündü Kuzucuk.

Tam bunu düşündüğünde, dışarda bir gürültü koptu. Puttbreese bir kadınla tartışıyordu. Seslerden ince, tiz olanı tanıdık geldi Kuzucuk'a. Kulak verip dinledi, hayır, yanılmıştı galiba. Bir dolap için tartışıyor olacaklar...

O anda Puttbreese'nin kendisine seslendiğini duydu.

«Küçükhanım! Bayan Pinneberg!»

Kuzucuk ayağa kalkıp merdivenin başına gitti, aşağıya baktı. Evet aşağıda, Puttbreese'nin yanında duran kadın, kaynanasıydı.

Puttbreese Usta: «Bu ihtiyar yanınıza gelmek istiyor,» diye bağırdı. İri parmağıyla Bayan Pinneberg'i gösterip kapıyı vurup gitti.

Dış kapı kapanınca ortalık kararmıştı. Fakat gözleri alışınca, aşağıda, kahverengi elbiseli, başında güzel bir başlık, o beyaz, yağlı yüzü yine gördü.

«Günaydın anne. Bize mi geliyorsun? Kocam evde değil.»

«Ne o? Yoksa benimle oradan mı konuşmak istiyorsun? Yukarıya nasıl çıkacağımı söyler misin?»

«Hemen önünde merdiven var anne,» dedi Kuzucuk.

«Tek çıkış bu mu?»

«Evet, anne.»

«Ne yapalım, çıkacağız. Ayrıca niye yanımdan taşındığınızı da bilmek isterdim. Şimdi onu da konuşacağız.»

Bayan Pinneberg bir aksilikle karşılaşmadan merdiveni tırmandı. Tozlu çatı kirişlerine bakıp karanlığa seslendi:

«Burada mı oturuyorsunuz?»

«Hayır, anne. Şurdaki kapının ardında. Gelin, yolu göstereyim.»

Kapıyı açtı. Bayan Pinneberg içeri girip bakındı.

«Öyle ya, her insan kendisinin nereye ait olduğunu bilir. Ben Spener caddesini tercih ederim.»

«Evet, anne,» dedi Kuzucuk. Sonra kocasının on beş dakikaya kadar geleceğini düşündü. «Üzerindekileri çıkarmaz mısın anne?»

«Hayır, sağ ol. İki dakikalığına uğradım. Bana öyle davrandıktan sonra size konuk olmam için bir gerekçe göremiyorum!»

Kuzucuk kararsız: «Biz de çok üzüldük...» dedi.

«Bense hiç üzülmedim. Konuşmaya bile değmez. Fakat beni öyle birden yüzüstü, yardımsız bırakıp gitmek büyük saygısızlıktı. Bir de çocuğunuz oldu, öyle mi?»

«Evet, altı ay oluyor. Adı Horst.»

«Horst ha! Biraz dikkatli davranamaz mıydınız?»

Kuzucuk kaynanasına sertçe baktı. Sonra gözünü kırpmadan yalan söyledi.

«Evet, dikkatli davranabilirdik. Fakat bunu biz istemedik.»

«Demek öyle. Her neyse, bu elbette kendi bileceğiniz iş. Bence böyle bir yoksulluk içinde çocuk doğurmak gaddarlıktan başka bir şey değil. Ama bence hava hoş! Hoşunuza gidiyorsa bir düzine çocuk yapın!»

Yatağın yanına giderek öfkeyle çocuğa baktı. Kuzucuk yapacak bir şey kalmadığını çoktan fark etmişti. Kaynanası, ona daha iyi davranırdı eskiden. Fakat bugün... Resmen hır çıkarmak istiyordu. Dua edelim de Pinneberg hemen gelmese...

Bayan Pinneberg'in çocuğu incelemesi bitmişti.

«Kız mı, oğlan mı?»

«Oğlan,» dedi Kuzucuk. «Horst.»

«Ben de öyle düşünmüştüm, babası gibi aptala benziyor.»

Kuzucuk sesini çıkarmadı.

Bayan Pinneberg: «Sevgili çocuğum,» dedi ve mantosunun düğmelerini açıp oturdu. «Somurtman anlamsız. Ben sana içimden geçenleri söylüyorum. Ooo... O değerli aynalı tuvaletiniz de burada. Tek eşyanız bu gibi görünüyor. Bazen kendi kendime, oğluma daha iyi davranmalıyım, diyorum. Ruhsal olarak normal sayılmaz o. Aynalı tuvalet...» Bunları söyledikten sonra o biçare mobilya parçasına baktı. Bu kötücül bakışlar altında kaplamaları nasıl oldu da çatlamadı, tuhaf!

Kuzucuk yine yanıt vermedi.

Bayan Pinneberg birden, sertçe: «Jachmann ne zaman gelecek?» diye öyle bir sordu ki, Kuzucuk korktu. Bu da kadının hay-

li hoşuna gitmişti. «Görüyorsun, benim her şeyden haberim olur. Girdiğiniz deliği bile buldum, her şeyi bilirim ben. Jachmann ne zaman gelecek?»

«Bay Jachmann,» dedi Kuzucuk, «haftalar önce bir ya da iki gün burada kalmıştı, fakat o günden beri bir daha uğramadı.»

Bayan Pinneberg alaycıl bir tavır takındı:

«Öyle mi? Peki, şimdi nerede?»

«Bilmiyorum.»

«Demek bilmiyorsun» Terlemişti. Ceketini çıkarttı. «Çenenizi kapatmanız için kaç para ödüyor size?»

«Böyle bir soruya karşılık vermemeyi yeğlerim,» dedi Kuzucuk.

«Polis çağıracağım sevgili yavrum. Bak o zaman nasıl yanıtlayacaksın! Size anlatmış olmalı, hakkında dolandırıcılık suçlamasıyla alınmış tutuklama kararı var. Yoksa sana, seni sevdiği için mi burada kaldığını söyledi?»

Kuzucuk pencerenin önünde durmuş, dışarıyı izliyordu.

Hayır, Pinneberg'in hemen gelmesi iyi olacak. Annesini dışarı atmaya kendi gücü yetmeyecek. Bunu sadece o yapabilir.

«Başınıza ne belalar açacak göreceksiniz. O herkesi dolandırır. Bana yaptıklarını bilseniz...»

Bayan Pinneberg'in sesi değişmişti.

«Bay Jachmann'ı iki aydır görmedim,» dedi Kuzucuk.

«Kuzucuk! Onun nerede olduğunu biliyorsan bana söyle Kuzucuk!» Biraz sustu. «Lütfen söyle Kuzucuk, nerede?»

Kuzucuk dönüp kaynanasına baktı.

«Bilmiyorum. İnan ki bilmiyorum anne!»

Bakıştılar.

«Peki öyleyse,» dedi Bayan Pinneberg. «Sana inanıyorum. Sahiden sadece iki gece mi kaldı?»

«Sanırım bir gece...»

«Benim hakkımda ne anlattı? Beni epey kötüledi mi?»

«Hayır,» dedi Kuzucuk. «Bu konuda tek kelime çıkmadı ağzından. Seninle ilgili hiçbir şey konuşmadı benimle.»

«Ya! Söz etmedi ha.» Önüne baktı. «Çok güzel bir oğlunuz var. Konuşabiliyor mu?»

«Henüz altı aylık, anne!»

«Konuşuyor mu? Bu yaşta konuşmazlar mı? Nasıl da unutmuşum. Aslında bildiğim de yoktu ya. Ama...» Biraz sustu. Bu susmanın altında müthiş şeyler gizliydi. Öfke, korku, tehdit...

Bayan Pinneberg: «İşte!» diye bağırıp parmağıyla dolabın üstündeki bavulları gösterdi. «Jachmann'ın bavulları bunlar. Tanıdım, onun bavulları. Düzenbaz seni, seni sarı çıyan seni! Ben de sana inandım. Nerede? Ne zaman gelecek? Onu kendine ayırdın. O aptal Hans da bunu kabul etti değil mi? Yalancı!»

«Anne!» dedi Kuzucuk şaşkınca.

«Bu bavullar benim. Yüzlerce, binlerce mark borcu var bana. Bu bavullar artık benimdir. Bavulları alırsam tekrar bana gelecektir...»

Dolabın önüne bir sandalye çekti.

Kuzucuk korkuyla: «Anne!» diyerek onu önlemeye çalıştı.

«Bırak beni! Bunlar benim!»

Bayan Pinneberg sandalyenin üstünde, birinci bavulun sapını tutup çekti. Fakat dolabın pervazı önledi bunu.

Kuzucuk: «Onları bize emanet etti!» diye bağırdı.

Kadın oralı bile olmadı. Çekti. Pervaz kırıldı. Epey ağır olan bavulu tutamayınca, aşağı düşüp çocuğun yatağına çarptı. Gürültüyü duyan Yavrucuk ağlamaya başlamıştı.

Kuzucuk, gözleri alev saçarak: «Hemen bırak o bavulu!» diye bağırıp yavrusunun yanına koştu. «Yoksa seni dışarı atacağım...»

Ağlayan oğlunu kucağına alıp susturmaya çalıştı. Yarım saat sonra çocuğunu emzireceği için heyecanlanmamalıydı.

«Anne, bırak o bavulları. Onlar sana ait değil. Burada kalacaklar.»

Sonra çocuğuna ninni söylemeye başladı.

Sonra bir kez daha: «Bırak onları anne!» diye bağırdı.

«Bu akşam size gelirse epey şaşıracak!»

«Hah, geldi işte!»

İkinci bavul da düştü.

Kapı açılırken o tarafa doğru döndü.

Fakat kapıda duran Jachmann değil, Pinneberg'ti.

Pinneberg kısık sesle: «Ne oluyor burada?» diye sordu.

«Annen, Bay Jachmann'ın bavullarını almak istiyor. Bay Jachmann ona borçluymuş. Bu nedenle bavullar ona aitmiş.»

«Annem bu meseleyi doğrudan Jachmann'la çözümlesin. Bavullar burada kalacak.» Kuzucuk kocasının böyle güçlü davranmasına, duruma hemen el koymasına epey şaşırmıştı.

«Senin de karından taraf çıkacağını biliyordum,» dedi Bayan Pinneberg. «Zaten Pinnebergler'in hepsi kılıbıktır. Bundan utanmalısın...»

Kuzucuk: «Sevgilim,» diye yalvardı.

Buna asla gerek yoktu doğrusu.

«Gitme vaktin geldi anne,» dedi Pinneberg. «Hayır, bavulları bırak. Ben izin vermeden onları merdivenlerden indirebileceğini mi sanıyorsun? Hadi bakalım, elini çabuk tut! İstersen karıma hoşça kal diyebilirsin. O kadar gerekli de değil ya!»

«Üzerinize polisleri salacağım!»

«Dikkat et anne, eşiğe takılacaksın.»

Kapı kapandı. Kuzucuk dışardan gelen sesleri dinledi, sonra yavrucuğuna yine ninni söylemeye başladı.

«Umarım sütüme zararı olmaz.»

Kuzucuk göğsünü açtı. Bebecik ağzını şapırdatarak gülümsüyordu.

Çocuk meme emmeye başladığında Pinneberg içeri girdi.

«Nihayet gitti. Bakalım polis yollayacak mı, çok merak ediyorum? Buraya nasıl geldi, şimdi sen onu anlat.»

«Kusursuz davrandın sevgilim,» dedi Kuzucuk. «Senin bu kadar güçlü olabileceğin aklıma bile gelmezdi.»

Böylesine pohpohlanması utandırmıştı Pinneberg'i.

«Yok canım, o kadar da abartma! Nasıl geldi? Anlat bakalım!»

Ve Kuzucuk olanları anlattı.

«Jachmann sahiden aranıyor olabilir. Buna inanırım. Fakat

eğer doğruysa, bu işle annemin de ilgisi vardır. O zaman polis yollayamaz. Yoksa şimdiye kadar gelmeleri gerekirdi.»

Pinnebergler oturup beklemeye başladılar. Çocuk, memesini emdikten sonra yatağına yatırıldı, hemen uykuya daldı.

Pinneberg bavulları tekrar yerine koyarak ustadan biraz tutkal aldı, kırılan pervazı yerine yapıştırdı. Kuzucuk yemeği hazırladı.

Ve polis filan da gelmedi.

Pinneberg 29 Eylül'de Mandel'deki satış mağazasının arkasında ayaktaydı. Bugün Eylül'ün 29'u, yarın 30'u, 31 Eylül diye bir gün yok... Pinneberg gücenik, kederli bir yüzle durmuş hesap yapıyor, kimi zaman, cebinden, günlük satışı yazdığı defteri çıkarıp bakıyor, tekrar hesaplıyordu. Hesap hiç değişmiyordu. Buna göre Pinneberg bugün ve yarın beş yüz yirmi üç mark elli feniklik satış yapmak zorundaydı.

İmkânsızlığına rağmen, doldurmak zorundaydı bu toplamı. Yoksa Kuzucuk'la oğlunun hali nice olur? Yine de imkânsız. Gerçeklerin bu kadar acımasızlığına karşın, bir mucizeye bel bağlamadan da duramıyor insan. Durumu, okul sıralarındaki umutsuz günlerin aynısı: Bir gün, Fransızca öğretmeni Heinemann, o hain herif, ödevleri geri vermiş, öğrenci Pinneberg de sırasının ardında Tanrı'ya yalvarmıştı: «Tanrım, ne olur yardım et de sadece üç yanlışım çıksın.» (Yedi yanlışı olduğuna emin olduğu halde.)

Şimdi satıcı Pinneberg yakarıyordu:

«Sevgili Tanrım, ne olur bana frak alacak birini yolla. Ve bir de gece elbisesi alacak birini. Ve bir de... ve...»

Bu düşüncelerinin arasında Kessler yanına sokuldu:

«Ne o Pinneberg, nasıl gidiyor bakalım?»

Pinneberg başını kaldırmadan yanıtladı:

«Teşekkür ederim. Fena değil.»

«Ya,» dedi Kessler. Sonra uzatıp: «Yaaa,» dedi yeniden. «Sevindim. Çünkü dün Jaenecke bana, müşterinin birini kaçırdı-

ğınız sırada, satışınızın epey düşük olduğunu, sizi işten çıkaracağını söylemişti de.»

«Sağ ol! Halimden memnunum. Jaenecke bunları, sizi kışkırtmak için söylemiştir. Sizin durumunuz nasıl?»

«Bu ayın toplamını geçtim bile. Bunun için soruyorum ya. Size biraz yardım edebilirim.»

Pinneberg yanıt vermedi. Bu dalkavuk, hilebaz heriften nefret ediyordu. O kadar nefret ediyordu ki, ondan yardım istemesine, bu konuda tek sözle olanak yoktu. Uzun bir sessizliğin ardından:

«Demek epeyce fazlanız var,» dedi.

«Evet, artık koşturup durmam gerekmiyor. Önümüzdeki iki gün hiç satış yapmasam da olur.» Kessler şişinerek, düşünmekte olan Pinneberg'e baktı.

Pinneberg, o sırada bir adam kendilerine doğru gelmese, belki de konuşacak, bu adamdan yardım isteyecekti.

«Bana bir sabahlık gösterebilir misiniz? Sıcak tutan, rahat bir şey olsun. Fiyatı önemli değil. Ama rengi güzel olmalı.»

İhtiyar adam ikisine şöyle bir baktı. Sanki, kendisine biraz daha fazla baktı gibi geldi Pinneberg'e. Bu nedenle, hemen: «Buyrun, size...» dedi.

Fakat Kessler araya girdi:

«Buyrun bayım, şöyle buyrun... Çok güzel, yünlü, kalın, şık sabahlıklarımız var...» Pinneberg arkalarından bakakaldı. «Kessler ihtiyacı olmadığı halde müşteriyi elimden aldı. Hiç yoksa otuz marklık satış yapacaktım. Ah, Kessler...» diye düşündü.

Hemen sonra Bay Jaenecke yanından geçerken seslendi:

«İşiniz yok mu yine? Herkes satış yapıyor, sizde ses seda yok. Bana öyle geliyor ki, siz işsizliği özlüyorsunuz.»

Pinneberg, Bay Jaenecke'ye baktı. Aslında ona hışımla bakmalıydı. Fakat o kadar korunmasız, bitkindi ki, ağlayacağını düşündü bir an. «Bay Jaenecke... Ah, Bay Jaenecke...» diyebildi fısıltıyla.

Bay Jaenecke, o zalim, tiksinç Bay Jaenecke bile bu biçare yaratığın sefaletini fark etmişti.

«Cesaretinizi koruyun Pinneberg. İşler zamanla düzelir. Ayrıca, bizler o kadar fena insanlar da değiliz. Her insanın şanssız dönemleri vardır.»

Bay Jaenecke birden kenara çekildi. İçeri, anlamlı yüzü hiç de yabancı gelmeyen bir müşteri girmişti. Hayır, bu adamın alıcı olması mümkün değildi. Terziye ısmarlanmış giysiler vardı üzerinde. Hazır elbise giymiyordu.

Adam doğruca Pinneberg'in yanına geldi. Pinneberg adamı nereden tanıdığını bulmaya çalıştı, onu tanıyordu fakat herhalde başka giysilerle görmüştü. Adam şapkasının kenarını tutup:

«İyi günler, Bayım! İyi günler! Bir şey sormak istiyordum, acaba sizde hayal filan gibi şeyler bulunur mu?»

Adamın sesi epey etkiliydi. 'R'leri ağzında yuvarlıyor, yüksek sesle, başkalarının kendisini dinlemesinden rahatsız olmadan konuşuyordu.

Pinneberg şaşkınca: «Süslü giysilerimiz ikinci katta,» dedi.

Adam tiz bir kahkaha attı: «Ha... ha... ha!» Bütün yüzü, bütün varlığıyla gülüyordu. Sonra sustu, yüzü hemen ciddileşti.

«Bunu demek istemedim. Sizin hayal gücünüz nasıldır, onu sordum sadece. Mesela, şu dolaptaki pantolonlara baktığınızda, üzerine konmuş, öten bir sakakuşunu hayal edebilir misiniz?»

Pinneberg sırıtarak: «Sanmam,» dedi. Sonra kendi kendine düşündü: «Bu deliyi nereden tanıyorum acaba? Resmen eğleniyor benimle!»

«Sanmam ha! Bu fena işte. Sanırım işinizle kuşların bir ilgisi yok.» Yine o ince kahkahayı attı: «Ha... ha... ha!»

Giderek korkmaya başlamasına karşın, Pinneberg de gülümsedi. Satıcılar kendileriyle alay ettirmemek, usulca fakat kesinlikle böyle sarhoş adamlardan kendilerini kurtarmak zorundaydılar. Bay Jaenecke mantoların arkasında durmuş, onlara bakıyordu.

«Size nasıl yardımcı olabilirim?» diye sordu Pinneberg.

«Yardımcı olmak! Kimse kimsenin hizmetçisi olamaz! Fakat başka şey... Şimdi düşünün, yanınıza bir delikanlı geliyor, Acker caddesinden diyelim, cüzdanı balya balya para dolu, baştan

aşağı giyinmek istiyor. Delikanlının hangi elbiseleri seçebileceğini bana söyleyebilir misiniz?»

«Evet, bunu yapabilirim. Bazen böylesi şeyler olur.»

«Gördünüz mü, insan hemen cesaretini kaybetmemeli. Hayal gücünüz var. Söyleyin bakalım, Acker'li bu delikanlı hangi kumaşları seçerdi?»

Pinneberg hiç düşünmeden: «Alabildiğine dikkat çeken, açık renkleri,» dedi. «Geniş, ekose pantolonları, dökümlü ceketleri... Size de göstereyim...»

«Mükemmel, mükemmel. Hemen gösterin bana onları. Acker'li bu delikanlının sahiden çok parası var ve tepeden tırnağa yeni giysiler istiyor.»

«Buyrun...» dedi Pinneberg.

Adam elini kaldırıp: «Bir dakika,» dedi. «Aklınızda daha iyi canlandırabilmeniz için göstereyim. Acker'li delikanlı yanınıza böyle gelecek...»

Adamın yüzü hemen değişti. Kaba, adi bir görünüme büründü. Aynı zamanda ürkek ve çekingen... Omuzlarını kaldırmış, boynunu içeri kısmıştı. Polis copuyla kıvranan biri gibiydi.

«İşte üstüne iyi giysiler giydi mi böyle görünecek...»

Yüzü hemen yine değişti. Evet, yüzündeki anlam hâlâ kaba, arsızcaydı, ama çiçek yüzünü yükselen güneşe dönmüştü şimdi.

Pinneberg: «Siz,» diye bağırdı coşkuyla. «Siz Bay Schlüter'siniz. Sizi filmde görmüştüm! Aman Tanrım, nasıl oldu da hemen fark etmedim!»

Sinema oyuncusu bundan hayli hoşlanmıştı!

«Demek öyle! Hangi filmimde izlediniz beni?»

«Neydi adı bakayım? Hani bir banka veznedarı rolündeydiniz. Karınız onun için para çaldığınızı sanıyordu. Aslında paraları arkadaşınız olan bir stajyerden alıyordunuz...»

«Bu sahneyi hatırlıyorum. Beğenmiş miydiniz? Güzel. En fazla neyimi beğendiniz?»

«En çok... Evet, en güzel sahne, hani tuvaletteydiniz de masanıza geri dönmüştünüz...»

Oyuncu başını salladı.

«O sırada arkadaşınız karınıza parayı çalmadığınızı söylüyordu. Sonra ikisi de size güldüler. Ansızın küçülmüş, ezilip büzülmüştünüz, ne korkunçtu...»

«Demek en güzel yeri buydu. Peki neden?»

«Çünkü, ah biliyor musunuz, bana öyle geldi ki, filmde sanki bizi oynuyordunuz. Bugünlerde bizim gibi sıradan insanların durumları iyi değil. Bazen herkes bize gülüyor sanırız. İnsan öyle küçülüyor ki...»

«İşte halkın sesi,» dedi aktör. «Ayrıca tanıştığımıza çok sevindim Bay... Adınız neydi?»

«Pinneberg.»

«Halkın sesi, Pinneberg. Evet şimdi tekrar gerçek hayata dönelim de elbiselere bakalım. Fundus'ta gördüklerimin hepsi saçma sapan şeylerdi. Bir de sizinkileri göreyim...»

Bakmaya başladılar. Yarım saat, bir saat giysileri karıştırıp durdular. Tezgâhın üzeri giysiyle doldu. Pinneberg, şimdiye kadar satıcı olmaktan hiç bu kadar mutluluk duymamıştı.

Aktör Schlüter kimi zaman: «Çok iyi dostum, çok iyi,» diye mırıldanıyordu. Epey sabırlı biriydi. On beşinci pantolonu denemesine rağmen gık dememiş, on altıncıyı bekliyordu.

«Çok iyi dostum Pinneberg,» diye mırıldandı yine.

Nihayet işleri bitmiş, Acker'li delikanlının seçebileceği bütün giysiler çıkarılmış, denenmişti. Sevinçliydi Pinneberg. Bay Schlüter'in bir takım iyi giysiden daha fazla şeyler, örneğin, şu büyük kareli, koyu kahverengi paltoyu da alabileceğini umuyordu. Nefesini tutup sordu:

«Hangilerini yazmamı istersiniz Bay Schlüter?»

Schlüter kaş çattı.

«Yazmak! Aslında niyetim sadece bir kez bakmaktı. Satın alacak değilim kuşkusuz. Öyle somurtmayın canım. Birazcık yoruldunuz, o kadar. Size önümüzdeki iki gala için davetiye yollayacağım. Nişanlınız var mı? İki tane yollarım.»

Pinneberg, kısık sesle ama hızlı hızlı: «Bay Schlüter,» dedi. «Lütfen, ne olur bir şeyler alın! Paranız çok, çok kazanıyorsu-

nuz, ne olur bir şeyler alın! Bir şey satın almadan çıkıp gidecek olursanız suçlanan ben olurum, hemen işten kovarlar beni.»

«Çok komiksiniz. Bunları neden alayım ki? Hatırınıza mı?»

Pinneberg sesini yükselterek: «Bay Schlüter,» dedi. «Filminizi izledim. Zavallı küçük adamı oynamıştınız. Bizim gibilerin çaresizliğini çok iyi bilirsiniz. Benim de karım, çocuğum var. Daha çok küçük. Öyle şirin ki, ama işten çıkarılırsam!..»

«Aman Tanrım... bunlar sizin kişisel sorunlarınız. Sizin çocuğunuzun keyfi için, hiç kullanmayacağım şeyleri alamam.»

«Bay Schlüter!» diye yalvardı Pinneberg. «Bana bu iyiliği yapın. Bir saat ilgilendim sizinle. En azından bir takım alın. Saf yünden, sağlamdır, memnun kalacaksınız...»

«Bırakın artık, canımı sıkıyorsunuz.»

Pinneberg yine: «Bay Schlüter,» diye yalvardı ve elini gitmek üzere olan oyuncunun koluna koydu. «İşyeri kurallarımıza göre her ay bize bildirilen satış kotasını doldurmak zorundayız. Yoksa işten atarlar. Benimse daha yüz mark eksiğim var. Ne olur bir şeyler alın, siz bizim halimizden anlarsınız! Filmde de oynadınız bunu!»

Oyuncu, kolu üzerindeki satıcının elini indirip yüksek sesle bağırdı:

«Bana bakın delikanlı, kolumu tutmanıza kim izin verdi? Hem anlattıklarınız da beni hiç ilgilendirmez.»

Ansızın Bay Jaenecke yanlarında belirdi.

«Bir şey mi oldu bayım? Ben bölüm şefiyim.»

«Ben de aktör Franz Schlüter...»

Bay Jaenecke usulca eğildi.

«Satıcılarınız çok tuhaf. Zorla alışveriş yaptırmak istiyorlar. Bu adam, kendisini sizin zorladığınızı iddia ediyor. Bunu gazetelere yazmalı, buna şantaj denir...»

«Çok kötü bir satıcıdır,» dedi Bay Jaenecke. «Defalarca da uyarıldı. Size bu adamın denk gelmesine epey üzüldüm. Hemen işten atacağız, artık işimize yaramıyor.»

«Buna gerek yok, Bayım, sizden bunu istemiyorum. Sonra, bir de kolumdan tuttu...»

«Sizi tuttu mu? Bay Pinneberg, doğruca personel ofisine gidip belgelerinizi alınız. Zorunlu satış kuralımıza gelince Bay Schlüter, hepsi yalan! Daha iki saat önce bu baya, gerekli satışı yapamamışsa üzülmemesini söyledim. Beceriksizin biri... Çok özür dilerim Bay Schlüter.»

Pinneberg olduğu yerde, iki adamın arkasından baktı.

Her şey, her şey bitmişti artık.

3

Hayır, biten bir şey yok. Hayat sürüyor. Aylardan kasım. Bir yılı geçmiş, Pinneberg Mandel'den kovulduğu günün üstünden tam on dört ay geçmişti. Karanlık, soğuk, yağmurlu bir kasım... Çatı akmazsa işler iyi demektir... Pinneberg dört hafta önce çatıyı iyice katranlamıştı. Çalarsaatin fosforlu rakamları beşe çeyrek kalayı gösteriyordu ki, Pinneberg uyandı. Evin çatısında trampet çalan kasım yağmuruna kulak kesildi. «Akmıyor» diye düşündü. «İyi aktarmışım. Akmıyor. En azından yağmur sorunumuz kalmadı.»

Şöyle, diğer tarafına dönüp yine uykuya dalacaktı ki, bir gürültünün kendisini uyandırdığını hatırladı. Bahçe kapısı gıcırdamıştı. O halde şimdi Krymna kapıyı çalacak! Pinneberg daracık demir karyolada, yanında yatan Kuzucuk'un kolunu çekerek usulca uyandırmaya çalıştı. Fakat Kuzucuk yine de korkmuştu.

«Neler oluyor?»

Kuzucuk, artık eskisi gibi keyifli uyanmıyordu. Vaktinden önce uyansa hemen kötü bir şey oldu sanıyordu. Pinneberg, Kuzucuk'un sıklaşan nefesini dinledi.

«Neler oluyor?»

Pinneberg fısıltıyla: «Yavaş!» dedi. «Çocuk uyanacak. Beş olmadı daha.»

Kuzucuk sabırsızca bir kez daha sordu:

«Ne var öyleyse?»

Pinneberg tekrar fısıldadı:

«Krymna geldi. Gitmesem mi acaba?» dedi.

Kuzucuk öfkeyle karşı çıktı:

«Hayır, hayır, hayır. Anladın mı, olmaz! Daha şimdiden hırsızlığa başlamayalım. İstemiyorum...»

«Fakat...»

Kapı çaldı. «Pinneberg!» diye bağırdı bir ses. «Geliyor musun Pinneberg?»

Pinneberg sıçrayıp yataktan atladı, bir an kararsızca, olduğu yerde durdu.

«Ne yapayım?..» diye sorup kapıyı dinledi.

Kuzucuk karşılık vermedi.

Dışardaki tekrar bağırdı:

«Pinneberg! Haylaz herif!»

Pinneberg el yordamıyla kapıya gitti, camdan adamın gölgesini gördü.

«Nihayet gelebildin! Geliyor musun, gelmiyor musun?»

Pinneberg: «Ben...» diye seslendi kapıdan, «...isterdim...»

«Yani gelmiyorsun.»

«Anla Krymna, isterdim fakat karım... Kadınları bilirsin...»

Krymna dışarıdan: «Demek gelmiyorsun!» diye bağırdı. «Biz de kendimiz gideriz öyleyse!»

Pinneberg uzaklaşan adamın ardı sıra baktı. Gökyüzü biraz aydınlandığından, Krymna'nın irikıyım gövdesini seçebiliyordu. Hemen sonra bahçe kapısı tekrar gıcırdayarak kapandı ve Krymna gecenin karanlığına daldı.

Pinneberg bir kez daha göğüs geçirdi. Hava epey soğuk. Bir gömlekle kapıda dikilip kalması hiç de iyi olmayacak. Fakat yine de olduğu yerden dışarıya bakmaya devam etti. İçerde Yavrucuk sesleniyordu: «Bab-ba! An-ne!» Pinneberg tekrar el yordamıyla geriye döndü. «Uyu bakayım çocuğum,» dedi. «Biraz daha uyu.» Çocuk derin bir nefes aldı. Yatağına uzandı. Sonra: «Bebek,» diye fısıldadı. «Bebek...»

Pinneberg, karanlıkta küçük plastik bebeği arandı. Yavrucuk bebeğini uykusunda bile elinden bırakmaz. Nihayet buldu. «İşte

bebeğin, sıkı tut, olur mu? Hadi şimdi uyu yavrum!» Çocuk sevinçle bir şeyler mırıldanıp hemen uykuya daldı.

Pinneberg tekrar yatağına girdi. Yatak hayli soğuk olduğundan, Kuzucuk'a dokunmamaya çalıştı. Korkutmak istemiyordu onu.

Fakat bir türlü uyku girmedi gözüne. Artık faydası da yok zaten. Yattığı yerde bin türlü şey geliyordu aklına. Krymna, onunla odun çalmaya gitmediği için fazla içerlemiş miydi acaba? Acaba Krymna köyde ona bir fenalık yapabilir mi? Peki, şimdi kömür almak için parayı nereden bulacaklar? Sonra, Berlin'e gideceği geldi aklına. Bugün işsizlik parası verilecekti. Puttbreese'ye gidip onun da altı markını ödemek zorundaydı. Adam yine içkiye verecekti parayı. Kimileri paraya epey ihtiyaç duyarken, kimilerinin böyle savurgan olması insanı çileden çıkarıyordu. Ardından, bugün Heilbutt'a da on mark vermek zorunda olduğunu düşündü. İşsizlik parası tükendi bile. Gelecek haftanın yiyecek, odun, kömür parasını nasıl bulacaklar, Tanrı bilir! O da bilmez ya...

Böyle haftalar haftaları, aylar ayları kovalayacak... İşin en beter yanı da durumlarının bu halde sürüp gitmesi. Pinneberg bir kez olsun «her şey bitti» diye düşünmüş müydü acaba? Böyle sürüp gidecek anlaşılan. Belirgince görünüyor...

Pinneberg giderek ısınmış, uyuklamaya başlamıştı. Uyuyabilirdi biraz daha. Uykunun ne zararı olur!.. Tam yedide saat çaldı. Hemen kalktı Pinneberg. Yavrucuk da uyanmış, saatin susmasına karşın: «Tik tak! Tik tak! Tik tak!» deyip onun sesine öykünüyordu. Kuzucuk uyanmamıştı henüz.

Pinneberg kalkıp mavi camlı gaz lambasını yaktı. Gün başlamıştı artık, yapacağı bir sürü iş vardı. Pantolonunu giydi, sağa sola gidip gelmeye başladı. Bu arada Yavrucuk bağırdı arkasından: «Ka-ka!» Babacığı «Ka-ka»larını götürdü. Bir sigara kutusundaki eski oyun kartları en sevdiği oyuncağıydı Yavrucuk'un. Sobayı, ocağı yaktı. Sonra bahçedeki su tulumbasına gidip elini yüzünü yıkadı; sonra kahveyi pişirip ekmekleri kesti, üzerlerine yağ sürdü. Kuzucuk hâlâ uyuyordu.

Bu koşuşturma sırasında Pinneberg çok, çok önceleri izledik-

leri filmi hatırladı mı acaba? Orada da bir kadın, yatağında yatmış, pembeleşmiş yüzüyle uyuyor, her şeyi kocası hazırlıyordu. Ah, Kuzucuk'un yüzü pembeliğini kaybetti artık. Gün boyu çalışmak zorunda. Sararıp soldu. Evin geçimini o sağlıyordu artık. Her şey epey değişmişti.

Pinneberg çocuğu giydirirken, karşıdaki yatağa doğru seslendi: «Hadi Kuzucuk, kalkma vakti geldi.»

Kuzucuk: «Evet,» diyerek kalktı, giyinmeye başladı. «Krymna ne dedi?»

«Hiç... Epey kızdı.»

«Bırak kızsın. Şimdiden hırsızlığa başlamayalım.»

«Aslında hiçbir riski yok. Yedi-sekiz kişiden az gitmiyorlar. Korucu yanlarına bile yaklaşamaz.»

«Olsun,» dedi Kuzucuk. «Ne olursa olsun, biz bunu yapmayacağız.»

«Peki kömür için parayı nereden sağlayacağız?»

«Bugün Kraemerler'de yine çorap yamayacağım. Üç mark alırım. Yarın da belki Rechlinler'e çamaşırlarını tamire giderim. Üç mark da onlardan alırım. Önümüzdeki hafta da üç günlük iş buldum. Burada işler yolunda.»

O konuştukça oda ışıyor gibiydi.

«Hayli yorucu bir iş,» dedi Pinneberg. «Üç kuruş para için dokuz saat çorap yama dur!»

«Fakat yemeği hesaba katmıyorsun. Alabildiğine yemek yiyorum onlarda. Akşama size de bir şeyler getiririm.»

«O yemeği sen yemelisin.»

Kuzucuk: «Bol yemek veriyorlar,» diye tekrarladı.

Güneş doğmuş, oda epey aydınlanmıştı. Gaz lambasını üfleyerek söndürdü Pinneberg. Sonra kahvaltı masasına geçtiler. Yavrucuk bir babasının, bir annesinin kucağına geçip sütünü içti, ekmeğini yedi. Yeni doğan günün sevinciyle ışıldıyordu gözleri.

«Bugün şehre gittiğinde çocuk için iki yüz elli gram tereyağı alır mısın?» dedi Kuzucuk. «Sürekli margarin yemesi yanlış bence. Dişleri geç çıkıyor.»

«Bugün Puttbreese'ye de altı markını vermek zorundayım.»

«Evet, sakın unutma.»

«Heilbutt'a on mark vereceğim. Öbür gün ayın biri.»

«Evet,» dedi Kuzucuk.

«Bunları verdim mi aldığım işsizlik parası bitti demektir. Sadece dönüş parası kalır.»

«Sana üç mark veririm,» dedi Kuzucuk. «Bugün üç mark daha alacağım. Bununla yağ alırsın. Bir de bak bakalım, beş feniklik muz bulabilecek misin? Buradaki haydutlar on beş fenikten satıyor. Kim verir bu parayı!»

«Tamam,» dedi Pinneberg. «Gecikmemeye bak, çocuk uzun zaman yalnız kalmasın.»

«Çalışırım. Beş buçukta evde olurum belki. Sen birde çıkacaksın, değil mi?»

«Evet. Saat ikide İş Bulma Kurumunda olmalıyım.»

«Bir şey olmaz,» dedi Kuzucuk. «Yavrucuk'u tek başına evde bırakmak doğru değil, fakat şimdiye kadar bir şey olmadı.»

«Bir gün başına bir şey gelecek...»

«Öyle söyleme,» dedi Kuzucuk. «Niye bütün fenalıklar bizi bulsun? Şu yama işine başladığımızdan beri durumumuz hiç de fena sayılmaz.»

Pinneberg: «Evet,» dedi usulca. «Öyle.»

«Ah sevgilim!» diye bağırdı Kuzucuk. «Her şey yine yoluna girecek. Cesaretini koru. Yine iyi günlerimiz olacak.»

«Ben seninle beni besle diye evlenmedim.»

«Seni ben beslemiyorum ki. Kazandığım üç markla mı seni besleyeceğim? Aptalca!» Biraz düşündü. «Dinle sevgilim, senden bir isteğim olacak. Kolay değil fakat bana epey faydası dokunacak...»

«Nedir?» dedi Pinneberg. «Her istediğini yaparım!»

«İki hafta önce Garten caddesindeki Ruschlar'ın çamaşırlarını onarmıştım. İki gün için altı mark alacağım var. O günden beri alamadım.»

«Ben mi gideyim?»

«Evet,» dedi Kuzucuk. «Fakat önce bana söz ver, sorun çıkarmayacaksın.»

«Güvenebilirsin. Tartışma çıkarmadan da o parayı almayı bilirim.»

«Güzel. O halde bu yükten kurtuldum sayılır. Artık çıkmalıyım. Hoşça kal sevgilim, hoşça kal yavrum.»

«Güle güle sevgilim,» dedi Pinneberg. «Fazla yorma kendini. İki çift çorap nasıl olsa sorunlarımızı halletmez. Hadi yavrum, annene el salla!»

«Hoşça kal Yavrucuk. Ha, bu akşam, gelecek yıl bahçeye ne ekeceğimizi düşünelim. Bol sebze almalıyız! Bugün bu konuda düşün biraz.»

«Sen dünyanın en iyi kadınısın. Endişelenme, düşünürüm. Hoşça kal karıcığım.»

«Hoşça kal kocacığım.»

Kucağında çocuk, bahçedeki yolda giden karısının ardı sıra bakakaldı. Arkasından seslenip gülerek el salladılar. Sonra bahçe kapısının gıcırtısı duyuldu. Kuzucuk dışarı çıkıp arsalar arasındaki yolda adımlamaya başladı. Bazen bir kulübenin ardında kayboldukça Yavrucuk bağırıyordu:

«An-ne, an-ne!»

«Anne tekrar gelecek,» diyerek avutmaya çalıştı. Pinneberg. Nihayet Kuzucuk gözden kayboldu, içeri girdiler.

Pinneberg Yavrucuk'u yere oturtup eline bir gazete tutuşturdu. Kendisi de odayı düzenlemeye başladı. Koskoca gazeteyi parçalamak Yavrucuk'un epey vaktini alacaktı. Ufacıktı oda. Üçe üç ya var ya yok... Bir yatak, iki sandalye, bir masa ve aynalı tuvaletten başka mobilya yoktu içerde.

Yavrucuk gazetenin iç sayfalarında resimler görmüştü.

«Bi-bi!» diye bağırdı heyecanla. Sonra sevinçle çığlık attı: «Ay-ay!»

«Evet yavrum! Resimler,» dedi Pinneberg.

Yavrucuk gördüğü her erkeğe, «Bab-ba,» her kadına «Anne,» derdi. Şimdi de gazetede bir sürü resim görmüş, epey keyiflenmişti.

Pinneberg, havalanması için yatağı yorganı pencereye astı ve odayı düzenledikten sonra mutfağa geçti. Mutfak üç metre uzunluğunda, bir buçuk metre eninde, ince uzun bir yerdi. Üzerinde yemek pişirmek için bir deliği olan küçük bir ocak vardı mutfakta. Bu ocak Kuzucuk'un en büyük kederiydi. Pinneberg mutfağa da çekidüzen verdi, bulaşıkları yıkadı. Bütün bunları sevinçle yapıyordu. Yerleri silip süpürmek de zoruna gitmiyordu, fakat şimdi yapacağı iş yok mu... Sıra öğle yemeği için patates soyup havuç rendelemeye gelmişti.

Bir süre sonra Pinneberg'in bütün işleri bitti. Biraz bahçede gezinip toprağı gözden geçirdi. Oturdukları kulübe, önündeki camlı girişiyle ne kadar küçükse, bahçe de o kadar büyüktü. Bin metrekare vardı yaklaşık. Görünüşü epey kötüydü. Burası Heilbutt'a üç yıl önce miras kalmış, o günden beri de el sürülmemişti. Çilekleri kurtarabilirdi belki. Fakat bunun için toprağı sağlamca bellemesi gerekecekti. Devedikeni, ayrıkotu gibi yabaniotlar sarmıştı her yanı.

Sabahki yağmurdan sonra hava tekrar açmıştı. Biraz serin olmasına rağmen Yavrucuk'un dışarı çıkması iyi olacaktı.

Pinneberg içeri girdi.

«Hadi Yavrucuk, biraz dışarı çıkalım,» diyerek, oğluna yün kazağıyla gri tozluklarını, üstüne de beyaz paltosunu giydirdi.

Yavrucuk: «Ka-ka! Ka-ka!» diye bağırdı. Babası kartlarını verdi ona. Yavrucuk ne zaman dışarı çıksa, elinde mutlaka bir şeyler olacaktı. Kapının önünde ufak bir araba duruyordu. Bunu yazın bebek arabasıyla değiştirmişlerdi.

«Hadi yavrum, bin bakalım,» dedi Pinneberg. Çocuk arabaya bindi.

Ağır ağır yola koyuldular. Pinneberg her gün izlediği yolun aksine, başka yoldan yürüyordu. Krymna ile karşılaşmak istemiyordu bugün. Tartışabilirlerdi çünkü. Pinneberg'in yaşadığı bu berbat günleri huzurla atlatması iyi olacaktı kuşkusuz. Şu kış aylarında, en az üç bin kulübenin bulunduğu mahallede elli kişiden fazla sayılmazdı oturanlar. Bir oda kiralayabilecek parası olan ya

da yanına sığınabileceği bir akrabası bulunan soğuktan, çamurdan, bir başınalıktan kurtulmak için şehre kaçmıştı.

Arkada kalanlar en yoksullar, en sağlamlar, en cesurlarıydı. Bunlar birbirlerine yakınlık duyduklarını sanırlar; fakat hiç de öyle değildir. Bazısı komünist, bazısı Nazi'ydi. Sık sık hır çıkardı aralarında.

Pinneberg henüz kimden taraf olacağını bilmiyordu. Ortada kalıp durumu idare etmenin en rahat yol olduğunu sanıyordu. Fakat bazen de bu en zoruydu.

Kimi kulübelerden testere, balta sesleri yükseliyordu. Dün gece Krymna ile giden komünistlerdi bunlar. Korucu denetime gelirse, anlamaması için odunları parçalıyorlardı. Pinneberg yanlarından geçerken nazikçe: «Günaydın,» dedi. Mırıltıyla, yavan bir «günaydın»la geçiştirdiler onu. Galiba epey kızmışlardı.

Nihayet gidecekleri yere vardılar. Caddeleri parke taşlarıyla kaplı, küçük villalarla dolu, ufak bir köydü. Pinneberg, Yavrucuk'u arabaya bağlayan ipleri açıp: «Hadi Yavrucuk, in bakalım!» dedi.

Yavrucuk gülerek babasına baktı. Yine bir oyun oynayacaktı galiba.

«İnsene,» diye üsteledi. Pinneberg. «İn de arabanı it.»

Yavrucuk babasına bakıp bir ayağını arabadan sarkıttı. Sonra gülümseyip tekrar geriye çekti.

«İn diyorum Yavrucuk.»

Yavrucuk, uyumak istermiş gibi arkasına yaslandı.

«Güzel,» dedi Pinneberg. «Bab-ba seni bıraksın da gör.»

Yavrucuk oralı olmadan gözlerini kırpıştırdı.

Pinneberg, çocuğu arabanın içinde bırakıp yavaşça uzaklaştı. On adım, derken yirmi adım: hiç ses yok. İyice yavaşlayarak on adım daha atmıştı ki, çocuk bağırmaya başladı:

«Bab-ba! Bab-ba!»

Pinneberg geriye döndü. Yavrucuk arabadan inmişti, fakat babasının yanına gideceğe benzemiyordu. Arabanın kemerlerini havaya kaldırmış, babasına, «Gel de bunları bağla,» der gibiydi.

Pinneberg arabanın yanına gidip kemerleri bağladı. Yavrucuk'un dilediği olmuştu ya, uzun süre babasının yanında arabayı iterek yürüdü. Hemen sonra bir köprüye vardılar. Altında yemyeşil çayırlar arasından, köpürtülü bir dere akıyordu. Köprünün iki kenarındaki tepelerden yeşilliğe inilebilirdi.

Pinneberg, arabayı köprüde bırakıp, Yavrucuk'un elini tuttu, aşağıya, derenin kenarına indiler. Yağmur yağdığı için dere yatağından taşmış, bulanık, beyaz köpükler fışkırtarak hızla akıyordu.

Pinneberg, Yavrucuk'un elinden tutup derenin kenarına doğru yürüdü. Baba-oğul uzun süre, deli gibi akan suyu izlediler.

«İşte buna su derler yavrum,» dedi Pinneberg. «Güzel su, sevgili su, sevgili su.»

Çocuk, kısık sesle bir sevinç çığlığı kopardı. Pinneberg sözlerini birçok kez yineledi. Bu sözleri art arda söylemesi sevindiriyordu Yavrucuk'u.

Sonra Pinneberg, o uzun boyuyla çocuğun yanında dikilip ders vermesinin doğru olmadığını düşünüp yere çöktü, yineledi:

«İşte bu sudur yavrum, sevgili su...»

Çocuk, babasının çömeldiğini görünce, herhalde bu işin ilkesi bu diye düşünmüş olmalı ki, o da çömeldi. Bir zaman da öylece, çömeldikleri yerden, önlerinde akan suyu izlediler. Sonra tekrar yola koyuldular. Yavrucuk önceleri babasıyla arabanın yanında yürüdü. Sonra ortalıkta ilgisini çeken şeyler bulmaya başladı! Tavuklar, caddedeki dükkânların vitrinleri, bir de parke taşlarının arasındaki demir bir kapak...

Pinneberg durup bir süre bekledi, sonra yine yürümeye başladı. Tekrar durup Yavrucuk'a seslendi. Yavrucuk, hızlı hızlı babasına doğru yürüdü, gülerek baktı, tekrar dönüp caddedeki demir kapağın yanına seyirtti.

Bu durum babası hayli uzaklaşıncaya kadar sürdü gitti. Epey uzaklaşmıştı babası. Arkasından seslendi, fakat aralıksız ilerliyordu babası. Kızmıştı, olduğu yerde, o küçücük bacaklarıyla tepinmeye başladı. Sonra eliyle tüylü şapkasının kıyısından tuta-

rak çenesine kadar çekti. Hiçbir yeri görmüyordu artık. Ardından avaz çıktığınca bağırmaya başladı:

«Bab-baa!..»

Pinneberg başını çevirdi. Ufacık oğlu, yüzünü şapkasıyla kapamış, caddenin ortasında tepinip duruyordu. Nerdeyse düşecekti. Vaktinde yetişebilmek için bütün gücüyle koştu. Soluk soluğa yanına geldiğinde, «Daha bir buçuk yaşında, bir yeri göremeyince koşup onu alacağımı biliyor» diye düşünüyordu.

Pinneberg Yavrucuk'un şapkasını yukarı çekip yüzünü açtı. Yavrucuk ışıltılı gözlerle, gülerek ona bakıyordu.

«Seni haylaz seni! Aklın nelere eriyor!»

Pinneberg epey duygulanmıştı. Gözlerinde yaşlar, habire aynı sözleri yineliyordu.

Nihayet, Kuzucuk'a olan borçlarını üç haftadır ödemeyen fabrikatör Rusch'un oturduğu Garten caddesine vardılar. Pinneberg karısına verdiği sözü hatırladı. Tartışma çıkarmayacaktı. Kendini topladı, kapının zilini çaldı.

Villa caddeden biraz içerde, bir bahçe ortasındaydı. Geride de büyük bir meyvelik vardı. Manzara hoşuna gitmişti Pinneberg'in.

Dikkatle etrafına bakındı. Sonra evden hiç ses çıkmayınca tekrar zile bastı.

Biraz sonra camlardan biri açılarak bir kadın Pinneberg'e seslendi:

«Ne istiyorsunuz? Sadaka vermiyoruz!»

«Karım çamaşırlarınızı onarmış, altı markını almaya geldim.»

Kadın: «Yarın gelin,» deyip pencereyi kapattı.

Pinneberg bir süre olduğu yerde kalıp düşündü: Acaba Kuzucuk'a verdiği söze nereye kadar uymalı?.. Yavrucuk arabasında uslu uslu oturuyordu. Babasının öfkelendiğini anlamıştı galiba.

Pinneberg zili tekrar çaldı. Uzun uzun bastı düğmeye. Hiç umursamadılar. Pinneberg bir an gitmeyi düşündü. Fakat sonra on sekiz saat çorap yamamanın ne demek olduğu geldi aklına. Dirseğini zile koyup öylece, uzun uzun durdu. Gelen geçen ona

bakıyordu. Fakat o hiç oralı olmadı. Yavrucuk'tan da çıt çıkmıyordu.

Pencere tekrar açıldı ve kadın bağırdı:

«Parmağınızı zilden hemen çekmezseniz polise haber vereceğim.»

Pinneberg dirseğini zilden indirip, pencereye doğru seslendi:

«Verin, verin! Ben de polise söylerim...»

Pencere tekrar kapanınca Pinneberg de zili çalmaya başladı. Önceleri yumuşak kişilikli, insanlarla iyi geçinen biriydi. Fakat bu özelliklerini kaybetmeye başlamıştı zamanla. Onun durumunda birinin polisle karşılaşması iyi olmazdı, bunu gayet iyi biliyordu fakat umrunda bile değildi artık. Epey soğuyan havada, Yavrucuk'un arabada oturmasını bile dert etmedi. Küçük adam Pinneberg, habire zili çalıyordu. Altı markını istiyordu ve onu almak için her şeyi yapacaktı.

Kapı açıldı, kadın tasmalarından tuttuğu biri siyah, diğeri gri iki buldog köpeğiyle birlikte ona doğru geldi. Epey öfkeliydi. Köpekler geceleri villayla bahçeyi bekliyor olmalıydılar. Köpekler, kapıdakinin bir düşman olduğunu anlamış olmalılar ki, tasmalarını gerip havlamaya başladılar.

«Hemen defolup gitmezseniz köpekleri salacağım,» diye seslendi kadın.

«Sizden altı mark alacağım var,» dedi Pinneberg.

Kadın, köpeklerin de bir fayda vermediğini görünce iyice öfkelendi. Köpekleri bırakamazdı çünkü. Bir bıraksa çitten atlayıp hemen parçalarlardı adamı. Adam da en az onun kadar biliyordu bunu.

«Beklemeyi iyi öğrenmişsiniz.»

«Evet,» dedi Pinneberg, yerinden oynamadı.

Kadın: «Belli oluyor, işsizsiniz,» dedi aşağılayarak. «Sizi şikâyet edeceğim. Karınızın çalıştığını bildirmek zorundasınız. Buna şarlatanlık derler.»

«Mümkün.»

«Karınıza vereceğim paradan gelir vergisi, sigorta ve emek-

lilik kesintilerini de düşeceğim.» Bunları söylerken bir yandan da köpekleri sakinleştirmeye çalışıyordu.

«Olur,» dedi Pinneberg. «Ben de yarın sigortayla vergi makbuzlarını almaya gelirim.»

«Karınız bana bir gün daha çalışmaya gelecek,» diye bağırdı kadın.

«Gündeliği altı marktan!» dedi Pinneberg.

«Ne de utanmaz adamsınız. Kocam burda olsaydı...»

«Burada değil ama.»

Nihayet altı mark ortaya çıktı. İki tane üç marklığı çitin üstüne bıraktı kadın. Pinneberg paraları almadan önce, kadının köpeklerle birlikte geriye çekilmesini bekledi, sonra uzanıp aldı.

Pinneberg şapkasını çıkarıp: «Teşekkür ederim,» dedi.

«Pa! Pa!» diye bağırıyordu Yavrucuk.

Pinneberg bir daha ne kadına, ne villaya baktı; dalgın, yorgun ve kederli, arabayı iterek ağır ağır uzaklaştı.

Yavrucuk mırıldanıp bağırıyor, Pinneberg ara sıra neşesiz yanıtlar veriyordu. Hemen sonra Yavrucuk da sustu.

Pinneberg iki saat sonra yemeklerini pişirdi, oturup oğluyla yediler. Sonra Yavrucuk'u yatağına yatırdı, aralık mutfak kapısının arkasında durup uyumasını beklemeye başladı. Çocuk bir türlü uyumak istemiyor, babasını çağırıp duruyordu: «Bab-ba!» Fakat Pinneberg bekleyişini sessizce sürdürdü.

İstasyona gitme vakti yaklaşıyordu. İşsizlik parasının ödendiği yere tam vaktinde yetişebilmesi için, en geç bir trenine binmek zorundaydı. Yetişememesinin anlaşılır hiçbir nedeni olamazdı.

Yavrucuk uyumamış, hâlâ bağırıp duruyordu: «Bab-ba!»

Pinneberg onu bırakıp çıkabilirdi aslında. Çocuğu yatağına bağlamıştı. Başına bir şey gelemezdi bu durumda. Fakat iç rahatlığıyla gitmek varken... Çocuğun beş, hatta altı saat, Kuzucuk gelinceye dek bağıracağını düşünerek çekip gitmek o kadar da kolay değil.

Pinneberg kapıyı aralayıp baktı. Yavrucuk susmuş, uyuyordu. Parmaklarının ucuna basarak kulübeden dışarı çıktı, kapıyı kilitleyip bir süre daha pencerenin önünde dikildi. Kapıyı kapar-

ken Yavrucuk'un uyanıp uyanmadığını anlamak için içeriye kulak verdi.

Pinneberg koşmaya başladı. O kadar kolay olmasa da zamanında yetişebilirdi belki. Ne olursa olsun yetişmek zorundaydı. İşsiz kaldıktan sonra bir yıl boyunca Puttbreese'nin evinde oturmalarının en büyük yanlışları olduğunu düşündü. Doksan mark al, kırk mark kira öde... aptallıktı. Fakat bir türlü karar verememişlerdi ne yapacaklarına... Ellerinde kalan son şeyi, kendi başlarına, birlikte yaşamaktan hemen vazgeçmek kolay iş miydi?.. Kırk mark kira (son aylık buna gitmişti). Jachmann'ın verdiği de öyle... Artık paraları kalmadığı için bir şeyler yapmaları gerekiyordu. Borç... Puttbreese yakınmaya başlamıştı: «Paradan ne haber delikanlı? Yoksa taşınacak mısınız? Biliyorsunuz, eşyalarınızı caddeye kadar taşıyacağıma söz vermiştim.»

Ustayı sakinleştiren hep Kuzucuk olmuştu. «Biliyorum küçükhanım, siz ödersiniz,» diyordu Puttbreese. «Fakat kocanız... ben olsam, şimdiye kadar çoktan iş bulmuştum...»

Borç ve tartışmalar çoğaldıkça, Pinneberg'in içinde bu mavi tulumlu adama karşı engellenmez bir kin büyüyordu. Sonunda Pinneberg evden sıkılmaya başladı. Bütün gün, ya herhangi bir parkta oturuyor ya da aylak aylak caddelerde dolaşarak vitrinlere bakıyor, parası olsa neler alabileceğini hayal ediyordu. Bir gün böyle dolaşırken, Heilbutt'u arama fikri geldi aklına. Önce sadece, bir ara evinde kaldığı Bayan Witt'e uğradı. Sonra polise, adreslerin bildirildiği ofise başvurdu. Sadece kendine iş çıksın diye aramıyordu onu. Biraz da, bir zamanlar aralarında geçen bir konuşmayı düşünüyordu. Heilbutt o zamanlar, eğer kendine bir iş kuracak olursa, işe alacağı ilk adamın Pinneberg olacağını söylemişti.

Heilbutt'u bulmak zor olmadı. Hâlâ Berlin'deydi. Yeni adresini polise bildirmişti. Yalnız, artık şehrin doğusunda değil de merkezinde oturuyordu. Evinin kapısında, *Joachim Heilbutt Resim Merkezi* yazılı bir tabela vardı.

Heilbutt kendi işini kurmuştu sahiden. Kimseye boyun eğmeden de gidebilen biriydi o. Eski arkadaşına iş vermeye hazırdı.

Maaşla değil de, yaptığı satışa göre prim alacaktı Pinneberg. Uygun bir komisyon kararlaştırdılar. Fakat işsiz Pinneberg, bulduğu bu işi iki gün sonra kendi arzusuyla bırakmak zorunda kaldı.

Kârlı bir işti kuşkusuz. Fakat ona uygun değildi. Hayır nazlanmayla, hanım evlatlığıyla ilgisi yoktu yaptığının. Sadece ona göre değildi, hepsi bu...

Heilbutt bir zamanlar çıplak bir fotoğrafın kurbanı olmuş, epey başarılı olduğu ve geleceği hiç de fena olmayan bir işi bu yüzden bırakmıştı. Başkası olsa çıplak resimlerden vebadan kaçar gibi kaçardı, fakat Heilbutt önünü tıkayan taşı, varoluşunun temel taşı haline getirmişti. Değerli, çeşit çeşit çıplak fotoğraflardan oluşan zengin bir koleksiyona sahipti şimdi. Üstelik yıpranmış bedenleri satın alınabilen modellerin değil, gencecik kızların, albenili kadınların... bunları satıyordu.

İşini biliyordu Heilbutt. Resmin üzerinde biraz oynayıp bir de yeni bir baş taktı mı, iş tamamdı. Ondan sonra kimse o resmi gösterip: «Bu resim şunundur...›› diyemiyordu. Bazen biri çıkıp kuşkuyla, «Bu resim falancanın değil mi?..» diye soruyordu sadece.

Heilbutt resimlerin adreslere de postalanabileceğini açıklayan duyurular yayınlatıyordu. Fakat bu alanda büyük bir yarışma vardı. Bu yüzden kazanç fena olmasa da, fazla değildi. En iyi kazancı doğrudan satış getiriyordu. Yanında üç genç çalışıyor (iki gün de Pinneberg çalışmıştı), bunlar her gün bütün şehri dolaşarak resimleri hizmetçi kızlara, evli kadınlara, küçük otellerin kapıcılarına, barlardaki kadın ve erkeklere satıyorlardı. Dört milyonluk koca şehirde böylesi resimlere büyük istek vardı kesinlikle. Önünde büyük bir iş alanı vardı yani.

Evet, Heilbutt arkadaşı Pinneberg'in kendisiyle çalışmak istemeyişine içerliyordu. Geleceği parlaktı bu işin. Heilbutt, bazen en iyi ev kadınlarının bile bu resimlerin çekimine kapılabileceklerini düşünüyordu. Fakat Pinneberg tuvaletlere bakan bir adamın, müşterilerinin son resimler hakkındaki düşüncelerini, nelerinin daha açık olmalarını istediklerini anlattığında tiksinmişti bu

işten. Heilbutt bir zamanlar çıplaklığın önde gelen savunucularındandı. İnkâr etmiyordu bunu. «Ben pratik bir adamım Pinneberg. Hayatı olduğu gibi kabul ederim,» diyordu. «Fakat kendimi de ezdirmem. Sürekli olduğum gibi kalmak isterim. Başkaları dilediklerini yapabilirler.»

Hayır, aralarında herhangi bir tatsızlık söz konusu değildi. Heilbutt arkadaşının tavrını anlayışla karşılamıştı.

«Tamam, bu iş sana uygun değil. Öyle ama sana nasıl bir iş bulacağız?»

Heilbutt böyleydi işte, ona yardım etmek istiyordu. Pinneberg onun dostuydu çünkü. Yakın arkadaş değillerdi, hiçbir zaman da olmamışlardı, fakat yine de yardım etmeliydi ona.

O zaman Heilbutt'un aklına Berlin'in doğusundaki bu kulübe geldi. Oraya Berlin denemezdi ya... kırk kilometre ötede, yanında bir de bahçesi vardı. «Üç yıl önce halalarımın birinden kaldı, Pinneberg. Orada oturabilirsiniz. Sebzenizi, patatesinizi de orada ekebilirsiniz,» demişti.

Pinneberg: «Yavrucuk için çok hoş olurdu,» demişti. «Alabildiğine temiz hava alır.»

«Kira ödemeniz de gerekmez. Bomboş duruyor ne de olsa. Bahçeyi de düzenlersiniz. Ama kimi sorunlar var. Vergi, yol parası, daha birsürü para ödemek zorundayım...» Biraz hesap yaptıktan sonra: «Ayda on mark diyelim. Bu sana fazla gelir mi?»

«Hayır, hayır,» dedi Pinneberg. «Mükemmel, Heilbutt.»

Pinneberg bunları son anda yetiştiği trende oturmuş, elindeki bilete bakarak düşünüyordu. Elli fenikti sarı bilet. Elli fenik de dönüş için... Pinneberg haftada iki kez İş Bulma Kurumuna gitmek zorunda olduğundan, aldığı on sekiz markın iki markı yol parasına gidiyordu. Ne zaman bilet alsa öfkesinden kudururdu Pinneberg.

Oturduğu yerdekiler için ucuz biletler de vardı fakat onlardan alabilmesi için resmen orada oturuyor olması gerekliydi. Mümkün değildi bu da. Oturduğu çevrede de İş Bulma Kurumu vardı, yani işsizlik parasını almak için bilet alıp Berlin'e gitmesine hiç

gerek yoktu aslında, fakat bu da olanaksızdı. Oturduğu kulübe, resmen oturduğu yer değildi çünkü. İş Bulma Kurumunun kayıtlarında hâlâ Puttbreese'nin yanında oturuyor görünüyordu ve sürekli öyle görünecekti.

Ah, bunları Pinneberg de düşünmek istemiyordu fakat olası mı?.. Berlin'den şimdi oturduğu yöreye, Berlin İş bulma Kurumundan oradaki kuruma nakil izni alabilmek için az mı koşturmuştu...

«Orada iş bulabileceğinizi ispat ederseniz olur sadece. Yoksa kabul etmezler,» denilmişti.

Hayır, ispat edemezdi bunu.

«Fakat burada da iş bulmam olanaksız.»

«Bilinmez. Ayrıca siz burada işsiz kaldınız, orada değil.»

«Fakat ayda otuz mark daha az kira ödeyeceğim.»

«Bunun konuyla ilgisi yok. İşin orası bizi ilgilendirmez.»

«Ama ev sahibim evden çıkaracak!»

«O zaman belediye size ev bulur. Gidip polise evsiz kaldığınızı haber verin, yeter.»

«Kulübenin yanında bir de büyük bahçe var! Sebzemi, patatesimi orada ekebilirim!»

«Kulübe mi?.. Kulübede oturmanın yasak olduğunu bilmiyor musunuz!»

Yapacak bir şey yoktu. Pinnebergler resmen hâlâ Berlin'de, Puttbreese'nin yanında oturuyorlardı ve Pinneberg iki haftada bir parasını almak için şehre gitmek, lanet olası Puttbreese'ye önceden kalan kira borcuna karşılık iki haftada bir altı mark götürmek zorundaydı.

İşte Pinneberg Berlin'e yaptığı bir saatlik her yolculukta bunları düşünüyor, düşündükçe öfke, kin ve acının getirdiği küçük bir kıvılcım çakıyordu kalbinde. Fakat sadece ufacık bir kıvılcım... Sonra, İş Bulma Kurumunun kapısında o umutsuz, hüzünlü işsizler seline karışınca, o da sönerdi. Bir sürü insan, çeşit çeşit giysiler, hepsinin yüzünde aynı endişe, aynı hışım, aynı acı...

Ah, bunları düşünmenin ne gereği var? Sen de altı milyon-

dan birisin, gişeye doğru yürümene bak, niye geriliyorsun? On binlercesinin hali daha da kötü, on binlercesi anlayışlı bir kadından mahrum, on binlercesinin sade bir tane değil, yarım düzine çocuğu var. Hadi Pinneberg, yürü. Paranı al da defol git artık. Seni dinleyecek vaktimiz yok. Seninle ilgilenmemiz için bir sebep de yok.

Pinneberg bu düşüncelerle gişenin önünde yürüyüp dışarı çıktı, Puttbreese'ye gitmek üzere yola düştü. Puttbreese işliğinde bir pencere çevresi yapmakla uğraşıyordu.

Pinneberg düşmanına kibar davranmaya çalışarak: «İyi günler usta,» dedi. «Şimdi de marangozluğa mı başladınız?»

«Ben her şeyden anlarım,» dedi Puttbreese. Sonra göz kırpıp: «Diğerlerine benzemem,» diye ekledi.

«Sahiden öyle.»

«Oğlunuz ne yapıyor? Onun ne olmasını istiyorsunuz?»

«Bu konuda şimdilik bir şey söyleyemem, Usta. İşte paranız.»

«Altı mark... Daha kırk iki mark borcunuz kaldı. Küçükhanım nasıl?»

«İyidir,» dedi Pinneberg.

«Gururlanılacak bir şeymiş gibi söylüyorsunuz. Fakat buna hiç hakkınız yok.»

Pinneberg alttan alıp: «Ben de bunu yapmıyorum zaten,» dedi. «Mektup var mı?»

«Mektup! Size ha! İş çağrısı mı bekliyorsunuz? Bir adam geldi sadece.»

«Bir adam mı?»

«Evet, delikanlı, bir adam. Sanırım bir adamdı. 'Şehir sakin mi?'»

«Bu da ne demek?»

«Polisler komünistleri kovaladı. Ya da Nazileri... Caddelerdeki camları indirmişler. Görmediniz mi?»

«Hayır,» dedi Pinneberg. «Görmedim. «Adam ne istiyordu?»

«Bilmem. Komünist misiniz?»

«Ben mi? Hayır.»

«İlginç. Ben sizin yerinizde olsam komünist olurdum.»

«Peki siz komünist misiniz, usta?»

«Ben mi? Ben el sanatlarıyla ilgileniyorum, nasıl komünist olurum?»

«Demek öyle. Adam ne istedi?»

«Hangi adam? Bırakın canım o herifi. Yarım saat gevezelik edip gitti. Adresinizi verdim.»

«Şimdi oturduğumuz yerin mi?»

«Evet, delikanlı, şimdi oturduğunuz yerin. Doğruca buraya geldiğine göre, burasını zaten biliyormuş...»

«Fakat sizinle konuşmuştuk...» dedi Pinneberg öfkeyle.

«Aldırmayın delikanlı. Karınız sevinmiş olacak. Kulübenizde merdiven yok değil mi? Yoksa size bir uğrardım... Karınızın çok hoş bacakları var...»

Pinneberg iyice öfkelenerek: «Söyleyin artık, adam ne istedi?» diye sordu.

«Şu yakayı çıkarın artık,» dedi Puttbreese eğlenerek. «Bir yıldır işsiz, hâlâ yakayla dolaşıyor. Böylelerine hiçbir şey fayda getirmez.»

«Tanrı belanızı versin,» diye bağırdı Pinneberg, işliğin kapısını vurup dışarı çıktı.

Usta arkasından başını çıkarıp: «Nereye böyle delikanlı, buraya gelin. Benimle bir likör içmez misiniz? Sizin gibiler keyiflendiriyor beni!»

Yavaş adımlarla yürümeye başladı Pinneberg. Puttbreese tarafından yine alaya alındığı için epey kızgındı. Sürekli böyle oluyordu. Kendi kendine, her zaman, bu adamla artık gevezelik etmeyeceğim demesine rağmen, yine de böyle oluyordu. Herkes dilediği gibi oynuyordu onunla.

Pinneberg bir elbise mağazasının önünde durup vitrindeki aynada kendine baktı. Hiç de iyi bir görünümü yoktu. Çatıyı katranlarken pantolonu leke içinde kalmıştı, paltosundaysa renk namına bir şey yoktu. Ayakkabısı yamalar içindeydi. «Aslında Puttbreese'in hakkı var. Bütün bunların üstüne yaka takmak aptallık.» Yirmi metreden fark edilen yoksul bir işsiz dışında bir şey

değil artık. Pinneberg elini boynuna atıp yakasını söktü, öfkeyle paltosunun cebine tıktı.

Hızla polis arabaları geçti. Yine komünistlerle ya da Nazilerle sorun çıkmıştı herhalde. Gazete okumak istedi, «Neler oluyor, bilmek gerek.» Belki de Alman topraklarında her şey iyi gidiyordu da, o, bunu şehir dışındaki kulübesinde fark edemiyordu.

Hayır, hayır. Yolunda gitse fark ederdi. İş bulma Kurumunun önündeki insanlardan da belli olurdu bu.

Bunları düşünmek hiç de neşe verici değildi Pinneberg için. Fakat kendi evinde, acılarıyla baş başa kalmak varken, seni istemeyen bir şehirde dolaşırken ne yapılabilir ki? Alışveriş yapılamayan mağazalar, girilemeyen sinemalar, pahalı kafeteryalar, sadece iyi giysilerle girilebilen müzeler, işkence eden memurlar... Evet, Pinneberg evinde kalsa iyi olacaktı. Heilbutt'un evinin merdivenlerini çıkarken, buraya geldiği için sevinçliydi. Saat altıya geliyordu neredeyse. Kuzucuk umarım eve gelmiştir. Yavrucuk'a bir şey olmamıştır dilerim.

Zili çaldı.

Güzel, beyaz bluzlu, bir ay önce geldiğinde burada görmediği genç bir kız açtı kapıyı.

«Buyrun, kimi aradınız?»

«Bay Heilbutt'u görmek istiyordum. Adım Pinneberg.»

Kızın kararsız olduğunu görünce, öfkeyle: «Bay Heilbutt'un arkadaşıyım,» dedi.

Genç kız tekrar: «Buyrun,›› diyerek Pinneberg'i içeri aldı. «Biraz bekler misiniz?» Sonra üstünde «Ofis» yazılı beyaz boyalı bir kapının ardında kayboldu.

Kıpkırmızı halılar döşeli, güzel bir bekleme odasındaydı şimdi. Çıplak resimlerin izi bile yoktu odada. Gerçek sanat eserleri, diye düşündü Pinneberg. Daha bir buçuk yıl önce onunla beraber Mandel mağazasında çalıştıklarını, dost olduklarını gösteren hiçbir şey yoktu meydanda.

Heilbutt içeri girdi.

«İyi akşamlar Pinneberg. Seni tekrar gördüğüme sevindim. Gel, içeri girelim.»

«Marie, çalışma odama çay getirir misiniz?»

Ofise girmediler. Pinneberg'in son gelişinden beri deminki genç kızın dışında, kitaplıklar, Acem halılarıyla kaplı, büyük bir çalışma masasının bulunduğu, Pinneberg'in hayatı boyunca düşleyip durduğu, fakat ulaşamadığı bir de çalışma odası kurmuştu Heilbutt.

«Otur,» dedi Heilbutt. «Sigara al. Etrafına bakınmakta haklısın. Birkaç parça mobilya satın aldım. Böyle bir iş için gerekli. Bilirsin, böyle şeylere önem vermem aslında. Bayan Witt'in evindeki odamı hatırlıyorsun değil mi?..»

Pinneberg beğeniyle: «Ama çok güzel olmuş. Hele şu kitaplar...» dedi.

«Evet, bu kitaplarla...» diye başladı Heilbutt. Fakat o sırada, farklı şeyler düşünüyordu. «Evinizde rahat mısınız?»

«Evet, çok... Hayatımızdan memnunuz Heilbutt. Karım da öyle. İş bile buldu. Çorap yamıyor, çamaşır onarıyor. Bugünlerde durumumuz daha iyice...»

«Güzel,» dedi Heilbutt. «Oraya bırakın Marie. Bardaklara ben doldururum. Teşekkür ederim. Hayır, başka arzum yok. Yaklaş Pinneberg, kurabiye al. Çayla iyi giden kurabiyelermiş bunlar. Hoşlanacak mısın bilmem. İyi anlamam da.»

Sonra hemen sözü değiştirdi: «Oralarda havalar soğuk mu?»

«Hayır, hayır,» dedi Pinneberg, hızla. «Fazla değil. Küçük soba iyi ısıtıyor. Zaten oda küçücük, epey sıcak oluyor. Kirayı getirdim Heilbutt.»

«Ha evet, kira... Kira vakti geldi demek?»

Heilbutt parayı alıp katladı, ama cebine koymadı.

«Damı katranladın mı Pinneberg?»

«Evet,» dedi Pinneberg. «Katranladım. Bu iş için bana para vermen çok iyi oldu. Katranlarken kimi yerlerin delik olduğunu gördüm. Yağmurlarda şakır şakır akacaktı yoksa.»

«Şimdi akmıyor, değil mi?»

«Akmıyor Heilbutt. Tanrı'ya şükür. Çok iyi katranladım.»

«Sana bir şey söyleyeyim mi Pinneberg, geçenlerde bir yerde okumuştum... Sobayı gün boyu yakıyor musunuz?»

Pinneberg kararsız: «Hayır,» dedi. Heilbutt'un ne demek istediğini anlamamıştı. «Biraz sabahları yakıyoruz, biraz da akşam üstü, akşamları sıcak olsun diye... Akşamları epey soğuk oluyor da.»

«Oralarda kömür ne kadar, biliyor musun?» diye sordu Heilbutt.

«Tam olarak bilmiyorum,» dedi Pinneberg. «Son olağanüstü durum yasasıyla ucuzlamış olmalı. Ya 1.60 ya da 1.55. Fakat tam olarak bilmiyorum.»

Heilbutt elindeki parayla oynayarak: «Geçenlerde bir inşaat dergisinde okumuştum,» dedi. «Böyle kır evleri yağmur mevsiminde çok çabuk çürürmüş. Onun için size sobayı epey yakmanızı öneririm.»

«Evet,» dedi Pinneberg. «Olur ama...»

«Ben de bunu söylemek istiyordum. Evin eskimesi benim zararıma olur. Onun için sobayı bütün gün yak da, duvarlar kurusun. Bu on mark sende kalsın. Önümüzdeki ayın başında kömürcünün makbuzunu bana senet olarak getirebilir misin?»

Pinneberg yutkunarak, hızlı hızlı: «Hayır, hayır,» dedi. «Buna gerek yok Heilbutt. Her seferinde kirayı geri veriyorsun. Bize yeterince yardım ettin. Daha Mandel'deyken...»

Heilbutt şaşkın: «Ama Pinneberg!» dedi. «Yardım ne demek... Damı onarman, evi ısıtman benim çıkarıma. Senin yardıma ihtiyacın yok ki...»

Helibutt başını sallayıp Pinneberg'e baktı.

«Heilbutt!» diye bağırdı Pinneberg. «Seni anlıyorum, sen...»

«Dinle bir...» dedi Heilbutt. «Sana Mandel'den kimi gördüğümü anlatmış mıydım...»

«Hayır, ama...»

«Anlatmadım değil mi? Aklına bile gelmez. Eski efendimiz, personel şefi Lehmann'ı gördüm.»

«Öyle mi?» dedi Pinneberg. «Onunla konuştun mu?»

«Tabii. Daha doğrusu, sürekli o konuştu. İçini döktü bana.»

«Neden? O da yakınırsa...»

«İşten atılmış,» dedi Heilbutt. «Bay Spanfuss tarafından. Tıpkı bizi çıkardıkları gibi!..»

Pinneberg şaşkın: «Yüce Tanrım!» dedi. «Lehmann çıkarılmış ha! Bunu bana baştan sona anlatmalısın Heilbutt. İyice ferahladım artık. Bir sigara daha alayım.»

Pinneberg dışarı çıktığında saat yediye geliyordu. Heilbutt'la konuşması onu hem neşelendirmiş, hem de üzmüştü. Bay Lehmann da devrildi demek! Saygın Bay Lehmann'ı çok iyi hatırlıyordu Pinneberg. Pırıltılı bir çalışma masasının arkasında oturmuş; «Gübre işiyle uğraşmıyoruz,» demişti.

Pinneberg'i Lehmann atmıştı işten. Onu da Bay Spannfuss... Gün gelecek o da işten atılacak. Dünya böyleydi işte. Fakat bu bile insanı rahatlatmaya yetmiyordu.

Bay Lehmann'ın işten çıkarılmasının gerekçesi neydi acaba? Bilmeyecek ne var? Onun atılmasına Pinneberg sebep olmuştu. Akıllı Spannfuss, Lehmann'ın kendisine verilen yetkileri aştığını, işçileri çıkardıkları bir zamanda, arkadaşlarının gönderdiği kişileri ise aldığını ortaya çıkarmıştı. Bay Lehmann onların Hamburg, Fulda ya da Breslau'daki şubelerden geldiklerini öne sürmüş, Bay Spannfuss ise bunun yanlış olduğunu kanıtlamıştı.

Aslında bunun Lehmann'ı işten çıkarmak için uydurma bir neden olduğunu herkes biliyordu. Bu tür insanlar sürekli işe alınırdı. Kendi tanıdıklarını işe alma sırası Bay Spannfuss'taydı şimdi. Fakat bunu kolayca yapabilmesi için tek şart, Bay Lehmann'ın işten çıkarılmasıydı. Yirmi yıldır herkesin bildiği şey, yirmi birinci yıl ansızın mı meydana çıkmıştı yani.

Bay Lehmann, dosyalara, «Breslau'daki şubeden geldi» diye yazdırmıştı fakat adam Ducherow'daki Kleinholz'dan geliyordu. Bu nedenle Bay Lehmann ona borçlu hissetmeliydi kendini. Yasal soruşturma başlatılsa ceza alması işten bile değildi. Artık ağzını bile açamazdı Lehmann.

Ama, önceleri Mandel'de çalışan Heilbutt'u görünce, nasıl da açmıştı ağzını! Hani o küçük adamın arkadaşı olan neydi adı, Pinneberg mi? Heilbutt'a... O biçare küçük adam da yeterli satış yapamı-

yor diye sokağa atılmamış mıydı? Satışı fena sayılmazdı aslında. Çalıştığı bölümde, Heilbutt ayrıldıktan sonra satış toplamını belli sınırlarda dolduran tek kişi oydu. Bu nedenle meslektaşları arasında, iyi dostlar edinmiş, yine bu nedenle dosyasına, Pinneberg'in Nazilerin saldırı birliklerine üye olduğunu ihbar eden imzasız bir mektup girmişti!

Lehmann bu mektubu uzun uzun düşünmüş, sonunda anlamsız bulmuştu. Öyle olsaydı Pinneberg Heilbutt'la dost olabilir miydi hiç? Fakat bu konuda söylediklerinin bir faydası olmamıştı. Spannfuss sadece Kessler'le Jaenecke'ye inanıyordu. Ayrıca belirgince görülüyordu ki, tuvaletlerin duvarlarına habire gamalı haçlar çizen, «Kahrolsun Yahudiler!» yazan, ucunda tombul bir Yahudi'nin sallandığı bir idam sehpası çizerek altına, «Mandel'in sonu!» diye yazan Pinneberg'ten başkası değildi. Pinneberg işten atıldıktan sonra, tuvaletlerin duvarlarındaki resimler, yazılar ortadan kalkmıştı. Ve böyle bir adamı «Breslau'dan geliyor» diyerek işe almıştı Bay Lehmann.

Lehmann'ın atılmasına Pinneberg, Pinneberg'in atılmasına Kessler gerekçe olmuştu. İyi bir satıcı olmanın, altı buçuk marklık bir pantolonla yüz yirmi marklık bir smokini aynı tutkuyla satmak için didinmenin hiçbir faydası olmadığını sadece şimdi anlıyordu! Evet, memurlar arasında bir dayanışma vardı; fakat marifetli olanlara karşı, kıskançların dayanışması!..

Pinneberg bunları düşünerek Friedrich caddesine geldi. Öfkesi giderek sönüyordu. Olan olmuş bir kere. Öfkelenmek dışında bir şey gelmez elden. Fakat bunun da bir yararı yok ki...

Bir zamanlar bu caddede epey gezmişti. Buralarda bir yerde oturuyorlardı. Bu yüzden hemen, eskiye göre kızların çokluğu ilgisini çekti. Bunların çoğu artık kız değildi tabii. Ne kadar da çoğalmışlardı. Bir yıl kadar önce, dükkânın birinde, kocaları işsiz olan kadınların birkaç mark kazanmak için sokaklarda nasıl dolaştıklarını hatırladı.

Gerçek belirginçe ortadaydı. Birçok kadın gayesiz, isteksiz, albenili idi; güzel olanların yüzlerini ise para tutkusu bürümüştü, sürtüp duruyorlardı caddelerde.

Pinneberg Kuzucuk'la Yavrucuk'u düşündü. Kuzucuk: «Durumumuz fena sayılmaz,» derdi sürekli. Epey haklıymış.

Her yer hâlâ polis doluydu. İkişer ikişer geziyorlardı, adım başı polis vardı. Polis'e karşı değildi Pinneberg. Kuşkusuz gerekliydiler. Özellikle de trafiğin düzenlenmesinde... Fakat semiz görünüşleri, şık giyimleri, her şeye kafa tutarcasına bakışları dikkatini çekti. Halk arasında öyle bir gezinmeleri vardı ki eskiden öğretmenlerin ders aralarında öğrencilerine söyledikleri gibi; «Uslu durun bakayım, yoksa görürsünüz gününüzü!..» der gibiydiler.

Pinneberg, Friedrich caddesinin Leipziger ve Lindan caddeleri arasındaki kısmını dördüncü kez turlamaya başladı. Henüz eve gitmek istemiyordu. Eve gittiği zaman her şey bitecekti yine. Oysa burada hayat umutsuz da olsa sürüyordu. Kızlar ona bakmazlar bile. Eski paltosu, kirli pantolonuyla lafı bile edilmez bunun. Mutlaka kadın istiyorsa, Silezya caddesine gitmek zorundaydı. Onlar için, (adamın cüzdanı dolu olsun da) görünüşü hiç önemli değildi. Öyle de olsa, kadınlara karşı arzusu kalmış mıydı bakalım?

Belki. Kendisi de bilmiyordu bunu.

Sadece birine, eskiden durumunun nasıl olduğunu, onun da şık giysiler giydiğini, Yavrucuk'un güzelliğini anlatmak istiyordu, o kadar.

Evet, Yavrucuk!

Pinneberg tereyağıyla muzları tamamen unutmuştu. Saat dokuza geliyordu. Dükkânlar kapanmıştı. Üzüntüsü giderek çoğaldı. Şimdi eve nasıl dönsün? Sonra Kuzucuk ne der? Dükkânlardan birinin arka kapısından girebilirdi belki. İşte ışıkları hâlâ yanan bir dükkân... burnunu vitrin camına yaslayıp içerde biri var mı diye baktı. Yağla muzu mutlaka almalıydı.

O sırada kulağının dibinde bir ses duydu:

«Burada durmayın!»

Epey korkmuştu Pinneberg. Başını çevirdi, yanında bir polis vardı. Kendisine mi söylemişti acaba?

«Hey siz, duymadınız mı, burada duramazsınız, yürüyün!»

Vitrinin yanında Pinneberg'ten başka şık giyimli insanlar da vardı. Fakat polisin sözlerinin onlarla bir ilgisi yoktu tabii. Polis sadece ona bağırıyordu.

Pinneberg epey şaşırmıştı.

«Nasıl? Nasıl? Ama niye? Ben de bakamaz mıyım?» Kekeliyordu. Durumu anlayamamıştı bir türlü.

Polis sordu: «Gidiyor musunuz? Yoksa...»

Bileğine taktığı copunu biraz yukarı kaldırdı.

Herkes gözlerini Pinneberg'e çevirmişti. Gelen geçen duruyor, kalabalık giderek artıyordu. İlgiyle ne olacağını beklemeye başladılar. Ona karşı ya da ondan taraf tavır alan yoktu.

Polisin katı bakışlı koyu gözleri, dik bir burnu, kırmızı yanakları, ipincecik, siyah bıyıkları vardı...

Polis sakince: «Ne o, bir şey mi oldu?» dedi.

Pinneberg titreyen dudaklarla polise baktı, bir şeyler kekelemek istedi. Sonra çevresinde toplananlara çevirdi gözlerini. Vitrinin yanına kadar sokulmuş, iyi giyimli, saygıdeğer, çalışan, parası olan insanlara...

Fakat ışıklar içindeki vitrinde biri daha görünüyordu. Yakasız, eski püskü paltolu, pantolonu katran lekeleriyle dolu bir gölge...

Ve Pinneberg birden polisin, şık giyimli insanların, parlak vitrinin önünde, gerçeği olanca açıklığıyla kavradı. O buraya ait değildi artık. Kovulmuştu. Batmış, uçurumun içine yuvarlanmıştı bir kez. Şık giysiler... hepsi bir zamanlardı. İş, hayat güvencesi... Hepsi bir zamanlardı. İlerleme, umut... hepsi bir zamanlardı. Sefalet bir leke, her yerde kuşkulanılan bir insan olmak demekti.

«Seni biraz dürteyim mi?» dedi polis.

Pinneberg hızla boyun eğdi, ne yaptığını bilmeden, şaşkınca yaya kaldırımı üzerinde, Friedrich caddesi istasyonuna doğru döndü. Trenine yetişmek, Kuzucuk'una gitmek istiyordu.

Pinneberg bu sırada omzuna bir darbe yedi. Canını yakmamıştı fakat onu yaya kaldırımından aşağı indirmeye yetmişti.

«Hadi bakalım, çek git artık!» dedi polis. «Çabuk ol biraz!»

Pinneberg caddede, yaya kaldırımı boyunca hızla yürümeye başladı. Bir yığın şey geçiyordu aklından: Bir yeri kundaklamak, bir yere bomba atmak, birini vurmak... Kuzucuk'la, Yavrucuk'la nasıl yaşayabilirdi artık...

Jaeger caddesinden Friedrich caddesine giden köşeye gelmişti.

Karşıya geçip istasyona girmek, evine, Kuzucuk'a, Yavrucuk'a kavuşmak istiyordu.

Polis tekrar vurup: «Buradan be adam!» dedi.

Jaeger caddesini işaret ediyordu.

Pinneberg kendini savunmak istedi: «Fakat ben...»

Polis: «Buradan diyorum,» diyerek, Pinneberg'i Jaeger caddesine doğru itti. «Defol git artık, adi herif! Hemen!» Bir cop patlattı sırtına.

Olanca gücüyle koşmaya başladı. Artık arkasından gelmediklerini bildiği halde dönüp de arkasına bakamıyordu. Karanlık gecenin içinde koştu, koştu... Asıl karanlığı bulmak istercesine...

Uzun bir süre sonra adımlarını yavaşlatıp durdu, etrafına bakındı. Bomboştu. Polis filan yoktu peşinde. Yavaşça bir ayağını kaldırıp kaldırıma koydu. Sonra diğerini. Yine yaya kaldırımındaydı işte.

Ve Pinneberg tekrar ağır ağır Berlin caddelerinde yürümeye başladı. İstediği karanlığı bir türlü bulamıyor, polislerin yanından geçmek giderek zorlaşıyordu.

375. Parselin 87a nolu caddesinde Berlin plakalı bir taksi vardı. Arabanın şoförü Pinnebergler'in kulübesinde saatlerdir oturuyordu. Sabırsızlanıyordu giderek.

Adam bir fincan kahve içti, bir de sigara yaktı. Sonra bahçeye çıktı. Karanlık bahçede ilginç bir şey bulamayınca tekrar mutfağa dönerek bir kahve daha içti.

İçerdekiler habire konuşuyorlar, özellikle o irikıyım, sarışın adamın çenesi hiç susmuyordu. Şoför istese, ne konuştuklarını dinleyebilirdi. Fakat ne konuştukları hiç ilgilendirmiyordu onu. Taksilerde, şoförle müşterinin oturduğu yer arasındaki camlar neredeyse sürekli aralıktır. Hafta boyunca o kadar çok özel konuşma dinlerler ki, nihayet usanırlar bundan.

Bir süre sonra, adam daha fazla dayanamayarak kapıyı çaldı.

«Daha bekleyecek miyiz, Bayım?»

«Para kazanmak istemiyor musunuz be adam?» diye bağırdı sarışın olan adam.

«Elbette isterim,» dedi şoför. «Bekleme süresi bir sürü para tutacak.»

«Para benim değil mi? Oturun oturduğunuz yerde de, bekleyin.»

«Öyleyse bir kenara çekileyim de, uyuyayım biraz.»

«İyi olur.»

«Kocam nerede kaldı böyle. Sürekli en geç sekizde evde olurdu,» dedi Kuzucuk.

«Şimdi gelir. Genç baba ne yapıyor bakalım, genç anne?»

«Hiç iyi değil. On dört aydır işsiz...»

«Bu da geçer,» dedi Jachmann. «Ben tekrar geldim. Bir iş buluruz.»

«Gezide miydiniz?» diye sordu Kuzucuk.

«Evet, biraz uzaklaştım buralardan.» Jachmann ayağa kalkıp Yavrucuk'un yanına gitti. «Bir babanın çocuğunu yatağında bırakıp dışarlarda dolaşması epey tuhaf!»

«Fakat Bay Jachmann,» dedi Kuzucuk. «Evet, çok güzel bir çocuğumuz var. Ama bütün hayatımızı ona göre düzenleyemeyiz ki. Örneğin ben, bütün gün dikişe gitmek zorundayım...»

«Bunu yapmamalısınız! Bu bitecek artık!»

«Ben gündüzleri işe gidince, o da evi temizliyor, yemeği hazırlıyor, çocuğa bakıyor. Severek yapıyor bunları. Fakat onun yapacağı işler mi bunlar? Söyleyin Jachmann, bu hayat hep böyle mi gidecek? Ömür boyu erkekler ev işlerine bakacak, sürekli kadınlar mı çalışacak? Buna imkân var mı?»

«Niye olmasın?» dedi Jachmann. «Savaş sırasında, erkekler birbirlerini öldürürlerken, bütün işleri kadınlar yapıyordu. İki taraf da hayatından memnundu o zamanlar. Hatta böylesi daha iyi.»

«Herkes memnun değildi.»

«Neredeyse herkes, küçükhanım. İnsan böyledir. Hiçbir şeyden ders çıkarmaz. Sürekli aynı ahmaklıkları yapar durur. Ben de öyleyim.» Jachmann biraz sustu. «Bakın, ben bile tekrar kaynananızın yanına taşınacağım.»

Kuzucuk kararsız: «Siz daha iyi bilirsiniz Bay Jachmann,» dedi. «Bunu yapmanız ahmaklık değildir belki de. Akıllı, neşeli bir kadındır o.»

Jachmann hışımla: «Yok, yok, üstelik ahmaklığın dikâlâsı,» de-

di. «Sizin hiçbir şeyden haberiniz yok, küçükhanım! Fakat şimdi bırakalım bunları...»

Düşünmeye başladı.

Uzun süre sessizce oturduktan sonra Kuzucuk: «Artık yok yere beklemeyin Bay Jachmann,» dedi. «On treni de geçti. Galiba bir yere gitti. Yanında biraz fazla para vardı.»

«Anlamadım! Fazla para mı? Sizin hâlâ fazla paranız oluyor mu?»

Kuzucuk güldü.

«Bize göre Bay Jachmann. Yirmi ya da elli markımız oldu mu, fazladır bizim içim. Bu da bir yere gitmeye yeter.»

Jachmann dalgınca: «Evet, yeter,» dedi.

Tekrar sustular.

Biraz sonra Jachmann başını kaldırdı:

«Kuzucuk, endişeleniyor musunuz?»

«Elbette. İki yıl içinde kocamı ne hale getirdiler, birazdan siz de göreceksiniz. Aslında ne iyi adamdı...»

«Öyledir.»

«Bunca kötü davranmamalıydılar ona. Bir de içmeye başlarsa...»

Jachmann biraz düşündü: «Hayır, bunu yapmaz. Pinneberg sürekli temiz bir adamdı. İçkiyse pisliktir. O bunu yapmaz. Bazen gezer tozar fakat asla ağzına içki koymaz.»

«On buçuk treni de geçti,» dedi Kuzucuk. «Artık korkmaya başlıyorum.»

«Korkmayın. Başının çaresine bakacak güçtedir Pinneberg.»

Kuzucuk kızarak: «Başının çaresine bakmak mı?» dedi. «Bunları beni rahatlatmak için söylüyorsunuz Bay Jachmann. İşin en beter yanı ne biliyor musunuz? Onun böyle şehir dışında oturup eli kolu bağlı kalması. Beklemekten başka bir şey gelmiyor elinden. Bekliyor fakat neyi? Hiçbir şeyi! Sadece beklemek... hepsi bu.»

Jachmann koca başını Kuzucuk'a çevirip uzun uzun süzdü onu.

«Treni düşünüp durmayın Kuzucuk. Kocanız gelecek. Mutlaka gelecek.»

«Mesele yalnızca içki değil,» dedi Kuzucuk. «İçkiden de beteri

var. Son günlerde iyice bitkinleşti. Her an başına bir şey gelebilir. Bugün Puttbreese'ye gidecekti. Adam ona bir kabalık yaptıysa... bugünlerde böyle bir şey onu zıvanadan çıkarabilir. Artık gücünü kaybetti, Jachmann, kendini...»

Kuzucuk gözlerini kocaman açarak Jachmann'a baktı. Birden gözleri yaşlarla doldu; iri, parlak damlalar yanaklarından aşağı inmeye başladı. İpince dudakları titriyordu. «Jachmann,» diye fısıldadı. «Kendini...» sürdüremedi.

Jachmann ayağa kalktı, yanına yaklaşıp Kuzucuk'u omuzlarından tuttu.

«Hayır küçükhanım, hayır. Bunu yapmaz.»

«Her şey mümkün...» Birden kendini Jachmann'ın kollarından kurtardı. «En iyisi siz evinize gidin. Beklemekle boşu boşuna paranız gidiyor. Biz nasıl olsa battık.»

Jachmann yanıt vermedi. İleri geri birkaç adım attı. Masanın üstünde Yavrucuk'un çok sevdiği eski oyun kâğıtları vardı.

«Delikanlı bu kartlara ne diyordu?» diye sordu Jachmann.

«Kim delikanlı? Ha, Yavrucuk! Ka-ka, diyor.»

Jachmann gülümseyerek: «Size bir 'ka-ka' falı bakayım mı?» dedi. «Göreceksiniz, geleceğiniz, sizin düşündüğünüzden çok farklı çıkacak.»

«Zahmet etmeyin. Bir yerden para gelecek, değil mi? Haftaya alacağımız işsizlik parasıdır.»

«Şu günlerde durumum iyi sayılmaz,» dedi Jachmann. «Fakat size seksen-doksan mark verebilirim.» Hemen düzeltti. «Yani borç olarak vermek istiyorum.»

«Çok iyisiniz Bay Jachmann. İyi olurdu. Bizim istediğimiz para değil. Böyle de geçinip gidiyoruz. Bir faydası olmaz. Bir iş, birazcık umut kocama daha iyi gelirdi. Fakat para? Hayır.»

Jachmann, Kuzucuk'a dalgınca bakıp: «Yine kaynananızın yanına gidiyorum diye mi?» diye sordu.

«Biraz da öyle,» dedi Kuzucuk. «Ona acı veren her şeyi ondan uzak tutmaya mecburum Jachmann. Anlıyorsunuz değil mi?»

«Evet.»

«Ama asıl mesele, paranın bir işe yaramayacağı. Yedi-sekiz hafta biraz daha iyi yaşamamız neyi değiştirir ki?.. Hiçbir şeyi.»

«Belki onun için bir iş ayarlayabilirim.»

«Ah, Bay Jachmann,» dedi Kuzucuk. «Çok iyi olur. Fakat yine yalan dolanla olacaksa, boşuna yorulmayın. Kocam korkarak yaşamaktan bıktı.»

Jachmann acıyla: «Ya...» dedi. «Böyle bir dünyada yalansız dolansız iş arıyorsanız... Kuşkusuz benim yapacağım bir şey olamaz.»

«Burada başkaları odun çalıyorlar. Hiç de fena bir iş değil. Fakat kocama 'sen çalmamalısın' dedim. O bu kadar düşmemeli Jachmann. Onurunu korumalı. Siz buna lüks diyebilirsiniz belki, fakat bu bizim tek lüksümüz. Bunu olanca gücümle koruyacağım Jachmann.»

«Küçükhanım,» dedi Jachmann. «Ben...»

«Şu yatağında uyanan Yavrucuk'a bakın. Belki işlerimiz yine yoluna girer. Kocam bir iş bulur, tekrar para kazanmaya başlar. O zaman şunları düşünecektir: Bunları niye yaptım? Mesele, odun ya da kanunlar değil Jachmann. Kanun dediğin nedir ki? Bize istediğin gibi davran, sonra üç marklık odun için kodese at. Ben buna gülerim Jachmann, ayıp değil ya...»

Jachmann: «Küçükhanım,» diyerek tekrar söze başlamak istedi.

«Fakat kocam bunu yapamaz. Babası gibidir tıpkı. Annesine zerrece benzemez. Kaynanam babasının nasıl bir adam olduğunu yaklaşık on kez anlattı bana. Bir avukatın yanında kâtip olarak çalışıyormuş. İşinde de, özel hayatında da epey titiz biriymiş. Sabahleyin bir makbuz gelse hemen o gün öder, 'Eğer ölürsem, parasını ödemedi alçak adam' demesinler, dermiş. Kocam da böyle işte. Bu nedenle namuslu kalması lüks değil, Jachmann ve o bunu korumak zorunda. Bazen başkaları gibi olabileceğini düşünse de, olamaz. O lekesiz kalmalıdır. Ben de buna dikkat ediyorum Jachmann. İşte bu nedenle yalan dolanla bulunmuş bir işe girmez o.»

«Öyleyse burada ne işim var benim? Niye oturuyorum hâlâ? Beklediğim ne? Burada her şey yolunda. Çok iyisiniz küçükhanım, altın gibi kalbiniz var. Ben eve dönüyorum.»

Fakat gitmedi. Yerinden bile kalkmadı. Gözlerini Kuzucuk'a çevirdi:

«Bu sabah saat altıda kodesten çıktım Kuzucuk,» dedi. «Tam bir yıl yattım küçükhanım.»

«O gece yanımızdan ayrıldığınızdan beri kuşkulanıyordum bundan. Emin değildim fakat yine de böyle bir şey olabilir diye düşündüm.» Kuzucuk nasıl söyleyeceğini bilemedi. «Siz böylesiniz işte...»

«Elbette öyleyim...» dedi Jachmann.

«Sevdiğiniz birkaç kişiye karşı iyisiniz. Fakat başkalarına karşı hiç de öyle davranmıyorsunuz galiba.»

«Çok doğru! Ve sizden hoşlanıyorum küçükhanım.»

«Ayrıca yaşamayı ve fazla parayı seviyorsunuz. Neyse, bunlar kişisel sorunlarınız. Kaynanam arandığınızı söyleyince, doğru olduğunu hemen anladım.»

«Beni kim yakalattı, biliyor musunuz?»

«Kaynanam, değil mi?»

«Evet. Bayan Marie, ya da herkesin bildiği gibi Mia Pinneberg. Biraz yanından ayrılmıştım. Kıskançlığı tuttu mu ifrit kesilir. O da içeri girdi. Fakat uzun değil, dört hafta...»

«Ve şimdi tekrar onun yanına gidiyorsunuz! Ama anlıyorum. Siz tam birbirinizin dengisiniz.»

«Doğru küçükhanım. Tam birbirimizin dengiyiz. Çok müthiş bir kadındır. Tutkusunu, bencilliğini seviyorum onun. Kaynananızın bankada otuz bin marktan fazla parası olduğunu biliyor musunuz?»

«Ne? Otuz bin mark mı?»

«Ne sandınız? Çok zekidir. İhtiyarlığını düşünür, kimsenin eline bakmak istemez. Evet, yine ona dönüyorum. O benim gibi biri için dünyanın en iyi dostudur.»

Bir süre konuşmadılar. Sonra Jachmann ansızın ayağa kalktı.

«Hadi öyleyse Kuzucuk, iyi geceler. Ben artık gideyim.»

«İyi geceler Jachmann. İyi şanslar!»

Jachmann dudak büktü.

«Yaş elliyi geçti mi Kuzucuk, sütün kaymağı kesilir. Geriye yağ-

sız, su gibi süt kalır.» Biraz sustu, sonra kısık sesle: «Sizin için bir şey yapamam, değil mi Kuzucuk?» dedi.

Kuzucuk yürekten bir gülümseyişle baktı.

«Hayır Jachmann, sahiden olanaksız. Kocam ve ben...»

«O halde kocanız için kaygılanmayın, neredeyse gelir! Hoşça kal Kuzucuk'um. Belki bir daha görüşürüz!»

«Görüşeceğiz Jachmann, işlerimiz yoluna girerse kesinlikle görüşürüz! Bavullarınızı unutmayın. Gelmenizin esas nedeni onlardı.»

«Doğru küçükhanım, her zamanki gibi...»

Kuzucuk da onunla beraber bahçeye çıktı. Uyku sersemi şoför, soğuyan motoru bir türlü çalıştıramıyordu. Sessizce arabanın yanında durdular. Sonra bir kez daha tokalaşıp vedalaştılar. Kuzucuk uzaklaşan arabanın ışıkları kaybolana kadar ardından baktı. Biraz sonra motor sesi de gelmez oldu. Koyu bir karanlık ve sessizlik çökmüştü ortalığa.

Hava epey soğuk, gökyüzü parlak yıldızlarla doluydu. Çevrede, seçebildiği kadarıyla tek bir ışık yoktu. Kulübelerinde yanan gaz lambasının kırmızı ışığı görülüyordu sadece.

Kuzucuk hâlâ olduğu yerde duruyordu. Yavrucuk uyuyordu. Bir şey mi bekliyordu Kuzucuk? Ne bekleyebilir ki? Son tren de gitti. Ancak yarın öğlende gelebilir artık. Demek bu gece evde olmayacak.

Kuzucuk kulübeye girmedi, olduğu yerde durdu. Bu sessiz gecede içini daraltan bir şey vardı sanki. Bahçelerindeki, yandaki bahçedeki fidanlar birbirine girmiş, simsiyah görünüyorlardı.

Ne ses, ne de bir nefes vardı. Epey uzaklarda bir trenin raylar üzerinde çıkardığı ses geliyordu. Tek başına değildi, kesinlikle... Karanlığın içinde, yine kendisi gibi somurtuk duran biri vardı. Soluk bile almıyordu fakat oradaydı.

İşte, orda bir leylak fidanı. Bir tane daha. Bu iki fidan arasında bir şey var mıydı önceleri?

Kuzucuk birkaç adım yürüdü, hızla atıyordu kalbi. Buna rağmen, sakince sordu:

«Sen misin sevgilim?»

Aradaki fidandan önce hiç ses çıkmadı, sonra kımıldadı, Pinneberg'in kekeleyen, tok sesi duyuldu: «Gitti mi?»

«Evet, Jachmann gitti. Uzun zamandır mı buradasın?»

Pinneberg karşılık vermedi.

Bir süre sessizce durdular. Kuzucuk kocasının yüzünü görmek istiyordu fakat karanlıktı, seçemiyordu. Ama bu sessiz gölgeden uğursuz şeyler seziyordu Kuzucuk. Öyle ki, geceden de kara, içten bir arkadaşın takındığı yabancı davranıştan daha beter...

Kuzucuk usulca: «Girelim mi?» dedi. «Üşüyorum.»

Pinneberg yanıt vermedi.

Bir şeyler olduğunu anladı Kuzucuk. İçki değildi bu. Ya da sadece içki değildi. Çok daha başka, çok daha beter şeyler olmuştu.

Sevgili kocası karşısında durmuş, yaralı hayvanlar gibi ışıktan kaçıyordu. Nihayet onu bu hale getirdiler demek.

«Jachmann sadece bavullarını almaya gelmiş. Tekrar gelmeyecek.»

Pinneberg yine sesini çıkarmadı.

Yine öyle suskun, ayakta beklediler. Kuzucuk çok, çok uzaklardan bir arabanın sesini duydu. Ses giderek yaklaştı, sonra yine uzaklaşarak duyulmaz oldu. «Acaba ne desem?» diye geçirdi içinden. «Bir kelime olsun konuşsa!»

«Bugün Kraemerler'e çalışmaya gittim, biliyorsun değil mi?»

Yine ses yok...

«Fakat çorap onarmadım. Bir parça kumaşı varmış, onu biçtim, kadına bir ev giysisi dikiyorum. Epey sevindi. Eski dikiş makinesini bana ucuza verecek. Hem, bütün tanıdıklarına da beni tavsiye edecekmiş. Bir giysiden sekiz, belki de on mark kazanacağım.»

Kuzucuk bekledi. Üstelik uzun uzun... sonra dikkatle: «Epey para kazanabiliriz. Bu pislikten kurtuluruz belki.»

Pinneberg şöyle bir devindi, sonra yine ağzını açmadan olduğu yerde durdu.

Kuzucuk bekliyor, bekledikçe kalbi sıkışıyordu. Hava epey soğumuştu. Pinneberg'i avutmak mümkün değil. Her şey boş. O da diğerleriyle odun çalmaya gitmeliymiş. Savaşmanın ne anlamı var? Ne diye bunca didinme?

Başını bir kez daha yukarıya kaldırıp yıldızlara baktı. Sessiz, ışıl ışıl; ama onlara epey yabancı, aynı zamanda çok, çok uzaklarda...

«Yavrucuk bugün öğleden sonra sürekli seni sordu. Artık baba diyor.»

Pinneberg sesini çıkarmadı.

«Sevgilim! Ah, sevgilim!» diye bağırdı Kuzucuk. «Ne oldu sana? Kuzucuk'una bir şeyler söyle! Yoksa artık Kuzucuk'un değil miyim? Yoksa artık iyice mi yabancılaştık?»

Ah, hiçbir şeyin anlamı yok. Ne yanına geliyor, ne de ağzını açıp konuşuyordu. Ağır ağır ondan uzaklaşıyor gibiydi.

Soğuk iliklerine işlemişti Kuzucuk'un. Hemen arkasında, penceresinden kırmızı ışık yansıyan, sıcak kulübesi... Yavrucuk da içerde. Ah, çocuklar da geçici... Altı ya da on yıl. Sonra tekrar yalnızlık.

Kuzucuk kırmızı ışığa doğru ilerledi. Başka ne yapabilirdi ki?

Arkasından, derinlerden gelen bir ses duyuldu:

«Kuzucuk!»

Kuzucuk yürümeye devam etti. Artık her şey nafile.

«Kuzucuk!»

Durmadı. İşte kulübe... kapısı... bir adım daha... kapının tokmağına yapıştı...

Anısızın bir el Kuzucuk'u yakaladı. Pinneberg Kuzucuk'a sarılmış, hıçkırarak kekeliyordu: «Ah Kuzucuk, bana neler yaptılar bir bilsen. Polis... Yaya kaldırımından aşağı fırlattı beni... Kovdu. İnsan içine nasıl çıkarım artık?..»

Soğuk hemen kayboldu, yumuşak, yemyeşil bir dalga Kuzucuk'la Pinneberg'i yükseltti. Artık yıldızlar dokunacak kadar yakındı.

«Fakat benim yüzüme bakabilirsin!» diye fısıldadı Kuzucuk. «Sürekli! Artık yanımdasın ve beraberiz...»

Dalga giderek yükseldi. Lehsahn ile Wiek arasındaki sahilde geçirdikleri o gece de bu kadar yakındı yıldızlar. Yine aynı mutluluk, yine aynı sevgi... Hemen sonra el ele, Yavrucuk'un uyuduğu kulübeye daldılar.

SON

HANS FALLADA

KÜÇÜK ADAM NE OLDU SANA

Almanya'da yetişmiş son dönem romancıların en iyilerinden olan Hans Fallada, hayatını kendisi gibi yoksul, "küçük insanlar" arasında geçirmiştir. Bu durum ona halktan biri olmanın ve halkın ruhunu dillendirmenin kapılarını açmıştır.

Ülkesinin ekonomik krizde olduğu yıllarda, yoksul bir ailenin yaşadıklarını anlattığı, *Küçük Adam Ne Oldu Sana* adlı eseriyle dünya çapında ünlenen yazar, gösterişsiz ve içtenlikli biçemiyle edebiyat dünyasında sağlam bir yer edinmiştir.

ISBN 975-385-319-X

